

Зәбур

1

Биринчи Бөлүм ••• 1-күй ••• Итаетмән адәмниң бәхити

¹ Рәзилләрниң гепи бойичә маңмайдиган,
 Гунакарларниң йолида турмайдиган,
 Мәсқирә қилғучиниң орнида олтармайдиган адәм
 бәхит тапур!■

² Униң хурсәнлиги пәқәт Пәрвәрдигарниң тәврат-
 қанунидилидур;
 У Пәрвәрдигарниң қанунини кечә-күндүз сеғинип
 ойлайду.■

³ У худди ериқ бойиға тикилгән,
 Өз пәслидә мевисини беридиган,
 Йопурмақлири солашмайдиган дәрәқтәктур;
 У немила қилса ронақ тапиду.□ ■

⁴ Рәзил адәмләр болса ундақ болмас;
 Улар худди шамал учуриветкән тозандәктур.■

⁵ Шуниң үчүн рәзилләр сорақ күнидә тик
 туралмайду,
 Гунакарлар һәққанийларниң жамаитидә һеч бешини
 көтирип туралмайду.

⁶ Чүнки Пәрвәрдигар һәққанийларниң йолини
 көңлигә пүккән;
 Рәзилләрниң йоли болса йоқилиду.

■ **1:1** Зәб. 25:4-5; Пәнд. 1:10, 15; 4:14, 15; 1Кор. 15:33; әф. 5:11

■ **1:2** Қан. 6:6-9; 17:19; Йә. 1:8; зәб. 111:1; 118:1 □ **1:3** «у немила қилса ронақ тапиду» — бу йәрдики «у», Худаниң йолида маңидиган адәмләрни көрситиду. ■ **1:3** Йәр. 17:8 ■ **1:4** Аюп 21:18; зәб. 34:5; Йәш. 17:13; 29:5; һош. 13:3

2

2-күй ••• Худаниң Мәсиһи барлиқ әлләрни идарә қилиду

¹ Әлләр немишкә чуқан салиду?

Немә үчүн хәлиқләр бекардин-бекар сүйқәст ойлайду? □ ■

² Дуниядики падишалар сәпкә тизилип,
Әмәлдарлар қара нийәт әйлишип,

Пәрвәрдигар вә Униң Мәсиһи билән қаршилишип: —

□ ³ «Уларниң чәклимилирини чөрүветәйли,

Уларниң асарәтлирини бузуп ташлайли!» —
дейишиду. □

⁴ Асманда олтарғучи күлиду,

Рәб уларни мазақ қилиду;

⁵ Нәм аччиғида уларға сөзләп,

Қәһри билән уларни вәһимигә селип: —

⁶ «Өзүм болсам Зионда, йәни муқәддәс теғимда,

□ **2:1** «Әлләр немишкә чуқан салиду?» — Зәбурдики күйләрдә, «әлләр» яки «ят әлләр» болса, Израил хәлқидин башқа һәр бир хәлиқ-милләтни көрситиду. ■ **2:1** Рос. 4:25 □ **2:2** «Пәрвәрдигар вә Униң Мәсиһи» — «Мәсиһ» мошу йәрдә, кона бир өрп-адәткә қаритилған. Тәвраттики бәлгүлимидә, йеңи падиша тиклиниш мурасимида бешиға пурақлиқ зәйтун мейи қуюлатти. Бу «мәсиһ қилиш» («мәсиһләш») дәп аталған. «Йәшәя» китап, 61-бапта «мәсиһ қилиш» дегән сөз болса, келидиган Қутқузғучиниң вужудиға май әмәс,

бәлки Муқәддәс Роһ қуюлидиганлигини көрситиду. Мошу айттиму охшашла, «Мәсиһ» Муқәддәс Роһ билән «мәсиһ қилинған адәм»ни көрситиду. □ **2:3** «Уларниң чәклимилирини чөрүветәйли, Уларниң асарәтлирини бузуп ташлайли!» — «Улар» «Худа вә Униң Мәсиһи»ни көрситиду.

Өзүм мәсиһ қилған падишани тиклидим».□

Худа тайинлиған Мәсиһ-Падиша сөз қилиду

⁷ «Мән *аритики* пәрманни жакалаймәнки,
Пәрвәрдигар маңа: —
«Сән Мениң оғлум;

Өзүм сени бүгүнки күндә туғулдурдум;■

⁸ Мәндин сора, Мән саңа мирас болушқа әлләрни,
Тәәлуғуң болушқа йәр йүзини чәт-чәтлиригичә
беримән;■

⁹ Сән төмүр таяқ билән уларни битчит қиливетисән;
Сапал чинини кукум-талқан қилғандәк, сән уларни
парә-парә қиливетисән» — деди».□ ■

¹⁰ Әнди, һәй падишалар, әқилдар болуңлар!
Жаһандики сорақчилар савақ елиңлар;

¹¹ Пәрвәрдигардин қорқуш билән униң хизмитидә
болуңлар;

Титрәк ичидә хошаллиниңлар!□

¹² Оғулниң фәзивиниң қозғалмаслиғи үчүн,
Уни сөйүңлар;

Чүнки униң фәзиви сәлла қайниса,

Йолуңлардила һалак болисиләр;

□ **2:6** «*Зион.., йәни муқәддәс тегим..*» — «Зион теги» Йерусалим вә муқәддәс ибадәтхана бу тағ үстигә қурулған. «Зион» (яки «Сион») әслидә «көрүнәрлик» дегән мәнидә. У Худаниң Өз хәлқигә һимайә болғанлиғиға символ қилиниду. «**Өзүм мәсиһ қилған падишани тиклидим**» — жуқуридики 2-әйттики, «Мәсиһ» тоғрисидики изаһатни көрүң. ■ **2:7** Рос. 13:33; Ибр. 1:5; 5:5 ■ **2:8** Зәб. 21:28; 71:8 □ **2:9** «Сән төмүр таяқ билән уларни битчит қиливетисән» — яки: «Сән төмүр таяқ билән уларни башқурисән». ■ **2:9** Вәһ. 2:27; 19:15 □ **2:11** «Титрәк ичидә хошаллиниңлар!» — башқа бир хил тәржимиси: «титрәк ичидә яшаңлар!».

Униңға таянғанлар нәқәдәр бәхитликтур![□] ■

3

3-күй ••• Сәһәрдики дуа

¹⁻² Давут өз оғли Абшаломдин қечип жүргән күнләрдә язған күй: —

И Пәрвәрдигар, мени қиставатқанлар нәқәдәр көпийип кәткән,
Мән билән қаршилишиватқанлар немидегән көп![□] ■

³ Нурғунлар мән тоғрилиқ: —

«Худадин униңға һеч нижат йоқтур!»
дейишиватиду.

Селаһ![□]

⁴ Бирақ Сән, и Пәрвәрдигар, әтрапимдики қалқандурсән;

Шан-шәривим һәм бешимни йөлигүчидурсән![□]

[□] **2:12** «Уни (Оғулни) сөйүңлар» — буниң мәнаси бәлким «Худаниң оғли билән әплишивелиңлар». «Чүнки униң ғәзиви сәлла қайниса...» — йәнә бир хил тәржимиси «Чүнки униң ғәзиви тезла қозғилиду...». ■ **2:12** Зәб. 33:9; Пәнд. 16:20; Йәш. 30:18; Йәр. 17:7; Рим. 9:33; 10:11; 1Пет. 2:6

[□] **3:1-2** «Давут өз оғли Абшаломдин қечип жүргән күнләрдә...» — мошу вақиә, «2Сам.» 15-18-бапта хатириләнгән. ■ **3:1-2** 2Сам. 15,16,17,18

[□] **3:3** «Худадин униңға һеч нижат йоқтур!» — демисәкму, «нижат» «(Худадин кәлгән) қутқузуш» дегәнни билдүриду. «Селаһ» — мошу сөз бәлким күй чалған вақтида музикадики бир «пауза»ни көрситиши мүмкин; шуниң билән униң: — «Тохта, ойлан!» дегән имаси болуши мүмкин. [□] **3:4** «Шан-шәривим һәм бешимни йөлигүчидурсән!»

— «мениң шан-шәривим» дегән ибарә икки бислиқ сөз болуп, бәлким: (1) Давутниң мәдһийисиниң темиси Худа Өзидур; (2) Худаниң Давутниң өз Худаси болғанлиғи, бу һаһайити пәхирлик, шәрәплик иштур, дегән икки мәнини билдүрүши мүмкин.

⁵ Авазим билән мән Пәрвәрдигарға нида қилимән,
У муқәддәс теғидин ижабәт бериду.

Селаһ.

⁶ Мән болсам яттим, ухлидим;
Ойғандим, чүнки Пәрвәрдигар маңа яр-йөләк
болиду. ■

⁷ Мени қоршап сәп түзгән түмәнлигән адәмләр
болсиму,

Мән улардин қорқмаймән! ■

⁸ И Пәрвәрдигар, орнуңдин тур!

Мени қутқуз, и Худайим!

Мениң барлиқ дүшмәнлиримниң тәстикигә
салғайсән;

Рәзилләрниң чишлирини чеқивәткәйсән!

⁹ Нижатлиқ болса Пәрвәрдигардиндур;

Бәрикитиң Өз хәлқиңдә болсун!

Селаһ! ■

4

4-күй ••• Кечидики дуа

1-2 Нәғмичиләрниң бешиға тапшурулуп, тарлиқ
сазлар билән оқулсун дәп, Давут язған күй. —

Мән нида қилғинимда, маңа жавап бәргәйсән,

И маңа һәққанийлиғим ата қилғучи Худа!

Бесим астида қалғанда Сән мени кәңричиликкә
чиқардиң;

■ 3:6 Зәб. 4:9 ■ 3:7 Зәб. 26:3 ■ 3:9 Пәнд. 21:31; Йәш. 43:11;
Йәр. 3:23; Нош. 13:4; Вәһ. 7:10; 19:1

Маңа меһри-шәпқәт көрситип, дуайимни аңла![□]

³ И инсан балилири, силәр мениң шан-шәривимни қачанғичә аһанәткә қалдурисиләр?

Қачанғичә беһудиликни сөйүп,
Ялғанни издәп жүрисиләр?

Селаһ.[□]

⁴ Бирақ шуни билип қоюңларки,
Пәрвәрдигар ихласмәнләрни Өзигә хас қилған;
Мән Униңға нида қилғинимда, Пәрвәрдигар аңлайду.

⁵ Аччиғиңларға берилип, гуна қилмаңлар;
Өз орнуңларда йетип, қәлбиңларда чоңқур ойлинип,
Сүкүт қилиңлар.

Селаһ.[■]

⁶ Һәққанийлик билән қурбанлиқларни қилиңлар,
Вә Пәрвәрдигарға тайиниңлар.[■]

⁷ Көп хәлиқ: — «Ким бизгә яхшилиқ көрситәлисун?»
— дәп соримақта;
Жамалиңниң нури үстимизгә чүшсун, и
Пәрвәрдигар!

⁸ Ашлиқ вә йеңи шараплири молчилик болғанларниң
хошаллиғидинму,
Мениң қәлбимни бәкрәк хошаллиққа толдурдуң.

[□] **4:1-2 «Нәғмичиләрниң беши»** — яки «Баш сазчи». Давут ибадәтханида өзиниң һәм башқиларниң күйлирини оқуш үчүн мәхсус хорчилар һәм сазчиларни орунлаштурған. Мошу йәрдики «баш сазчи» шүбһисизки шуларни башқуридиған адәмни көрситиду. Давут баш сазчиниң мошу күйни өз музикаси билән ибадәтханида оқушини орунлаштуруан болса керәк. **«И маңа һәққанийлик ата қилғучи Худа!»** — ибраний тилида: «И һәққанийлиғимниң Худаси!». Башқа бир хил тәржимиси: «И мән үчүн адаләтни соригучи Худа!» [□] **4:3 «Қачанғичә беһудиликни сөйүп, ялғанни издәп жүрисиләр?»** — бу айәт бәлким «ялған илаһ»лар, йәни бутлар тоғрилиқ ейтилған. Сөзлигүчиниң «мениң шан-шәривим» дегини болса, Худадур. Мошу адәмләр уни сөйүп, уни издәшниң орнидаБутларни издәйду. [■] **4:5 Әф. 4:26 ■ 4:6 Қан. 33:19; зәб. 50:18-21**

⁹ Мән ятай, һәм хатиржәмликтә ухливалай;
 Чүнки мени бехәтәрликтә яшатқучи пәқәтла Сән, и
 Пәрвәрдигар!■

5

5-күй *** Сәһәрдики үмүт

¹⁻² Нәғмичиләрниң бешиға тапшурулуп, нәйләр
 билән оқулсун дәп, Давут язған күй: —

Мениң сөзлиримгә қулақ салғайсән, и Пәрвәрдигар,
 Мениң аһлиримға көңүл бөлгәйсән.

³ Көтәргән пәрядлиримни аңла, мениң Падишасим,
 мениң Худайим,
 Чүнки саңила дуа қилимән.

⁴ И Пәрвәрдигар, сәһәрдә Сән авазимни аңлайсән;
 Мән сәһәрдә өзүмни Саңа қаритимән,
 Жуқириға көз тикимән.□

⁵ Чүнки Сән рәзилликтин һозур алғучи илаһ
 әмәсдурсән;
 Яманлиқ һәргиз Сән билән биллә турмайду.

⁶ Почти-тәкәбурлар көзүң алдида туралмайду;
 Қәбиһлик қилғучиларниң һәммиси Саңа
 жиркиничликтур.

⁷ Ялған сөзлигүчиләрниң һәммисини һалак қилисән;
 Пәрвәрдигар қанхор, алдамчи кишиләргә нәпрәт
 қилур.

■ **4:9** Лав. 26:5; Қан. 12:10; 33:28; Зәб. 3:7 □ **5:4** «И Пәрвәрдигар, сәһәрдә Сән авазимни аңлайсән;...» — «сәһәрдә» дегән сөзгә қарап бәзи алимлар 3-, 4- һәм 5-күйләр, Давутниң Абшалодин қечиш жәрянидики үч күн ичидики дуалири, дәп қарайду (3-күйдә «кәч» һәм «сәһәр» бар, 4-дә болса «кәч», 5-дә «сәһәр» бар).

8 Бирақ мән болсам, меһри-шәпқитиңниң кәңричилигидин өйүңгә киримән;

Саңа болған әймиништин муқәддәс ибадәтханаңға қарап сәждә қилимән;

9 Мени өч көргәнләр түпәйлидин Өз һәққанийлиғиң билән мени йетәклигәйсән, и Пәрвәрдиғар;

Йолуңни алдимда түз қилғин.

10 Чүнки уларниң ағзида һеч қандақ сәммимийлик йоқтур;

Уларниң ички дунияси болса пасиқлиқтур,

Уларниң галлири ечилған қәбирдәк сесиқтур,

Улар тили билән хушамәт қиливатиду. ■

11 Уларниң гунайини бекиткәйсән, и Худа;

Улар өз планлири билән өзлири моллақ атсун;

Уларни өзлириниң нурғунлиған итаәтсизликлири билән һайдап чиқарғайсән;

Чүнки улар Саңа асийлиқ қилди. ■

12 Шундақ қилғанда Саңа таянғанларниң һәммиси шатлиниду;

Улар мәңгү шатлиқ билән тәнтәнә қилиду;

Сән уларни қоғдайсән;

Сениң намиңни сөйгәнләр сениңдин яйрайду.

13 Чүнки Сән, и Пәрвәрдиғар, һәққаний адәмгә бәхит ата қилисән;

Уни шапаитиң билән қалқан кәби орайсән.

6

6-күй ••• Қайғу ичидики дуа

■ 5:10 Зәб. 11:1-3; 35:1-4; 51:4; 61:5; Рим. 3:13

7:15-16; 9:16-17; 34:7-8; 58:13

■ 5:11 Зәб.

1-2 Нәғмичиләрнің бешиға тапшурулуп, тарлиқ сазлар һәм сәккиз тарлиқ арфа билән оқулсун дәп, Давут язған күй: —

Пәрвәрдиғар, ғәзивиң тутқанда мени әйиплимә;
 Қәһриң кәлгәндә мени әдәплимә. □

3 Маңа шапаәт қилғин, и Пәрвәрдиғар, чүнки мән зәиплишип кәттим;

И Пәрвәрдиғар, мени сақайтқин, чүнки мениң устиханлирим вәһимигә чүшти. ■

4 Мениң җеним дәһшәтлик дәккә-дүккигә чүшти;
 И Пәрвәрдиғар, қачанғичә шундақ болиду?

5 Йенимға қайт, и Пәрвәрдиғар, җенимни азат қилғайсән,

Өзгәрмәс муһәббитиң үчүн мени қутқузғин.

6 Чүнки өлүмдә болса Саңа сеғинишлар йоқ;
 Тәһтисарада ким Саңа тәшәккүрләрни ейтсун? □

7 Мениң уһ тартишлиримдин мағдурум қалмиди;
 Түн бойи орун-көрпәмни кәлчәк қилимән;
 Яшлирим билән каривитимни чөктүримән.

8 Дәрдләрдин көзүм хирәлишип кәтти;
 Барлиқ күшәндилирим түпәйлидин көзүм кардин чиқиватиду.

9 И қәбиһлик қилғучилар, һәммиңлар мәндин нери болуңлар;

Чүнки Пәрвәрдиғар жиға авазимни аңлиди. ■

10 Пәрвәрдиғар тилавитимни аңлиди;

Пәрвәрдиғар дуайимни иҗабәт қилиду;

11 Дүшмәнлиримнің һәммиси йәргә қарап қалиду,
 улар зор паракәндичиликкә дучар болиду;

□ **6:1-2 «сәккиз тарлиқ арфа»** — башқа бир тәржимиси «сәккиз әнлик күй». ■ **6:3** Зәб. 37:4 □ **6:6 «Тәһтисарада ким саңа тәшәккүрләрни ейтсун?»** — «тәһтисара» өлгүчиләрнің роһлири

қиямәт күнини күтидиған җай (ибраний тилида «шеол» дейлиду).

■ **6:9** Мат. 7:23; 25:41; Лука 13:27

Туюқсиз кәйнигә йенип хижаләттә қалиду.

7

7-күй ... Худа Өз һаққанийлигини көрсәткәй!

1-3 Давутниң «Шиггаон»и: — Куш исимлиқ бир Биняминлиқниң сөзлири тоғрилик ейтқан күйи: —

И Пәрвәрдигар, мениң Худайим, мән Саңа таяндим;
Улардин бири ширдәк мени титма-титма
қиливәтмисун,
Қутқузғучи йоқлуғидин пайдилинип мени
езивәтмисун,

Мени барлиқ қоғлиғучилардин қутқузғин,
Улардин халас қилгин;□

4 И Пәрвәрдигар Худайим, әгәр қолумда қәбиһлик
қилған болсам,

Әгәр шундақ қилған болсам: —

5 Әгәр мән билән енақ өткүчигә яманлиқ қайтурған
болсам,

— (Әксичә мән билән бекардин-бекар
дүшмәнләшкәнниму қутқуздум) —□

6 — Ундақта, дүшмән мени қоғлап тутувалсун,

У җенимни чәйләп йәр билән йәксан қилсун,

Шөһритимни тупраққа көмсун!

□ **7:1-3 «Давутниң «Шиггаон»и»** — «Шиггаон» бәлким «долқунлуқ», «отлуқ», «ашиқлиқ билән» дегән мәнидә болуп, бу сөз күйниң ейтилидиған аһаңини билдүриду. **«Куш исимлиқ бир Биняминлиқниң сөзлири»** — «Куш» дегән киши тоғрилик башқа хәвиримиз йоқ. һеч болмиғанда у Давутқа зиянкәшлик қилмақчи болған. □ **7:5 «... (Әксичә мән билән бекардин-бекар дүшмәнләшкәнниму қутқуздум) —...»** — «башқа бир хил тәржимиси: «...Яки маңа азар қилғучини бекардин-бекар булиған болсам, ...».

7 И Пәрвәрдигар, гәзивиң билән орнуңдин турғин,
Мени әзгәнләрниң қәһригә тақабил турушқа
қәддиңни руслиғин,

Вә мениң үчүн ойғанғин;

Сән сот вә һөкүмни бекиткән едиңғу!

8 Хәлиқләрдин болған жамаәт әтирапиңға олишиду;

Сән улар үчүн пәләктики орнуңға қайтип барғайсән. □

9 Пәрвәрдигар хәлиқләрниң үстидин һөкүм
чиқириду;

И Пәрвәрдигар, өз һәққанийлиғим бойичә,

Вә өзүмдә болған дуруслиғим бойичә,

Маңа һөкүм чиқарғайсән.

10 Аһ, рәзилләрниң яманлиғи ахирлашсун!

Һәққаний адәмни чиң турғузғайсән;

И, адәм қәлблирини һәм ичлирини синиғучи
һәққаний Худа! □ ■

11 Мениң қалқиним болса,

Дурус нийәтликләрни қутқузғучи Худадикур;

12 Худа адил сотчидур,

У күн бойи гунадин рәнжидиған Илаһтур;

13 Бириси яман йолидин янмиса,

У қиличини биләйду,

Я оқини тартип бәтләп қойиду.

14 Шундақ адәмләр үчүн У өлүм қураллирини
тәйярлиди;

У оқлирини көйдүргүчи оқ қилди.

15 Мана, мошундақ кишиләр толғақта қәбиһлик
туғмақчи,

Униң бойида қалғини яманлиқтур;

□ **7:8** «Сән улар үчүн пәләктики орнуңға қайтип барғайсән» —
башқа бир хил тәржимиси: «Уларниң үстидин һөкүм сүргин».

□ **7:10** «адәм қәлблирини һәм ичлирини синиғучи» — «ичлири»
дегән сөз ибраний тилида «бәрәклири» дейилиду. ■ **7:10** 1Тар.

28:9; Йәр. 11:20; 17:10; 20:12; Вәһ. 2:23

Униң туққини болса сахтилиқтур.■

16 У бир орини колап, уни чоңқур қилди;

У өзи колиған ориға жиқилип чүшти.■

17 Өзиниң яманлиғи бешиға қайтип келиду,

Өз зораванлиғи болса өз үстигә қайтип чүшиду.

18 Мән Пәрвәрдигарни һәққанийлиғи билән
мәдһийәләймән,
һәммидин жуқури турғучи Пәрвәрдигарниң намини
яңритип, күй қилип ейтимән.

8

8-күй Худаниң инсан балисига болған улук плани

1-2 Нәғмичиләрниң бешиға тапшурулуп, «Гиттиф»та орунлансун дәп, Давут язған күй: —

И, Өз һәйвәңни асманлардинму жуқури тиклигән
Пәрвәрдигар Рәббимиз,

Пүткүл йәр йүзидә намиң шунчә шәрәплиқтур!□

3 Өз рәқиплириң түпәйлидин,

Дүшмән вә қисасчиларниң ағзини етишкә,

Бовақлар вә әмгүчиләрниң ағзидин күч
тиклидиңсән.■

4 Мән бармақлириңниң ясиғини болған
асманлириңға,

Сән мәзмут бекиткән ай-юлтузларға қаригинимда,

5 Сән инсанни сеғинидикәнсән,

Әнди адәм дегән немә еди?

Сән униң йениға келип йоқлайдикәнсән,

■ **7:15** Аюп 15:35; Йәш. 59:4 ■ **7:16** Аюп 4:8; Зәб. 9:16; 9:23;
34:7-8; 93:13; 118:85; Пәнд. 5:22; 26:27; Топ. 10:8 □ **8:1-2**
«Гиттиф»та орунлансун дәп...» — «Гиттиф» алимларниң пәрзичә
«Гат» шәһиридин чиққан бир хил саз. ■ **8:3** Мат. 21:16

Инсан балиси қанчилик немә еди?■

6 Чүнки Сән уның орнини пәриштиләрниңкидин азгинә төвән бекиттиңсән,
Сән уныңа шан-шәрәп вә шөһрәтләрни таж қилип бәрдиң.□

7 Уни қолуңниң ясиғанлирини идарә қилишқа тиклидиң;

Сән барлиқ нәрсиләрни уның пути астиға қойғансән,■

8 Жүмлидин барлиқ қой-калилар,
Даладики барлиқ жаниварлар,

9 Асмандики учар-қанатлар,
Деңиздики белиқлар,

Деңизларниң йоллиридин өткүчиләрниң барлиғини
пути астиға қойдуң.

10 И Пәрвәрдигар Рәббимиз, пүткүл йәр йүзидә
намиң немидегән шәрәплик-һә!

9

9-күй ... Худа Өз шәриви һәм адалитини көрсәткәй!

1-2 Нәғмичиләрниң бешиға тапшурулуп, «Мут-Лаббән» дегән аһаңда оқулсун дәп, Давут язған күй: —

Мән Сән Пәрвәрдигарни пүтүн қәлбим билән
мәдһийәләймән;

■ 8:5 Аюп 7:17; зәб. 143:3; ибр. 2:6 □ 8:6 «Сән уның орнини пәриштиләрниңкидин азгинә төвән бекиттиңсән...» — башқа икки хил тәржимиси бар: (1) «Сән уның орнини Худаниңкидин азгинә төвән бекиткәнсән»; (2) «Сән уның орнини пәриштиләрниңкидин бир мәзгилликлә төвән қилғансән». ■ 8:7 1Кор. 15:27

Мән Сениң қилған барлиқ карамәтлириңни баян қилай;□

³ Мән Сәндин хошал болуп шатлинимән;
Сениң намиңни нахша қилип ейтимән, и һәммидин Алий!

⁴ Мениң дүшмәнлиримниң кәйнигә йенишлири болса,
Дәл уларниң сениң дидариң алдида жиқилип, йоқилишидин ибарәт болиду.

⁵ Чүнки Сән мениң һәққим һәм дәвайимни соридиң;
Сән тәхткә олтирип, һәққанийларчә сотлидиң.

⁶ Сән әлләргә тәнбиһ берип, рәзилләрни һалак қилдиң;
Сән уларниң намини мәңгүгә өчүрүвәткәнсән.

⁷ И дүшминим! һалакәтлириң мәңгүлүк болди!
Сән шәһәрлирини жулуп ташливеттиң,
Һәтта уларниң намлириму йоқап кәтти;

⁸ Бирақ Пәрвәрдигар мәңгүгә олтирип һөкүм сүриду;
У Өз тәхтини сот қилишқа тәйярлап бекиткән;

⁹ Аләмни һәққанийлиқ билән сот қилғучи Удур;
Хәлиқләрниң үстидин У адиллиқ билән һөкүм чиқириду;■

¹⁰ һәм У Пәрвәрдигар езилгүчиләргә егиз панаһ,
Шундақла азаплиқ күнләрдә егиз панаһдур.■

¹¹ Намиңни билгәнләр болса Саңа тайиниду;
Чүнки Сән, и Пәрвәрдигар, Өзүңни издигәнләрни һәргиз ташлиған әмәссән.

¹² Зионда турғучи Пәрвәрдигарға күйләрни яңритиңлар!

Униң қилғанлирини хәлиқләр арисида баян қилиңлар;

□ **9:1-2** «Мут-Лаббән» дегән аһаңда оқулсун дәп» —
«Мут-Лаббән» бәлким «оғулниң өлүми» дегән мәнидә. ■ **9:9**
Зәб. 95:13; 97:9 ■ **9:10** Зәб. 36:39; 45:1-3; 90:1-2

13 Чүнки төкүлгән қанниң соригини қилғучи удур,
У дәл шундақ кишиләрни әсләйду,
Хар қилинғанларниң налә-пәрядлирини У унтуған
әмәс.

14 Маңа шәпқәт көрсәткин, и Пәрвәрдигар,
Мениң өчмәнләрдин көргән хорлуқлиримға нәзәр
салғинки,
Мени өлүм дәрвазилири алдидин көтәргәйсән;

15 Шундақ қилғанда мән Зион қизиниң
дәрвазилирида туруп,
Саңа тәәлуқ барлиқ мәдһийиләрни жакалаймән;
Мән нижатлиқ-қутқузушуңда шатлинимән. □

16 Әлләр болса өзлири колиған ориға өзлири чүшүп
кәтти,
Өзлири йошуруп қойған торға пути қапсилип
қалди. ■

17 Пәрвәрдигар чиқарған һөкүми билән тонулар;
Рәзил адәмләр өз қолида ясиғини билән илинип
қалди.

Хиггаон — Селәһ. □

18 Рәзилләр,

Йәни Худани унтуған барлиқ әлләр,
Яндурулуп, тәһтисараға ташлиниду. □

19 Чүнки намратлар мәңгүгә әстин чиқирилмайду;
Мөминләрниң үмүти мәңгү өчмәй, туривериду.

20 И Пәрвәрдигар, орнуңдин турғин;
Адәм балилириниң гәлибә қилишиға йол қоймиғин;
Һозуруң алдида барлиқ әлләр сотлансун.

□ **9:15** «...мән Зион қизиниң дәрвазилирида туруп, ... » — «Зион қизи» Йерусалимни көрситиду. ■ **9:16** Зәб. 7:17; Пәнд. 5:22

□ **9:17** «Хиггаон — Селәһ» — «Хиггаон» бәлким «сегинип ойлиниш» дегәнни билдүриду; шундақла йәнә бәлким: — «музика пәс авазлиқ болуши керәк» дегәнни билдүрүши мүмкин. □ **9:18** «...яндурулуп, тәһтисараға ташлиниду» — «тәһтисара» тоғрилиқ 6-күй, 5-айәттики изаһатни, шундақла «Тәбирләр»ни көрүң.

21 Уларни дөккә-дүккигә чүшүр, и Пәрвәрдигар;
 Әлләр өзлирини биз пәкәт адәм балилири халас, дәп
 билсун!
 Селәһ!

*9-күй давами — ибраний тилида 10-күй һесаплиганда
 ... 22-айәттики изаһатни көрүң*

22 Немишкә, и Пәрвәрдигар, жирақта турисән?
 Немишкә азаплиқ күнләрдә өзүңни йошурусән? □

23 Рәзил адәмләр тәкәббурлуғи билән аҗиз
 мөминләрни тап бастуруп қоғлап жүриду;
 Улар өзлири тапқан һейлиләр билән илинип,
 баблиниду. □ ■

24 Чүнки рәзилләр өз арзу-һәвәслири билән
 махтиниду;

Ач көзләр үчүн бәхит тиләйду;
 Пәрвәрдигарни болса көзигә илмайду. □

25 Улар чирайидин һакавурлуқ яғдуруп,

□ **9:22** «Немишкә, и Пәрвәрдигар, жирақта турисән? Немишкә
 азаплиқ күнләрдә өзүңни йошурусән?» — мошу йөрдә ибраний
 тил бойичә 10-күй башлиниду; лекин 9-күй 1-21 билән 9:22-38
 сирлиқ алақиси бар; 9-күй һәм 10-күйдикә айәтләр ибраний тилида
 алаһидә шәкилгә егә. Ибраний йезиғида 22 һәрип бар. Бу икки
 күйдикә тақ айәтләрниң һәр бири ибраний елипбә тәртивигә асасән
 йеңи һәрип билән башлиниду (мәсилән, уйғур тили болса, а-, ә-, б-
 қатарлиқ һәрипләр билән башланғанға охшаш). 9-күй һәм 10-күйни
 бир-биригә бағлиғанда, толуқ «елипбәлик нусха» пәйда болиду. Кейин
 мошундақ күйни «елипбә тәртивилиқ» күй дәп атаймиз. □ **9:23**
 «Улар өзлири тапқан һейлиләр билән илинип, баблиниду» — яки
 «Аҗизлар уларниң һейлилири билән илинип қалиду». ■ **9:23** Зәб.
 7:17; 9:16-17; Пәнд. 5:22 □ **9:24** «Ач көзләр үчүн бәхит тиләйду;
 Пәрвәрдигарни болса көзигә илмайду» — яки «Ач көзләр адәмни
 тиллап, Пәрвәрдигарни чөткә қақиду».

Худани издимәйду;

Улар барлиқ хияллирида: «Һеч бир Худа йоқтур!» дәйду.■

26 Уларниң йоллири һемишә раван болиду;

Сениң һөкүмлириң уларниң нәзириниң жиһрақ вә үстүн туриду;

Уларниң рәқиблири болса, уларға қарап «түфи!» дәп мазақ қилиду.

27 Рәзил адам көңлидә: «Мән һеч тәврәнмәй туриверимән!

Дәвирдин-дәвиргә һеч мушәққәткә учримаймән» — дәйду.

28 Униң ағзи қарғаш, алдамчилик һәм зулумға толған;

Тили астида әскилик вә қәбиһлик ятиду.■

29 У мәһәллиләрдә йошурунчә марап олтириду;

У пинһан жайларда гунаһларни өлтүрүветиду;

Көзлири йоқсулларни көзләйду;

30 У чатқаллиғида ятқан ширдәк йошурунчә пайлап ятиду;

У мөминләрни тутувелиш үчүн йошурунчә марап ятиду;

Мөминләрни тутувелип, уларни өз ториға чүшүриду.

31 Йоқсуллар езилиду, пүкүлиду;

Дәрдмәнләр униң явузлуқлири билән жиқилиду.□

32 У көңлидә: «Тәңри буни унтуп қалди,

У йүзини йепивелип, қаримайду;

Буни һәргиз көрмәйду» — дәйду.□ ■

■ 9:25 Зәб. 13:1-3; 52:1-4 ■ 9:28 Рим. 3:14 □ 9:31

«Дәрдмәнләр униң явузлуқлири билән жиқилиду» — «явузлуқлири» бәлким көчмә мәнидә болуп, ширниң күчлүк путлирини яки чишлирини вә яки овчиларниң торлирини (9-айәт) көрситиши мүмкин. □ 9:32 «У йүзини йепивелип, қаримайду»

—ЯКИ «У йүзини йепип қаримайду» яки «У йүзини йошуруп қаримайду» ■ 9:32 Зәб. 63:6; 72:11; 93:7

33 Орнундин турғин, и Пәрвәрдигар;
И Тәңрим, қолуңни кетәргин;
Езилгән мөминләрни унтума!

34 Рәзил адәм немишкә Сән Худани көзигә илмайду?
У көңлидә: «Худа буни сүрүштүрмәйду!» — дәйду.

35 Сән буни көргәнсэн;
Сән Өз қолуң билән яманлиқ һәм зулумни өзлиригә
қайтуруш үчүн,
Өзүң буларни көзләп жүрисән;
Дәрәмәнләр өзлирини Саңа аманәт қилиду;
Чүнки Сән житим-йесирләргә яр-йөләк болуп
кәлгәнсэн;

36 Рәзил, яман адәмниң билигини сундурувәткәйсән;
Униң рәзиллигини бирмубир сүрүштүрүп, үзүл-
кесил йоқатқайсэн.

37 Пәрвәрдигар әбәдил-әбәткичә падишадур;
Имансиз әлләр болса *Пәрвәрдигарниң* зиминидин
йоқилар. □ ■

38 Пәрвәрдигар, Сән аңиз мөминләрниң
арманлирини аңлайсэн;
Уларниң дилини тоқ қилисэн;
Житим-йесирлар вә езилгүчиләр үчүн адаләтни
яқлап,
Йәр йүзидики инсанларниң *аңсиз-мөминләргә*
қайтидин вәһимә салғучи болмаслиғи үчүн,
Қулиқиңни диң тутисән.

□ **9:37** «Имансиз әлләр болса Пәрвәрдигарниң зиминидин
йоқилар» — ибраний тилида «әлләр» мошу йәрдә Худаниң
йолини рәт қилидиған ят әлләрни көрситиду. «Пәрвәрдигарниң
зимини» — ибраний тилида «униң зимини». Худаниң бу зимини
болса, Исраилға мирас қилған Қанаан зимини (Пәләстин)дур.
■ **9:37** Зәб. 28:10; 92:1; 144:13; 145:10; Йәр. 10:10; Жиф. 5:19; Дан.
3:33; 6:27; 1Тим. 1:17

10

10-күй «Кени, қачмамсән?»

¹ Нәғмичиләрнің бешиға тапшурулуп оқулсун дәп, Давут язған күй: —

Пәрвәрдигарни башпанаһим қилдим;
Энди силәр қандақму маңа: «Қуштәк өз тегиңға учуп
қач!

² Чүнки мана, рәзилләр каманни тартип,
Қараңғулуқтин көңли дурусларға қаритип атмақчи
болуп,

Улар оқни киричқа селип қойди;

³ «Һуллар һалак қилинса,
Энди һәққанийлар немиму қилар?» —
дәватисиләр? □

⁴ Пәрвәрдигар Өзиниң муқәддәс ибадәтханисидидур,
Пәрвәрдигарниң тәхти асманлардидур;

У нәзәр салиду,

Униң сәзгүр көзлири инсан балилирини күзитип,
синайду. □

⁵ Пәрвәрдигар һәққаний адәмни синайду;
Рәзилләргә вә зораванлиққа хуштарларға у ич-
ичидин нәпрәтлиниду.

⁶ У рәзилләргә қапқанлар, от вә гуңгутни яғдуриду;
Пижғирим қизиқ шамал уларниң қәдәһидики
несивиси болиду. □

⁷ Чүнки Пәрвәрдигар һәққанийдур;
Һәққанийлиқ Униң амриғидур;

□ **10:3** «Һуллар һалак қилинса,..» — «Һуллар» жамаәтнің яки жәмийәтнің һуллирини көрситиду. □ **10:4** «Униң сәзгүр көзлири инсан балилирини күзитип, синайду» — «Униң сәзгүр көзлири» ибраний тилида «униң көз қапақлири». □ **10:6** «Пижғирим қизиқ Шамал уларниң қәдәһидики несивиси болиду» — «уларниң қәдәһидики несивиси» кинайилик, һәжвий гәп.

Көңли дуруслар Униң дидарини көриду.

11

11-күй Рәзил дунядин сақлаш

1-2 Нәғмичиләрниң бешиға тапшурулуп, шеминит билән оқулсун дәп, Давут язған күй: —

Қутқузғайсән, Пәрвәрдигар, чүнки ихласмән адәм түгәп кәтти;

Адәмләр арисидин садиқ мөминләр ғайип болди. □ ■

3 Нәр бирси өз йеқинлириға ялған ейтиду;

Хушамәтчи ләвләрдә, аликөңүллүк билән сөзлишиду.

4 Пәрвәрдигар барлиқ хушамәтчи ләвләрни, һакавурларчә сөзләйдиған тилни кесивәткәй!

5 Улар: «Тилимиз билән ғәлибә қилимиз;

Ләвлиримиз болса өзимизниңқидур;

Ким бизгә Рәб болалисун?» — дәйду.

6 «Езилгүчи аҗизларни басқан зулум вәҗидин,

Мискинләрниң аһузарлири вәҗидин,

Һазирла орнумдин турай» — дәйду Пәрвәрдигар,

«Мән уларға, улар зариқип күткән азатлиқни йәткүзимән». □

7 Пәрвәрдигарниң сөзлири болса сап сөзләрдур;

Улар йәттә қетим саплаштурулған,

Сапал қазанда тавланған күмүчтәктур. ■

□ **11:1-2** «шеминит билән оқулсун дәп...» — «шеминитш» бәлким, «сәккиз тарлиқ саз» яки «сәккиз нотилиқ күй» дегән мәнидә.

■ **11:1-2** Йәш. 57:1 □ **11:6** «Мән уларға, улар зариқип күткән азатлиқни йәткүзимән» — башқа бир хил тәрҗимиси: «Уларни «түфи!» дәп мазақ қилғучилардин азат қилимән» ■ **11:7** 2Сам. 22:31; Зәб. 17:31; 18:9; 118:140; Пәнд. 30:5

⁸ Сән Пәрвәрдигар, уларни сақлайсән;
 Сән *мөминләр*ни мошу дәвирдин мәңгүгә қоғдайсән; □
⁹ Чүнки рәзил адәмләр һәрһанда ғадийип жүрүшиду,
 Пәскәшлик инсан балилири арисидә алийжанаблиқ
 дөп махталмақта!

12

12-күй ••• Қачанғичә, и Пәрвәрдигар?

¹ Нәғмичиләрниң бешиға тапшурулуп окулсун дөп,
 Давут язған күй: —

И Пәрвәрдигар, қачанғичә?

Сән мени мәңгүгә унтумсән?

Қачанғичә дидариңни мәндин йошурусән?

² Қачанғичә һәр күни қайғуруп, қәлбимдә?

Қачанғичә дүшминим мәндин шатлинип ғалип
 жүриду?

³ Маңа қара, маңа жавап бәргин, и Пәрвәрдигар
 Худайим!

Өлүм уйқиси мени бесип кәлгичә,

Көзүмни йорутқайсән,

⁴ Дүшминимниң: «Мән күчийип униң үстидин

ғәлибә қилдим» демәслиги үчүн,

Рәқиплирим сәнтүрүлгәнлигимни көрүп

шатланмаслиғи үчүн,

көзүмни йорутқайсән!

⁵ Дүшминимниң: «Мән күчийип униң үстидин

ғәлибә қилдим» демәслиги үчүн,

Рәқиплирим сәнтүрүлгәнлигимни көрүп

шатланмаслиғи үчүн,

□ **11:8** «Сән Пәрвәрдигар, уларни сақлайсән» — «улар» 5-айәттә
 тилға елинған «езилгәнләр» вә «мискинләр»ни көрситиду.

көзүмни йорутқайсән!

⁶ Мән Пәрвәрдигарға нахша ейтимән;

Чүнки У маңа зор мөһриванлиқни көрсәтти

13

*13-күй *** Қараңғу дуня*

¹ Нәғмичиләрниң бешиға тапшурулуп оқулсун дәп,
Давут язған күй: —

Ахмақ киши көңлидә: «Һеч бир Худа йоқ» — дәйду.

Улар чириклишип,

жиркиничлик қәбиһликни қилишти;

Уларниң ичидә мөһриванлиқ қилғучи йоқтур;■

² Пәрвәрдигар әрштә туруп, адәм балилирини күзитип:

«Бу инсанларниң арисидә инсапни чүшинидиған бирәрси бармиду?

Худани издәйдиғанлар бармиду?

³ Һәммә адәм йолдин чиқти,

Һәммә адәм чириклишип кәтти,

Мөһриванлиқ қилғучи йоқ, һәтта бириму йоқтур.

⁴ Нанни йегәндәк Мениң хәлқимни жутувалған бу қәбиһлик қилғучилар һеч немини билмәмду?» — дәйду.

Улар Пәрвәрдигарға һеч бир илтижа қилмайду.

⁵ Мана уларни ғайәт зор қорқунуч басти;

Чүнки Худа һәққанийларниң дәвридидур.

⁶ «Силәр езилгәнләрниң көңлигә пүккән үмүтини йоқ қилмақчи болисиләр;

■ 13:1 Зәб. 9:25; 52:1-4; Рим. 3:10

Бирақ Пәрвәрдигар униң башпананидур!»[□]

⁷ Аһ, Израилниң нижатлиғи Зиондин чиқип кәлгән болса еди!

Пәрвәрдигар Өз хәлқини асарәттин чиқирип,
Азатлиққа ериштүргән чағда,

Яқуп шатлиниду,

Израил хошаллиниду![□]

14

14-күй Ким Худа алдида туралайду?

¹ Давут язған күй: —

Пәрвәрдигар, ким чедириңда туралайду?

Ким пак-муқәддәс теғиңда маканлишиду?

² Кимки тамамән дуруслуқта маңса,
Һәққанийлиқни жүргүзсә,

Көңлидә һәқиқәтти сөзлисә;■

³ Тили билән гәп тошумиса,

Өз йеқиниға яманлиқ қилмиса,

Хошнисиниң әйивини колап ачмиса,

⁴ Пәс адәмни көзгә илмиса,

□ **13:6** «Бирақ Пәрвәрдигар униң башпананидур!» — яки «Чүнки Пәрвәрдигар униң башпананидур!». Бизниңчә «бирақ» тоғра келиду — демәк, Худа Өз хәлқиниң бозәк қилинғиниға қарап, уларни қоғлашқа һәрикәт қилиду. Башқа бир хил тәржимиси: «Гәрчә Пәрвәрдигар униң башпанани болса!» □ **13:7** «Израил хошаллиниду!» — «Израил» тоғрилиқ — оқурмәнләр Тәвраттики «Яритилиш» дегән қисимни оқуған болса, есидә болидуки, Худа һәзрити Яқупниң исмини «Израил»ға өзгәрткән. Йәһудий хәлқи (Израиллар) Яқупниң әвлатлиридин ибарәт. Шуңа Тәвраттики башқа йәрләрдә яки Зәбурда «Яқуп» яки «Израил» адәттә Йәһудийлар, йәни Израил хәлқини көрситиду. Әгәр текст һәзрити Яқуп (Израил)ниң өзини көрсәткән болса, изаһат беримиз. ■ **14:2** Зәб. 23:4; Йәш. 33:15

Пәрвәрдигардин әйминидиганларни һөрмәтлисә,
Өзигә зиянлиқ болған тәғдирдиму ичкән қәсимини
өзгәртмисә,

⁵ Пулни хәқләргә өсүмгә бәрмисә,
Бигуналарниң зийиниға пара алмиса;
Кимки мошуларни қилса,
Мәңгүгә тәврәнмәс.

15

15-күй ••• Ахирәткичә Худаға бағлиған чәксиз үмүт

¹ Давут язған «Миқтам» күйи:

Мени сақлиғин, и Тәңри,
Чүнки мән Саңа тайинимән. □

² Мениң женим Пәрвәрдигарға: «Сән мениң
Рәббимдурсән;
Сәндин башқа мениң бәхит-саадитим йоқтур» —
деди. □ ■

³ Йәр йүзидики муқәддәс бәндилириң болса,
Улар алийжанаблардур,
Улар мениң һәммә хошаллиғимдур.

⁴ Ким башқа илаһни издәшкә алдириса,
Уларниң дәрдлири көпийип кетиду.

Ғәйрий илаһларға атап һәдийә қанлирини
төкмәймән,
Уларниң намлирини тилимғиму алмаймән.

□ **15:1** «Давут язған «Миқтам» күй» — «Миқтам» бәзи алимларниң пәрзичә «үнсиз дуа» яки «йошурун гөһәр» дегән мәнидә. □ **15:2** «Сәндин башқа мениң бәхит-саадитим йоқтур» — башқа бир хил тәржимиси — «Мениң яхшилиғим (һәргиз) сениңкигә йәтмәйду».

■ **15:2** Аюп 22:2; 35:7; Рим. 11:35

5 Пәрвәрдигар болса мениң мирасим һәм қәдәһимдики несивәмдур;
Чәк ташлинип еришкән несивәмни өзүң сақлайсән; □ ■

6 *Несивәмни бәлгүлигән* сизиқлар маңа гөзәл йәрләрни бекиткәндур;

Бәрһәқ, мениң гөзәл мирасим бардур! □

7 Маңа несихәт бәргән Пәрвәрдигарға тәшәккүр-мәдһийә қайтуримән;

һәтта кечиләрдимү вижданим маңа үгитиду. □

8 Мән Пәрвәрдигарни һәрдайим көз алдимдин кәткүзмәймән;

У оң йенимда болғачқа,

Мән һәргиз тәврәнмәймән. ■

9 Шуңа мениң қәлбим шатланди,

Мениң роһум техиму көтирилиду,

Мениң теним аман-есәнликтә туриду; □

□ **15:5 «Пәрвәрдигар болса мениң мирасим һәм қәдәһимдики несивәмдур»** — Худаниң «Өз хәлқиниң мираси» болғанлиғи тоғрилиқ «Яр.» 15:1, «Чөл.» 18:20, «Зәб.» 72:26ни вә изаһатлирини көрүң. **«Чәк ташлинип еришкән несивәмни өзүң сақлайсән»** — Исраиллар Йәшуа пәйғәмбәрниң йетәкчилиғи билән Қанаан (Пәләстин) зиминини егилигән вақтида, һәр қәбилиниң, һәр аилиниң тәәллуғи чәк ташлаш билән бекитилгән («Йә.» 18-19-бап). Муса пәйғәмбәргә тапшурулған қанун бойичә, бу тәәллуқат болса мәңгүгә мошу аилә әвлатлириға мирас қалдурулиду. ■ **15:5 Жиғ.**

3:24 □ **15:6 «Несивәмни бәлгүлигән сизиқлар маңа гөзәл йәрләрни бекиткәндур»** — жуқуриқи 5-айәттики чәк бәлгүлигән жай сизиқлар билән бекитилгән. Давут бәлким мошу сөзләрни көчмә мәнидә ишлитип: «Һаятим вә турмошумни һәр жәһәттин Худа яхши бекиткән» — демәкчи болса керәк. □ **15:7 «һәтта кечиләрдимү вижданим маңа үгитиду»** — «вижданим» ибраний тилида «бәрәклирим» дегән сөз билән билдүрүлиду.

■ **15:8 Рос.** 2:25 □ **15:9 «Мениң роһум техиму көтирилиду»** — «роһум» ибраний тилида «шан-шәривим» дегән сөз билән ипадилиниду.

10 Чүнки җенимни тәһтисарада қалдурмайсән,
Шундақла Сениң Муқәддәс Болғучиңни чириштин
сақлайсән. □ ■

11 Сән маңа һаят йолини көрситисән;
Һозуруңда толуп ташқан шат-хурамлик бардур;
Оң қолуңда мәңгүлүк бәһрә-ләззәтләрму бардур.

16

16-күй Тәкәббурларниң бесимидин қутқузғайсән!

1 Давутниң дуаси: —

Һәққаний тәләпни аңла, и Пәрвәрдиғар, мениң
нидаимға көңүл қойгин;

Мениң дуайимға қулақ салгин,
У ялғанчи ләвләрдин чиққан әмәс.

2 Һозуруңдин һөкүмүм чиқирилғай!

Көзүң немә дурус екәнлигини пәриқ әткәй!

3 Сән мениң қәлбимни синиғансән,
Сән кечидиму маңа йеқинлишип күзәттиң;

□ **15:10** «Чүнки җенимни тәһтисарада қалдурмайсән» — Тәврат вә Инжил бойичә, «дозақ» яки «жәһәннәм» пәкәтла ахирәт күнидин кейин башлиниду. Униңдин илгири, өлүп кәткән адәмләрниң роһи бир орунға, йәни «тәһтисара»ға бариду. Мәсиһ Әйса кресткә миқланғандин кейин, «тәһтисара»да чоң бир өзгириш йүз бәрди. Бу йәрдә биз у тоғрилиқ тохталмаймиз. Бирақ мошу айәттә, Давут пәйғәмбәр «Мәсиһ» (Қутқузғучи)ниң гөрдә турмай тирилдүрүлидиғанлигини алдин-ала ейтқан. «Тәбирләр»ниму көрүң, **«Сениң Муқәддәс Болғучиң»** — Муқәддәс Китапта, «муқәддәс» «улуқ» әмәс, бәлки «мутләқ пак», «Худаға хас», «пүтүнләй Худаға аталған» дегән мәнини билдүриду. «Муқәддәс Болғучиң» чоқум Мәсиһни көрситиду. **«Сениң Муқәддәс Болғучиңни чириштин сақлайсән»** — ибраний тилида «Сениң Муқәддәс Болғучиңни чиришни көргүзмәйсән». Демәк, гөргә қоюлған болсиму, тени чиримайду (тез тирилдүрүлиду). ■ **15:10** Рос. 2:31; 13:35

Сән мени тавлап көзүңдин кәчүрдиңсән,
Мениңдин һеч бир сәһвәнлик тапалмидиң;
Көңлүмдә: Ағзим итаәтсизлик қилмисун! — дәп
нийәт қилдим.

⁴ Адам балилириниң һаяттики ишлирида,
Ләвлириңдин чиққан сөзләр билән зораванларниң
йоллиридин өзүмни нери қилдим.

⁵ Мениң қәдәмлирим йоллириңдин чиқмиған,
Путлирим тейилип кәтмигән.

⁶ Мән Саңа илтижа қилдим,
Чүнки тиләклиримни ижабәт қилисән, и Тәңрим;
Маңа қулақ салғин,
Сөзлиримни аңлиғин.

⁷ И, Өзүңгә таянғанларни қарши чиққучилардин оң
қолуң билән Қутқузғучи,
Карамәтлириңни көрситип, өзгәрмәс муһәббитиңни
аян қилғайсән! □

⁸ Мени көз қаричуқуңдәк сақлиғайсән;
Қанатлириң сайисидә мени йошурғайсән;

⁹ Мени булимақчи болған рәзил адәмләрдин,
Мени қоршивалған әшәддий күшәндилиримдин
йошурғин;

¹⁰ Уларниң бағрини май қаплап, қетип кәткән;
Уларниң еғизлири тәкәббурларчә сөзләйду; □

¹¹ Улар йолимизни торивелип,
Бизни йәргә урушқа көзини алайтип, □

¹² Олқиға ач көзлүк билән тикилгән ширдәк,

□ **16:7** «өзгәрмәс муһәббитиңни аян қилғайсән!» — «өзгәрмәс муһәббитиң» әслидә көплүк шәклидә «өзгәрмәс муһәббитиңлар».

□ **16:10** «Уларниң бағрини май қаплап, қетип кәткән...» — бу ибарә уларниң интайин тәкәббурлуғи, башқиларға һеч көңүл бөлмәйдиганлиғи, уларни көзгә илмәйдиганлиғини көрситиду.

□ **16:11** «Бизни йәргә урушқа көзини алайтип,...» — яки «Мени йәргә урушқа көзини алайтип,...».

Йошурун жайларда марап жүридиған яш ширдәктур.
 13 Орнуңдин турғайсән, и Пәрвәрдигар,
 Униң йолини тосуп, йәр билән йәксан қилғайсән,
 Женимни рәзил адәмдин қутқузғин, қиличиң билән;
 14 Мени Өз қолуң билән кишиләрдин,
 Йәни мошу дәвирдики кишиләрдин қутқузғин;
 Уларниң несивиси болса мошу дуниядиладур;
 Сән уларниң қарнини немәтлириң билән
 толдурисән;
 Уларниң көңли пәрзәнтлири билән қанди,
 Балилириға байлиқлирини қалдуриду.
 15 Мән болсам, һәққанийлиқта йүзүңгә қарифучи
 болиман;
 Ойғанғинимда, Сениң дидариңдин сөйүнимән!□

17

17-күй *** Аламчә қутқузуш

1-2 Нәғмичиләрниң бешиға тапшурулуп оқулсун дәп,
 Пәрвәрдигарниң қули Давут язған күй; Пәрвәрдигар
 уни барлиқ дүшмәнлиридин һәм Саул падишаниң
 қолидин қутқузған күни, у Пәрвәрдигарға муну
 күйниң сөзлирини ейтти: —

Аһ, Пәрвәрдигарим, мениң күч-қудритим,
 Мән сени сөйимән!
 3 Пәрвәрдигар мениң хада теғим, мениң қорғиним,
 мениң нижаткаримдур!
 Мениң Тәңрим, мениң қорам тешим, мән Униңдин
 һимайә тапимән;

□ **16:15** «...Ойғанғинимда, Сениң дидариңдин сөйүнимән!» —
 «ойғанғинимда» елүмдин ойғинип, тирилгәндә, демәк.

У мениң қалқиним, мениң қутқузғучи мүңгүзүм,
мениң егиз мунарымдур!□

⁴ Мәдһийиләргә лайиқ Пәрвәрдигарға нида қилимән,
Шунда дүшмәнлиримдин қутқузулимән;

⁵ Өлүмнің асарәтлири мени қоршивалди,
Ихлассизларның ябрап кетиши мени
қорқитивәтти;□

⁶ Тәһтисараниң танилири мени чирмивалди,
Өлүм сиртмақлири алдимға кәлди.

⁷ Қийналғинимда мән Пәрвәрдигарға нида қилдим,
Худайимға пәряд көтәрдим;

У ибадәтханисидин авазимни аңлиди,
Мениң пәрядим Униң һозуриға кәлди,
Униң қулиқиға кирди.

⁸ Шу чағ йәр-зимин тәврәп, силкинип кәтти,
Тағларның һуллири дәһшәтлик тәврәнди, силкинип
кәтти;
Чүнки У ғәзәпләнди.□

⁹ Униң димиғидин ис өрләп туратти,
Ағзидин чиққан от һәммисини жутувәтти;
Униңдин көмүр чоғлири чиқти;□

¹⁰ У асманларни тазим қилдуруп чүшти,
Пути асти тум қараңғулуқ еди.

□ **17:3** «мениң қутқузғучи мүңгүзүм» — ибрания тилида
«нижатлиғимнің мүңгүзи». □ **17:5** «Ихлассизларның

ябрап кетиши мени қорқитивәтти» — ибрания тилида
«Ихлассизларның қиян-ташқинлири мени қорқитивәтти». □ **17:8**

«...Тағларның һуллири дәһшәтлик тәврәнди, силкинип кәтти;
чүнки У ғәзәпләнди...» — бу күйдики сөзләр тәдрижий
һалда Давутның өзиниң әһвалидин айрилип, Давутның
болғуси әвлади Мәсиһнің һаятиға өтиду. Күйдә Мәсиһнің һаяти,
жапа-мушәққәт тартидиганлиғи, ахирида униң шан-шәрәпкә
еришидиганлиғи вә пүткүл аләмгә падиша болидиганлиғи
көрситилиду. Демәк, бу күйнің өзи улук бир бешарәттур. □ **17:9**

«Униңдин көмүр чоғлири чиқти» — яки «Униңдин көмүр чоғлири
туташтурулди».

11 Бир керубни минип пәрваз қилди,
Шамалниң қанатлирида ғуюлдап учуп кәлди.□

12 У қараңғулуқни өзиниң йошурунидиған жайи
қилди,

Суларниң қараңғусини,
Асманларниң қоюқ булутлирини,
Өз әтрапида чедири қилди.

13 Униң алдидики йоруқлуқтин,
Қоюқ булутлар, мөлдүр, отлуқ чоғлар чиқип өтти;

14 Пәрвәрдигар асманда гүлдүрлиди;
Һәммидин Алий Болғучи авазини яңратти,
Мөлдүр вә отлуқ чоғлар билән.

15 Бәрһәк, У оқлирини етип, дүшмәнлиримни
тарқитивәтти;

Чақмақларни чақтуруп, уларни қийқас-чуқанға
салди;□

16 Шуниң билән деңизларниң тәкти көрүнүп қалди,
Аләмниң һуллири ашкариланди,
Тәнбиһиң билән,
Димиғиңдин чиққан нәпәсниң зәрбиси билән, и
Пәрвәрдигар.

17 У жуқуридин қолини узитип, мени тутти;
Мени улуқ сулардин тартип алди.

18 У мени күчлүк дүшминимдин,
Һәм маңа өчмәнлик қилғучилардин қутқузди;
Чүнки улар мәндин күчлүк еди.

19 Күлпәткә учриған күнүмдә, улар маңа қарши
һужумға өтти;
Бирақ Пәрвәрдигар мениң таянчим еди.

□ **17:11** «Бир керубни минип пәрваз қилди» — «керуб» интайин күчлүк бир хил қанатлиқ пәриштә. «Тәбирләр»ни көрүң. □ **17:15** «У оқлирини етип, дүшмәнлиримни тарқитивәтти» — ибраний тилида «У оқлирини етип, уларни тарқитивәтти». 17-айәтни көрүң.

- 20 У мени кәңри-азатә бир жайға елип чиқарди;
У мени қутқузди, чүнки У мәндин хурсән болди.
- 21 Пәрвәрдигар һәққанийлиғимға қарап маңа илтипат көрсәтти;
Қолумниң һалаллиғини У маңа қайтурди;
- 22 Чүнки Пәрвәрдигарниң йоллирини тутуп кәлдим;
Рәзиллик қилип Худайимдин айрилип кәтмидим;
- 23 Чүнки Униң барлиқ һөкүмлири алдимдидур;
Мән Униң бәлгүлимилирини өзүмдин нери қилмидим;
- 24 Мән Униң билән ғубарсиз жүрдүм,
Өзүмни гунадин нери қилдим;
- 25 Шуниң үчүн Пәрвәрдигар һәққанийлиғимға қарап,
Көз алдидики қолумниң һалаллиғиға қарап,
қилғанлиримни қайтурди.□
- 26 Вападар-меһриванларға Өзүңни вападар-меһриван көрситисән;
Ғубарсизларға Өзүңни ғубарсиз көрситисән;
- 27 Сап диллиқларға Өзүңни сап диллиқ көрситисән;
Тәтүрләргә Өзүңни тәтүр көрситисән;
- 28 Чүнки аҗиз мөмин хәлиқни қутқузғучи
Өзүңдурсән;
Бирақ тәкәббур көзләрни шәрмәндә қилисән;
- 29 Чириғимни жулалиқ қилған Сәндурсән;
Пәрвәрдигар Худайим мени басқан қараңғулуқни нурландуриду;
- 30 Чүнки Сән арқилиқ дүшмән қошуни арисидин жүгүрүп өттүм;

□ 17:25 «Пәрвәрдигар һәққанийлиғимға қарап, көз алдидики қолумниң һалаллиғиға қарап, қилғанлиримни қайтурди» — шүбһисизки, мошу 19-24-айәтләрдә Мәсиһниң пак-ғубарсизлиғи, гунаһсизлиғи бешарәт қилиниду. Давут өзи тоғрилиқ бу сөzlәрни һәрғиз дейәлмәйтти. Мәсилән, 25-күй, 7-айәт вә 51-күйни көрүң.

Сән Худайим арқилиқ мән сепилдин атлап өттүм.□

31 Тәңрим — Униң йоли мукәммәлдур;
Пәрвәрдигарниң сөзи синап испатланғандур;
У Өзигә таянғанларниң һәммисигә қалқандур.

32 Чүнки Пәрвәрдигардин башқа йәнә ким илаһтур?
Бизниң Худайимиздин башқа кимму қорам таштур?

33 Йәни белимни күч-қувәт билән ориғучи Тәңри,
Йолумни түптүз, мукәммәл қилғучи Тәңридур;

34 У мениң путлиримни кейикниңкидәк учқур
қилиду,

Шуниң билән мени егиз жайлиримда турғузиду;

35 Қоллиримни уруш қилишқа үгитиду,

Шуңлашқа биләклирим мис каманни керәләйду;

36 Сән маңа нижәтлиғиң болған қалқанни ата
қилдиң,

Нениң оң қолуң мени йөлиди;

Сениң мулайим кәмтәрлиғиң мени улук қилди.

37 Сән қәдәмлирим астидики жайни кәң қилдиң,
Мениң путлирим тейилип кәтмиди.

38 Мән дүшмәнлиримни қоғлап йәттим;

Улар һалак болмиғичә һеч янмидим.

39 Қайтидин орнидин туралмас қилип уларни
янживәттим,

Улар путлирим астида жиқилди.

40 Сән жәң қилишқа күч билән белимни бағлидиң;

Сән маңа һужум қилғанларни путум астида
егилдүрдүң;

41 Дүшмәнлиримни көз алдимда арқисиға яндуруп
қачқуздуң,

Шуниң билән маңа өчмәнләрни йоқаттим.

□ **17:30** «Сән арқилиқ дүшмән қошуни арисидин жүгүрүп өттүм»
— «жүгүрүп өттүм» дегән сөзләр «бөсүп өттүм» дегән мәнини өз ичигә
алиду.

42 Улар пәрәйд көтәрди, бирақ қутқузидиған һеч ким йоқ еди;
Һәтта Пәрвәрдигарға нида қилди, Уму уларға жавап бәрмиди.

43 Мән уларға соққа берип, шамал учурған топидәк қиливәттим;
Кочидики патқақтәк, уларни төкүвәттим.

44 Сән мени хәлиқниң низалиридин қутқузғансән;
Сән мени әлләрниң беши қилғансән;
Маңа ят болған бир хәлиқ хизмитимдә болмақта. □

45 Сөзүмни аңлапла улар маңа итаәт қилиду;
Ят әлдикиләр маңа бичариләрчә тәслим болиду;

46 Ят әлдикиләр чүшкүнлишип кетиду;
Улар өз истиһкамлиридин титригән һалда чиқип келиду;

47 Пәрвәрдигар һаяттур!
Мениң Қорам Тешим мубарәкләнсун!
Нижатлиғим болған Худа һәммидин алийдур, дәп мәдһийиләнсун!

48 У, мән үчүн толук қисас алғучи Тәңри,
Хәлиқләрни маңа бойсундурған Худадур;

49 У мени дүшмәнлиримдин қутқузған;
Бәрһәқ, Сән мени маңа һужум қилғанлардин жуқури көтәрдиң;
Зораван адәмдин Сән мени қутулдурдуң.

50 Шуниң үчүн мән әлләр арисидә Саңа рәхмәт ейтимән, и Пәрвәрдигар;
Намиңни улуклап күйләрни ейтимән;

51 Пәрвәрдигар Өзи тиклигән падишаға зор нусрәтләрни беғишлайду;
Өзи мәсиһ қилғиниға,

□ 17:44 «Сән мени хәлиқниң низалиридин қутқузғансән» — шүбһисизки, мошу бешарәттә ейтилған «хәлиқ» Давут падишаниң өз қовми болған Йәһудий хәлқини көрситиду.

Йәни Давутқа һәм униң нәслигә мәңгүгә өзгәрмәс муһәббитини көрситиду.□

18

*18-күй *** Аләм һәм Тәврат Худаниң шәривидур!*

1-2 Давут язған күй: —

Әршләр Тәңриниң улуқлуғини жакалайду,
Асман гүмбизи Униң қоли ясиғанлирини намайән қилиду;

³ Уларниң сөзлири күн-күнләр дәриядәк еқиватиду;
Кечә-кечиләп улар билимни аян қиливатиду.□

⁴ Тилсиз һәм авазсиз болсиму, уларниң садаси аләмгә аңланмақта.□

⁵ Уларниң өлчәм таниси йәр йүзидә тартилмақта;
Уларниң сөзлири аләмниң четигичә йәтмәктә.

Уларниң ичидә Худа қуяш үчүн чедир тиккән,□ ■

⁶ Қуяш һужрисидин тойға чиққан жигиттәк чиқиду,
Бәйгигә чүшидиған палвандәк шатлиниду;■

□ **17:51** «Өзи мәсиһ қилғиниға, йәни Давутқа һәм униң нәслигә...» — «Мәсиһ қилғини» йәни «Мәсиһ» тоғрилиқ 2-күйдик изаһатларни көрүң. □ **18:3** «Уларниң сөзлири күн-күнләр дәриядәк еқиватиду» — «улар» әршләр вә асман гүмбизини көрситиду.

«Уларниң сөзлири күн-күнләр дәриядәк еқиватиду; кечә-кечиләп улар билимни аян қиливатиду» — әйәтниң башқа бир хил тәржимиси «Күн башқа бир күнгә гәплирини төкиду, кечә башқа бир кечигә сөз қилмақта». □ **18:4** «Тилсиз һәм авазсиз болсиму, уларниң садаси аләмгә аңланмақта» — башқа бир хил тәржимиси «Аләмдә һәр қандақ бир тил уларниң садасини аңлап чүшинәләйду». □ **18:5** «Уларниң өлчәм таниси йәр йүзидә тартилмақта» — бу «өлчәм таниси» бәлким инсанниң тәсәввур-ойлирини өлчигүчи болуши мүмкин. ■ **18:5** Рим. 10:18

■ **18:6** Топ. 1:5

7 Асманларниң бир четидин өрләйду,
Жаһанниң у четигичә чөргиләйду,
Униң һараритидин һеч қандақ мәхлуқат
йошуруналмайду.

8 Пәрвәрдигарниң тәврат-қануни мукәммәлдур,
У инсан вужудини йеңилайду;
Пәрвәрдигар бәргән һөкүм-гувалар муқим-ишәшлик

У наданларни дана қилиду. □ ■

9 Пәрвәрдигарниң көрсәтмилири дурус,
У қәлбни шатландуриду;
Пәрвәрдигарниң пәрманлири йоруқлуқтур,
У көзләрни нурландуриду. □

10 Пәрвәрдигардин әйминиш пак иштур, у мәңгү
давамлишиду;

Пәрвәрдигарниң һөкүмлири һәқтур,
Һәр бири тамамән һәққанийәттур.

11 Улар алтундин, бәрһәқ көп сап алтундин
қиммәтликтур;

һәсәлдин, һәсәл жәвһиридин шериндур; ■

12 Улар билән қулуң ойғитилиду;

Инсан уларға рияйә қилишта чиң турса чоң мукапат
бардур.

13 Ким өз хаталиқлирини билип йетәлисун?

□ **18:8** «Пәрвәрдигарниң тәврат-қануни мукәммәлдур» — «Тәврат-қанун» тооғрулуқ; «Тәврат» (torah) ибраний тили болуп, мошу йәрдә «қанун, тәлим, йолйоруқ» дегән мәнидә ишлитилиду. «Тәврат қануни» дегән ибарә адәттә Муса пәйғәмбәр арқилик кәлтүрүлгән Тәвраттики «Яритилиш», «Мисирдин чиқиш», «Лавийлар» «Чөл-Баявандики сәпәр» һәм «Қанун шәрһи» дегән алдинқи бәш қисимниң қанун-пәрманлиқ мәзмунини көрситиду.

■ **18:8** 2Сам. 22:31; Зәб. 17:31 □ **18:9** «Пәрвәрдигарниң пәрманлири йоруқлуқтур» — яки «Пәрвәрдигарниң пәрманлири рошәндур» яки «Пәрвәрдигарниң пәрманлири пактур». ■ **18:11** Зәб. 118:72,103,127; Пәнд. 8:11

Мени билип-билмәй қилған гуналимдин сақит қилғайсән;

14 Өз қул-чакариңни башбаштақ гуналардин тартқайсән;

Бу гуналарни маңа ғоҗайин қилдурмиғайсән;

Шуниң билән мән қусурсиз болиман,

Еғир гунадин халий болғайман.

15 И Пәрвәрдигар, мениң Қорам Тешим вә һәмжәмәт-Ниҗаткарим,

Ағзимдики сөзләр, қәлбимдики ойлинишлар нәзириңдә мәқбул болғай! □

19

19-күй Израил халқи Худа Мәсих қилған падишаниң ғәлибиси үчүн дуа қилиду

1-2 Нәғмичиләрниң бешиға тапшурулуп оқулсун дәп, Давут язған күй: —

□ **18:15 «И Пәрвәрдигар, мениң Қорам Тешим вә һәмжәмәт-Ниҗаткарим»** — «Һәмжәмәт-Ниҗаткар» яки «Һәмжәмәт-қутқузғучи» тоғрилиқ: — Ибрания тилида «гоел» дегән бу сөзниң алаһидә мәнаси бар. Бириси кәмбәғәл болуп, өзини қуллуққа сетивәткән болса яки башқа қийин әһвалға учрап мал-мүлүгини сатқан болса, Муса пәйғәмбәр тапшурувалған қанунға асасән, мошу кишиниң өзиниң йеқин уруқ-туққанлири, һәмжәмәтлири бу кишини һөрлүккә чиқирип қутқузуш һоқуқи бар еди. Демәк, «Һәмжәмәт-қутқузғучи» өз қериндишини һәр қилмақчи болса, уни қутқузалайтти. Һоқуқни ишлитиш «Һәмжәмәт-қутқузғучи»ниң өз ихтиярлиғи билән болатти, әлвәттә. Бириси өз уруқ-туққаниға «Һәмжәмәт-қутқузғучи» болуп уни қутқузмақчи болса, һеч ким уни тосалмайтти. Шуңа пәйғәмбәрләр Худаниң қутқузғучи экәнлигини баян қилиш үчүн пат-пат дәл мошу сөзни ишлитиду. Демәк, Худа Өз бәндисигә яки хәлқиғә «Һәмжәмәт»лик қилип, уларниң «гоел»и, йәни «Һәмжәмәт-қутқузғучи»си болиду. Униң Өз хәлқини қутқузуши Өз ихтиярлиғи билән, әлвәттә!

Күлпәтлик күндә Пәрвәрдигар саңа ижабәт қилғай!
Яқупниң Худасиниң нами сени егиздә аман
сақлиғай!□

³ У Өз муқәддәс жайидин саңа мәдәт әвәткәй,
Сиондин саңа күч-қувәт бәргәй;

⁴ Барлиқ «ашлиқ һәдийә»лириңни яд қилғай,
Көйдүрмә қурбанлиғиңни қобул қилғай!
Селәһ!

⁵ Көңлүңдики тәшналикларни саңа ата қилғай,
Көңлүңгә пүккән барлиқ арзулириңни әмәлгә
ашурғай.

⁶ Бизләр ғәлибәңни тәбрикләп тәнтәнә қилимиз,
Худайимизниң намида туғлиримизни тикләймиз;
Пәрвәрдигар барлиқ тәләплириңни әмәлгә ашурғай!

⁷ һазир билдимки, Пәрвәрдигар Өзи мәсиһ
қилғинини қутқузиду;
Муқәддәс әршлиридин униңға қудрәтлик қутқузғучи
қолини узартип жавап бериду.□

⁸ Бәзиләр жәң һарвулириға,
Бәзиләр атларға *тайиниду*;

Бирақ биз болсақ Пәрвәрдигар Худайимизниң
намини яд етимиз;

⁹ Улар тизи пүклинип жиқилди;

Бирақ биз болсақ, қәддимизни руслап тик туримиз.

¹⁰ И Пәрвәрдигар, падишаға ғәлибә бәргәйсән;

□ **19:1-2 «Яқупниң Худасиниң нами сени егиздә аман сақлиғай!»**
— «Яқупниң Худаси» дегән мошу ибаридә «Яқуп» һәм һәзити
Яқупниң өзини һәмдә униңдин чиққан Исраил хәлқиниму көрситиду.

□ **19:7 «Пәрвәрдигар Өзи мәсиһ қилғини»** — йәни Исраилниң
падишаси; мошу йәрдә Давутни көрситиду. Бирақ шүбһисизки,
бу күй бир бешарәт болуп, кәлгүсидики Қутқузғучи-Мәсиһниму
көрситиду. 2-күйдики изаһатларни вә «Тәбирләр»ниму көрүң.

Нида қилғинимизда бизгә ижабәт қилғайсән!□

20

20-күй Худа тиклигән падиша тоғрилиқ бир күй

¹⁻² Нәғмичиләрниң бешиға тапшурулуп оқулсун дәп,
Давут язған күй: —

Падиша қудритиңдин шатлиниду, и Пәрвәрдигар;
Ғәлибә-нижәтлиғиңдин у нәқәдәр хурсән болиду!

³ Сән униң көңүл тилигини униңға ата қилдиң,
Ләвлириниң тәливини рәт қилған әмәссән.

Селаһ!

⁴ Чүнки Сән есил бәрикәтләр билән уни қарши алдиң;
Униң бешиға сап алтун таж кийдүрдүң.

⁵ У Сәндин өмүр тилисә, Сән униңға бәрдиң,

Йәни узун күнләрни, таки әбәдил-әбәткичә бәрдиң.

⁶ У Сениң бәргән ғәлибә-нижәтлиғиңдин зор шәрәп
қучти;

Сән униңға иззәт-һәйвәт һәм шану-шәвкәт
қондурдуң.

⁷ Сән униң өзини мәңгүлүк бәрикәтләр қилдиң;

□ **19:10** «И Пәрвәрдигар, падишаға ғәлибә бәргәйсән; нида қилғинимизда бизгә ижабәт қилғайсән!» — башқа бир хил тәржимиси: — «И Пәрвәрдигар, ғәлибә ериштүргәйсән! Биз нида қилған күндә Падиша бизгә жавап бәргәй!»

Дидариңниң шатлиғи билән уни зор хурсән қилдиң;□

8 Чүнки падиша Пәрвәрдигарға тайиниду;

Һәммидин Алий Болғучиниң өзгәрмәс муһәббити билән у һеч тәврәнмәйду.

9 Сениң қолуң барлиқ дүшмәнлириңни тепип, ашкарә қилиду;

Оң қолуң Саңа өчмәнлик қилғанларни тепип ашкарә қилиду;□

10 Сениң дидариң көрүнгән күндә, уларни ялқунлуқ хумданға салғандәк көйдүрисән;

Пәрвәрдигар дәрғәзәп билән уларни жутуветиду;

От уларни көйдүрүп түгитиду.

11 Уларниң тухумини жаһандин,

Нәсиллирини кишилиқ дуниядин қуритисән;

12 Чүнки улар Саңа яманлиқ қилишқа урунди;

Улар рәзил бир нәйрәңни ойлап чиққини билән,

Амма ғәлибә қилалмиди.

13 Чүнки Сән уларни кәйнигә бурулушқа мәжбур қилдиң;

Сән уларниң йүзигә қарап оқяйиңни чәнләйсән.

14 И Пәрвәрдигар, Өз күчүң билән улуклуғуңни намайән қилғайсән;

□ **20:7** «Сән униң өзини мәңгүлүк бәрикәтләр қилдиң» — бу сөз бәлким Давутниң әвлади болған, кәлгүсидики Қутқузғучи-Мәсиһниң Худаниң Ибраһимға бәргән әң улук вәдисини әмәлгә ашуридиғанлиғини көрситиши мүмкин. Шу вәдә: «Сән өзүң башқиларға бәхит-бәрикәт болисән ... Сән арқилиқ йәр йүзидики барлиқ аилә вә қәбилиләргә бәхит-бәрикәт ата қилиниду» дейилиду («Яр.» 12:1-3дә хатириләнгән). Башқа бир хил тәржимиси: «Сән униңға мәңгүлүк бәрикәтләрни бекиттиң». □ **20:9** «Сениң қолуң барлиқ дүшмәнлириңни тепип, ... Оң қолуң Саңа өчмәнлик қилғанларни тепип ашкарә қилиду...» — 8-айәттин башлап, бешарәтлик сөzlәр беваситә падишаға ейтилған болса керәк. Рошәнки, бу айәтләр падиша Давутниң әвлади болған, кәлгүсидики Қутқузғучи-Мәсиһни көрситиду.

Шуниң билән биз нахша ейтип қудритиңни мэдһийиләймиз.

21

*21-күй Әң егир азап-оқубәттә қилған дуа
Бешарәтлик күй 1-айәттики изаһатни көрүң*
1-2 Нәғмичиләрниң бешиға тапшурулуп, «Айжәләт-хашшаһар» (таң сәһәрдә кәлгән мәдәт) дегән аһаңда оқулсун дәп, Давут язған күй: —

«Аһ Илаһим, Илаһим, немишкә мәндин ваз кәчтиң?
Сән немишкә мени қутқузуштин шунчә жирақсән?
Немишкә қаттиқ пәрәдлиримдин шунчә жирақ
турисән, □ ■

³ Худайим, күндүздә нида қилдим, лекин Сән һеч
жавап қилмайсән;
Кечидиму мән шундақ пәрәд қилиштин арам
алалмаймән. □ ■

⁴ Бирақ и Исраилниң мэдһийилирини өз маканиң
қилғучи,
Сән дегән пак-муқәддәстурсән!

□ **21:1-2 «Изаһат»** — Давут пәйғәмбәр һаятида нурғун
азап-оқубәтләрни тартқан болсиму, лекин у бу күйдә ейтилған
шунчивала егир азап-оқубәтләрни тартқан әмәс. Шуңа шүбһисизки,
Давут өзин кейинки бирисиниң тартидиган азаплирини көрсәткән
болса керәк. Оқурмәнләр бу азапларниң кимгә қаритилғанлиги
тоғрилиқ өзлири хуласигә кәлсун. **«Айжәләт-хашшаһар» (таң
сәһәрдә кәлгән мәдәт)** — бәзи алимлар: «Таң сәһәрдики чиши
жәрән» дәп тәржимә қилиду. Бу бәлким күйниң темисиниң һәм
униң аһаңиниң нами болса керәк. ■ **21:1-2** Мат. 27:46; Мар.
15:34 □ **21:3 «Кечидиму мән шундақ пәрәд қилиштин арам
алалмаймән»** — ЯКИ «кечидиму мән пәрәд қилсам, бирақ арам
тапмаймән» ■ **21:3** Мат. 27:45

5 Ата-бовилиримиз сени таянчи қилған,
Улар саңа таянған, сән уларни қутқузған.

6 Улар Саңа нида қилишлири билән қутулған;
Саңа тайиниш билән уларниң үмүти һеч йәрдә
қалған әмәс.■

7 Бирақ мән болсам адәм әмәс, бир қурутмән,
Инсан тәрипидин *тәһмәт билән* рәсвайиаләм
қилинғанмән,
Халайиқ тәрипидин кәмситилгәнмән.□ ■

8 Мени көргәнләрниң һәммиси мазақ қилип күлиду,
Башлирини силкишип ағзилирини пүрүштүрүп: ■

9 «У Пәрвәрдигарға өзини тапшурған әмәсму?!
Әнди Пәрвәрдигар уни қутқузсун!
Пәрвәрдигар униңдин хурсән болса әгәр,
Уни қутулдурсун!» — дейишиду.■

10 Бирақ мени апамниң қосиғидин чиқарғучи
өзүңдурсән;
Һәтта әмчәктики вақтимдимү мени өзүңгә
таяндурғансән;

11 Туғулғинимдин тартипла, мән өзүмни қойнуңға
ташлиғанмән;
Анамниң балиятқусидики вақтимдила, Сән мениң
Тәңрим болуп кәлгәнсән.

12 Мәндин жирақлашма;
Чүнки риязәт мени қистап кәлди;

■ **21:6** Зәб. 24:2-3; 30:1-3; Йәш. 49:23; Рим. 9:33 □ **21:7**
«мән болсам адәм әмәс, бир қурутмән» — ибраний тилида
«қурут» «коккус иликус» (қизил қурут) дегән қурутни көрситиду.
Бу хил қурутниң чишиси тухумлиғанда өзини дәрәққә чаплаштуруп,
салған тухумлирини өз бәдини билән қоғдайду. Шундақ қилип
у өлгичә чаплашқан йәрдин мидирлимай туриду. Өлүши билән
униңдин қип-қизил бир суюқлуқ чиқип, һәммә әтрапини қизил
қилиду. Адәмләр бу қизил суюқлуқни бояқ үчүн ишлитиду. Бу ишлар
Мәсиһ Әйсаниң кресткә миқлинишиға бешарәт болмамду? ■ **21:7**
Йәш. 41:14 ■ **21:8** Мат. 27:39 ■ **21:9** Мат. 27:43

Маңа ярдәмдә болғучи йоқтур.

13 Нурғун буқилар мени қоршивалди;

Башанниң күчлүк буқилири мени оривалди;□

14 Улар адәмни титма қилғучи һөкирәватқан ширдәк,
Ағзилирни чоң ечип маңа тикилип туриду.

15 Мән төкүлгән судәк болдум,

Һәммә сүйәклирим изидин чиқип кәтти;

Жүригим момдәк ерип кәтти,

Ич-бағримда зәиплишип ерип кәтти.

16 Қағжирап кәткән сапал парчисидәк мағдурум
қалмиди,

Тилим таңлийимға чаплишип кәтти,

Сән *Пәрвәрдигар* мени өлүмниң топа-чаңлириға
қойғансән.■

17 Ғалжир иштлар маңа олашти,

Бир топ рәзилләр мени қистап келип,

Мениң қолум вә путумни санжип тәшти.■

18 Сүйәклиримниң һәммисини саналаймән,

Устиханлирим маңа тикилип қарап турғандәк
қилиду.

19 Улар кийимлиримни өз арисидә үләштүрүватиду,

Көңлигимгә еришиш үчүн чәк ташлишиватиду.□ ■

20 Бирақ, и *Пәрвәрдигар*, мәндин жирақлашма!

И Күч-Қудритим болғучим, ярдәмгә тез кәлгәйсән!

21 Женимни қиличтин қутқузғин,

□ **21:13** «Башанниң күчлүк буқилири мени оривалди» — Пәләстинниң Башан районидики буқилар йоған, күчлүк еди. Бу йәрдә яман адәмләр һәм уларниң кәйнидә турған яман жин-роһларни көрсәтсә керәк. ■ **21:16** Юһ. 19:28 ■ **21:17** Мат. 27:35; Мар. 15:24; Луқа 23:33; Юһ. 19:23,37; 20:25 □ **21:19** «Көңлигимгә еришиш үчүн чәк ташлишиватиду» — яки «Чапинимға еришиш үчүн чәк ташлишиватиду». ■ **21:19** Луқа 23:34; Юһ. 19:24

Мениң ялғуз җенимни иштниң чаңгилидин қутулдурғин.□

22 Мени ширниң ағзидин қутқузғин;

Шундақ, Сән илтиҗалиримни иҗабәт қилип явайи калиларниң мўңғүзлиридин қутқузғансән!□

23 Мән Сениң намиңни қериндашлиримға елан қилимән;

Чоң җамаәт ичидә туруп Саңа болған мәдһийилиримни җакалаймән;■

24 Пәрвәрдигардин әймәнгүчиләр, Уни мәдһийиләңлар!

Яқупниң барлиқ нәсиллири, Униңға шан-шәрәп кәлтүрүңлар!

Исраилниң пүтүн әвлатлири, Униңдин әйминиңлар.□

25 Чүнки У езилгүчиниң әшу харлинишлирини нәзиридин сақит қилған әмәс,

Яки Униңдин һеч йиргәнгән әмәс;

Униңдин Өз висалини һеч йошурған әмәс;

Бәлки У илтиҗа қилип авазини кәтәргинидә,

Униңға қулақ селип аңлиған.

26 Чоң җамаәт ичидә маңа оқулған мәдһийиләр Өзүңдиндур,

□ **21:21** «Мениң ялғуз җеним» — яки «Мениң кичик җеним» яки «Мениң қиммәтлик җеним». Сөзлигүчи еғир ялғузлуқ һес қиливатқан болса керәк. □ **21:22** «...илтиҗалиримни иҗабәт қилип явайи калиларниң мўңғүзлиридин қутқузғансән!» — «явайи кала»

һазир нәсли қуруған. Улар әсли интайин күчлүк, адәттики калидин икки һәсә чоң еди. Мошу йәрдә «явайи калилар» әшәддий рәзил адәмләргә яки җин-шәйтанларға символ болиду. ■ **21:23** Ибр. 2:12 □ **21:24** «Яқупниң барлиқ нәсиллири» — Исраил хәлқи, әлвәттә. «Исраилниң әвлатлири» — Худа Яқупниң исмини «Исраил»ға өзгәрткән, шуниң билән у «Исраил қовминиң әждати» болған.

Худадин әймәнгүчиләрнің алдида ичкән қәсәмлиримни ишқа ашурымән;□ ■

27 Аҗиз мөминләр қосиғи тойғичә тамақлиниду;
Пәрвәрдигарни издигәнләр Уни мәдһийәләйду;
Силәрнің қәлбиңлар мәңгү яшнайду!□ ■

28 Зиминнің әң четидикиләрму бу ишни қәлбидә тутуп , товва қилип Пәрвәрдигарның алдиға келиду;
Әл-милләтләрнің барлиқ жәмәтлири алдинда ибадәт қилиду;■

29 Чүнки падишалиқ Пәрвәрдигарғила тәвәдур;
У әл-милләтләр арасида һөкүм сүргүчидур.

30 Жаһандики байларму Униң алдидин йәп-ичип,
ибадәт қилиду;

Тупраққа кирәй дәп қалғанларму, һәтта өз женини сақлалмайдиғанларму Униңға сәждә қилиду;□

31 Кәлгүсидики бир әвлат Униң хизмитидә болиду;
Бу әвлат Рәб үчүн Өз пәрзәнтлири һесаплиниду.■

□ **21:26** «Чоң җамаәт ичидә маңа оқулған мәдһийиләр Өзүңдиндур» — башқа икки хил тәржимиси «Чоң җамаәттә мениң мәдһийилиримнің темиси Сәндин чиққандур...» яки «Чоң җамаәттә мениң Саңа мәдһийиләрни оқушқа муйәссәр болғанлиғим Сәндин чиққандур...». ■ **21:26** Зәб. 17:50; 34:18; 51:11; 110:1

□ **21:27** «Аҗиз мөминләр қосиғи тойғичә тамақлиниду» — «тамақлиниду» дегән бу сөз мошу йәрдә һейт қурбанлиқлиридин яки «тәшәккүр қурбанлиқлири» («рәхмәт қурбалиқлири»)дин тамақлинишни көрситиши мүмкин. ■ **21:27** Қан. 4:29; Зәб. 68:33; 149:4; Йәш. 25:6; Зәф. 2:2; Юһ. 11:26 ■ **21:28** Зәб. 2:8; 71:10-11; 85:9 □ **21:30** «Жаһандики байларму ...» — ибраний тилида «Жаһандики семизләрму...» — көчмә мәнаси «байлар» болуши мүмкин. «тупраққа кирәй дәп қалғанларму, һәтта өз женини сақлалмайдиғанларму Униңға сәждә қилиду» — демәк, һәм байлар һәм мискинләр (күйдә бешарәт берилгән ишлар түпәйлидин) Худаға ибадәт қилиду. ■ **21:31** Йәш. 53:8,10; Йәш. 8:18; Зәб. 88:30; Мат. 1:1; Юһ 12:24; Рим. 5:18, 19; 1Пет. 2:9

³² Кейин улар келип, шу чагда туғулидиған бир қовмға Униң һәққанийлиғини жакалап шуни елан қилидуки,
«У буни әмәлгә ашурди!»■

22

22-күй Пәрвәрдиғар мени баққучи падичимдур!

1-айәттики изаһатни көрүң

¹ Давут язған күй: —

Пәрвәрдиғар мени баққучи Падицимдур,

Муһтаж әмәсмән һеч нәрсигә;□ ■

² У мени юмран чөпләрдә ятқузуп дәм алдурар;

Тинич ақидиған суларни бойлитип бақиду;

³ У вужудумни йеңилайду;

У һәққанийлиқ йолида Өз нами үчүн йетәкләйду;□

⁴ Һәтта мән өлүм сайиси болған җилғидин өтсәмму,

Һеч яманлиқтин қорқмаймән;

Чүнки Сән мән билән биллидурсән;

Сениң һасаң һәм тайиғиң маңа тәсәллидур.■

■ **21:32** Зәб. 51:11; 101:19; Луқа 24:46, 47; Рим. 3:22-25

□ **22:1** «Бу улук күй тоғрилиқ изаһат» — Пәләстиндики қойлар билән падициниң мунасивити наһайити йеқин. У улар билән кечә-күндүз биллә болиду, уларға исим қойиду. Йеңи яйлаққа көчкәндә, падици қойларниң бешида меңип, уларни чақирип йетәкләйду; уларниң беши тикәнликтә ярилинип қалса, падици май билән сүрүп «мәсиһ қилиду»; бәзи падицилар һәтта амрақ қойлириға алаһидә қәдәһтин шарап ичуриду. ■ **22:1** Йәш. 40:11; Йәр. 23:4; әз. 34:23; Юһ. 10:11; 1Пет. 2:25; Вәһ. 7:17 □ **22:3**

«У вужудумни йеңилайду» — «йеңилайду» ибраний тилида бу сөз «товига қайтуриду» яки «товва қилдуриду» дегән мәнини өз ичигә алиду. ■ **22:4** Зәб. 3:7; 117:6

⁵ Мени хар қилғучиларниң көз алдида маңа кәң дәстихан салисән;
Мениң бешимни май билән мәсиһ қилисән;
Қәдәһим ташиду;

⁶ Бәрһәқ, барлиқ күнлиримдә яхшилиқ вә өзгәрмәс шәпқәт маңа әгишип һәмраһ болиду;
Мәңгүдин-мәңгүгә Пәрвәрдигарниң дәрғаһида яшаймән!□

23

23-күй ••• Пәрвәрдигарниң гәлибиси

¹ Давут язған күй: —

Пәрвәрдигарға мәнсүптур, жаһан вә униңға толған һәммә мәвжудатлар;
Униңға тәәллуқтур йәр йүзи вә униңда туриватқанларму;■

² Чүнки жаһанниң улини чоңқур деңизлар үстигә орунлаштуруп,
Йәрни сулар үстигә орнатқан Удур.

³ Пәрвәрдигарниң теғиға ким чиқалайду?
Униң муқәддәс жайиға ким кирип туралайду? ■

⁴ — Қоллири гунадин пакиз, дили сап,
Қуруқ нәрсиләргә тәлмүрүп қаримиған,

□ **22:6** «барлиқ күнлиримдә яхшилиқ вә өзгәрмәс шәпқәт маңа әгишип һәмраһ болиду» —яки «барлиқ күнлиримдә маңа әгишип һәмраһ болған өзгәрмәс шәпқәт немидигән яхши!». «мәңгүдин-мәңгүгә Пәрвәрдигарниң дәрғаһида яшаймән!» — «Пәрвәрдигарниң дәрғаһи» ибраний тилида «Пәрвәрдигарниң өйидә». Давут бу күйни язғанда Йерусалимдики муқәддәс ибадәтхана техи мәвжүт эмәс еди. ■ **23:1** Мис. 19:5; Қан. 10:14; Аюп 41:3; Зәб. 49:12; 1Кор. 10:26,28 ■ **23:3** Зәб. 14:1; Йәш. 33:14,15

Ялған қәсәм қилмиған киши кирәләйду. □

⁵ Бундақ киши болса Пәрвәрдигардин бәхитни,
Өз нижатлиғи болғучи Худадин һәққанийлиқни
тапшурувалиду вә уни көтирип жүриду; □

⁶ Бу дәвир Уни издигүчи дәвирдур,
Йәни Сениң дидариңни издигүчиләр, и Якупниң
Худаси!

Селәһ! □

⁷ И қовуқлар, бешиңларни көтириңлар!

Кәң ечилиңлар!

И мәңгүлүк ишикләр, көтирилиңлар!

Шуниң билән шан-шәрәп егиси Падиша кириду! □

⁸ Шан-шәрәп егиси Падиша дегән ким?

У Пәрвәрдигардур, у күчлүк вә қудрәтликтур!

Пәрвәрдигар, жәң мәйданида қудрәтликтур!

⁹ И қовуқлар, бешиңларни көтириңлар!

Кәң ечилиңлар!

И мәңгүлүк ишикләр, бешиңларни көтириңлар!

Шуниң билән шан-шәрәп егиси Падиша кириду!

¹⁰ Шан-шәрәп егиси Падиша дегән ким?

Самавий қошунларниң Сәрдари болған Пәрвәрдигар
болса, шан-шәрәп егиси Падишаһтур!

Селәһ!

□ **23:4** «Қуруқ нәрсиләргә тәлмүрүп қаримиған» — «қуруқ нәрсиләр» бутларни көрситиду. □ **23:5** «... тапшурувалиду вә уни көтириду» — бу икки пеил ибраний тилида бирла пеил билән ипадилиниду.

□ **23:6** «...Йәни Сениң дидариңни издигүчиләр, и Якупниң Худаси!» — йәнә бир хил тәржимиси «Йәни Сениң дидариңни издигүчиләр болған Якуптин ибарәттур».

□ **23:7** «И қовуқлар, бешиңларни көтириңлар! Кәң ечилиңлар! И мәңгүлүк ишикләр, көтирилиңлар!» — қедимки заманларда қовуқлар ечилғанда жуқуридин көтириләтти.

24

24-күй *** Йетәкләш вә башпанан болуш һәққидә дуа
*** 1-айәттики изаһатни көрүң

¹ Давут язған күй.

Пәрвәрдигар, женим Саңа тәлмүрүп қарайду;□

² Саңа тайинимән, и Худайим;

Мени йәргә қаритип хижаләттә қалдурмиғайсән;

Вә яки дүшмәнлиримни үстүмдин ғалип қилип шатландурмиғайсән;■

³ Бәрһәқ, Сени күткүчиләрдин һеч қайсиси шәрмәндә болмас;

Бирақ һеч бир сәвәпсиз хаинлиқ қилғучилар шәрмәндә болиду.■

⁴ Мени Сениң излириңни билидиган қилғайсән, и Пәрвәрдигар;

Йоллириңни маңа үгитип қойғайсән.■

⁵ Мени һәқиқитиңдә маңдуруп, маңа үгәткәйсән;

Чүнки өзүң мениң нижатлиғим болған Худайимдурсән;

Мән күн бойи Саңа қарап тәлмүримән;

⁶ Өз рәһимдиллиқлириңни, өзгәрмәс меһирлириңни ядиңға кәлтүргәйсән, и Пәрвәрдигар!

Чүнки улар әзәлдин тартип бар болуп кәлгәндур;■

⁷ Мениң яшлиғимдики гуналиримни,

□ **24:1** «25-күй тоғрилик изаһат» — 25-күй «елипбә тәртивилик» бир күй. Күйдә 22 айәт болуп, ибраний тилида алаһидә шәкилгә егә. Ибраний йезиғида 22 һәрип бар. Күйдики 22 айәтниң һәр бири ибраний елипбә тәртивигә асасән йеңи һәрип билән башлиниду (мәсилән, уйғур тилида һәрипләр а-, ә-, б- тәртивидә башланғанға охшаш). Биз бундақ күйләрни «елипбә тәртивилик күй» дәп атаймиз.

■ **24:2** Зәб. 21:5-6; 30:1-3; 33:6 ■ **24:3** Йәш. 28:16; Рим. 10:11

■ **24:4** Зәб. 26:11; 85:11; 118:33 ■ **24:6** Зәб. 102:17; 105:1; 106:1; 116:2; 135; Йәр. 33:11

Шундақла итаәтсизликлиримни есиңгә кәлтүрмигәйсән;

Өзгәрмәс муһәббитиң, меһриванлиғиң билән, мени есиңгә кәлтүргәйсән, и Пәрвәрдигар;

⁸ Пәрвәрдигар меһриван вә дурустур;

Шуңа У гунакарларни дурус йолға салиду.

⁹ Мөминләрни яхши-яманни пәриқ етишкә У йетәкләйду;

Мөминләргә Өз йолини үгитиду.

¹⁰ Униң әһдиси вә һөкүм-гувалирини тутқанларниң һәммисигә нисбәтән,

Пәрвәрдигарниң барлиқ йоллири өзгәрмәс муһәббәт вә һәқиқәттур.

¹¹ Өз намиң үчүн, и Пәрвәрдигар,

Қәбиһлигим интайин еғир болсиму,

Сән уни кәчүривәткәнсән.

¹² Кимки Пәрвәрдигардин әймәнсә,

Худа Өзи таллиған йолда униңға һәқиқәтни үгитиду;

¹³ Униң жени азатә-яхшилиқта яшайду,

Униң нәсли йәр йүзигә мирас болиду.

¹⁴ Пәрвәрдигар Өзидин әйминидиғанлар билән сирдаштур;

У уларға Өз әһдисини көрситип бериду.

¹⁵ Мениң көзлирим һемишә Пәрвәрдигарға тикилип қарайду;

Чүнки У путлиримни тордин чиқириветиду.

¹⁶ Маңа қарап меһри-шәпқәт көрсәткәйсән;

Чүнки мән ғерибанә, дәрдмәндурмән.

¹⁷ Көңлүмниң азарлири көпийип кәтти;

Мени басқан қисмақлардин чиқарғайсән.

¹⁸ Дәрдлиримни, азаплиримни нәзириңгә алғин,

Барлиқ гуналиримни кәчүргәйсән!

¹⁹ Мениң дүшмәнлиримни нәзириңгә алғин,

Чүнки улар көптур;

Улар маңа чоңкур өчмәнлик билән нәпрәтлиниду.

²⁰ Женимни сақлиғайсән, мени қутқузғайсән;

Мени шәрмәндиликтә қалдурмиғайсән;

Чүнки мән Сени башпананим қилдим.

²¹ Көңүл саплиғи вә дуруслуқ мени қоғдиғай;

Чүнки мән Саңа үмүт бағлап күтүватимән. □

²² И Худа, Израилни барлиқ күлпәтлиридин қутқузуп һөрлүккә чиқарғайсән!

25

*25-күй *** Барлиқ рәзилликтин жирақлишишқа интилиш*

¹ Давут язған күй: —

Мән үчүн һөкүм чиқарғайсән, и Пәрвәрдигар;

Чүнки мән өз дуруслуғумда туруп маңдим;

Мән Пәрвәрдигарға тайинип кәлгәнмән;

Мән тейилип кәтмәймән. □ ■

² Мени синап баққайсән, и Пәрвәрдигар, мени тәкшүрүп баққин;

Вижданимни, қәлбимни тавлиғайсән; □

³ Чүнки өзгәрмәс муһәббетиңни көз алдимда тутқанмән;

Мән һәқиқитиңни өзүмгә йетәкчи қилип маңдиммән.

⁴ Мән ялғанчилар билән һәмдәстихан олтармидим;

□ **24:21** «Чүнки мән Саңа үмүт бағлап күтүватимән» — яки «Чүнки саңа тәлмүрүп қараймән». □ **25:1** «Мән Пәрвәрдигарға тайинип кәлгәнмән; мән тейилип кәтмәймән» — йәнә бир хил тәржимиси «Мән һеч тәврәнмәс Пәрвәрдигарға тайинип кәлдим».

■ **25:1** Зәб. 7:9 □ **25:2** «вижданим» — яки «нийәтлим». Бу сөз ибраний тилида «бөрәкләр» дегән билән ипадилиниду.

Сахтипәзләргә һәмраһ болушқа кирмәймән. ■

⁵ Яманлиқ қилғучилар җамаитидин жиркинимән;
Рәзилләр биләнму олтармаймән.

⁶ Қоллиримни гунасизлиқта жуйимән;
Шунда, қурбанғаһиңни айлинип жүрәләймән.

⁷ Вә һәм тәшәккүрләрни аңлитимән;
Барлиқ карамәтлириңни җакалаймән.

⁸ И Пәрвәрдигар, маканиң болған өйни,
Шан-шәривиң турған җайни сөйүп кәлдим;

⁹ Җенимни гунакарлар билән,
һаятимни қанхорлар билән биллә елип кәтмигәйсән;

¹⁰ Уларниң қолида сүйқәстләр бардур,
Оң қоли париләргә толди.

¹¹ Мән болсам, дуруслуғумда меңип жүриверимән;
Мени һөрлүккә чиқирип қутқузғайсән,

Маңа меһри-шәпқәт көрсәткәйсән. □

¹² Путум болса түптүз җайда туриду;
Җамаәтләр арисида туруп Пәрвәрдигарға тәшәккүр-
мәдһийиләр қайтуримән.

26

26-күй ••• Худани күткин!

¹ Давут язған күй: —

Пәрвәрдигар мениң нурум вә ниҗатлиғимдур;

Мән йәнә кимдин қорқай?

Пәрвәрдигар һаятимниң қорғинидур;

Мән кимниң алдида титрәй? ■

■ **25:4** Аюп 31:5; Зәб. 1:1 □ **25:11** «Мени һөрлүккә чиқирип қутқузғайсән» — мошу «һөрлүккә чиқириш» гунаниң асаритидин қутқузушни көрситиду. ■ **26:1** Йәш. 10:17; 60:19,20; Мик. 7:8;

Луқа 1:79; Юһ. 1:4; 8:12; Вәһ. 21:23

² Яманлиқ қилғучилар «Униң әтлирини йәйли» дәп маңа һужум қилғанда,
Рәқиплирим, дүшмәнлирим маңа йеқинлашқанда,
Путлишип, жиқилди улар.

³ Зор қошун барғаһ қуруп мени қоршавға алсиму,
Қәлбимдә һеч қорқунуч йоқ;
Маңа уруш қозғисиму, йәнила хатиржәм
туриверимән.

⁴ Пәрвәрдигардин бирла нәрсини тиләп кәлдим;
Мән шуниңға интилимәктимәнки: —
Өмүр бойи Пәрвәрдигарниң өйидә болсам,
Пәрвәрдигарниң гөзәллигигә қарап жүрсәм,
Униң ибадәтханисидә туруп, йетәклишигә муйәссәр
болсам, дәймән. □

⁵ Бешимға күн чүшкәндә, У мени сайивини астиға
алиду;
Мени чедириниң ичидә аман сақлап йошурувалиду.
У мени уюлташ үстигә муқим турғузиду.

⁶ Шуңа һазир әтрапимдики дүшмәнлирим алдида
бешим жуқури кәтирилиду.
Униң муқәддәс чедирида тәнтәнә қилип
қурбанлиқлар сунимән;
Нахша-күйләр ейтимән, мунажатларни ейтимән
Пәрвәрдигарға!

⁷ Нида қилғинимда авазимни аңлиғайсән, и
Пәрвәрдигар;
Маңа меһри-шәпқәт көрситип, ижабәт қилғайсән.

□ **26:4** «... Өмүр бойи Пәрвәрдигарниң өйидә болсам, ... Униң ибадәтханисидә туруп, йетәклишигә муйәссәр болсам» — Давут пәйғәмбәрниң заманида «Худаниң өйи», йәни «муқәддәс ибадәтхана» теги селинмиған еди (оғли Сулайман кейин ясиди). Ибадәтхана Муса пәйғәмбәр арқилиқ ясалған «муқәддәс чедир» еди. Шуниң билән Давутниң «муқәддәс ибадәтхана» дегини бәлким роһий жәһәттин, йәни Худаниң Өз һозур-дәрғаһини көрситиду, дәп чүшинишимиз керәк.

8 Өз көңлүм: «Униң дидарини издәңлар!» дәйду;
Дидариңни, и Пәрвәрдигар, өзүм издәймән.

9 Мәндин Өзүңни қачурмиғайсән!
Ғәзәпләнгәндә қулуңни нери қоғлимиғайсән;
Сән мениңдин ярдимиңни айимай кәлдиң;
Сән мәндин айрилмиғайсән, мени
ташливәтмиғайсән, и Ниҗаткарим Худа!□

10 Ата-анам мени ташливәтсиму,
Пәрвәрдигар мени қучиғиға алиду. □

11 Маңа Өз йолуңни үгәткәйсән, и Пәрвәрдигар;
Күшәндилим пайлап жүрмәктә,
Мени түз йолға башлиғайсән.■

12 Мени рәқиплиримниң мәйлигә тапшурмиғайсән,
Чүнки маңа қара чаплашмақчи болған ялғанчилар
хелә көптур,
Уларниң нәпәслириму зораванлиқтур.

13 Ah, Пәрвәрдигарниң меһриванлиғини
тирикләрниң зиминидә көрүшкә көзүм йәтмигән
болса...!

14 Пәрвәрдигарни тәлмүрүп күтकिन!
Җигәрлик бол, қәлбиң мәртанә болсун!
Шундақ қил, Пәрвәрдигарни тәлмүрүп күтकिन!■

27

27-күй ••• Пәрвәрдигарға тайиниш

□ **26:9** «Мәндин Өзүңни қачурмиғайсән!» — ибраний тилида «Йүзүңни мәндин йошурмиғайсән!». □ **26:10** «Ата-анам мени ташливәтсиму,...» — Давут Саул падиша тәрипидин қоғланған. Саул уни «җинайәтчи» дәп һесаплиған чағлирида, Давут ата-аниси тәрипидин бир мәзгил чәткә қеқилған болуши мүмкин еди. Кейин улар униң билән биллә болди. Тәврат «1Сам.» 21-, -22-бапни көрүң. ■ **26:11** Зәб. 24:4-5, 9, 12; 85:11; зәб. 118. ■ **26:14** Йәш. 25:9; 33:2; һаб. 2:3

¹ Давут язған күй: —

И Пәрвәрдигар, Саңа нида қилимән;
И мениң Қорам Тешим, маңа сүкүт қилмиғайсән;
Чүнки Сән жим-жит турувалисаң,
Мән чоңқур һаңға чүшидиғанларға охшашла
болимән. ■

² Саңа пәрәд көтәргинимдә,
Сениң муқәддәс каламханаңға қолумни
көтәргинимдә,

Мениң илтижалиримниң садасини аңлиғайсән! □

³ Мени рәзилләр вә қәбиһлик қилғучилар билән
биллә ташливәтмигәйсән;
Улар ағзида йеқинлири билән достанә сөзләшсиму,
Көңлидә өчмәнлик бардур. ■

⁴ Уларниң қилмишлириға қарап,
Ишлириниң яманлиғиға қарап иш тутқайсән;
Қолиниң қилғанлири бойичә өзлиригә яндурғайсән;
Тегишлик жазани өзлиригә қайтурғайсән.

⁵ Чүнки улар нә Пәрвәрдигарниң қилғанлирини,
Нә қоллириниң ишлигәнлирини һеч нәзиригә
алмайду,

Пәрвәрдигар уларни ғулитип, қайтидин баш
көтәргүзмәйду.

⁶ Пәрвәрдигарға тәшәккүр-мәдһийә қайтурулсун;
Чүнки У мениң илтижалиримниң садасини аңлиған.

⁷ Пәрвәрдигар мениң күчүм, мениң қалқинимдур;
Мениң көңлүм униңға ишәнди,

■ **27:1** Зәб. 29:4; 34:22; 142:7 □ **27:2** «Сениң муқәддәс каламханаңға қолумни көтәргинимдә» — «каламхана» муқәддәс чедирдики «әң муқәддәс жай»ни көрситиду. Немишкә мошу йәрдә «әң муқәддәс жай» «каламхана» дейилиду? Сәвәви, «әң муқәддәс жай» ичидә «әһдә сандуғи» ятиду, «әһдә сандуғи» ичидә Худа Исраил билән түзгән әһдинамә (Худаниң сөз-калами) сақлақлиқ еди. ■ **27:3** Зәб. 11:1-3; Йәр. 9:7

Шуниң билән ярдәм таптим;
 Шуңа көңлүм зор шатлиниду,
 Өз күйүм билән мән Уни мәдһийиләймән.
 8 Пәрвәрдигар Өз халқиниң күчидур,
 Шундақла мәсиһ қилғиниға қутқузғучи қорғандур.□
 9 Өз халқиңни қутқузғайсән,
 Мирасиңни бәрикәтлик қилғайсән;
 Уларни падиридәк беқип озуқландурғайсән,
 Мәңгүгә уларни көтирип жүргәйсән.□

28

28-күй ... Пәрвәрдигарниң һәйвиси

1 Давут язған күй: —

Пәрвәрдигарға бәргәйсиләр, и Қудрәтлик
 Болғучиниң пәрзәнтлири,
 Пәрвәрдигарға шану-шәвкәт, күч бәргәйсиләр!□ ■
 2 Пәрвәрдигарға Өз намиға лайиқ шану-шәвкәт
 бәргәйсиләр;

□ **27:8** «Пәрвәрдигар ... мәсиһ қилғиниға қутқузғучи қорғандур» — Худаниң «мәсиһ қилғини»: — (1) Худа Исраиллар үстигә тиклигән падиша; (2) ахирда у дуняға әвәтидиған Қутқузғучи-Мәсиһни көрстиду. «Мәсиһ» тоғрилиқ 2-күйдик изаһатларни һәм «Тәбирләрни» көрүң. □ **27:9** «Өз халқиңни қутқузғайсән, мирасиңни бәрикәтлик қилғайсән;...» — Худаниң Өз халқи дәл Өзиниң мираси екәнлиги Муқәддәс Китапта көп йәрләрдә тилға елиниду. □ **28:1** «Пәрвәрдигарға бәргәйсиләр,... Пәрвәрдигарға шану-шәвкәт, күч бәргәйсиләр!» — бу сирлиқ сөзниң мәнаси немә? Мәнаси чоқум шуки, Худаниң халқи униңға ишинип таянғачқа, шундақла мәдһийә оқуғачқа, Худа уларниң һаятида Өз күч-қудритини (шундақла Өз шан-шәривини) көрситишигә шараит бериду. ■ **28:1** Зәб. 95:7, 8

Пәрвәрдигарға пак-муқәддәсликниң гөзәллигидә сәждә қилиңлар!

³ Пәрвәрдигарниң садаси чоңқур сулар үстидә һөкүм сүриду;

Шан-шәрәп егиси болған Тәңри гүлдүрмамиларни яңритиду;

Пәрвәрдигар бүйүк деңизлар үстидә һөкүм сүриду.■

⁴ Пәрвәрдигарниң садаси күчлүктур;

Пәрвәрдигарниң садаси һәйвәткә толғандур;

⁵ Пәрвәрдигарниң садаси кедир дәрәқлирини сундуриветиду;

Бәрһәқ, Пәрвәрдигар Ливандики кедирларни сундуриветиду.

⁶ У уларни мозай ойнақлаватқандәк ойнақлитиду;

Явайи калиниң балиси ойнақлаватқандәк, У Ливан вә Сирион теғини ойнақлитиду.□

⁷ Пәрвәрдигарниң садаси чақмақларниң ялқунлирини шахлитиветиду;□

⁸ Пәрвәрдигарниң садаси чөл-жәзирини зил-зилигә салиду;

Пәрвәрдигар Қәдәштики чөл-жәзирини зил-зилигә салиду;□

⁹ Пәрвәрдигарниң садаси дуб дәрәқлирини һәрян толғитиду,

Орманлиқларни ялаңчлайду;

■ **28:3** Мис. 9:23 □ **28:6** «Сирион теғи» — Ливанниң әң егиз тағ чоққиси, йәнә бир нами «Һәрмон». □ **28:7** «Пәрвәрдигарниң садаси чақмақларниң ялқунлирини шахлитиветиду» — башқа бир хил тәржимиси «Пәрвәрдигарниң садаси от ялқунлирини житиветиду». Бирақ алди-кәйнидики сөзләргә қариганда, чақмақларни көрситиши мүмкин. □ **28:8** «Пәрвәрдигар Қәдәштики чөл-жәзирини зил-зилигә салиду» — «Ливан тағлири» (6-айәт) — Қанаан (Пәләстин)ниң шимал тәрипи, «Қәдәштики чөл-жәзирә» униң жәнубий тәрипи.

Униң муқәддәс ибадәтханисида болған һәммиси «шану-шәвкәт!» дәп тәнтәнә қилиду. □

10 Пәрвәрдигар топан үстигә һөкүмранлиқ қилип олтириду;

Бәрһәқ, Пәрвәрдигар мәңгүгә падиша болуп һөкүм сүрүп олтириду. □

11 Пәрвәрдигар Өз хәлқигә қудрәтни бәхш етиду; Өз хәлқини аман-хатиржәмлик билән бәрикәтләйду.

29

*29-күй *** Пәрвәрдигарниң Давутниң керилип кәткәнлигини җазалап, андин сақайтиши*

1-2 Муқәддәс ибадәтханини Худаға аташни тәбрикләп, Давут язған күй: —

Мән Сени алий дәп улуклаймән, и Пәрвәрдигар,
Чүнки Сән мени пәстин жуқури кәтәрдиң,
Дүшмәнлиримни үстүмдин хошалландурмидиң.

3 И Пәрвәрдигар Худайим, мән Саңа налә кәтәрдим,
Сән мени сақайттиң.

4 И Пәрвәрдигар, Сән тәһтисарадин женимни елип чиқтиң,

һаңға чүшидиғанлар арисидин маңа һаят берип сақлидиң.

5 Пәрвәрдигарға күй ейтиңлар, и Униң ихласмән бәндилири,

□ **28:9** «Пәрвәрдигарниң садаси дуб дәрәқлирини һәрян толғитиду» — башқа бир хил тәржимиси «Пәрвәрдигарниң садаси маралларға оғлақларни туғдурғузиду». □ **28:10**

«Пәрвәрдигар топан үстигә һөкүмранлиқ қилип олтириду» — «топан» бәлким Нуһ пәйғәмбәр дәвридики топанни көрситиду, бу йәрдә көчмә мәнидә болуп, дуниядики қалаймиқанчилиқниму көрситиду.

Униң пак-муқәддәслигини яд етип тәшәккүр
ейтиңлар.■

6 Чүнки Униң гәзиви дәқиқидә өтүп кетиду,
Шапаити болса өмүрвайәт болиду;
Жиға-зерә кечичә қонуп қалсиму,
Хошаллиқ таң сәһәр билән тәң келиду.

7 Мән болсам өз раһәт-парағитимдә: «Мәңгүгә
тәврәнмәй муқим туримән» — дедим.

8 Пәрвәрдигар, шапаитиң билән, мениң теғимни
мустәһкәм турғузған едиң;
Амма Сән дидариңни қачуруп йошурдуң;
Мән алақзадә болуп кәттим;

9 Мән Саңа налә-пәряд көтәрдим, и Пәрвәрдигар;
Мән Сән Рәбкә илтиҗа қилдим: —

10 — Мениң қеним төкүлүп, һаңға кирсәм немә
пайдиси бардур?

Топа-чаң Сени мәдһийиләмду? У һәқиқитиңни
жакалаламду?□

11 Аңлиғайсән, и Пәрвәрдигар, маңа шәпқәт
көрсәткәйсән;

И Пәрвәрдигар, маңа ярдәмдә болғайсән!

12 Сән матәм қайғусини уссул ойнашларға
айландурдуң;

Һазилиқ бөз кийимимни салдуриветип,
Маңа хошаллиқни бәлвағ қилип бағлидиң;

13 Шуңа мениң роһум сүкүт қилмай,
Саңа күйләр оқусун!

И Пәрвәрдигар, мениң Худайим, Саңа әбәдил-

■ 29:5 Зәб. 96:12 □ 29:10 «Мениң қеним төкүлүп, һаңға
кирсәм немә пайдиси бардур?» — Давутниң кесили (2- һәм
3-айәтни көрүң) бәлким бир яридин болғанму, яки өзиниң қанаш
кесили бармиди?

әбәткичә тәшәккүрләрни ейтимән![□]

30

30-күй ... Бесим астида

¹⁻² Нәғмичиләрниң бешиға тапшурулуп оқулсун дәп,
Давут язған күй: —

Сән Пәрвәрдигарни, мән башпанаһ қилдим;
Мени һеч қачан йәргә қаритип қоймиғайсән;
Өз һәққанийлиғиң билән мени азат қилип
қутқузғайсән;[■]

³ Маңа қулақ салғайсән, мени тезрәк
қутқузвалғайсән;
Маңа қорам таш,
Өзүмни қоғдайдиған қорғанлиқ қәлтә болғайсән.

⁴ Чүнки Сән мениң уюлтешим, мениң
қорғинимдурсән;
Шуңа Өз намиң үчүн мени йетәклигәйсән, мени
башлиғайсән.

⁵ Маңа йошурун селинған қапқантин қәдәмлиримни
тартқайсән;

Чүнки Сән мениң башпанаһимдурсән.

⁶ Мән роһумни қолуңға тапшурдум;
Сән маңа нижатлиқ қилип һөрлүккә чиқарғансән, и
Пәрвәрдигар, һәқ Тәңри.[■]

⁷ Ялған илаһларға чоқунидиғанлардин жиркинип
кәлдим;

Мән болсам Пәрвәрдигарға етиқат қилимән.

[□] **29:13** «шуңа мениң роһум сүкүт қилмай,...» — «роһум» бу
йәрдә ибраний тилида «шан-шәривим» дегән сөз билән ипадилиниду.

[■] **30:1-2** Зәб. 21:5-6; 24:2, 3; 70:1, 2; Йәш. 49:23 [■] **30:6** Луқа
23:46

8 Өзгәрмәс муһәббетиң билән хошал болуп шатлинимән;

Чүнки мениң харлиғимни көрдүңсән;

Женимниң азап-оқубәтлиридин хәвәр таптиң.

9 Мени дүшмәнлиримниң қолиға чүшүрмидиң,
Бәлки путлиримни кәңри жайға турғуздун.

10 И Пәрвәрдигар, маңа рәһим-шәпкәт көрсәткәйсән,
Чүнки бешимға күлпәт чүшти;

Дәрд-әләмдин көзүм түгүшәй дәп қалди,

Женим, вужудумму шундақ. □

11 һаятим қайғу-һәсрәт билән,

Жиллирим гәм-ғуссә билән управатиду.

Гунайим түпәйлидин мағдурум кетәй дәп қалди,

Устиханлирим сизип кәтти.

12 Мән рәқиплиримниң иза-аһанитигә қалдим,

Йеқинлирим алдида техиму шундақ;

Тонушлиримғиму бир вәһимә болдум;

Кочида мени көргәнләрму мәндин дажип қачиду. ■

13 һәммәйлән мени өлгән адәмдәк, көңлидин чиқирип ташлашти;

Пучуқ чинидәк болуп қалдим.

14 Чүнки нурғунларниң төһмәтлирини аңлидим,

Вәһимә тәрәп-тәрәпләрдә туриду;

Улар маңа һужум қилишқа мәслиһәтлишиватиду,

Женимни елишқа қәст қилишиватиду.

15 Бирақ мән Саңа тайинимән, и Пәрвәрдигар;

«Сән мениң Худайим!» — дедим.

16 Мениң күнлирим Сениң қолуңдидур;

Мени дүшмәнлиримниң қолидин һәм маңа зиянкәшлик қилғучилардин қутқузғайсән.

17 Қулуңға дидариңниң жилвисини чүшүргәйсән;

□ **30:10** «...Женим, вужудумму шундақ» — яки «Женим, ичимму шундақ». ■ **30:12** Аюп 19:13; Зәб. 37:12

Өзгәрмәс муһәббетиң билән маңа ниҗатлиқ ата қилғайсән.

18 И Пәрвәрдиғар, мени йәргә қаритип қоймиғайсән;
Чүнки мән Саңа илтиҗа қилдим;
Рәзилләр йәргә қарап қалсун;

Уларниң тәһтисарада зувани тутулсун;

19 Ялған ләвләр зувандин қалсун!

Улар һаққанийларни халиғанчә мазақ қилип тәкәббурлуқ билән сөзлимәктә!

20 Өзүңни башпанан қилғанлар үчүн инсан балилириниң көз алдида көрсәткән илтипатлириң, Йәни Өзүңдин қорқидиғанлар үчүн, сақлиған илтипат-немәтлириң нәқәдәр молдур!■

21 Сән уларни инсанларниң сүйқәстлиридин Өз һозурундики йошурун далда җайға алисән;
Сән уларни тил-аһанәтләрдин сайивиниңдә йошуруп қойисән.

22 Пәрвәрдиғарға тәшәккүр-мәдһийиләр йоллансун!
Чүнки У өзгәрмәс муһәббитини зулмәтлик бир шәһәрдә әҗайип нимайән қилди! □

23 Чүнки мән дәккә-дүккидә һодуқуп: —
Сени, мени кезидин чиқирип қойдимекин, дәп қорққан едим;
Һалбуки, мән налә көтирип йелинғинимда, пәрядимға кулақ салдиң.

24 Пәрвәрдиғарни сөйүңлар, и Униң барлиқ мөмин бәндилири!

■ 30:20 Йәш. 64:3; 1Кор. 2:9 □ 30:22 «Чүнки У өзгәрмәс муһәббитини зулмәтлик бир шәһәрдә әҗайип нимайән қилди!» — айәтниң башқа бир нәччә хил тәрҗимилири бар, мәсилән «зулмәтлик бир шәһәрдә» дегәнниң бир нәччә тәрҗимилири бар. Бизниңчә Давут Саул падишаниң зиянкәшлигини қачқанда, ят жулларда мусапир болған вақитлирини әсләватиду. Мәсилән, «1Сам.» 21-, 27-бапни көрүң.

Пәрвәрдигар Өзигә садиқларни қоғдайду,
 һәм тәкәббурлуқ билән иш қилғучиларниң
 қилмишлирини өз бешиға һәссиләп қайтуриду!

²⁵ И Пәрвәрдигарни тәлмүрүп күткәнләр,
 Жигәрлик бол, қәлбиң мәртанә қилинсун!■

31

*31-күй ••• Гунани етирап қилип, Худадин кәчүрүм
 сораи; ••• Худа жававән бешарәт бериду*

¹ Давут язған «Масқил»: —

Итаәтсизликлири кәчүрүм қилинған,
 Гуналири йепилған киши бәхитлиқтур!□ ■

² Пәрвәрдигар рәзилликлири билән
 һесаплашмайдиған,
 Роһида һеч қандақ һейлилик йоқ киши бәхитлиқтур!

³ Мән гунайимни иқрар қилмай, сүкүттә турувалған
 едим,

Күн бойи аһу-пиған ичидә,
 Сүйәклирим чирип кәтти;

⁴ Чүнки мени басқан қолуң маңа кечә-күндүз еғир
 болди;

Яздики курғақчиликтәк илигим қағжирап кәтти.
 Селаһ!□

⁵ Әнди гунайимни Сениң алдиңда етирап қилдим,

■ **30:25** Зәб. 26:14 □ **31:1** «Давут язған «Масқил»» — «Масқил» дегән сөзниң мәнаси бизгә намәлум; бәзи алимлар уни «тәрбийилик» билдүриду, дәп қарайду; йәни бәзиләр уни «маһирлиқ билән ейтилсун» дегәнни билдүриду, дәп қарайду. ■ **31:1** Рим. 4:6, 7 □ **31:4** «Селаһ!» — мәнаси ениқ әмәс. Зәбурдики һәр бир күй наһша қилип ейтилған вақитта, «Селаһ» бәлким пәдидики бирдәм тохташни (пауз) көрситип, «тохта, ойлан» дегән мәнидә ишлитилиши мүмкин.

Қәбиһлигимни Сәндин йошуривермәйдиган болдум;
Мән: «Пәрвәрдиғарға асийлиқлиримни етирап
қилимән» — дедим,

Шуниң билән Сән мениң рәзил гунайимни кәчүрүм
қилдиң.

Селаһ!■

⁶ Шуңа Сени тапалайдиган пәйттә,

һәр бир ихласмән Саңа дуа билән илтижа қилсун!

Чоң топанлар өрләп, тешип кәткәндә,

Сулар шу кишигә һәргиз йеқинлашмайду.□

⁷ Сән мениң далда жайимдурсән;

Сән мени зулумдин сақлайсән;

Әтрапимни нижәтлик нахшилири билән қаплайсән!

Селаһ.■

⁸ — «Мән сән меңишқа тегишлик йолда сени
йетәкләймән һәм тәрбийләймән;

Мениң көзүм үстүңдә болуши билән саңа несихәт
қилимән.□

⁹ Әқли йоқ болған ат яки ешәктәк болма;

Уларни чәкләшкә тизгинләйдиган жүгән болмиса,

Улар һәргиз саңа йеқин кәлмәйду.■

¹⁰ Рәзилләргә чүшүдиган қайғу-һәсрәтләр көптур,

■ **31:5** Зәб. 37:19; 50:5; Пәнд. 28:13; 1Юһа. 1:9 □ **31:6**

«Шуңа сени тапалайдиган пәйттә, һәр бир ихласмән Саңа
дуа билән илтижа қилсун!» — «шуңа» дегән мошу муһим сөз
Худаниң кәчүрүмини издигән адәмгә үмүт бериши керәк (5-айәтни
көрүң). «Чоң топанлар өрләп тешип кәткәндә, сулар шу кишигә
йеқинлашмайду» — мошу сөzlәр оқурмәнләргә Нуһ пәйғәмбәрниң
дәвридики топанни әслитиду. Топан келиштин бурун Худани
издигәнләр үчүн «Худани тапалайдиган пәйт» болиду; лекин топан
бесип кәлгәндин кейин Худани издәйдиган һеч қандақ пурсәт
қалмайду. ■ **31:7** Зәб. 26:5; 30:21 □ **31:8** «Мениң көзүм
үстүңдә болуши билән...» — (1) Худа Өзини сөйгәнләрни һәрдайим
көзидә тутиду; (2) қедимдә падишалар хизмәтчилиригә пәкәт көз
ишарити биләнла йол көрситәтти. ■ **31:9** Пәнд. 26:3; Яқ. 3:3

Бирақ мейри-шәпқәтләр Пәрвәрдигарға таянған кишини чөридәйду;

11 И һәққанийлар, Пәрвәрдигар билән шатлинип хурсән болуңлар;

Көңли дуруслар, хошаллиқтин тәнтәнә қилиңлар!

32

*32-күй *** Пәрвәрдигарниң мейриванлиғи жаһанға толған*

¹ Әй һәққанийлар, Пәрвәрдигар үчүн тәнтәнә қилиңлар!

Мәдһийиләш дуруслар үчүн гезәл иштур. ■

² Раваб билән Пәрвәрдигарни мәдһийиләңлар; Онтарға тәңкәш болуп, униңға күйләрни ейтиңлар. □

³ Униңға атап йеңи бир мунажат-нахшини ейтиңлар; Маһирлиқ билән челип, авазиңларни жуқури яңритиңлар. ■

⁴ Чүнки Пәрвәрдигарниң сөзи бәрһәқтур;

Униң барлиқ ишлири вәдилиригә садақәтликтур.

⁵ У һәққанийәт һәм адаләтни яхши көргүчидур;

Йәр-зимин Пәрвәрдигарниң мейриванлиғи билән толғандур. ■

⁶ Пәрвәрдигарниң сөзи билән асманлар яритилған,

■ **32:1** Зәб. 91:1-2; 134:3; 146:1 □ **32:2** «Раваб билән Пәрвәрдигарни мәдһийиләңлар» — «раваб» бу айттә һәм Зәбурдики башқа айтләрдә ишлитилгәндә, «раваб» дегән сөз равабқа охшап кетидиған бир сазни көрситиду. «Онтарға тәңкәш болуп, униңға күйләрни ейтиңлар» — «онтар» он тарлиқ чилтардәк бир саз. ■ **32:3** Зәб. 39:4; 95:1; 97:1; 143:9; Йәш. 42:10; Вәһ. 5:9; 14:3

■ **32:5** Зәб. 44:8; 118:64; ибр. 1:9

Униң ағзидики нәпәс билән уларниң барлиқ қошунлиримуяритилғандур; □ ■

7 У деңиздики суларни бир йәргә жиғип догилайду;
У океанларни амбарлар ичидә сақлап туриду; □

8 Пүткүл йәр йүзидикиләр Пәрвәрдигардин әймәнсун;
Дуниядики пүтүн жан егилири Униңдин қорқуп,
һөрмәтлисун;

9 Чүнки Униң бир сөзи биләнла иш пүттүрүлгән еди;
Униң бир әмри биләнла дегәнлири бәрпа қилинған еди.

10 Пәрвәрдигар әлләрниң планини тосиветиду;
У қовмларниң хияллирини бекар қиливетиду. ■

11 Пәрвәрдигарниң несинәти мәңгүгә туриду;
Қәлбидики ойлири дәвирдин-дәвиргә ишқа ашурулиду. ■

12 «Пәрвәрдигар бизниң Худайимиздур» дәйдиған қовм бәхитликтур!

Йәни Өз мираси болушқа таллиған хәлиқ бәхитликтур! ■

13 Пәрвәрдигар әрштин йәргә нәзәр салиду,
У пүткүл инсанларни көрүп туриду.

14 Туралғусидин йәр йүзидикиләрниң һәммисигә қарайду;

15 У уларниң һәр бириниң қәлблирини Ясиғучидур;

□ **32:6** «уларниң (асманларниң) барлиқ қошунлири» — бир тәрәптин қуяш, ай, юлтузларни көрсәтсә, йәнә бир тәрәптин барлиқ пәриштиләрни көрситиду. ■ **32:6** Яр. 1:6, 7 □ **32:7**

«У деңиздики суларни бир йәргә жиғип догилайду» — башқа бир хил тәржимиси: «У деңиздики суларни күпләргә жиғиду». «У океанларни амбарлар ичидә сақлап туриду» — бу айтниң мәнаси сирлиқ болғини билән, Худаниң суларни толуқ идарә қилидиғанлиғини көрсәткәнлиғидин һеч қандақ шүбһә йоқ.

■ **32:10** Йәш. 19:3 ■ **32:11** Пәнд. 19:21; 21:30; Йәш. 46:10

■ **32:12** Зәб. 64:4; 143:15

Уларниң барлиқ ишлирини дәңсәп чиққучидур.

¹⁶ Падиша болса қошунлириниң көплүги билән ғалип болалмайду;

Палван өзиниң зор күчи билән өзини қутқузалмайду;

¹⁷ Толпарға тайинип хәвп-хәтәрдин қутқузулуш беһудиликтур,

У зор күчи билән һеч кимни қутқузалмайду;

¹⁸⁻¹⁹ Мана, уларниң җенини өлүмдин қутқузуш үчүн,

Қәһәтчиликтә уларни һаят сақлаш үчүн,

Пәрвәрдигарниң көзи Өзидин әйминидиғанларниң үстидә туриду,

Өзиниң өзгәрмәс муһәббитигә үмүт бағлиғанларниң үстидә туриду. ■

²⁰ Бизниң җенимиз Пәрвәрдигарға тәлмүриду;

Бизниң ярдәмчимиз,

Бизниң қалқинимиз У болиду.

²¹ Шуңа Униң билән қәлбимиз шатлинип кетиду;

Чүнки Униң муқәддәс намиға тайинип ишәндуқ.

²² И Пәрвәрдигар, биз Саңила үмүт бағлиғинимиздәк, Сениң өзгәрмәс муһәббитиңму үстимиздә болғай!

33

*33-күй *** Худаниң меһриванлиғига мәдһийә *** «елипбә тәртивилик» күй *** 1-айәттики изаһатни көрүң.*

¹⁻² Давут язған күй: —

(Давут Абимәләк падишаниң алдида жүрүш-турушини башқичә қиливалғанда, Абимәләк уни һайдивәткән вақитта язған)

■ **32:18-19** Аюп 36:7; Зәб. 33:16; 1Пет. 3:12

□ |□| Мән һәр қандақ вақитларда Пәрвәрдигарға тәшәккүр-мәдһийә қайтуримән;

Уни мәдһийиләш ағзимдин чүшмәйду. □ ■

3 |□| Қалбим Пәрвәрдигарни иптихарлинип мәдһийәләйду,

Мөминләр буни аңлап шатлиқта болиду.

4 |□| Мән билән биллә Пәрвәрдигарни улуқлаңлар, Бирликтә Униң намиға мәдһийиләр яңритайли.

5 |□| Пәрвәрдигарни издидим,

У мениң дуайимни ижабәт қилди,

Мени басқан барлиқ вәһимә-қорқунучлиримдин қутқузди.

6 |□| Мөминләр Униңға тәлмүрүп нурланди;

|□| Йүзлири йәргә қаритилмиди.

7 |□| Мән пеқир-бечарә Униңға нида қилди,

Пәрвәрдигар аңлап, мени һәммә аваричиликләрдин қутқузди.

8 |□| Пәрвәрдигарниң Пәриштиси Униңдин әйминидиғанларни қоғдап әтрапиға чедирини тикиду,

□ **33:1-2 « Җ аләф, ибраний тилидики биринчи һәрип»** — бу күй «елипбә тәртивилик» күй. һәр бир әйәт алдида ибраний һәрипләр көрситилиду (10-күйгә берилгән, «елипбә тәртивилик күй» тоғрилиқ изаһатниму көрүң). **«Мән һәр қандақ вақитларда Пәрвәрдигарға тәшәккүр-мәдһийә қайтуримән»** — «тәшәккүр-мәдһийә қайтуруш» дегән сөз ибраний тилида «(Худаға) рәхмәт ейтиш», «уни улуқлаш» дегән мәнидә келиду, униң йәнә «Худани хурсән қилиш» дегән мәнасиму бар. «Тәшәккүр-мәдһийә қайтуруш» дегәнниң ибраний тилидики шәкли әрәб тилидики «мубарәкләш» дегән сөзгә охшап кетиду; демәк, Худаға ««барәк» (бәрикәт) йәткүзүш». ■ **33:1-2** 1Сам. 21:13

Уларни кутқузиду.□

9 |□| Пәрвәрдигарниң мәриванлиғини тетип, билгин, Униңға ишинип таянған адәм немидегән бәхитликтур!

10 |□| И Униң муқәддәс бәндилири, Пәрвәрдигардин әйминиңлар!

Чүнки Униңдин әйминидиғанларниң һеч нәрсиси кам болмас.

11 |□| Күчлүк асланлар озуксиз қелип ач қалсиму, Амма Пәрвәрдигарни издигүчиләрниң һеч бир яхши нәрсиси кам болмас.■

12 |□| Келиңлар балилирим, маңа қулақ селиңлар; Мән силәргә Пәрвәрдигардин әйминишни үгитип қояй.

13 |□| һаятни әтиварлайдиған киши ким? Кимниң узун вә яхши күнләрни көргүси бар?■

14 |□| Ундақта тилиңни яманлиқтин тартип жүр, Ләвлириң мәккарлиқтин нери болсун;

15 |□| Яманлиқтин айрилип жирақ болуп, гезәл әмәлләрни қилип жүр;

Аман-хатиржәмликни издәп, уни қоғлап жүр.□

16 |□| Пәрвәрдигарниң көзи һәққанийларниң үстидә туриду,

Униң қулиқи уларниң илтижәлириға очуқ туриду;■

□ **33:8** ««Пәрвәрдигарниң Пәриштиси» **ЯКИ** «Пәрвәрдигарниң Әлчиси» — Тәврат дәвридә интайин алаһидә бир шәхс еди. «Тәбирләр»ни көрүң. «Пәрвәрдигарниң Пәриштиси» бәзи ишларда Худаниң орнида көрүнәтти (мәсилән, «Яр.» 16:7-14, 18-бапни, «Тәбирләр»ниму көрүң). ■ **33:11** Аюп 4:11 ■ **33:13** 1Пет. 3:10

□ **33:15** «Аман-хатиржәмликни издәп...» — яки «һәммәйлән билән енақ өтүшкә тиришип,...». ■ **33:16** Аюп 36:7; Зәб. 32:18; 1Пет. 3:12

17 |□| Пәрвәрдигарниң чирайи рәзиллик қилғучиларға қарши чиқар,
Уларниң һәр қандақ нам-хатирилирини йәр йүзидин елип ташлар;

18 |□| һәққанийлар илтижа қилиду,
Пәрвәрдигар аңлайду, уларни барлиқ азап-мушәққәтлиридин қутқузиду;

19 |□| Пәрвәрдигар көңли сунуқларға йеқиндур,
Роһи езилгәнләрни қутқузиду.□ ■

20 |□| һәққанийлар дуч кәлгән аваричиликләр көптур;

Бирақ Пәрвәрдигар уларни буларниң һәммисидин қутқузиду.■

21 |□| У һәққанийниң сүйәклирини сақ қалдуриду,
Улардин бирисиму сунуп кәтмәйду.■

22 |□| Яманлиқниң өзи рәзилләрни өлтүриду;
Һәққанийларға нәпрәтлинидиғанлар гунада қалиду.

23 |□| Пәрвәрдигар Өз қуллириниң жанлирини бәдәл төләп һөрлүккә чиқириду;

Униңға таянғанлардин һеч кимгә гуна бекитилмәйду.□

34

□ **33:19** «Пәрвәрдигар көңли сунуқларға йеқиндур, роһи езилгәнләрни қутқузиду» — бу айәттики «көңли сунуқлар» һәмдә «роһи езилгәнләр», шүбһисизки, товва қилғанларни көрситиду.

■ **33:19** 2Тим. 3:11 ■ **33:20** 2Тим. 3:12 ■ **33:21** Юһ. 19:36

□ **33:23** «Пәрвәрдигар Өз қуллириниң жанлирини бәдәл төләп һөрлүккә чиқириду» — бу йәрдә ишләткән пеил («бәдәл төләп һөрлүккә чиқириду») адәттә қулларни (мәлум баһада) қуллуқтин азат қилиш, һәр қилишни билдүриду.

34-күй *** Зиянкәшлик һәм аһанәттә қалғанда қилған
дуа

¹ Давут язған күй: —

И Пәрвәрдигар, мән билән елишқанлар билән
елишқайсән;

Маңа жәң қилғанларға жәң қилғайсән!

² Қолуңға сипар вә қалқан алғин;

Маңа ярдәмгә орнуңдин турғайсән;

³ Нәйзини суғуруп, мени қоғлаватқанларниң йолини
тосқайсән;

Мениң жәнимға: «Мән сениң нижатлиғиңдурмән!»
— дегәйсән!

⁴ Мениң һаятимға чаң салмақчи болғанлар йәргә
қаритилип шәрмәндә болғай;

Маңа қәст әйлигәнләр кәйнигә яндурулуп рәсва
болғай. ■

⁵ Улар гоя шамалда учқан самандәк тозуп кәткәй;
Пәрвәрдигарниң Пәриштиси уларни тарқитивәткәй!

■

⁶ Уларниң йоли қараңғу вә тейилғақ болғай,
Пәрвәрдигарниң Пәриштиси уларни қоғливәткәй!

⁷ Чүнки улар маңа орунсиз ора-қапқан тәйярлиди;
Жәнимни сәвәпсиз елишқа улар уни колиди.

⁸ Һалакәт туйдурмастин уларниң бешиға чүшкәй,
Өзи йошурун қурған торға өзи чүшкәй,

Һалакәткә жиқилғай.

⁹ У чағда жәним Пәрвәрдигардин сөйүниду,
Униң нижатлиқ-қутқузушидин шатлиниду!

¹⁰ Мениң һәммә устиханлирим: — «И Пәрвәрдигар,
кимму Саңа тәндаш келәлисун?» — дәйду,
— «Сән езилгән мөминләрни күчлүкләрниң
чаңгилидин,

■ 34:4 Зәб. 39:15; 69:3-4 ■ 34:5 Аюп 21:18; Зәб. 1:4; Йәш. 29:5;
Һош. 13:3

Езилгәнләр һәм йоқсулларни уларни
булиғучилардин тартивелип қутқузисән».

11 Явуз, ялған гувачилар қопуп,

Хәвирим болмиған гуналар билән үстүмдин шикайәт
қилмақта.

12 Улар мениң яхшилиғимға яманлиқ қилип,

Мени панаһсиз житим қилип қойған еди!

13 Лекин мән болсам, улар кесәл болғанда,

Бөзни йөгәп кийивалдим;

Уларни дәп роза тутуп, өзүмни төвән қилдим;

Әнди дуайим болса һазир бағримға йенип кәлди!□

14 Мән бу ишлардин дост яки қериндишимниң

бешиға чүшкән ишқа охшаш мәйүслинип жүрдүм,

Мән өз анисиға һаза тутқандәк, бешимни селип
жүрдүм.

15 Бирақ мән путлишип кәткинимдә,

Улар хошал болушуп кәткән еди,

Бир йәргә жәм болди;

Дәрвәкә жәм болушуп мошу зораванлар маңа қарши
чиқишти,

Бирақ хәвирим йоқ еди.

Улар мени парә-парә қилиш үчүн тохтимай зәрбә
беришти.

16 Худди бир чишләм пошкал үстидә чақчақ вә талаш
қилған худасизлардәк,

□ **34:13** «... улар кесәл болғанда, бөзни йөгәп кийивалдим» — «бөз кийим»ни кийивелиш (һаза тутқандәк) өзи яки башқилар үчүн қаттиқ дуа қилишниң бир хил ипадиси еди. «... дуайим болса һазир бағримға йенип кәлди!» — бу ибариниң мәнаси бәлким: — (1) Худа жавап бәрмигән болсиму (кесәл адәм сақаймиди), бирақ дуа қилғучини бәрикәтлиди; яки (2) дәрвәкә кесәл адәм сақайди, бирақ қеришқандәк дуа қилғучиға зиянкәшлик қилди. Бизниңчә 2-имканийәт тоғридур.

Улар маңа чишлирини ғучурлитип хирис қилишти. □

17 И Рәб, қачанғичә пәрва қилмайсән?

Җенимни уларниң һалакитидин қутқузғайсән,
Мениң бирдин-бир һаятимни мошу житқуч
ширларниң ағзидин тартивалғайсән!

18 Зор җамаәт арисидә мән Саңа тәшәккүр ейтимән;
Нурғунлиған хәлиқ арисидә Сени мәдһийиләймән. ■

19 Ялған сәвәп билән маңа рәқип болғанларни
үстүмдин шатландурмиғайсән;
Мәндин сәвәпсиз нәпрәтләнгәнләрни өз ара көз
қисиштурмиғайсән! ■

20 Улар достанә сөз қилмайду,
Зиминдики течлиқпәрвәрләргә питнә-иғва
тоқумақта.

21 Улар маңа қарап еғизини йоған ечип:

«Вай-вай! Күткүнимизни өз көзимиз билән
көрүвалдуқ!» — дейишиду.

22 И Пәрвәрдигар, Сән буларни көрүп чиқтиң, сүкүт
қилмиғайсән;

И Рәб, мәндин Өзүңни жирақлаштурмиғайсән;

23 Қозғалғайсән,

Мән үчүн һөкүм чиқиришқа ойғанғайсән,

И мениң Худайим — Рәббим!

24 Мениң ишим үстидә өз һәққанийлиғиң бойичә
һөкүм чиқарғайсән, и Пәрвәрдигар Худайим;

Уларни мениң оңушсизлигимдин шатландурмиғайсән!

25 Улар көңлидә: «Ваһ! Ваһ! Әжәб убдан болди!» —
дейишмисун;

Яки: «Уни жутувәттуқ!» — дейишмисун.

□ **34:16** «Худди бир чишләм пошкал үстидә чақчақ вә талаш
қилған худасизлардәк,...» — башқа бир хил тәржимиси:
— «Худди бир чишләм пошкал үстидә чақчақ вә худди эзвәйләп
мазақ қилғучи әхлақсизлардәк,...». ■ **34:18** Зәб. 39:11,12; 110:1

■ **34:19** Юһ. 15:25

26 Мениң зийинимдин хошал болғанлар йәргә қаритилип шәрмәндә болғай;
Мениңдин өзлирини үстүн тутқучиларниң кийим-кечиги хижаләт вә номуссузлуқ болсун!

27 Мениң һәққанийлиғимдин сөйүнгәнләр тәнтәнә қилип шатлансун!

Улар һемишә: «Өз қулиниң аман-есәнлигигә сөйүнгән Пәрвәрдигар улуклансун!» — дегәй.□

28 Шу чағда мениң тилим күн бойи һәққанийлиғиң тоғрилиқ сөзләйду, мәдһийиләрни яңритиду.

35

35-күй *** Гунакар инсан вә Худаниң мөһриванлиги

1-2 Нәғмичиләрниң бешиға тапшурулуп оқулсун дәп, Пәрвәрдигарниң қули Давут язған күй: —

Рәзил адәмниң асийлиғи мениң қәлбимдә бир бешарәтни пәйда қилиду: —

«Униң нәзиридә Худадин қорқидиған иш йоқтур!»□

3 Чүнки у өз-өзини махтайдуки,

□ **34:27** «Мениң һәққанийлиғимдин сөйүнгәнләр тәнтәнә қилип шатлансун! Улар һемишә: «Өз қулиниң аман-есәнлигигә сөйүнгән Пәрвәрдигар улуклансун!» — дегәй» — Давут пәйғәмбәр мошу әйәттә бәлким өзидин кейин келидиған, өз әждати болған Қутқузғучи-Мәсиһ тоғрилиқ бешарәт бериду. □ **35:1-2** «Пәрвәрдигарниң қули Давут язған күй»: — «Пәрвәрдигарниң қулиниң, Давутниң күйи».

У өз-өзигә: — «Мәндә гуна тепилмас, қилғиним жиркиничлик иш әмәстур!» — дәйду. □

⁴ Ағзидики сөzlәр қәбиһлик вә һейлигәрликтур;
Пәзиләтлик иш қилиш параситидин у алибурун мәһрумдур.

⁵ У орнида ятқандиму гунани көзләйду;
У дурус болмиған йолға меңишни ирадә қилиду;
Яманлиқтин һеч нәпрәтләнмәйду.

⁶ И Пәрвәрдигар, өзгәрмәс муһәббितिң әршләргә тақишиду;

Һәқиқәт-садиқлиғиң булутларға йетиду!■

⁷ Һәққанийлиғиң бүйүк тағлардәк,
Һөкүмлириң тилсиматлиқ чоңқур деңизлардәктур.
И Пәрвәрдигар, Сән адәмләр вә һайванларни сақлиғучидурсән;

⁸ Сениң өзгәрмәс муһәббितिң нәқәдәр қиммәтликтур, и Худа!
Шуңа инсан балилири қанатлириң сайисидә панәһлиниду.

⁹ Улар өйүндики мол дәстихандин тойғичә бәһримән болиду;
Сән уларға һозур-һалавәтлириңниң дәриясидин ичкүзисән.

¹⁰ Чүнки Сәндила бардур һаятлиқ булиқи;
Нурунда болуп нурни керимиз.

¹¹ Аһ, Өзүңни тонуп, билгәнләргә муһәббितिңни,
Көңли дурусларғиму һәққанийлиғиңни көрситишни давамлаштурғайсән.

□ **35:3** «У өз-өзигә: — «Мәндә гуна тепилмас, қилғиним жиркиничлик иш әмәстур!» — дәйду» — бәлким у өзини алдимақчи болуп: «Мениң гунайим анчә еғир әмәс», демәкчи. Толуқ әйәтниң йәнә бир хил тәржимиси: «Униң гунаиниң жиркиничлиги ашқариланған болсиму, у йәнилә өз өзини махтайду».

■ **35:6** Зәб. 56:11; 107:5

12 Тәкәббурларниң путиниң маңа һужум қилишиға
йол қоймиғайсән;
Рәзилләрниң қоли мени орнумдин қоғливәтмисун;
13 Мана, яманлиқ қилғучилар жиқилди!
Ғулитиветилди, орнидин қайта туралмайду!

36

36-күй *••• Яхшилар билән яманларниң тәғдири •••*
«елипбә тәртиплик» күй

1 Давут язған күй: —

|□| Яманлиқ қилғучилар түпәйлидин өзүңни
көйдүрмә,

Накәсләргә һәсәт қилма.■

2 Чүнки улар от-чөпләрдәк тезла үзүп ташлиниду,
Юмран өсүмлүкләргә охшаш тозуп кетиду.

3 |□| Пәрвәрдигарға таян, тиришип яхшилиқ қил,
Зиминда мақанлишип яшап, Униң вапа-һәқиқитини
озуқ билип һозурлан.□

4 «Пәрвәрдигарни хурсәнлигим» дәп билгин,
У арзу-тиләклириңгә йәткүзиду.

5 |□| Йолуңни Пәрвәрдигарға аманәт қил;
Униңға таян, У чоқум тилигиңни ижабәт қилиду.■

6 |□| У һәққанийлигиңни нурдәк,
Адалитиңни чүштики қуяштәк чақнитиду.

7 |□| Пәрвәрдигарниң алдида тинич болуп, Уни
сәвирчанлиқ билән күт;

■ 36:1 Пәнд. 23:17; 24:1 □ 36:3 «Униң вапа-һәқиқитини
озуқ билип һозурлан» — башқа бир хил тәржимиси:
«вапалиқ-садиқлиққа интилгин». ■ 36:5 Зәб. 21:10-11; 54:23;
Пәнд. 16:3; Мат. 6:25; Луқа 12:22; 1Пет. 5:7

Һарамдин ронақ тапқан адәм түпәйлидин,
Яман нийәтлири ишқа ашидиған киши түпәйлидин
өзүңни көйдүрмә.

8 |□| Аччиғиңдин ян, ғәзәптин қайт,
Өзүңни көйдүрмә;

У пәқәт сени яманлиққа елип бариду.

9 Чүнки яманлиқ қилғучилар зиминдин үзүп
ташлиниду;

Пәрвәрдиғарға тәлмүрүп күткәнләр болса,
Зиминға егидарчилик қилиду.

10 |□|: Көзни жумуп ачқучила, рәзил адәм һалак
болиду;

Униң маканиға сәпселип қарисаң, у йоқ болиду.

11 Бирақ мулайим-мөминләр зиминға мираслиқ
қилиду,

Вә чәксиз арамбәхшликтин һозурлиниду.■

12 |□| Рәзил адәм һәққанийға қәст қилиду;
Униңға чишлирини ғучурлитип хирис қилиду;

13 Лекин Рәб униңға қарап күлиду;

Чүнки Рәб униң бешиға келидиған күнни көриду.

14 |□| Юғашлар вә йоқсулларни жиқитиш үчүн,
Йоли дурусларни қирип ташлаш үчүн,
Рәзилләр қиличини ғилипидин суғуруп елип,
Оқясиниң киричини тартип тәйярлиди.

15 Лекин қиличи болса өз жүригигә санжилиду,
Оқялири сундуруветилиду.

16 |□| Һәққанийлардики «аз»,

Көплигән яманларниң байлиқлиридин әвәлду.

17 Чүнки рәзилләрниң биләклири сундурулиду;
Лекин Пәрвәрдиғар һәққанийларни йөләйду;

18 |□| Пәрвәрдиғар көңли дурусларниң күнлирини
билиду;

Уларның мираси мәңгүгә болиду.

19 Улар еғир күнләрдә йәргә қарап қалмайду;

Қәһәтчиликтиму улар тоқ жүриду.

20 |□| Бирақ рәзилләр һалак болиду;

Пәрвәрдигар билән қаршилашқучилар
чимәнзардики гүл-гиядәк тозуп кетиду;

Улар түгәйду;

Ис-түтүндәк тарқилип түгәйду.□

21 |□| Рәзил адәм өтнә елип қайтурмайду;

Амма һәққаний адәм меһриванлиқ билән өтнә
бериду;

22 Чүнки *Пәрвәрдигар* рәхмәт қилғанлар зиминға егә
болиду,

Бирақ униң ләнитигә учриғанлар үзүп ташлиниду;

23 |□| Мәртанә адәмнің қәдәмлири Пәрвәрдигар
тәрипидиндур;

Рәб униң йолидин хурсән болиду. □

24 У тейилип кәтсиму, жиқилип чүшмәйду;

Чүнки Пәрвәрдигар униң қолини тутуп йөләп
туриду.

25 |□| Мән яш едим, һазир қерип қалдим;

Лекин һәққанийларның ташливетилгәнлигини,
Яки пәрзәнтлириниң нан тилигәнлигини әсла көргән
әмәсмән;

26 У күн бойи мәрт-меһриван болуп өтнә бериду;

Униң әвлатлириму хәлиққә бәрикәт йәткүзиду.

27 |□| Яманлиқни ташлаңлар, яхшилиқ қилиңлар,

Мәңгү яшайсиләр!

28 Чүнки Пәрвәрдигар адаләтни сөйиду,

□ **36:20** «Улар түгәйду; ис-түтүндәк тарқилип түгәйду» — башқа бир хил тәржимиси: «Улар түгәйду; қозиларның йеғидәк көйүп кетиду». □ **36:23** «Рәб униң йолидин хурсән болиду» — яки: «У (мәрданә киши) униң (йәни, Рәбнің) йолидин хурсән болиду».

У Өз мөмин бәндилирини ташлимайду;
Улар мәңгүгә сақлиниду;

|□| Лекин рэзилләрниң әвлатлири үзүп ташлиниду.

29 һәққанийлар йәр-жаһанға егә болиду,

Әбәдил-әбәткичә униңда макан тутуп яшайду.

30 |□| һәққаний адәмниң ағзи даналиқ жакалайду;

Униң тили адил һөкүмләрни сөзләйду;

31 Қәлбидә Худаниң муқәддәс қануни туриду;

Униң қәдәмлири тейилип кәтмәс.□ ■

32 |□| Рэзилләр һәққаний адәмни пайлап жүриду;

Улар уни өлтүргидәк пәйтни издәп жүриду.

33 Лекин Пәрвәрдигар уни дүшмәнниң чаңгилиға чүшүрмәйду;

Яки һөкүмдә уни гунаға пүтмәйду.

34 |□| Пәрвәрдигарни тәлмүрүп күт,

Униң йолини чиң тутқин;

У сениң мәртивәңни кәтирип, зиминға егә қилиду ,

Рэзилләр һалак қилинғанда,

Сән буни көрисән.

35 |□| Мән рэзил адәмниң зомигәрлик қиливатқинини көрдүм,

У худди айниған барақсан япйешил дәрәқтәк ронақ тапқан.□

36 Бирақ у өтүп кәтти,

Мана, у йоқ болди;

Мән уни издисәмму, у тепилмайду.

37 |□| Мукәммәл адәмгә нәзәр сал,

□ **36:31** «Қәлбидә Худаниң муқәддәс қануни туриду» — ибраний тилида «Қәлбидә Худасиниң муқәддәс қануни туриду». ■ **36:31**

Зәб. 39:9; Йәш. 51:7 □ **36:35** «Мән рэзил адәмниң зомигәрлик қиливатқинини көрдүм, у худди айниған барақсан япйешил дәрәқтәк ронақ тапқан» — демәк, рэзил адәм зомигәрлик йоли билән сиртидин қариғанда чирайлиқ чоң бир дәрәқтәк барақсан болиду.

Дурус инсанға қара!

Чүнки бундақ адәмниң ахир көридиғини арамбәхш хатиржәмлик болиду.

38 Итаәтсизләр болса бирликтә һалак болишиду;
Уларниң келәчики үзүлиду;

39 |□| Бирақ һәққанийларниң нижәтлиғи
Пәрвәрдигардиндур;

У еғир күнләрдә уларниң күчлүк панаһидур.

40 Пәрвәрдигар ярдәм қилип уларни сақлайду;
У уларни рәзилләрдин сақлап қутқузиду;

Чүнки улар Уни башпанаһи қилиду.

37

37-күй ••• Еғирчиликта қалған кишиниң илтижә дуаси

1-2 Давут язған күй: —
(Әслимә үчүн)

И Пәрвәрдигар, ғәзивиндә тәнбиһ бәрмиғәйсән,
Қәһриңдә мени җазалимиғәйсән! ■

3 Чүнки оқлириң мени зәхимләндүрүп санҗиди,
Қолуң үстүмдин қаттиқ басти.

4 Қаттиқ ғәзивиң түпәйлидин әтлиримдә һеч сақлиқ
йоқ,

Гунайим түпәйлидин устиханлиримда арам йоқтур.

5 Чүнки гуналим боюмдин ташти;

Улар көтирәлмигүсиз еғир жүктәк мени бесивалди.

6 Ахмақлиғимдин җараһәтлирим сесип, шәлвәрәп
кәтти.

7 Азаптин бәллирим толиму пүкүлүп кәтти,
Күн бойи ғәмгә петип жүримән!

■ 37:1-2 Зәб. 6:1-2

- 8 Чатирақлирим отқа толди,
Әтлиримниң сақ йери йоқтур.
- 9 Мән толиму һалсирап, езилип кәттим;
Қәлбимдики азап-қайғу түпәйлидин һөкирәймән.
- 10 Рәб, барлиқ арзум көз алдиңдидур;
Уһ тартишлирим Сәндин йошурун әмәс;
- 11 Жүригим жиғилдап, һалимдин кәттим;
Көзлиримниң нури өчти.
- 12 Яр-бурадәрлиримму мени урған ваба түпәйлидин,
өзлирини мәндин тартти;
Йеқинлиримму мәндин жирақ қачти.
- 13 Женимни алмақчи болғанлар қапқан қуриду;
Маңа зиянни қәстлигәнләр зәһирини чачмақта;
Улар күн бойи һейлә-микирләрни ойлимақта.
- 14 Лекин мән гас адәмдәк аңлимаймән,
Гача адәмдәк ағзимни ачмаймән;
- 15 Бәрһәк, мән аңлалмайдиган гаслардәк болуп
қалдим;
Ағзимда қилидиган рәддийә-тәнбиһ йоқ.
- 16 Чүнки үмүтүмни Сән Пәрвәрдиғарға бағлидим;
Рәб Худайим, Сән илтижайимға ижабәт қилисән.
- 17 Чүнки мән: — «Улар мениң үстүмгә чиқип
махтанмиғай;
Болмиса, путлирим тейилип кәткәндә, улар
шатлиниду» — дедим мән.
- 18 Чүнки мән дәлдәңшип, түгишәй дәп қалдим,
Азавим көз алдимдин кәтмәйду.
- 19 Чүнки мән өз яманлиғимни иқрар қилимән;
Гунайим үстидә қайғуриимән. ■
- 20 Лекин дүшмәнлирим жушқун һәм күчлүктур;
Қара чаплап, маңа нәпрәтләнгәнләрниң сани
нурғундур.

21 Вапаға жапа қилидиганлар болса, мән билән қаршилишиду;

Чүнки мән яхшилиқни көзләп, интилимән.

22 И Пәрвәрдигар, мәндин ваз кәчмигәйсән!

И Худайим, мәндин жирақлашмиғайсән!

23 И Рәб, мениң нижатлиғим,
Маңа чапсан ярдәм қилғайсән!

38

*38-күй *** Худаниң тәрбийисини чүшинип йетиш*

1-2 Нәғмичиләрниң беши Йәдутунға тапшурулған,
Давут язған күй: —

«Тилим гуна қилмисун дәп,

Йоллиримға диққәт қилимән;

Рәзилләр көз алдимда болса, мән ағзимға бир көшәк салимән» — дегән едим.□

3 Мән сүкүт қилип, зуван сүрмидим,

һәтта яхшилиқ тоғрисидалики сөзләрниму ағзимдин чиқармидим;

Бирақ дил азавим техиму қозғалди.□

4 Көңлүмдә зәрдәм қайниди,

Ойланғансери от болуп янди;

Андин тилим ихтиярсиз сөзләп кәтти.

5 И Пәрвәрдигар, өз әжилимни,

□ **38:1-2 «Йәдутун»** — Давут пәйғәмбәр «мәдһийә Хори»ниң йетәкчиси дәп бекиткән кишини көрситиду («1Тар.» 16:41ни көрүң).«Нәғмичиләрниң беши Йәдутунға тапшурулған» — башқа бир хил тәржимиси: «Нәғмичиләрниң йетәкчисигә тапшурулуп, «Йәдутун» (мәдһийиләш дегән мәнидә) аһаңида оқулсун дәп...».

□ **38:3 «һәтта яхшилиқ тоғрисидалики сөзләрниму ағзимдин чиқармидим»** — башқа бир хил тәржимиси: «Һәр қандақ пайдисиз сөздин қалдим».

Күнлиримниң қанчилик экәнлигини маңа аян қилғин;

Ажиз инсан балиси экәнлигимни маңа билдүргин.

⁶ Мана, Сән күнлиримни пәқәт нәччә ғеричла қилдиң, Сениң алдиңда өмрүм йоқ һесавидидур.

Бәрһәқ, барлиқ инсанлар тик турсиму, пәқәт бир тиниқла, халас.

Селаһ. ■

⁷ Бәрһәқ, һәр бир инсанниң һаяти худди бир көләңгидур,

Уларниң алдирап-салдирашлири беһудә аваричилиқтур;

Улар байлиқларни топлайду, лекин кейин бу байлиқларни кимниң қолиға жуғлинидиғанлигини билмәйду.

⁸ И Рәб, әнди мән немини күтимән?

Мениң үмүтүм саңила бағлиқтур.

⁹ Мени барлиқ асийлиқлиримдин қутқузғайсән, Мени һамақәтләрниң мәсқирисигә қалдурмиғайсән.

¹⁰ Сүкүт қилип зуван сүрмидим;

Чүнки мана, мошу *жазани* Өзүң жүргүзгәнсән.

¹¹ Мени салған вабайиңни мәндин нери қилғайсән;

Чүнки қолуңниң зәрбиси билән түғишәй дәп қалдим.

¹² Сән тәнбиһлириң билән кишини өз яманлиғи үчүн тәрбийилигиниңдә,

Сән худди нәрсиләргә күйә қурути чүшкәндәк, униң иззәт-ғурурини йоқ қиливетисән;

Бәрһәқ, һәр бир адәм бир тиниқла, халас. Селаһ.

¹³ И Пәрвәрдигар, дуайимни аңлиғайсән,

Пәрядимға қулақ салғайсән!

Көз яшлиримға сүкүт қилмиғайсән!

Чүнки мән пүткүл ата-бовилиримдәк,

Сениң алдинда яқа жутлуқ, мусапирмән, халас!■
 14 Маңа тиккән көзүңни мәндин нери қилғайсәнки,
 Мән барса кәлмәс жайға кәткичә,
 Мени бир аз болсиму раһәттин бәһримән қилғайсән.

39

*39-күй *** Бешарәт — Давутниң әвлади болған
 Қутқузуғучи-Мәсиһ, Давут арқилиқ келиду*

1-2 Давут язған күй: —

Пәrvәрдигарға тәлмүрүп, күттүм, күттүм;
 У маңа егилип пәрядимни аңлиди.

3 У мени һалакәт орикидин,
 Шундақла патқақ лайдин тартивалди,
 Путлиримни уюлташ үстигә турғузуп,
 Қәдәмлиримни мустәһкәм қилди.

4 У ағзимға йеңи нахша-мунажатни,
 Йәни Худайимизни мәдһийиләшләрни салди;
 Нурғун хәлиқ буни көрүп, қорқиду,
 һәм Пәrvәрдигарға тайиниду.

5 Тәкәбурлардин ярдәм издимәйдиған,
 Ялғанчиликқа езип кәтмәйдиған,
 Бәлки Пәrvәрдигарни өз таянчиси қилған киши
 бәхитликтур!

6 И Пәrvәрдигар Худайим,
 Сениң биз үчүн қилған карамәтлириң вә ой-
 нийәтлириңни барғансери көпәйтип, сан-санақсиз
 қилғансән,
 Кимму уларни бир-бирләп һесаплап Өзүңгә рәхмәт
 қайтуруп болалисун!

■ **38:13** Лав. 25:23; 1Тар. 29:15; Зәб. 118:19; Ибр. 11:13; 1Пет. 2:11

Уларни сөزلәп баштин-ахир баян қилай десәм,
Уларни санап түгитиш мүмкин әмәс. □

⁷ Нә қурбанлиқ, нә аш һәдийәләр Сениң тәләп-арзуоң әмәс,

Бирақ Сән маңа сәзгүр қулақларни ата қилдиң;
Нә көйдүрмә қурбанлиқ, нә гуна қурбанлиғини тәләп қилмидиң; □ ■

⁸ Шуңа жавап бәрдимки —

«Мана мән кәлдим!» — дедим.

Орам язма дәстурда мән тоғрилиқ пүтүлгән: — □

⁹ «Худайим, Сениң көңлүңдики ирадәң мениң хурсәнлигимдур;

Сениң Тәврат қанунуң қәлбимгә пүтүклүктур». ■

¹⁰ Бүйүк жамаәт арисидә туруп мән һәққанийлиқни жакалидим;

Мана буларни өзүмдә қилчә елип қалғум йоқтур,

И Пәрвәрдиғар, Өзүң билисән. ■

¹¹ һәққанийлиғиңни қәлбимдә йошуруп жүрмидим;
Вападарлиғиңни вә нижатлиғиңни жакалидим;

□ **39:6** «Кимму уларни бир-бирләп һесаплап өзүңгә рәхмәт қайтуруп болалисун!» — башқа бир хил тәржимиси: «Кимму Саңа тәңдаш болуп сени тосалисун?!». □ **39:7** «...Сән маңа сәзгүр қулақларни ата қилдиң» — башқа бир хил тәржимиси

болуши мүмкин: «сән мениң қулақлиримни санҗидиң». Муса пәйғәмбәр арқилиқ чүшүрүлгән муқәддәс қанун бойичә, бир қулниң өз ғожайиниға мәңгү хизмәттә болғуси болса, буни бәлгүләш үчүн ғожайин униң қулиқиға бигиз санҗийду («Мис.» 21-бапни көрүң). Бу хил тәржимә тоғра болса, бу Мәсиһниң Худаға мәңгүлүк садиклиғини билдүридиған сөздур. «Нә қурбанлиқ, нә аш һәдийәләр... нә көйдүрмә қурбанлиқ, нә гуна қурбанлиғини тәләп қилмидиң» — «Лав.» 1-7-бапта тәләп қилинған бәш хил асасий қурбанлиқларниң һәммиси мошу 6-айәттә тилға елиниду. ■ **39:7** Лав. 2:1; 3:1; 4:13; Ибр. 10:5-12 □ **39:8** «Орам язма дәстурда мән тоғрилиқ пүтүлгән» — «орам язма дәстур» Муса пәйғәмбәргә чүшүрүлгән муқәддәс қанунни көрситиду. ■ **39:9** Зәб. 36:31; Йәш. 51:7

■ **39:10** Зәб. 34:18; 110:1

Өзгәрмәс муһәббетиң вә һәқиқитиңни бүйүк
жамаәткә һеч йошурмастин баян қилдим.

12 И Пәрвәрдигар, меһриванлиқлириңни мәндин
айимиғайсән;

Өзгәрмәс муһәббетиң вә һәқиқитиң һәрдайим мени
сақлиғай!

13 Чүнки сансиз күлпәтләр мени оривалди;

Қәбиһликлирим мени бесивелип, көрәлмәйдиған
болдум;

Улар бешимдики чечимдин көп,
Жасаритим түгишип кәтти.

14 Мени қутқузушни тоғра тапқайсән, и Пәрвәрдигар!
И Пәрвәрдигар, тез келип, маңа ярдәм қилғайсән!

15 Мениң һаятимға чаң салмақчи болғанлар бирақла
йәргә қаритилип рәсва қилинсун;

Мениң зийинимдин хурсән болғанлар кәйнигә
яндурулуп шәрмәндә болғай.■

16 Мени: — «Ваһ! Ваһ!» дәп мәсқирә қилғанлар өз
шәрмәндилигидин алақзадә болуп кәтсун!

17 Бирақ Сени издигүчиләрниң һәммиси Сәндә
шатлинип хошал болғай!

Нижатлиғиңни сөйгәнләр һемишә: «Пәрвәрдигар
улуқлансун» дейишкәй!

18 Мән езилгән һәм йоқсул болсамму,

Бирақ Рәб йәнила мени яд етиду;
Сән мениң Ярдәмчим, мениң азат қилғучим;

И Худайим, кечикмәй кәлгәйсән!

40

40-күй ••• Аериқниң дуаси

■ 39:15 Зәб. 34:4,26; 69:3; 70:13

1-2 Нәғмичиләрниң бешиға тапшурулуп оқулсун дәп,
Давут язған күй: —

Ғериб-ажизларға ғәмхорлуқ қилған киши нәқәдәр
бәхитлик-һә!

Еғир күнләрдә Пәрвәрдигар униңға панаһ болиду. □

3 Пәрвәрдигар уни қоғдап, уни аман сақлайду;

У зиминда туруп бәхитияр яшайду;

Сән уни дүшмәнлириниң ихтияриға чүшүрмәйсән!

4 Орун тутуп зәиплишип ятқинида, Пәрвәрдигар
униңға дәрман болиду;

Сән униң ятқан орун-көрпилирини раслап
түзәштүрүп турисән. □

5 Мән илтижа қилип: — «И Пәрвәрдигар, маңа
мәһриванлиқ көрсәткәйсән,

Женимға шипалиқ бәргәйсән;

Чүнки мән алдинда гуна қилдим» — дедим. □

6 Дүшмәнлирим мән тоғрилиқ: —

«У қачанму өлүп, нами-нәсли қуруп кетәр?» — дәп
маңа яманлиқ тиләйду.

7 Бириси мени көргили кәлгән болса,

У алдамчи сөзләрни қилиду;

Улар кәйнимдин көңлидә шумлуқ топлап,

Андин сиртларға чиқип шу ишларни тарқитип по
атиду;

8 Маңа өч болғанларниң һәммиси маңа қарита өз ара
кусурлишиду,

Улар маңа зиянкәшлик қәстидә болиду.

9 Улар: «Униң бешиға жин-шәйтандин бир кесәл
чаплашти;

□ **40:1-2** «Ғериб-ажизларға — ибраний тилида: Ғериб-ажизларға

□ **40:4** «Сән униң ятқан орун-көрпилирини раслап түзәштүрүп
турисән» — башқа бир хил тәржимиси: «Сән уни ятқан
орнидин турғузуп әслигә кәлтүрисән». □ **40:5** «Чүнки мән алдинда

гуна қилдим» — ибраний тилида: «Чүнки мән алдинда гунакар
болдум» дегән тәржимиси болиду.

Энди у орун тутуп йетип қалди;
У қайтидин туралмайду» — дейишиду.

10 Һәтта сирдишим дәп ишәнгән қәдинас достум,
Мән билән һәмдәстихан болуп тузумни йегәнму
маңа пут атти. □ ■

11 Бирақ Сән Пәрвәрдигар, маңа рәһим қилғайсән;
Дүшмәнлиримдин интиқам елишқа,
Мени турғузғайсән;

12 Дүшминимниң үстүмдин ғәлибә қилип
шатланмиғинидин,
Сени мәндин сөйүниду, дәп билимән.

13 Бирақ маңа кәлсәк, дурус болғанлиғимдин, сән
мени йөләйсән;
Сән мени мәңгү Өз һозурунда қәд көтириткүзүп
турғузисән.

14 Исраилниң Худаси Пәрвәрдигарға әбәдил-әбәткичә
тәшәккүр-мәдһийә қайтурулғай!
Амин! Амин!

41

*Иккинчи Бөлүм ••• 41-күй ••• Худаға тәшна болған
мусапирниң дуаси*

1-2 Нәғмичиләрниң бешиға тапшурулуп оқулсун дәп,
Кораһниң оғуллири үчүн йезилған «Масқил»: —

Кейик ериқлардики суға тәшна болғандәк,

□ **40:10** «Мән билән һәмдәстихан болуп тузумни йегән...» —
ибраний тилида «Мән билән һәмдәстихан болуп ненимни йегән...».

■ **40:10** Юһ. 13:18

Женим саңа тәшнадур, и Худа.□

³ Мениң женим Худаға, һаят Тәңригә интизардур;
Аһ, мән қачанму Худаниң һозурида көрүнүшкә
мүйәссәр болиман?■

⁴ Мениң кечә-күндүз йегиним көз яшлирим болуп
кәлгән;
Хәқләр күн бойи мәндин: «Худайиң қәйәрдә?» дәп
сорайду.■

⁵ Өткән күнләрни әсләп,
Женимниң дәрдлирини төкүватимән
(Мән көпчилик билән кетиветип,
Худаниң өйигә тәнтәнә қилип меңип,
Хошаллиқта һәмдусана оқуп, нахша ейтип,
һейтни тәбриклигән топ-топ қошундәк, жамаәт
билән биллә бараттим!).

⁶ — И женим, Сән тенимдә немишкә бундақ
қайғурисән?

Немишкә ичимдә бундақ мәйүслинип кәттиң?

Худаға үмүт бағла;

Чүнки Униң жамалидин чиққан ниҗатлиқтин,

Мән Уни йәнила улуклайман, — Мениң Худайимни!■

⁷ Женим ичимдә мәйүслинип кәтти;

Шуңа мән Сени сегинимән;

□ **41:1-2** «Кораһниң оғуллари үчүн йезилған «Масқил» — «Кораһ» Муса вә һарун пәйғәмбәргә қарши исян көтәргән киши. Бирақ көрүнүп туридуки, униң әвлатлири Худаниң йолида маңатти. Улар бәлким «каһин» (қурбанлиқ қилғучи) болуп, муқәддәс ибадәтханида ибадәт хизмитидә Зәбурдики йеқимлиқ мәдһийә нахшилирини ейтиш билән шуғуланған. Бу күйдин қариганда, язғучи Израилниң шималий падишалигидики Ливан дегән хилвәт тағлиқ райониға сүргүн қилинған. **«Масқил»** — «Масқил»ниң мәнәси бизгә намәлум; бәзи алимлар уни «тәрбийилик» дегәнни билдүриду, дәп қарайду; йәни бәзиләр уни «маһирлиқ билән ейтилсун» дегәнни билдүриду, дәп қарайду. ■ **41:3** Зәб. 62:1-3 ■ **41:4** Зәб. 79:6 ■ **41:6** Зәб. 42:5

Һәтта мусапирлиқта Иордан дәрияси бойидики
вадиларда,

Һәрмон тағлирида, Мизар теғидиму Сени сеғинимән.

⁸ Сениң шарқиратмилириңниң авазлириға,

Чоңқур һаң билән чоңқур һаң маслишип
һекиримәктә.

Сениң һәммә долқунлириң һәм қайнам-
ташқинлириң мени ғәриқ қилди.

⁹ Күндүзи Пәрвәрдиғар өзгәрмәс муһәббитини маңа
буйруйду,

Кечилири Униң нахшиси,

Вә һәм һаятим болған Тәңригә қилған дуа маңа
һәмраһ болиду.

¹⁰ Мән Қорам Тешим болған Худаға: —

«Мени немишкә унтуп қалдиң?

Мән немишкә дүшмәнниң зулумиға учрап,

Һемишә азап чекип жүрүватимән?» — дәймән. ■

¹¹ Сүйәклиримни әзгәндәк рәқиплирим мени
мәсқирә қилип әйипләйду;

Улар күн бойи мәндин: «Худайиң қәйәрдә?» — дәп
соримақта.

¹² И җеним, тенимдә немишкә бундақ қайғурисән?

Немишкә ичимдә бундақ мәйүслинип кәттиң?

Худаға үмүт бағла;

Чүнки мән Уни йәнила мәдһийиләймән,

Йәни чирайимға саламәтлик, ниҗатлиқ ата қилғучи

Худайимни мәдһийиләймән!

У мениң Худайимдур!

42

42-күй ... Сәргәрданниң дуаси ... 1-айәттики

■ 41:10 Зәб. 34:11-17; 37:7; 42:2

изаһатни көрүң

1 И Пәрвәрдигар, мән тоғрилиқ һөкүм чиқарғайсән,
Дэвайимни әқидисиз бир хәлиқ алдида соригайсән;
Мени һейлигәр һәм қәбиһ адәмдин қутулдурғайсән.

□

2 Чүнки Сән панаһгаһим болған Худадурсән;
Немишкә мени ташлавәткәнсән?
Немишкә дүшмәнниң зулумиға учрап,
Һемишә азап чекип жүриватимән?» — дәймән. ■

3 Өз һәқиқитиң вә нуруңни әвәткин,
Улар мени йетәклигәй!
Мени муқәддәс теғиңға,
Маканиңға елип кәлгәй! □

4 Шуниң билән мән Худаниң қурбангаһи алдиға
барай,
Йәни мениң чәксиз хушлуғум болған Тәңриниң
йениға барай;
Бәрһәқ, чилтар челип Сени мәдһийиләймән, и Худа,
мениң Худайим!

5 И женим, сән немишкә бундақ қайғурисән?
Немишкә ичимдә бундақ беарам болуп кетисән?
Худаға үмүт бағла!

Чүнки мән Уни йәнила мәдһийиләймән,
Йәни чирайимға саламәтлик, нижатлиқ ата қилғучи
Худайимни мәдһийиләймән! □ ■

□ **42:1 «Изаһат»** — көп алимлар 42- һәм 43-күй әслидә бир күй
еди, дәп қарайду. ■ **42:2 Зәб.** 34:11-17; 37:7; 41:11 □ **42:3**

«Маканиңға елип кәлгәй!» — ибрания тилида «Маканлириңға
елип кәлгәй!». □ **42:5 «Чүнки мән Уни йәнила мәдһийиләймән,
йәни чирайимға саламәтлик, нижатлиқ ата қилғучи Худайимни
мәдһийиләймән!»** — башқа бир хил тәржимиси: «Чүнки Униң
жамалидин чиққан нижатлиқ билән, мән Уни йәнила улуклаймән,
мениң Худайим!».

■ **42:5 Зәб.** 41:6,12

43

43-күй ... Мәғлубийәттин кейинки мунаҗат

1-2 Нәғмичиләрниң бешиға тапшурулуп оқулсун дәп,
Коранниң оғуллари үчүн йезилған «Масқил»: —

И Худа, өз қулақлиримиз билән аңлидуқ,
Атилиримиз бизгә баян қилип,
Өз күнлиридә, йәни қедимки заманларда Сениң
қилған зор ишлириңни уқтурған еди;

³ Сән ата-бовилиримизниң алдида Өз қолуң билән ят
әлләрни қоғливетип,

Уларниң зиминиға ата-бовилиримизни
орунлаштурдуң;
Ят қовмларға апәт чүшүрүп, уларни
тарқитивәттиң. □ ■

⁴ Бәрһәқ, бовилиримиз зиминни өз қиличи билән
алғини йоқ,

Өз билиги билән өзлирини қутқузғиниму йоқ;
Бу бәлки Сениң оң қолуң, Сениң билигиң вә
җамалиңниң нуриңиң қилғинидур;
Чүнки Сән улардин хурсәнлик таптиң.

⁵ Сән Өзүң мениң падишасимдурсән, и Худа,
Сән Яқуп үчүн ғәлибиләр буйруғучидурсән. □

⁶ Сән арқилиқ биз рәқиплиримизни һайдиветимиз;
Намиң билән өзимизгә қарши турғанларни
чәйләймиз;

⁷ Чүнки өз оқяйимға таянмаймән,
Қиличимму мени қутқузалмайду.

⁸ Чүнки Сән бизни рәқиплиримиздин қутқуздуң,

□ **43:3** «Ят қовмларға апәт чүшүрүп, уларни (демәк, ят әлләрни)
тарқитивәттиң» — башқа бир хил тәрҗимиси: «Ят қовмларға
апәт чүшүрдуң, бирақ уларни (демәк, өз хәлқиңни) ронақ тапқуздуң».

■ **43:3** Мис. 15:17; Зәб. 79:9-10 □ **43:5** «Сән Яқуп үчүн ғәлибиләр
буйруғучидурсән» — бу йәрдә «Яқуп» Исраил хәлқини көрситиду,
әлвәттә.

Бизгә өч болғанларни йәргә қараттиң.

⁹ Худани күн бойи иптихарлинип махтаймиз;

Намиңни әбәдил-әбәткичә мәдһийиләймиз.

Селәһ!

¹⁰ Бирақ Сән *һазир* бизни ташлаветип аһанәткә қалдурдуң;

Қошуңлиримиз билән жәңгә биллә чиқмайсән. ■

¹¹ Сән рәқиплиримиз алдида бизни чекиндүрдүң;

Бизни өчмәнләргә халиғанчә талан-тараж қилдурдуң.

¹² Союшқа тапшурулған қойлардәк, бизни уларға тапшурдуң,

Әлләр арисига бизни тарқитивәттиң.

¹³ Сән Өз хәлқиңни бекарға сетивәттиң,

Униң қиммитидин Өзүң һеч бейип кәтмидиң;

¹⁴ Сән бизни хошна әлләрниң мәсқирисигә қалдурғансән;

Әтрапимиздикиләргә аһанәт, заңлиқ объекти қилдиңсән. ■

¹⁵ Сән бизни әлләр арисидә сөз-чөчәккә қойдуңсән,

Ят қовмлар бизгә баш чайқишип қарашмақта.

¹⁶⁻¹⁷ Мәсқирә һәм күпүрлүк ейтқучиларниң авазин түпәйлидин,

Дүшмәнләр вә өч алғучилар түпәйлидин,

Күн бойи уятим алдимдин кәтмәйду,

Йүзүмниң номуси мени чирмивалди.

¹⁸ Мана буларниң һәммиси бешимизға чүшти;

Бирақ биз Сени унтумидуқ,

Яки әһдәңгә һеч асийлиқ қилмидуқ;

¹⁹ Қәлбимиз һеч янмиди, Саңа садақәтсизлик қилмидуқ,

Қәдәмлиримиз йолуңдин һеч езип кәтмиди.

■ **43:10** Зәб. 59:5; 73:1; 88:39-40; 107:12 ■ **43:14** Зәб. 78:4; 79:7;

Йәр. 24:9

20 Бирақ Сән бизни чилбөриләр маканида әздиң,
Бизгә өлүм сайисини чаплаштурдуң.

21 Әгәр биз Худайимизниң намини унтуған болсақ,
Яки ят бир илаһқа қол көтәргән болсақ,

22 Худа Сән чоқум буни сүрүштә қилмас едиңму,
Қәлбтики сирларни билип туридиған турсаң?

23 Бирақ Сән түпәйли биз күн бойи қирилмақтимиз;
Боғузлинишни күтүп турған қойлар кәби
һесапланмақтимиз. ■

24 Ойған, и рәб! Немишкә ухлап ятисән?

Орнуңдин тур, бизни мәңгүгә ташлавәтмигәйсән!

25 Немишкә йүзүңни биздин йошурисән?

Немишкә күлпәтлиримизгә, учриған
зулумлиримизға писәнт қилмайсән?

26 Қариғина, җенимиз тупрақта беғирлап жүриду;
Тенимиз йәргә чаплашти;

27 Орнуңдин туруп бизгә ярдәмдә болғайсән!

Өзүңниң өзгәрмәс муһәббитиң сәвәвидин,
Бизләрни һөрлүккә чиқарғайсән!

44

*44-күй ... Падишаһниң той мунаҗити ... 1-
айәттики изаһатни көрүң*

1-2 Нәғмичиләрниң бешиға тапшурулуп,
«Нилупәрләр» дегән аһаңда оқулсун дәп, Кораһниң
оғуллириға тапшурулған, «сөйүмлүк яр үчүн» дегән
«Масқил» мунаҗат-нахша: —

Қәлбимдин гөзәл иш тоғрисида сөzlәр урғуп
чиқмақта;

Падишаға беғишлиған мунаҗитимни ейтимән;

Тилим гоя маһир шаирниң қәлиמידур;□

³ Инсан балилири ичидә сән әң гөзәлдурсән;

Ләвлириң шапаәт билән толдурулғандур;

Шуңа Худа саңа мәңгүгә рәхмәт қилди.

⁴ И бүйүк болғучи,

Қиличиңни асқин йениңға,

Һәйвитиң вә шану-шәвкитиң билән!

⁵ Һәқиқәт, кәмтәрлик һәм адаләтни алға сүрүшкә атланғиниңда,

Шану-шәвкәт ичидә ғәлибә билән алға бас!

Шуниң билән оң қолуң өзүңгә карамәт қорқунучлуқ ишларни көрситиду!■

⁶ Сениң оқлириң өткүрдур,

Улар падишаниң дүшмәнлириниң жүригигә санж依лиду;

Пүтүн әлләр айиғиңға жиқитилиду.

⁷ Сениң тәхтиң, и Худа, әбәдил-әбәтликтур;

Падишаһлиғиңдики Шаһанә һасаң, адаләтниң һасисидур.□ ■

⁸ Сән һәққанийлиқни сөйүп, рәзилликкә нәпрәтлинип кәлгәнсән;

Шуңа Худа, йәни сениң Худайиң, сени һәмраһлириңдин үстүн қилип шатлиқ мейи билән

□ **44:1-2** «изаһат» — гәрчә бу күй Сулайманниң той күнини тәбрикләшкә йезилған болсиму, униңдики сөзләр бешарәт болуп, аләмниң падишаси болидиған Мәсиһниму алдин-ала көрситиду. «падишаға беғишлиған мунажәтимни ейтимән» — ибрания тилида «падишаға беғишлиған әсиримни ейтимән». ■ **44:5** Зәк. 9:9 □ **44:7** «Сениң тәхтиң, и Худа, әбәдил-әбәтликтур» — Инжилдики «ибранийларға» дегән қисимда (1-бапта) көрсәткәндәк, бу сөзләр (шундақла кейинки 7-әйәткичә) бешарәтлик сүпәттә падишаниң өзигә (йәни Мәсиһкә) ейтилиду («Ибр.» 1:8-9). ■ **44:7** Ибр. 1:8

мәсиһ қилди.□

9 Сениң кийимлириңдин мурмәкки, муәттәр вә дарчин һиди келиду;

Пил чиши сарайлиридики сазәндиләрниң тарлиқ сазлири сени хурсән қилиду. ■

10 Падишаһларниң мәликилири һөрмәтлик кенизәклириңниң қатаридидур;

Ханишиң Офирдики сап алтун *зибу-зинәтләр*ни тақап оң қолуңда туриду;□

11 «Аңлиғин, и қизим, көргин, сөзлиримгә қулақ салғин;

Өз қәбиләң вә ата жәмәтиңни унтуп қал!

12 Шуниң билән падиша гезәл жамалиңға мәптун болиду;

У сениң ғожаң, сән униңға сәждә қил».

13 Тур шәһириниң қизи *алдиңда* соға билән һазир болиду;

Халайиқ арисидики байлар сениң шапаитиңни күтиду;□ ■

14 Шаһанә қизниң ички дуняси пүтүнләй парлақтур, Униң кийимлириму зәр билән кәштиленгән;□

15 У кәштилик кийимләр билән падишаниң һозуриға кәлтүрүлиду;

Кәйнидин униңға қолдаш кенизәкләрму биллә

□ 44:8 «Шуңа Худа ... сени ... шатлиқ мейи билән мәсиһ қилди» — «мәсиһ қилиш» тоғрилиқ 2-күйдик изаһатларни һәм «Тәбирләр»ни көрүң. ■ 44:9 Йәш. 61:1-2; Рос. 10:38 □ 44:10

«Һөрмәтлик кенизәклириңниң қатаридидур» — яки «мөһтәррәм мейманлириңниң қатаридидур». □ 44:13 «Тур шәһириниң қизи» — Тур шәһиридики пухраларни көрситиши мүмкин.

■ 44:13 Зәб. 71:10-11 □ 44:14 «Шаһанә қизниң ички дуняси пүтүнләй парлақтур» — башқа бир хил тәржимиси: «Падишаһниң қизи ички һужрида шәрәплиқтур».

йениңға елип келиниду;[□]

16 Улар хушал-хурам, шатлиқ ичидә башлап келиниду;

Улар бирликтә падишаниң ордисиға киришиду.

17 «Ата-бовилириңниң орниға оғуллириң чиқиду;

Сән уларни пүткүл жаһанға һаким қилисән.[□]

18 Мән сениң намиңни әвлатдин-әвлатқа яд әткүзимән;

Шуңлашқа барлиқ қовмлар сени әбәдил-әбәткичә мәдһийиләйду».

45

45-күй *** Худа башпанаһтур

1-2 Нәғмичиләрниң бешиға тапшурулуп, «Пак қызлар үчүн» дегән аһаңда оқулсун дәп, Коранниң оғуллири үчүн йезилған күй: —

Худа панаһғәһимиз вә қудритимиздур;

Күлпәтләр чүшкән һаман һазир болидиған бир ярдәмчидур.[□]

3-4 Шуңа йәр-зимин өңтүрүлүп, тағлар гүмүрүлүп деңиз тәглиригә чүшүп кәтсиму,

Униң долқунлири шавқунлинип қайнам болсиму,

Өркәшлири билән тағлар силкинип кәтсиму,

[□] **44:15** «Кәйнидин униңға қолдаш кенизәкләрму биллә йениңға елип келиниду» — «йениңға» той қиливатқан падишаниң йенини көрсәтсә керәк. [□] **44:17** «Ата-бовилириңниң орниға оғуллириң чиқиду; сән уларни пүткүл жаһанға һаким қилисән...» — бу сөzlәр (16- һәм 17-айәт) падишаға беваситә ейтилиду.

[□] **45:1-2** «Пак қызлар үчүн» — ибраний тилида «Аламот» дейилиду. Башқа бир хил мәнәси: «Аялларниң жуқури авазлиқ күйи үчүн йезилған» дегән болуши мүмкин.

Җорқмаймиз.

Селаһ.

⁵ Худаниң шәһирини — Йәни һәммидин Алий Болғучи маканлашқан муқәддәс җайни, Хурсән қилидиған еқинлири шахлиған бир дәрия бардур.

⁶ Худа униң оттурисидидур;

У йәр һәргиз тәвримәйду;

Худа таң етиш биләнла униңға ярдәмгә келиду.

⁷ Барлиқ әлләр қайнап, падишалиқлар титрәп кәтти;

У авазини қоювәткән һаман,

Йәр ерип кетиду.

⁸ Самави қошунларниң Сәрдари болған Пәрвәрдигар биз билән биллә;

Яқупниң Худаси егиз қорғинимиздур!

Селаһ!

⁹ Келиңлар, Пәрвәрдигарниң қилғанлирини көрүңлар!

У йәр йүзидә қилған карамәт вәйранчиликларни көрүңлар!□

¹⁰ У, җаһанниң у четигичә болған урушларни тохтитиду;

У оқяларни сундуриду,

Нәйзиләрни оштуветиду,

Жәң һарвулирини отта көйдүриветиду.

¹¹ У: «Тохташ, мениң Худа экәнлигимни билип қоюш!

Мән пүткүл әлләр арисидә улуклинимән;

Мән йәр йүзидә “бүйүк” дәп қарилимән» — дәйду.

¹² Самави қошунларниң Сәрдари болған Пәрвәрдигар биз билән биллә,

□ **45:9** «... У (Пәрвәрдигар) йәр йүзидә қилған карамәт вәйранчиликларни көрүңлар» — Пәрвәрдигарниң «вәйранчилик»лириниң интайин иҗабий нәтиҗиси бар — 9-айәтни көрүң.

Якупниң Худаси бизниң егиз қорғинимиздур!

46

46-күй ••• Худа мәңгү ғәлибә қиләучидур

1-2 Нәғмичиләрниң бешиға тапшурулуп оқулсун дәп,
Кораһниң оғуллири үчүн йезилған күй: —
Барлиқ қовмлар, Худани алқишлаңлар!

Униңға жуқури авазиңлар билән хошаллиқ
тәнтәнисини яңритиңлар!

3 Чүнки һәммидин Алий Болғучи, Пәрвәрдигар,
дәһшәтлик вә һәйвәтликтур,
Пүткүл жаһанни сориғучи бүйүк Падишадур. □

4 У бизгә хәлиқләрни бойсундуруп,
Бизни әл-милләтләр үстигә һаким қилиду. □

5 У биз үчүн мирасимизни таллап,
Йәни Өзи сөйгән Якупниң пәхри болған зиминни
бекитип бәрди.

Селәһ!

6 Худа тәнтәнә садаси ичидә,
Пәрвәрдигар сүнай садаси ичидә жуқуриға
көтирилди;

7 Худаға нахша-күй ейтиңлар, нахша-күй ейтиңлар!
Падишасимизға нахша-күй ейтиңлар, нахша-күй
ейтиңлар!

8 Худа пүткүл жаһанниң падишасидур;
Зеһниңлар билән униңға нахша-күй ейтиңлар!

9 Худа әлләр үстидә һөкүм сүриду;

□ **46:3** «...Пәрвәрдигар, дәһшәтлик вә һәйвәтликтур» — ибраний тилида «дәһшәтлик» һәм «һәйвәтлик» бир сөз биләнла ипадилиниду. □ **46:4** «... Бизни әл-милләтләр үстигә һаким қилиду» — ибраний тилида: — «...Әл-милләтләрни путимиз астида қилиду».

У Өзиниң пак-муқәддәслигиниң тәхтидә олтириду.
 10 Эл-жутларниң каттилири жәм болуп,
 Ибраһимниң Худасиниң хәлқиғә қошулди;
 Чүнки жаһандики барлиқ қалқанлар Худаға тәвәдур;
 У нәқәдәр алийдур!□

47

*47-күй *** Зион — Худаниң шәһири*

1-2 Нәғмичиләрниң бешиға тапшурулуп оқулсун дәп,
 Корәһниң оғуллири үчүн йезилған күй: —

Улуқдур Пәрвәрдигар,
 Худайимизниң шәһиридә, Униң муқәддәслиги
 турған тағда,
 У зор мәдһийәләргә лайиқтур!
 3 Егизлигидин көркәм, Зион теғи,
 Пүткүл жаһанниң хурсәнлигидур;
 Шималий тәрәплири гезәлдур,
 Бүйүк падишаниң шәһиридур!□ ■
 4 Худа қорғанлирида туриду,
 Бу йәрдә У егиз панаһғаһ дәп тонулиду;
 5 Мана, падишалар жиғилди,
 Улар шәһәрни бесип өтүп, жәм болди.
 6 Шәһәрни көрүпла улар алақзадә болди;

□ **46:10** «...жаһандики барлиқ қалқанлар Худаға тәвәдур» — «қалқанлар» бәлким дуниядики барлиқ қурал-ярақларни көрситиду. Башқа бир хил тәржимиси: — «падишалар». □ **47:3** «Шималий тәрәплири гезәлдур» — йәнә бир хил тәржимиси «Зафон теғи чоққилиридәк гезәлдур». Кона бутпәрәслик ривайәтлири бойичә, «Зафон теғи» дуниядики әң егиз, әң муқәддәс, әң улуқ жай еди. Мүмкинчилиги барки, күй муәллипи мошу йәрдә Зионни униңға охшитиду. ■ **47:3** Мат. 5:35

Дәккә-дүккигә чүшүп бәдәр қечишти.

⁷ У йәрдә уларни титрәк басти,
Толғақ йегән аялдәк улар азапланди;

⁸ Сән Таршиштики кемиләрни шәриқ шамили билән
вәйран қиливәттиң. □

⁹ Қулиқимиз аңлиғанни,
Самави қошунларниң Сәрдари болған
Пәврәдигарниң шәһиридә,
Худайимизниң шәһиридә,
Биз һазир өз көзимиз билән шундақ көрдүк;
Худа мәңгүгә уни мустәһкәм қилиду.
Селаһ.

¹⁰ Биз сениң муқәддәс ибадәтханаң ичидә туруп, и
Худа,
Өзгәрмәс муһәббितिңни сегиндуқ.

¹¹ Намиңға лайиқтур,
Жаһанниң чәт-чәтлиригичә йәткүзүлгән
мәдһийилириң, и Худа;
Сениң оң қолуң һәққанийлиқ билән толған.

¹² Сениң адил һөкүмлириңдин,
Сион теғи шатланғай!
Йәһуда қизлири хошал болғай! □

¹³ Сион теғини айлинип меңип,
Әтрапида сәйли қилиңлар;
Униң мунарлирини санап беқиңлар;

¹⁴ Кейинки әвлатқа уни баян қилиш үчүн,
Сепил-истихкамлирини көңүл қоюп күзитиңлар,

□ **47:8 «Таршиштики кемиләр»** — бу әйәт бәлким бир бешарәттур. Дуниядики барлиқ падишалар жәм болуп Йерусалимға һужум қилмақчи. Уларға Таршиштики кемиләрму (кона заманларда әң күчлүк кемиләр) ярдәм бериду. Бирақ Худа Өз шәһирини қоғдап уларни һалак қилиду. □ **47:12 «Йәһуда қизлири хошал болғай!»** — «Йәһуда қизлири» бу йәрдә Йәһуданиң шәһәр-йезилирини көрситиду.

Қорғанлирини көздин кәчүрүңлар.

¹⁵ Чүнки бу Худа әбәдил-әбәт бизниң Худайимиздур;
У өмүрвайәт бизниң йетәкчимиз болиду!

48

*48-күй *** Пүтүн инсанға берилгән несиһәт-агаһландуруш*

¹⁻² Нәғмичиләрниң бешиға тапшурулуп оқулсун дәп,
Корәһниң оғуллири үчүн йезилгән күй: —

И барлиқ хәлиқләр, көңүл қоюп аңлаңлар!

Йәр йүзидә туруватқанлар, қулақ селиңлар!

³ Мәйли аддий пухра, я есилзадиләр,

Я бай, я гадайлар болсун, һәммиңлар аңлаңлар!

⁴ Ағзим даналиқни сөзләйду,

Дилим әқилгә уйғун ишларни ойлап чиқиду. □

⁵ Қулиқим һекмәтлик тәмсилни зән қоюп аңлайду,

Чилтар челип сирлиқ сөзни ечип беримән. ■

⁶ Еғир күнләрдә, мени қилтаққа чүшүрмәкчи

болғанларниң қәбиһликлири әтрапимда болсиму,

Мән немишкә қорқидикәнмән?

⁷ Улар байлиқлириға тайиниду,

Мал-мүлүклириниң зорлуғи билән чоңчилик
қилиду;

⁸⁻¹⁰ Инсан мәңгүгә яшап,

Гөр-һаңни көрмәслиги үчүн,

Һеч ким өз бурадәриниң һаятини пул билән
қайтурувалалмайду;

□ **48:4** «Ағзим даналиқни сөзләйду» — ибраний тилида «Ағзим даналиқларни сөзләйду». ■ **48:5** Зәб. 77:2; Мат. 13:35

Вә яки Худаға униң женини қутулдурғидәк бани берәлмәйду;

(Чүнки униң жениниң баһаси интайин қиммәт, Вә бу баһа бойичә болғанда, мәңгүгә қәриз тапшуруши керәктур)□

11 Һәммигә аянки, данишмән адәмләрму өлиду; Һәммә адәм билән тәң, надан вә һамақәтләр биллә һалак болиду, Шундақла улар мал-дуниясини өзгиләргә қалдуруп кетиду.

12 Уларниң көңлидики ой-пикирләр шундақки: «Өй-имаритимиз мәңгүгә, Макан-туралғулиримиз дәвирдин-дәвиргичә болиду»;

Улар өз йәрлиригә исимлирини нам қилип қойиду.□

13 Бирақ инсан өзиниң нам-иззитидә туривәрмәйду, У һалак болған һайванлардәк кетиду.

14 Уларниң мошу йоли дәл уларниң наданлиғидур; Лекин уларниң кәйнидин дунияға кәлгәнләр, йәнила уларниң ейтқан сөзлиригә апирын оқуйду. Селаһ.

15 Улар қойлардәк тәһтисараға ятқузулиду; Өлүм уларни өз озуғи қилиду; Этиси сәһәрдә дуруслар уларниң үстидин һөкүм жүргүзиду; Уларниң гезәллиги чиритилишқа тапшурулиду;

□ **48:8-10** «Вә бу баһа бойичә болғанда, мәңгүгә қәриз тапшуруши керәктур» — йәнә бир хил тәржимиси: «Вә мошу баһа болса, уни әбәдий төләлмәйду». □ **48:12** «Уларниң көңлидики ой-пикирләр шундақки: «Өй-имаритимиз мәңгүгә...»; Улар өз йәрлиригә исимлирини нам қилип қойиду» — толук әйәтниң йәнә бир хил тәржимиси «Улар йәрлиригә өз исимлирини нам қилип қойғини билән, уларниң шу йәрлири дәвирдин-дәвиргичә уларниң ятидигән жайи, йәни уларниң қәбирлири болиду, халас».

Тәһтисара болса уларның һәйвәтлик маканидур!□

16 Бирақ Худа җенимни тәһтисараниң илкидин қутқузиду;

Чүнки У мени қобул қилиду.

Селаһ.

17 Бириси бейип кетип,

Аилә-җәмәтиниң абройи өсүп кәтсиму,
Қорқма;

18 Чүнки у өлгәндә һеч нәрсисини елип кетәлмәйду;
Униң шөһрити униң билән биллә гәргә чүшмәйду.

19 Гәрчә у өмүр бойи өзини бәхитлик чағлиған
болсиму,

(Бәрһәк, кишиләр ронақ тапқиниңда, әлвәттә сени
һаман махтайду)

20 Ахири берип, у йәнила ата-бовилириниң йениға
кетиду;

Улар мәңгүгә йоруклуқни көрәлмәйду.

21 Инсан иззәт-абройда болуп, лекин йорутулмиса,
һалак болидиған һайванларға охшаш болиду, халас.

49

*49-күй ••• Самавий Сотчи сүкүтини бузуп сөзләйду: —
••• «һәқиқий ибадәт» дегән немә?*

1 Асаф язған күй: —

Қадир Худа, йәни Пәрвәрдигар еғиз ечип,

□ **48:15** «Әтиси сәһәрдә дуруслар уларниң үстидин һөкүм жүргүзиду» — «әтиси сәһәр» бу йәрдә, шүбһисизки, қиямәт күни, йәни өлүмдин тирилиш күнини көрситиду. «Улар қойлардәк тәһтисараға ятқузулиду... Тәһтисара болса уларниң һәйвәтлик маканидур!» — толук әйәтниң башқа бир нәччә хил тәржимиләр учриши мүмкин.

Күнчиқиштин күнпетишқичә йәр йүзидикиләргә муражиәт қилди. □ ■

² Гөзәлликниң жәвһири болған Зион теғидин, Худа жулалиди.

³ Худайимиз келиду, У һәрғизму сүкүт ичидә турмайду;

Униң алдида йәвәткүчи от келиду;

Униң әтрапида зор боран-чапқун қайнайду. □

⁴ Өз хәлқини сорақ қилиш үчүн, У жуқуридин асманларни,

Йәрниму гувалиққа чақириду: —

⁵ «Мениң мөмин бәндилиримни,

Йәни Мән билән қурбанлиқ арқилиқ әһдә түзгүчиләрни һозурумға чақирип жиғиңлар!»

⁶ Асманлар униң һәққанийлиғини елан қилиду,

Чүнки Худа Өзи сорақ қилғучидур!

Селаһ.

⁷ «Аңлаңлар, и хәлқим, Мән сөз қилай;

И Израил, Мән саңа һәқиқәтни ейтип қояйки,

Мәнки Худа, сениң Худайиңдурмән.

⁸ һазир әйиплигиним сениң қурбанлиқлириң сәвәвидин,

Яки һемишә алдимда сунулидиған көйдүрмә

□ **49:1** «Асаф язған күй» — «Асаф» Давут падишаниң дәвридә муқәддәс ибадәтханида Худани мәдһийәләш хизмитидә нәғмичиләрниң беши еди. У бәлким муқәддәс ибадәтханидики «Худани мәдһийәләш мәдриси»ниң асасчиси болуши мүмкин. Зәбурдики «Асаф язған күй» дейилгән күйләрниң бәзилирини Асаф өзи язған, бәзилирини, шүбһисизки, башқилар униң һөрмитигә униң нами билән язған. ■ **49:1** 1Тес. 4:14-17 □ **49:3** «... Униң әтрапида зор боран-чапқун қайнайду» — бәзи алимлар бу жүмлидики «Униң» «Худаниң» әмәс, бәлки «отниң» көрситиду, дәп қарайду.

қурбанлиқлириң сәвәвидин әмәс; □

⁹ Мән сениң еғилиңдин һеч бир өкүзни,

Қотанлириңдин һеч бир текини алмақчи әмәсмән.

¹⁰ Чүнки орманлиқлардики барлиқ һайванатлар

Маңа мәнсуптур,

Миңлиған тағдики мал-варанларму Мениңкидур;

¹¹ Тағлардики пүтүн учар-қанатларни билимән,

Даладики барлиқ жаниварлар Мениңкидур.

¹² Қарним ачсиму саңа ейтмаймән;

Чүнки аләм вә униңға толған һәммә нәрсиләр

Мениңкидур. ■

¹³ Әжәба, Мән өкүзниң гөшини йәмдимән?

Текиниң қенини ичәмдимән?

¹⁴ Қурбанлиқ сүпитидә Худаға тәшәккүрләрни ейт;

Һәммидин Алий Болғучиға қилған вәдәңгә вапа қил.

■

¹⁵ Бешиңға күн чүшкәндә Маңа муражиәт қил;

Мән сени қутулдурумән,

Сән болсаң Мени улуқлиғайсән».

¹⁶ Лекин рәзилләргә Худа шундақ дәйду: —

«Мениң әмирлиримни баян қилишқа немә һәққиң бар?»

□ **49:8** «Һазир әйиплигиним сениң қурбанлиқлириң сәвәвидин... әмәс» — мошу йәрдә «қурбанлиқ» ибраний тилида «зебаһ». Бу хил қурбанлиқ Худаға алаһидә рәхмәт ейтиш мәхситидә, Худа билән әһдә қилғанда яки Худаға мәхсус қәсәм ичкәндә қилинидиған қурбанлиқ. Униңдин қурбанлиқ сунғучи вә каһин йеишикә болатти. «... көйдүрмә қурбанлиқлириң сәвәвидин әмәс» — «көйдүрмә қурбанлиқ» ибраний тилида «олаһ». Бу хил қурбанлиқ Худаға болған сапИбадәтни билдүрүш йолида, қурбанлиқниң һәммиси көйдүрүләтти; демәк, нә қурбанлиқ қилғучи каһин, нә қурбанлиқ сунғучи адәм униң кичиккинә бир парчә гөшиниму йемәйтти («Лав.» 1-бапни көрүң). ■ **49:12** Мис. 19:5; Қан. 10:14; Аюп 41:3; Зәб. 23:1; 1Кор. 10:26,28 ■ **49:14** Қан. 23:22; Аюп 22:27; Зәб. 75:12; Топ. 5:3, 4, 5

Әһдәмни тилға алғидәк сән ким едиң?

17 Сән Мениң тәлимлиримдин йиргәндин,
Сөзлиримни рәт қилдиң әмәсму?□

18 Оғрини көрсәң, сән униңдин зоқ алдиң,
Зинахорлар билән шерик болдуң;

19 Ағзиңдин яман гәп чүшмәйду;
Тилиң ялғанчиликни тоқуйду.

20 Өз қериндишиңниң яман гепини қилип олтирисән,
Анаңниң оғлиға төһмәт қилисән.

21 Сән бу ишларни қилғиниңда, Мән үн чиқармидим;
Дәрвәкә, сән Мени өзүңгә охшаш дәп ойлидиң;
Лекин Мән сени әйипләп,
Бу ишларни көз алдиңда әйни бойичә саңа
көрситимән.

22 — И, Тәңрини унтуғанлар, буни көңүл қоюп
аңлаңлар!

Болмиса, силәрни парә-парә қиливетимән;
Һеч ким силәрни қутқузалмайду.

23 Бирақ қурбанлиқ сүпитидә рәхмәт ейтқанларниң
һәр қайсиси Маңа шәрәп кәлтүриду;
Шундақ қилип, униңға Өз ниҗатлиғимни
көрситишимгә йол тәйярлиған болиду.□

50

50-күй *** Ғәир гуна үчүн кәчүрүм тиләш дуаси

□ 49:17 «... Сөзлиримни рәт қилдиң әмәсму?» — ибраний тилида: «Сөзлиримни арқаңға ташливәттиң әмәсму?». □ 49:23 «... Шундақ қилип, униңға Өз ниҗатлиғимни көрситишимгә йол тәйярлиған болиду» — ибраний тилида: «Шундақ қилип, униңға Худаниң ниҗатлиғини көрситишимгә йол тәйярлиған болиду». Бизниңчә сөзлигүчи Мәсиһдур (22-айәтниму көрүң).

1-3 Нәғмичиләрнің бешиға тапшурулуп оқулсун дәп, Давут язған күй. Бу күй Натан пәйгәмбәр униң йениға келип, уни Бат-Шеба билән болған зинахорлуғи тоғрилиқ әйиплигәндин кейин йезилған: —

Өзгәрмәс муһәббитиң билән, и Худа, маңа меһри-шәпқәт көрсәткәйсән!

Рәһимдиллиқлириңниң көплүғи билән асийлиқлиримни өчүрүвәткәйсән! □ ■

4 Мени қәбиһлигимдин йилтизимғичә ювәткәйсән, Гунайимдин мени тазилиғайсән.

5 Чүнки мән асийлиқлиримни тонуп иқрар қилдим; Гунайим һемишә көз алдимда туриду.

6 Сениң алдиңда, пәқәт Сениң алдиңдила гуна өткүзүп,

Нәзириңдә рәзил болған ишни садир қилдим;

Шу вәжидин, Сән мени әйипләп сөзлисән, адиллиғиң испатлиниду;

Мени сорақ қилғиниңда, Өзүңниң паклиғи испатлиниду.

7 Мана, мән туғулғинимдила, яманлиқта едим,

Анамниң қарнида пәйда болғинимдила мән гунада болдум.

8 Бәрһәқ, Сән адәмләрниң чин қәлбидин сәмимийлик тәләп қилисән;

Ичимдики йошурун жайлиримда Сән маңа даналиқни билдүрисән.

9 Мени гуналиримдин зофа билән тазилиғайсән, һәм мән пак болиман;

□ **50:1-3** «Бу күй Натан пәйгәмбәр униң йениға келип, уни Бат-Шеба билән болған зинахорлуғи тоғрилиқ әйиплигәндин кейин йезилған» — бу ишлар Тәврат, «2Сам.» 11-12-бапта хатириләнгән. ■ **50:1-3** 2Сам. 11:4; 12:1

Мени пакпакиз жуйғайсән, мән қардинму ақ
болимән. □ ■

10 Маңа шат-хурам авазларни аңлатқайсән;

Шуниң билән Сән эзгән устиханлирим йәнә
шатлиниду.

11 Гуналиримдин чирайиңни йошуруп,

Яманлиқлиримни өчүривәткәйсән.

12 Мәндә пак қәлб яратқайсән, и Худа;

Вужумдики садиқ роһумни йеңилиғайсән.

13 Мени һозуруңдин чиқиривәтмигәйсән;

Мениңдин Муқәддәс Роһуңни қайтурувалмиғайсән.

14 Аһ, нижатлиғиңдики шатлиқни маңа йеңибаштин
һес қилдурғайсән;

Итаәтмән роһ арқилиқ мени йөлигәйсән. □

15 Буниң билән мән итаәтсизләргә йоллириңни
үгитәй,

Вә гунакарлар йениңға қайтиду.

16 Қан төкүш гунайидин мени қутулдурғайсән,

И Худа, маңа нижатлиқ бәргүчи Худа,

Шуниң билән тилим һәққанийлиғиңни яңритип
күйләйду.

17 И Рәббим, ләвлиримни ачқайсән,

Ағзим мәдһийилириңни баян қилиду.

18 Чүнки Сән қурбанлиқни хуш көрмәйсән;

Болмиса сунар едим;

□ **50:9** «Мени гуналиримдин зофа билән тазилиғайсән» — «зофа» (йәни лепәкгүл) тоғрилиқ; бәзи «гунани жуйғучи қурбанлиқ (гуна қурбанлиғи)»ларда қурбанлиқниң қенини яки униң билән мунасивәтлик пакизлаш сүйини гунакар адәмниң тенигә сепиш үчүн зофа ишлитиләтти. ■ **50:9** Лав. 14:4, 6; Чөл. 19:6,18 □ **50:14** «Итаәтмән Роһ арқилиқ мени йөлигәйсән» — «Итаәтмән роһ» Худаниң Муқәддәс Роһи униң роһида итаәтмәнликни һасил қилиду, шуниң билән униң роһи ««итаәтмән бир роһ» болиду.

Көйдүрмә қурбанлиқлардинму хурсәнлик тапмайсән.

19 Худа қобул қилидиған қурбанлиқлар сунуқ бир роһтур;

Сунуқ вә езилгән қәлбни Сән кәмситмәйсән, и Худа;

20 Шапаитиң билән Зионға мәриванлиқни көрсәткәйсән;

Йерусалимниң сепиллирини йеңибаштин бена қилғайсән!

21 У чағда Сән һәққанийлиқтин болған қурбанлиқлардин, көйдүрмә қурбанлиқлардин,

Пүтүнләй көйдүрүлгән көйдүрмә қурбанлиқлардин хурсәнлик таписән;

У чағда адәмләр қурбанғаһиңға буқа-өкүзләрни тәқдим қилишиду.

51

51-күй ••• Худаниң һөкүми вә шәпқити

1-3 Нәғмичиләрниң бешиға тапшурулуп оқулсун дәп, Давут язған «Масқил»; Едомлуқ Доәг Саул падишаниң йениға берип: «Давут Ахимәләкниң өйигә кирди» дәп айғақчилик қилғандин кейин йезилған: —

И ночи батур,

Немә үчүн рәзиллигиңдин махтинисән?

Тәңриниң өзгәрмәс муһәббити мәңгүлүктур. □ ■

4 Өткүр устира кәби,

Тилиң зәһәр чачмақчи,
У ялғанчилик тоқуватиду.

5 Сән яшилиқниң орнида яманлиқни,
Һәқ сөzlәшниң орнида ялғанчиликни яхши көрисән;

6 һаман адәмни набут қилидиган сөzlәрни яхши
көрисән, и алдамчи тил! □

7 Бәрһәқ, Тәңри охшашла сени мәңгүгә йоқитиду;
У сени тутувалиду, йәни өз чедириңдин тартип
чиқиду;

Тирикләрниң зиминидин сени йилтизиңдин
қомуруп ташлайду.

Селаһ.

8 Һәққанийлар буни көрүп қорқушиду,
Вә уни мәсқирә қилип күлүп: —

9 «Қараңлар, Худани өз йөләнчиси қилмиған адәм,
Пәқәт өз байлиқлириниң көплүгигә таянған адәм;
У ач көзлүги билән күчләнди» — дәйду.

10 Мән болсам Худаниң өйидә өскән барақсан зәйтун
дәрәқтәкмән,

□ **51:1-3** «Едомлуқ Доғ Саул падишаниң йениға берип: «Давут Ахимәләкниң өйигә кирди» дәп айғақчилик қилғандин кейин йезилған» — шу чағда Саул падиша Давут пәйғәмбәрни өлтүрмәкчи еди. Давут пәйғәмбәр қечип, Абимәләк дегән бир каһин (йәни Худаниң ибадәтханисидики хизмәтчиси)ниң өйи алдиға келип ярдәм сориди. Абимәләк ярдәм бәрди. Кейин Саул падиша Абимәләк вә униң аилсидикиләрни пүтүнләй дегидәк қиривәтти (Тәврат «1Сам.» 21-, 22-бап). «...Немә үчүн рәзиллигиңдин махтинисән? Тәңриниң өзгәрмәс муһәббити мәңгүлүктур» — башқа хил тәржимилири: — (1) «... Немишкә күн бойи махтинисән, Тәңри алдида жиркинчилик болдуңсән»; (2) «... Немишкә мөмин бәндиләргә йәткүзгән зияндин махтинисән? Күн бойи тилиң һалакәтни ойлайду». ■ **51:1-3** 1Сам. 22:9-23 □ **51:6** «Һаман адәмни набут қилидиган сөzlәр» — ибраний тилида «Һаман адәмни жутувәтидиган сөzlәр».

Мән Худаниң өзгәрмәс муһәббитигә мәңгүгә тайинимән. □

11 Мән Саңа әбәдил-әбәт тәшәккүр ейтимән;

Чүнки Сән бу ишларни қилдиңсән;

Мөмин бәндилириң алдида намиңға тәлмүрүп күтимән;

Мошундақ қилиш әладур. □

52

52-күй ••• Қараңғу дуня

1-2 Нәғмичиләрниң бешиға тапшурулуп оқулсун дәп, Махалат аһаңида Давут язған «Масқил»:

Ахмақ киши көңлидә: «Һеч бир Худа йоқ» — дәйду.
Улар чириклишип,

Нәпрәтлик қәбиһ ишларни қилишти;

Уларниң ичидә меһриванлиқ қилғучи йоқтур. □ ■

3 Худа әрштә туруп, инсан балилирини күзитип:

«Бу инсанларниң арисидә, инсапни чүшинидиған бирәрси бармиду?

Худани издәйдиғанлар бармиду? ■

4 Һәммә адәм йолдин чиқти,

Һәммә адәм чириклишип кәтти,

Меһриванлиқ қилғучи йоқтур, һәтта бириму.

□ **51:10** «Мән болсам Худаниң өйидә өскән барақсан зәйтун дәрәқтәкмән» — «зәйтун дәриғи» әң узун өмүрлүк дәрәқләрдин бири. □ **51:11** «Мөмин бәндилириң алдида намиңға тәлмүрүп күтимән; мошундақ қилиш әладур» — башқа бир хил тәржимиси «Мөмин бәндиләр алдида намиңни тәлмүрүп күтимән; чүнки намиң әвзәлдур».

□ **52:1-2** «Махалат аһаңида Давут язған «Масқил»» — «махалат»ниң мәнаси бизгә намәлум. ■ **52:1-2** Зәб. 9:25; 13:1; Рим. 3:12 ■ **52:3** Рим. 3:11

⁵ Нанни йегәндәк Мениң хәлқимни жутувалған, Қәбиһлик қилғучиларниң билими йоқмиду?» — дәйду.

Улар Пәрвәрдигарға һеч бир илтижа қилмайду.

⁶ Қорққидәк һеч иш болмисиму,

Мана уларни ғайәт зор қорқунуч басти;

Чүнки Худа сени қоршавға алғанларниң устиханлирини парчилап чечивәтти;

Сән уларни хижиллиққа қойдуң;

Чүнки Худа уларни нәзиридин сақит қилди.

⁷ Аһ, Израилниң нижәтлиғи Зиондин чиқип кәлгән болса еди!

Худа Өз хәлқини асаритидин чиқирип, азатлиққа ериштүргән чағда,

Яқуп шатлиниду,

Исраил хошал болиду!

53

53-күй ••• Сатқунлуққа учриғанда қилған дуа

¹⁻³ Нәғмичиләрниң бешиға тапшурулуп, тарлиқ сазлар билән оқулсун дәп, Давут язған «Масқил» (Зиф шәһиридикиләр Саул падишаниң йениға берип: «Давут бизниң мошу жутимизға мөкүвалған, сили билмәмдила?» дәп айғақчилик қилғандин кейин йезилған):

И Худа, Өз намиң билән мени қутқузғайсән;

Зор қудритиң билән дәвайимни сориғайсән. □ ■

□ **53:1-3** «Зиф шәһиридикиләр Саул падишаниң йениға берип: «Давут бизниң мошу жутимизға мөкүвалған, сили билмәмдила?» дәп айғақчилик қилғандин кейин йезилған» — бу вақиәләр «1Сам.» 23:14-29-айәтләрдә баян қилиниду. ■ **53:1-3** 1Сам. 23:19-28; 26:1

⁴ И Худа, дуайимни аңлиғайсән;
Ағзимдики сөзләргә кулақ салғайсән.

⁵ Чүнки ят адәмләр маңа һужум қилишқа орнидин турди;

Зомигәрләр мениң җенимни овлимақта;

Улар Худани нәзиригә һеч илмайду.

Селаһ.□

⁶ Қара, Худа маңа ярдәм қилғучидур;

Рәб җенимни йөләйдиғанлар арисидидур.

Селаһ.

⁷ У дүшмәнлиримниң яманлиғини өзигә қайтуриду;

И Худа, Өз һәқиқитиң билән уларни үзүп ташлиғайсән.

⁸ Мән Саңа халис қурбанлиқлар сунимән;

Намиңни мәдһийәләймән, и Пәрвәрдигар;

Шундақ қилиш әладур.□

⁹ Чүнки У мени барлиқ бала-қазалардин қутқузди;

Дүшмәнлиримниң мәғлубийитини өз көзум билән көрдүм.

54

54-күй ••• Сатқунлуққа учриғанниң дәрд-әләмлирини төкүш дуаси

1-2 Нәғмичиләрниң бешиға тапшурулуп, тарлиқ сазлар билән оқулсун дәп, Давут язған «Масқил»: —

И Худа, дуайимни аңлиғайсән;

□ **53:5** «Ят адәмләр ... орнидин турди» — яки «Тәкәббур адәмләр ... орнидин турди». □ **53:8** «Мән Саңа халис қурбанлиқлар сунимән» — «халис қурбанлиқлар»: Муса пәйғәмбәр түзгән низам бойичә, «халис қурбанлиқ» Худаниң көрсәткән мәлум илтипати яки шәпқити үчүн рәхмәтләрни билдүридиған бир хил қурбанлиқ.

Тилигимдин өзүңни қачурмиғайсән,

³ Маңа қулақ селип, жавап бәргәйсән;

Мән дад-пәряд ичидә кезип,

Аһ-зар чекип жүримән;

⁴ Сәвәви дүшмәнниң тәһдитлири, рәзилләрниң зулумлири;

Улар бешимға аваричиликләрни төкиду;

Улар гәзәплинип маңа адавәт сақлайду.

⁵ Ичимдә жүригим толғинип кәтти;

Өлүм вәһшәтлири вужудумни қаплиди.

⁶ Қорқунуч вә титрәк бешимға чүшти,

Дәһшәт мени чөмкүвалди.

⁷ Мән: — «Кәптәрдәк қанитим болсичу кашки,

Учуп берип арамғаһ тапар едим» — дедим.

⁸ — «Жирақ жайларға қечип,

Чөл-баяванларда мақанлишар едим;

Селаһ.

⁹ Боран-чапқунлардин,

Қара қуюндин қечип, панаһғаһға алдирар едим!».

¹⁰ Уларни жутувәткәйсән, и Рәб;

Тиллирини бөлүвәткәйсән;

Чүнки шәһәр ичидә зораванлиқ һәм жеделхорлуқни көрдүм.

¹¹ Улар кечә-күндүз сепилләр үстидә ғадийип жүрмәктә;

Шәһәр ичини қабаһәт вә шумлуқ қаплиди.

¹² Нарам арзу-һәвәсләр униң ичидә туриду,

Сахтилиқ вә һейлә-микирлик, кочилардин кәтмәйду.

¹³ Эгәр дүшмән мени мәсқирә қилған болса, униңға сәвир қилаттим;

Бирақ мени кәмситип, өзини махтиған адәм маңа өчмәнләрдин әмәс еди;

Әгәр шундақ болған болса, уныңдин өзүмни қачураттим;

14 Лекин буни қилған сән екәнлигиңни — Мениң бурадирым, сирдишим, әзиз достум болуп чиқишиңни ойлимаптимән!

15 Халайиққа қетилип, Худаниң өйигә иккимиз биллә маңған едуқ,

Өз ара шерин параңларда болған едуқ;□

16 Мошундақ *сатқунларни* өлүм туюқсиз чөчитивәтсун!

Улар тәһтисараға тирик чүшкәй!

Чүнки уларниң мақанлирида, уларниң арисида рәзиллик турмақта.

17 Лекин мән болсам, Худаға нида қилимән;
Пәрвәрдиғар мени қутқузиду.

18 Әтигини, ахшими вә чүштә,
Дәрдимни төкүп пәрәд көтиримән;
У жәзмән садаимға кулақ салиду.

19 У маңа қарши қилинған жәңдин мени аман қилиду;

Гәрчә көп адәмләр мени қоршавға алған болсиму.

20 Тәңри — әзәлдин тәхттә олтирип кәлгүчи!

У наләмни аңлап уларни бир тәрәп қилиду;

(Селәһ)

Чүнки уларда һеч өзгиришләр болмиди;

Улар Худадин һеч қорқмайду.

21 *һелиқи бурадирым* өзи билән дост болғанларға мушт көтәрди;

Өз әһдисини бузуп ташлиди.

□ **54:15** «Халайиққа қетилип, Худаниң өйигә иккимиз биллә маңған едуқ, өз ара шерин параңларда болған едуқ» — Давут өзигә уштумтут хаинлиқ қилған киши билән болған илгәрки достлуқ мунасивитини есигә кәлтүриду.

22 Ағзи сериқ майдинму юмшақ,
Бирақ көңли жәндур униң;
Униң сөзлири яғдинму силиқ,
Әмәлийәттә суғуруп алған қиличлардур.

23 Жүкүңни Пәрвәрдигарға ташлап қой,
У сени йөләйду;
У һәққанийларни һәргиз тәврәтмәйду. □

24 Бирақ, сән Худа әшу рәзилләрни һалакәт һаңиға чүшүрисән;

Қанхорлар вә һейлигәрләр өмриниң йериминиму көрмәйду;

Бирақ мән болсам, саңа тайинимән.

55

55-күй ••• Зиянкәшликкә учриғучиниң дуаси

1-2 Нәғмичиләрниң бешиға тапшурулуп,
«Хилвәттики дуб дәрәқлиридики пахтәк» дегән
аһаңда оқулсун дәп, Давут язған «Миқтам» күй
(Филистийләр Гат шәһиридә уни әсиргә алғанда
йезилған): —

И Худа, маңа шәпқәт көрсәткәйсән,
Чүнки инсанларниң нәпси йоғинап мени
қоғлимақта;

Күн бойи улар мән билән жәң қилип мени басмақта; ■

3 Мени көзлигән рәқиплиримниң нәпси йоғинап күн
бойи мени қоғлимақта;

Маңа һәйвә қилип жәң қилғучилар интайин көптур!

4 Мән қорққан күнүмдә,
Мән Саңа тайинимән.

□ 54:23 «Жүкүңни Пәрвәрдигарға ташлап қой» — «жүкүң»
ибраний тилида «аманәт қилинғиниң» яки «саңа тапшурулған».

■ 55:1-2 1Сам. 21:12,13,14

5 Мән сөз-каламими улуқ дәп мәдһийәләйдиған
Худаға,
Худағила тайинимән;
Мән қорқмаймән;
Наһайити бир әт егиси мени немә қилалисун?
6 Улар күн бойи сөзлиримни бурмилайду,
Уларниң барлиқ ойи маңа зиянкәшлик қилиштур;
7 Улар топ болуп адәмни қәстилишип, йошуруниду;
Пейимгә чүшүп, женимни елишни күтиду.
8 Гуна билән гунани йепип қачса боламду?
Ғәзивиң билән әлләрни йәргә урғайсән, и Худа!
9 Мениң сәрсанлиқлиримни өзүң санап кәлгән;
Көздин аққан яшлиримни тулумуңға топлап
сақлиғайсән;
Булар дәптириңдә пүтүклүк әмәсму?
10 Шуниң билән мән Саңа нида қилған күндә,
Дүшмәнлирим чекиниду;
Мән шуни билдимки — Худа мән тәрәптидур!
11 Худани — Униң сөз-каламими улуқлаймән!
Пәрвәрдиғарни — Униң сөз-каламими улуқлаймән!
12 Худанила таянчим қилдим —
Мән қорқмаймән, наһайити шу бир инсан мени немә
қилалисун?■
13 Саңа қилған вәдилиримгә вапа қилимән, и Худа;
Саңа тәшәккүр қурбанлиқлирини сунимән.
14 Чүнки Сән женимни өлүмдин қутулдурғансән;
Сән путлиримни путлишиштин сақлимамсән?
Шуниң билән мән Худаниң һозурида, тирикләр
туридиған йоруқлуқта маңимән.

56-күй ••• *Егир күнләрдики этиқат*

1-2 Нәғмичиләрниң бешиға тапшурулуп, «һалак қилмиғайсән» дегән аһаңда оқулсун дәп, Давут язған «Миқтам» күйи, (у Саул падишадин қечип, өңкүрдә йошурунувалған чағда йезилған): —

И Худа, маңа шәпқәт көрсәткәйсән,

Маңа шәпқәт көрсәткәйсән,

Чүнки женим Сени панаһим қилди.

Мошу балаю-апәт өтүп кәткичә, қанатлириң сайисидә панаһ тапимән. □ ■

³ Худаға, йәни һәммидин Алий Болғучиға,

Өзүм үчүн һәммини орунлайдиған Тәңригә нида қилимән;

⁴ У әрштин ярдәм әвәтип мени қутқузиду;

Маңа қарап нәпси йоғинап, мени қоғлаватқанларни У рәсва қилиду;

Селаһ;

Худа Өз меһри-шәпқити вә һәқиқитини әвәтиду!

⁵ Женим ширлар арисидә қалди;

Мән нәпәси ялқун кәби болғанлар арисидә ятимән!

Адәм балилири —

Уларниң чишлири нәйзә-оқлардур,

Уларниң тили — өткүр қиличтур!

⁶ И Худа, әршләрдин жуқури улукланғайсән,

Шан-шәривиниң йәр йүзини қаплиғай! ■

⁷ Улар қәдәмлиримгә тор қурди;

Женим егилип кәтти;

Улар мениң йолумға орақ колиған еди,

Лекин өзлири ичигә чүшүп кәтти. ■

□ **56:1-2** «Давут язған «Миқтам» күйи» — «Миқтам»

16-күйдик изаһатни көрүң. «У Саул падишадин қечип, өңкүрдә йошурунувалған чағда йезилған» — бу вақиәләр «1Сам.» 24-бапта баян қилиниду. ■ **56:1-2** 1Сам. 22:1; 24:4 ■ **56:6** Зәб. 107:6

■ **56:7** Зәб. 7:16-17; 9:17

8 Ирадәм чиң, и Худа, ирадәм чиң;
Мән мәдһийә нахшиларни ейтип,
Бәрһәқ Сени күйләймән! ■

9 Ойған, и роһум!

И нәғмә-сазлирим, ойған!

Мән сәһәр қуяшиниму ойғитимән! □

10 Мән хәлиқ-милләтләр арисидә сени улуклаймән, и
Рәб;

Әлләр арисидә Сени күйләймән! ■

11 Чүнки өзгәрмәс муһәббетиң әршләргә йәткидәк
улуқдур;

Һәқиқитиң булутларға тақашти. ■

12 И Худа, әршләрдин жуқури улукланғайсән,
Шан-шәривиң йәр йүзини қаплиғай!

57

57-күй ••• Залим һөкүмранларни Худа җазалиғай!

1-2 Нәғмичиләрниң бешиға тапшурулуп, «һалак
қилмиғайсән» дегән аһаңда оқулсун дәп, Давут язған
«Миқтам» күйи: —

И қудрәт егилири, силәр һәқиқәтән адаләтни
сөзләватамсиләр?

■ **56:8** Зәб. 107:1-6 □ **56:9** «Ойған, и роһум!» — бу әйәттики
«роһум» ибраний тилидики «шан-шәривим» дегән сөзниң тәрҗимси.
«Нәғмә-сазлирим!» ибраний тилида «лира (равабдәк бир саз) вә
чилтар»ни билдүриду. ■ **56:10** Зәб. 17:50; 21:23; 107:4 ■ **56:11**
Зәб. 35:6-7; 107:5

И инсан балилири, адил һөкүм чиқирамсиләр?[□]

³ Яқ, силәр көңлүңләрдә яманлиқ тәйярлайсиләр;

Йәр йүзидә өз қолуңлар билән қилидиган зораванлиқни өлчәватисиләр.

⁴ Рәзилләр анисиниң қосиғидила езип кетиду;

Улар туғулупла йолдин адишип, ялған сөзләйду.

⁵ Уларниң зәһири иланниң зәһиридур;

Улар өз қулиқини пүтүк қилған гас кобра иландәк,[■]

⁶ Мәйли иланчилар шунчә чирайлиқ сеһирлисиму,

У нәй авазига қәтъий қулақ салмайду.[□]

⁷ И Худа, уларниң ағзидики чишлирини сундурувәткәйсән!

Мошу яш ширларниң тоңкай чишлирини чеқивәткәйсән, и Пәрвәрдигар!

⁸ Улар еқип кәткән сулардәк өтүп кәткәй;

Улар оқларни чәнләп атқанда,

Оқлири учсиз болуп кәткәй!

⁹ Қулулә йол маңғанда изи йоқилип кәткәндәк,

Улар йоқап кәтсун;

Аялниң чүшүп кәткән һамилисидәк,

Улар күн көрмисун!

¹⁰ Қазан янтақларниң иссиғини сәзгичә,

(Мәйли улар юмран пети, яки от туташқан болсун)

[□] **57:1-2** «Силәр һәқиқәтән адаләтни сөزلәватамсиләр?» — башқа бир хил тәржимиси: «Адаләт зувансиз болуп қалдимү? Немишкә сөзлиәмәйсиләр?». Буниңға охшап кетидиган башқа бир нәччә тәржимиләр бар. Бәлким сүргүн болған Давутниң көздә тутқини (әсли өзини һөрмәтләйдиган) ордидики әмәлдарларниң униң дәвасини Саул падиша алдида сөзлимигини. [■] **57:5** Зәб. 139:3

[□] **57:6** «Мәйли иланчилар шунчә чирайлиқ сеһирлисиму» — «иланчи»: челип иланларни ойнитидиган киши.

У уларни тозутиветиду.□

11 Һәққаний адәм Худаниң интиқамини көргәндә хошал болиду;

Өз излирини рәзилләрниң қенида жуйиду.

12 Шуңа адәмләр: «Дәрвәқә, һәққанийлар үчүн инһам бардур;

Дәрвәқә йәр йүзидә һөкүм жүргүзгүчи бир Худа бардур» — дәйду.

58

58-күй

1-2 Нәғмичиләрниң бешиға тапшурулуп, «һалак қилмиғайсән» дегән аһаңда окулсун дәп, Давут язған «Миқтам» күйи; (бу күй Саул падиша Давутниң өйини көзләшкә пайлақчиларни әвәтип, уни өлтүрүвәтмәкчи болған чағда йезилған): —

И Худайим, дүшмәнлиримниң чаңгилидин қутқузғайсән;

Маңа қарши турғанлардин мени егиздә аман сақлиғайсән.□ ■

3 Мени яманлиқ қилғучилар чаңгилидин қутқузвалғайсән,

Қанхор адәмләрдин мени қутқузғайсән.

4 Чүнки мана, улар женимни елиш үчүн пайлимақта,

□ **57:10** «Қазан янтақларниң иссиғини сәзгичә, (мәйли улар юмран пети, яки от туташқан болсун) у уларни тозутиветиду» — толук әйәтниң бир нәччә хил тәржимилири бар; уларниң һәммисиниң умумий мәнаси бу тәржимигә охшап кетиду. □ **58:1-2** «Бу күй Саул падиша Давутниң өйини көзләшкә пайлақчиларни әвәтип, уни өлтүрүвәтмәкчи болған чағда йезилған» — Бу вақиә «1Сам.» 19-бапта баян қилиниду. ■ **58:1-2** 1Сам. 19:12

Зораванлар маңа қарши топ болушуп қәстләшмәктә;
 Бу қилғини мәнәдә болған бирәр асийлик үчүн әмәс,
 Яки гунайим үчүн әмәс, и Пәрвәрдигар;

⁵ Мәнәдә һеч сәһвәнлик болмисиму, улар жүгүрүп
 маңа қарши сәп салиду;

Мениң ярдимимгә келишкә ойған,
 һалимни нәзириңгә алғайсән.

⁶ И Пәрвәрдигар, самавий қошунларниң Сәрдари
 болған Худа, Исраилниң Худаси,
 Барлиқ әл-жутларни сотлап-жазалашқа орнуңдин
 турғайсән;

Қәстләшни нийәт қилғучиларниң һеч қайсисиға
 рәһим қилмиғайсән.

Селаһ.

⁷ Улар кечиси қайтип келип, ғалҗир ишттәк ғаж-ғуж
 қилип,

Шәһәрни айлинип лағайлап жүрмәктә. □

⁸ Қара, уларниң ағзидин еқиватқан шөлгәйлирини!
 Ләвлиридин қиличлар чиқип туриду;

Улар: «Ким аңлалайду?» — дәйду. ■

⁹ Лекин Сән Пәрвәрдигар уларни мәсқирә қилисән;
 Барлиқ әлләрни мазақ қилисән! ■

¹⁰ И мениң күчүм Болғучи!

Мән Саңа тәлмүрүп қарап жүримән;

Чүнки Худа мениң жуқури панаһаһимдур.

□ **58:7** «Улар («қәстләшни нийәт қилғучилар») кечиси қайтип келип, ғалҗир ишттәк ғаж-ғуж қилип, шәһәрни айлинип лағайлап жүрмәктә» — кона Қанаан (Пәләстин) шәһәрлиридә ов издигән ишлар бәлким күндүздә кишиләрниң жай-һойлилириға киришкә петиналмайтти, пәқәт адәмләр ухлиғанда кириду. Давут халайиқ сөйгән адәм болғачқа, уни өлтүрмәкчи болған кишиләр бәлким күндүздә қол селишкә петиналмайтти, пәқәт кечидә униң өйигә бесип кириду. ■ **58:8** Зәб. 9:32; 54:22; 56:5; 93:7 ■ **58:9** Зәб. 2:4

11 Маңа өзгәрмәс муһәббитини көрсәткүчи Худа мениң алдимда маңиду;

Худа маңа дүшмәнләрниң мәғлубийитини көрситиду.

12 Бирақ, и Худа, буларни қәтл қилмай турғай;

Болмиса мениң хәлқим Сени унтуйду.

Өз күчүң билән уларни сәрсан қилғайсән,

Уларниң бешини еғирлаштурғайсән;

И Рәб, бизниң қалқинимиз!

13 Уларниң ағзиниң бузуқлуғи түпәйлидин,

Ләвлириниң сөзлири түпәйлидин,

Улардин чиқиватқан қарғашлар һәм алдамчиликлар түпәйлидин,

Улар өз тәкәббурлуғи ичидә қапқанқа чүшкәй!

14 Ғәзивиң билән бу ишларға хатимә бәргәйсән,

Хатимә бәргәйсән!

Шуниң билән улар йоқ болиду;

Шуниң билән йәр йүзниниң чәт-чәтлиригичә

Худаниң һәқиқәтән Яқупқа һөкүмдарлиқ

қилидиғанлиғи аян болғай!

Селаһ. □

15 Дәрвәкә, улар һазирғичә кечиси қайтип келип,

ғалжир ишттәк ғаж-ғуж қилип,

Шәһәрни айлинип лағайлап жүриду.

16 Иштлардәк улар озук издәп һәр йәрдә қатрайду;

Қарни тоймиғичә һувлап жүрмәктә;

17 Лекин мән болсам қудритиңни күйләймән,

Бәрһәк, сәһәрләрдә өзгәрмәс муһәббитиңни нахша

қилип яңритимән;

□ **58:14** «Шуниң билән йәр йүзниниң чәт-чәтлиригичә Худаниң һәқиқәтән Яқупқа һөкүмдарлиқ қилидиғанлиғи аян болғай!» — башқа бир хил тәржимиси: «Шуниң билән уларға Худаниң һәқиқәтән Яқупқа һәм йәрниң чәт-чәтлиригичә һөкүмдарлиқ қилидиғанлиғи аян болғай!».

Чүнки Сән мән үчүн жуқури қорған,
Еғир күнлиримдә панаһгаһ болуп кәлгәнсән.

18 И мениң күчүм Болғучи, Саңа күйләрни ейтимән;
Чүнки Худа мениң жуқури қорғинимдур,
Маңа өзгәрмәс муһәббәт көрсәткүчи Худайимдур.

59

59-күй ... Мәғлубийәттин кейинки дуа

1-3 Нәғмичиләрниң бешиға тапшурулуп, «Гувалиқ нилупәри» дегән аһаңда оқулсун дәп, Давут язған «Миқтам» күйи: —

(Давут Арам-Наһараим вә Арам-Зобаһдики Сурийәликләр билән жәң қилғанда, униң сәрдари болған Йоаб жәңгә қайта берип, «Шор вадиси»да Едомдикиләрдин он икки миң әскәрни қиличлиған чағда йезилған)

И Худа, Сән бизни чәткә қақтиң;
Бизни парә-парә қиливәттиң,

Сән биздин рәнжидиң;

Әнди бизни йениңға қайтурғин! □ ■

4 Сән зиминни тәвритип йеривәткән едиң;

Әнди униң бөсүклирини сақайтқайсән;

Чүнки у дәлдәңшип кәтти!

5 Сән Өз хәлқиңгә күлпәт-харлиқларни көргүздүң;

Сән бизгә алақзадиликниң шарабини ичкүздүң.

□ **59:1-3** «Давут Арам-Наһараим вә Арам-Зобаһдики Сурийәликләр билән жәң қилғанда, униң сәрдари болған Йоаб жәңгә қайта берип, «Шор вадиси»да Едомдикиләрдин он икки миң әскәрни қиличлиған чағда йезилған» — бу вақиә Тәврат, «2Сам.» 8-бапта баян қилиниду. ■ **59:1-3** 2Сам. 8:3, 13; 1Тар. 18:3, 12; Зәб. 43:210-11; 73:1; 107:12; 143:10

6 Сән Өзүңдин әйминидиғанларға туғ тикләп бәргәнсэн;

У һәқиқәтни аян қилишқа көтирилиду.

(Селәһ).□

7 Өз сөйгәнлириң нижатлиқ тепиши үчүн,

Оң қолуң билән қутқузғайсэн,

Дуайимни ижабәт қилғайсэн.■

8 Худа Өз пак-муқәддәслигидә шундақ дегән: —

«Мән тәнтәнә қилимән,

Мән Шәкәм диярини бөлүп беримән,

Суккот вадисини *тәқсим қилишқа* өлчәймән. □

9 Гилеад Маңа мәнсуптур,

Манассәһму Маңа мәнсуптур;

Әфраим болса бешимдики дубулғамдур,

Йәһуда Мениң әмир-пәрман чиқарғучимдур;□

10 Моаб Мениң жуюнуш жавурумдур;

Едомға чоруғумни ташлаймән;

□ 59:6 «Сән Өзүңдин әйминидиғанларға туғ тикләп бәргәнсэн; у һәқиқәтни аян қилишқа көтирилиду» — толук әйәтнің бир нәччә хил тәржимилири бар. Айәттики ибраний тилини чүшиниш тәс. ■ 59:7 Зәб. 107:7-14 □ 59:8 «Худа Өз пак-муқәддәслигидә шундақ дегән...» — яки «Худа Өз муқәддәс жайида шундақ дегән...» «Мән Шәкәм диярини бөлүп беримән, Суккот вадисини (*тәқсим қилишқа*) өлчәймән» — Худаниң мошу сөзлири бәлким Йәшуа пәйғәмбәр арқилиқ, Қанаан (Пәләстин) зиминини Израилларға бөлүп-бөлүп тәқсим қилғанлигини көрситиду.

□ 59:9 «Әфраим болса бешимдики дубулғамдур» — ибраний тилида «Әфраим болса бешимдики қоғдиғучидур». «Йәһуда Мениң әмир-пәрман чиқарғучимдур» — башқа бир хил тәржимиси «Йәһуда Мениң шаһанә һасамдур».

Филистийә, Мениң сәвәвимдин тәнтәнә қилиңлар!»□

11 Ким Мени бу мустәһкәм шәһәргә башлап кирәлисун? Ким Мени Едомға елип баралисун?

12 И Худа, Сән бизни растинла чәткә қақтиңму?

Қошунлиримиз билән биллә жәңгә чиқмамсән?

13 Бизни зулумлардин қутулушқа ярдәмләшкәйсән,
Чүнки инсанниң ярдими бекардур!

14 Худа арқилиқ биз чоқум батурлуқ көрситимиз;
Бизгә зулум қилғучиларни чәйлигүчи дәл У Өзидур!

60

60-күй ••• «Мәндин жуқури Қорам Таш»

1-2 Нәғмичиләрниң бешиға тапшурулуп, тарлиқ сазлар билән оқулсун дәп Давут язған күй: —

И Худа, пәрәдимни аңлиғайсән;
Дуайимға кулақ салғайсән!

3 Йәрниң чәт-чәтлиридә туруп,
Жүригим зәиплишип кәткәндә,
Мән Саңа муражіәт қилимән: —

□ **59:10** «Моаб Мениң жуянуш жавурум» — бәлким Моабниң Худа вә Униң хәлқи үчүн мәйнәт хизмәт қилидиғанлиғини билдүриду. «Едомға чоруғумни ташлаймән» — аяқ кийимни мәлум йәр үстигә ташлаш ашу йәргә егә болғанлиқни билдүрүши мүмкин; яки болмиса, Едомниң өз егисиниң аяқлирини елип жиғиштуридиған қулдәк екәнлиғини көрситишиму мүмкин. **«Филистийә, Мениң сәвәвимдин тәнтәнә қилиңлар!»** — Давут падишаниң дәвридә Филистийә Давутқа, шундақла Худаниң Өзигә бойсунуп, бәхитлик һаятқа егә болған («2Сам.» 1:8ни, шундақа «Яр.» 12:1-3нимй көрүң).

Сән мени өзүмдин жуқури Қорам Ташқа йетәкләйсән! □

⁴ Чүнки Сән маңа панаһгаһ,
Дүшминим алдида мустәһкәм мунар болуп
кәлгәнсән.

⁵ Мән чедириңни мәңгүлүк туралғум қилимән;
Қанатлириң сайисидә панаһ тапимән.

Селаһ.

⁶ Чүнки Сән, и Худа, қәсәмлиримни аңлидиң;
Өзүңдин әйминидиғанларға тәвә мирасни маңиму
бәрдиңсән. □

⁷ Падишаһниң күнлиригә күн қошуп узартисән;
Униң жилири дәвирдин-дәвиргичә болиду. □

⁸ У Худаниң алдида мәңгү һөкүм сүриду;
Уни аман сақлашқа муһәббәт вә һәқиқәтни бекитип
тәминлигәйсән;

⁹ Шуниң билән алдиңда ичкән қәсәмлиримгә һәр
күни әмәл қилимән;
Мән намиңни мәңгү күйләймән!

61

61-күй Худани тәлмүрүп күтүш

□ **60:3** «Мән өзүмдиндин жуқури Қорам Таш» — Худани көрситиду, әлвәттә. «Мәндин жуқури» дегән ибарә бәлким Давутниң гәрчә падиша болсиму, «Өзүмни наһайити үстүн, қабиләтлик адәм һесаплимаймән, һәрдайим Худадин йол соришим керәк» дегәндәк, һәммимизни кичик пеиллиқ болушқа, үндәйду.

□ **60:6** «Өзүңдин әйминидиғанларға тәвә мирас...» — ибраний тилида «Намиңдин әйминидиғанларға тәвә мирас...». □ **60:7**

«Падишаһниң күнлиригә күн қошуп узартисән; униң жилири дәвирдин-дәвиргичә болиду» — Давут өзи Исраилға падиша болуп қириқ жил һөкүм сүргән. Шүбһисизки, у бу йәрдә өз әвлади болидиған Қутқузғучи-Мәсиһ тоғрилиқ бешарәт бериду.

1-2 Нәғмичиләрнің беши Йәдутунға тапшурулған, Давут язған күй: —

Женим Худағила қарап сүкүттә күтиду;
Мениң нижатлиғим униңдиндур. □

³ Пәқәт Ула мениң қорам тешим вә мениң нижатлиғим,
Мениң жуқури қорғинимдур;
Мән унчилик тәвринип кәтмәймән. □

⁴ Силәр қачанғичә шу аҗиз бир инсанға һужум қилисиләр?
Һәммиңлар қиңғийип қалған тамни,
Ирғаңлап қалған қашани ғулатқандәк, уни ғулатмақчисиләр?

⁵ Уни шөһрәт-һәйвитидин чүшүрүветиштин башқа,
уларның һеч мәслиһәти йоқтур;
Ялғанчиликлардин хурсән улар;
Ағзида бәхит тилигини билән,
Улар ичидә ләнәт оқуйду.

Селаһ.

⁶ И женим, Худағила қарап сүкүттә күткин;
Чүнки мениң үмүтүм Униңдиндур.

⁷ Пәқәт У мениң қорам тешим һәм мениң нижатлиғим,
Мениң жуқури қорғинимдур;
Мән тәвринип кәтмәймән.

⁸ Нижатлиғим һәм шан-шөһритим Худаға бағлиқтур;

□ **61:1-2** «Нәғмичиләрнің беши Йәдутунға тапшурулған, Давут язған күй» — «Йәдутун»: Давут пәйғәмбәр «мәдһийә хори»ның йетәкчиси дәп бекиткән, Йәдутун исимлиқ бир кишини көрситиду («1Тар.» 16:41ни көрүң). Йәнә бир хил тәржимиси: «Нәғмичиләрнің бешиға тапшурулуп, «Йәдутун» (мәдһийиләш дегән мәнидә) аһаңида оқулсун дәп Давут язған күй: —...». □ **61:3** «Мән унчилик тәвринип кәтмәймән» — яки башқа бир хил тәржимиси «Зор еғирчиликтиму тәврәнмәймән».

Мениң күчүм болған қорам таш, мениң панаһғаним
Худаидур.

⁹ И халайиқ, Униңға һәрдайим тайиниңлар!

Униң алдида ич-бағриңларни төкүңлар;

Худа бизниң панаһғанимиздур!

Селаһ.

¹⁰ Аддий бәндиһәр пәқәт бир тиниқ,

Есилзадиләрму бир алдам сөз халас;

Таразиға селинса уларниң қилчә салмиқи йоқ,

Бир тиниқтинму йениктур.

¹¹ Зомигәрликкә таянмаңлар;

Булаңчиликтин хам хиял қилмаңлар,

Байлиқлар көпәйсиму, буларға көңлүңларни
қоймаңлар;

¹² Худа бир қетим ейтқанки,

Мундақ дегинини икки қетим аңлидимки: —

«Күч-қудрәт Худаға мәнсуптур».

¹³ Һәм и Рәб, Саңа өзгәрмәс муһәббәтму мәнсуптур;

Чүнки Сән һәр бир кишигә өз әмилигә яриша
қайтурисән. ■

62

62-күй Худаға интизар болуш

1-2 Давут язған күй (у Йәһудадикки чөл-баяванда
болған чағда йезилған): —

И Худа, Сән мениң илаһимдурсән,

Тәшнаһиқ билән Сени издидим!

Мән қурғақ, чаңқақ, сусиз зиминда туруп,

■ **61:13** Аюп 34:11; Пәнд. 24:12; Йәр. 32:19; әз. 7:27; 33:20; Мат. 16:27; Рим. 2:6; 2Жор. 5:10; әф. 6:8; Кол. 3:25; 1Пет. 1:17; Вәһ. 22:12

Женим Саңа интизар, әтлирим тәлмүрүп интиларки

—■

³ Муқәддәс җайиңда Саңа көз тикип қаригинимдәк,
Мән йәнә зор қудритиң вә улуқлуғуңни көрсәм!

⁴ Өзгәрмәс муһәббитиң һаяттинму әзиздур;
Ләвлирим Сени мәдһийиләйду;

⁵ Шу сәвәптин тирик болсамла, Саңа тәшәккүр-
мәдһийә оқуймән,
Сениң намиңда қоллиримни көтиримән.

⁶ Женим назу-немәтләрдин һәм майлиқ гөшләрдин
қанаәтләнгәндәк қанаәтләнди;
Ағзим ечилип хуш ләвлирим Саңа мәдһийиләрни
яңритиду;□

⁷ Орнумда йетип Сени әслигинимдә,
Түн кечиләрдә Сени сегинип ойлинимән.

⁸ Чүнки Сән маңа ярдәмдә болуп кәлгәнсән;
Сениң қанитиң сайисидә шат-хурамлиқта
нахшиларни яңритимән.

⁹ Мениң женим Саңа чиң чаплишип маңиду,
Сениң оң қолуң мени йөлимәктә.

¹⁰ Бирақ женимни йоқитишқа издәватқанлар йәр
тәктилиригә чүшүп кетиду.

¹¹ Уларниң қени қилич тиғида төкүлиду,
Улар чилбөриләргә йәм болиду.

¹² Лекин падиша Худадин шатлиниду;
Униң нами билән қәсәм қилғанларниң һәммиси
роһлинип шатлиниду;
Чүнки ялған сөзлигүчиләрниң зувани тувақлиниду.

■ **62:1-2** 1Сам. 22:5; 23:14,15 □ **62:6** «Женим назу-немәтләрдин һәм майлиқ гөшләрдин қанаәтләнгәндәк қанаәтләнди» — Йәһудийлар үчүн майлиқ гөш интайин есил тамақ һесаплиниду.

63

63-күй *** Аманлиқ тиләш дуаси

1-2 Нәғмичиләрниң бешиға тапшурулуп оқулсун дәп,
Давут язған күй: —

И Худа, аһлиримни көтәргәндә, мени аңлиғайсән!
Һаятимни дүшмәнниң вәһшилигидин қуғдиғайсән!

³ Қара нийәтләрниң йошурун сүйқәстлиридин,
Яманлиқ әйлигүчи қарға-қузғунлардин аман
қилғайсән.

⁴⁻⁵ Улар тиллирини қиличтәк өткүр билиди;
Мукәммәл адәмни йошурун җайдин етиш үчүн,
Улар оқини бәтлигәндәк зәһәрлик сөзини тәйярлиди.
Улар қилчә әймәнмәй туюқсиз оқ чиқириду.

⁶ Улар бәтнийәттә бир-бирини риғбәтләндүрүп,
Йошурун қапқан қурушни мәслиһәтлишип,
«Бизни ким көрәләйтти?» — дейишмәктә.

⁷ Улар қәбиһликкә интилип: —
«Биз издинип, әтраплиқ бир тәдбир тепип чиқтуқ!»
— дәйду;

Инсанниң ич-бағри вә қәлби дәрвәқә чоңқур вә биллип
болмас бир нәрсидур!

⁸ Лекин Худа уларға оқ атиду;
Улар туюқсиз зәхимлиниду.

⁹ Улар өз тили билән путлишиду;
Уларни көргәнләрниң һәммиси өзини нери
тартиду.□

¹⁰ Һәммә адәмни қорқунуч басиду;
Улар Худаниң ишлирини баян қилиду,
Бәрһәқ, улар униң қилғанлирини ойлинип савақ
алиду.

□ **63:9** «Уларни көргәнләрниң һәммиси өзини нери тартиду» — башқа бир хил тәржимиси «уларни көргәнләрниң һәммиси бешини силкийду».

11 һәққанийлар Пәрвәрдигарда хошал болуп,
Униңға тайиниду;
Көңли дурус адәмләр роһлинип шатлиниду.

64

64-күй *** Мәдһийә вә тәшәккүр

1-2 Нәғмичиләрниң бешиға тапшурулуп оқулсун дәп,
Давут язған күй-нахша: —

Зионда, мәдһийә сүкүт ичидә Сени күтиду, и Худа;
Саңа қилған вәдә әмәлгә ашурулиду.□

³ И, дуа Аңлиғучи, Сениң алдиңға барлиқ әт егилири
келиду.

⁴ Гуналиқ ишлар, асийлиқлиримиз,
Кәлкүн басқандәк мәндин ғалип келиду;
Лекин Сән уларни йеппи кәчүрүм қилисән;□

⁵ Сән таллап Өзүңгә йеқинлаштурған киши
немидегән бәхитлик!

У һойлилириңда маканлишиду;
Бизләр Сениң маканиңниң, йәни муқәддәс
ибадәтханаңниң бәрикитидин қанаәт тапимиз;

⁶ Сән һәққанийлиқни намайән қилидиған карамәт вә
дәһшәт ишлар билән бизгә жавап,
И нижатлиғимиз болған Худа,

□ **64:1-2** «Зионда, мәдһийә сүкүт ичидә Сени күтиду, и Худа» — башқа бир хил тәржимиси «Зионда, Сениң алдиңда, сүкүт болиду, мәдһийиму болиду». □ **64:4** «Лекин сән уларни (йәни гуналиқ ишлар, асийлиқлиримизни) йеппи кәчүрүм қилисән» — ибраний тилида «уларни йеппи кафарәт қилисән». «Кафарәт» дегән иш тоғрилиқ «Мис.» 29:33 вә изаһати, шундақла «Тәбирләр»ниму көрүң.

Пүткүл йәр-деңизларниң чәт-чәтлиридикиләргичә таянчи Болғучи!

⁷ Белиң қудрәт билән бағланған болуп,
Күчүң билән тағларни бәрпа қилғансән;

⁸ Деңизларниң өркәшлигән шавқунлирини,
Долқунларниң шавқунлирини,
Һәмдә әлләрниң чуқанлирини тинжитқучисән!

⁹ Жаһанниң чәт-чәтлиридә туруватқанлар
карамәтлириңдин қорқиду;
Сән күнчиқиштикиләрни, күнпетиштикиләрни
шатландурисән;

¹⁰ Йәр йүзиниң гемини йәп йоқлап келип, уни
суғирисән,

Уни толиму мунбәтләштүрисән.
Худаниң дәрия-ериқлири суға толғандур;
Шундақ қилип суларни тәйярлап,
Кишиләрни ашлиқ билән тәминләйсән.

¹¹ Терилғу етизларниң чөнәклирини суға
қандурисән,

Қирлирини тарашлайсән,
Тупрақни мол йеғинлар билән юмшитисән;
Униңда үнгәнләрни бәрикәтләйсән.

¹² Сән немәтлириңни жилниң һосулиға таж қилип
қошуп берисән;

Қәдәмлириңдин баяшатлиқ һәрянға тамиду;

¹³ Даладики яйлақларғиму тамиду;

Тағ-даванлар шат-хорамлиқни өзлиригә бәлвағ
қилиду;

¹⁴ Көкләмләр қой падилири билән кийингән,
Жилғилар майсиларға қаплиниду;

Улар хошаллиқ билән тәнтәнә қилиду,
Бәрһәк, улар нахшиларни яңритишиду!

65

65-күй ••• Ибадәткә түрткә болидиған гувалиқ

¹ Нәғмичиләрниң бешиға тапшурулуп, тарлиқ сазлар билән оқулсун дәп, күй-нахша: —

Пүткүл жаһан, хошаллиқ билән Худаға тәнтәнә қилиңлар!

² Униң наминиң улуқлуғини нахша қилип жакалаңлар,
Униң мәдһийилирини шәрәплик қилиңлар!

³ Худаға: «Сениң қилғанлириң нәқәдәр қорқунучлуқтур!

Қудритиң зор болғач,

Дүшмәнлириң алдиңда зәиплишип тәслим болиду;

⁴ Барлиқ йәр йүзидикиләр Саңа сәждә қилип,
Сени күйләп, нахша ейтишиду;

Улар намиңни күйләп нахша қилип ейтиду» —
дәңлар!

Селаһ!

⁵ Келиңлар, Худаниң қилғанлирини көрүңлар;

Инсан балилири алдида қилған карамәтлири
қорқунучлуқтур.

⁶ У деңизни қуруқлуққа айландурди;
Әждәтлиримиз дәриядинму пиядә өгти;

Биз у йәрдә униңдин хурсән болдуқ. ■

⁷ У қудрити билән мәңгү һөкүм сүриду;
Униң көзлири әлләрни күзитип туриду;
Асийлиқ қилғучилар мәғрурланмисун!

Селаһ! ■

⁸ И қовмлар, Худайимизға тәшәккүр-мәдһийә
ейтиңлар;

■ 65:6 Мис. 14:21-31; Йә. 3:14 ■ 65:7 2Тар. 16:9; Аюп 28:24; Зәб. 32:13-14

Униңға болған мәдһийә-һәмдусаналарни
яңритиңлар!

9 У женимизни һаятлик ичигә тиккән,
Путлиримизни тейилдурушларға йол қоймайду.

10 Чүнки Сән, и Худа, бизни синидиң;
Күмүчни отта тавлиғандәк бизни тавлидиң.

11 Сән бизни торға чүшүрдүң;
Белимизгә еғир жүкни жүклидиң.

12 Хәқләрни бешимизға миндүрдүң;
Биз от вә кәлкүнни бесип өттуң;

Сән ахир бизни кәңричиликлә чиқардиң.

13 Мән көйдүрмә қурбанлиқларни елип өйүңгә
кирәй;

Саңа қилған қәсәмлиримгә әмәл қилимән;

14 Бәрһәқ, бешимға күн чүшкәндә ләвлирим
чиқарған,
Еғизим ейтқан вәдилиримни әмәлгә ашуримән.

15 Мән Саңа бордақ малларни көйдүрмә қурбанлиқ
қилип сунимән,

Қочқарларниң йеғини хуш пуритип көйдүримән;
Өкүз вә өшкиләрни әкилип сунимән.

Селаһ!

16 Худадин әймингүчи һәммиңлар, келиңлар, қулақ
селиңлар!

Униң мән үчүн қилған карамәтлирини баян
қилимән;

17 Ағзим ечип униңға пәрәд кәтәрдим,
Униң улуқлуғини жакалиған мәдһийиләр тилимда
болди.

18 Көңлүмдә гунани көзләп жүргән болсам,
Рәб дуайимни аңлимиған болатти.

19 Бирақ Худа аңлиди;
У дуайимға қулақ салди.

20 Худаға тәшәккүр-мәдһийә яғдурулсун!
У мениң дуайимни яндурмиди,

Һәм мәндин өзгәрмәс муһәббитини елип кәтмиди!

66

66-күй Дуня үчүн ниҗатлиқ бардур!

1-2 Нәғмичиләрниң бешиға тапшурулуп, тарлиқ сазлар билән челинсун, дәп йезилған күй-нахша: —

Худа бизгә меһри-шәпқәт көрситип, бизни бәрикәтләп,

Өз җамалиниң нурины үстимизгә чачқай!

Селаһ!■

³ Шундақ қилғанда йолуң пүткүл җаһанда,

Қутулдуруш-ниҗатлиғиң барлиқ әлләр арисидә аян болиду.

⁴ Барлиқ қовмлар Сени мәдһийилигәй, и Худа;

Барлиқ қовмлар Сени мәдһийилигәй!

⁵ Җими қовмлар хошаллиқ билән тәнтәнә қилип күйлигәй,

Чүнки Сән хәлиқ-милләтләргә адиллиқ билән һөкүм чиқирисән,

Йәр йүзидики таипиләрни, Сән йетәкләйсән;

Селаһ.

⁶ Барлиқ қовмлар Сени мәдһийилигәй, и Худа;

Барлиқ қовмлар Сени мәдһийилигәй!

⁷ Вә йәр-зимин көклирини үндүриду;

Худа, бизниң Худайимиз, бизни бәрикәтләйду;

⁸ Худа бизни бәрикәтләйду;

Шуниң билән йәр йүзндикиләр чәт-яқиларғичә униңдин әйминишиду!

■ 66:1-2 Чөл. 6:25; зәб. 4:7

67

67-күй ••• Ғәлибә мунаҗити

1-2 Нәғмичиләрниң бешиға тапшурулуп оқулсун дәп,
Давут язған күй-нахша: —

Худа орнидин турди, дүшмәнлирини тирипирән
қиливетиду!

Униңға өчмәнләр Униң алдидин бәдәр қачиду! ■

³ Ис-түтәк учурулғандәк, уларни учуруп йоқитисән,
Мом отта еритилгәндәк,

Рәзилләр Худаниң алдида һалак болиду.

⁴ Бирақ һәққанийлар хошаллиниду,

Улар Худа алдида роһлинип,

Тәнтәнә қилип шатлиниду.

⁵ Худаға күйләр ейтиңлар,

Униң намини нахша қилип яңритиңлар;

Чөл-баяванларға Мингүчигә бир йолни кәтирип
ясаңлар;

Униң нами «Яһ» дур;

Униң алдида шатлиниңлар. □

⁶ Житимларға ата болғучи,

Тул хотунларниң дәвасини сориғучи,

Өз муқәддәс маканида турған Худадур.

⁷ Худа ғәрибларни өй-очақлиқ қилиду;

У мәһбусларни аватлиққа чиқириду;

Лекин асийларни қағжирақ йәрдә қалдуриду.

⁸ И Худа, Өз хәлқиңниң алдида маңғиниңда,

Чөл-баявандин өтүп сәпәр қилғиниңда,

— (Селәһ) —

⁹ Худаниң һозури алдида,

Йәни Исраилниң Худасиниң һозури алдида,

■ **67:1-2** Чөл. 10:35 □ **67:5** «Чөл-баяванларға Мингүчи» — яки «Булуларға Мингүчи...». Қайси мәнәси тоғра болсун Худаниң өзини көрситиду. 7-айәтни көрүң.

Йәр-жаһан тәвринип,
 Асманларму йеҗин яғдурди;
 Аву Синай теҗиму тәвринип кәтти.■

10 Сән, и Худа, Өз мирасиң болған зимин-хәлиқ үстигә
 хасийәтлик бир ямғур яғдурдуң;
 Улар һалсизланғанда уларни күчләндүрдүң.

11 Сениң баққан падаң у йәргә маканлашти;
 Меһриванлиғиң билән мөминләр үчүн тәйярлик
 қилдиң, и Худа!□

12 Рәб әмир қилди;
 Уни жакалиғучи қиз-аяллар немидегән зор бир
 қошундур!

13 «Падишаһлар һәм қошунлири бәдәр қечишти,
 бәдәр қечишти!» — дейишти;
 Өйдә олтарған қиз-аяллар болса олҗиларни
 бөлишивалиду;

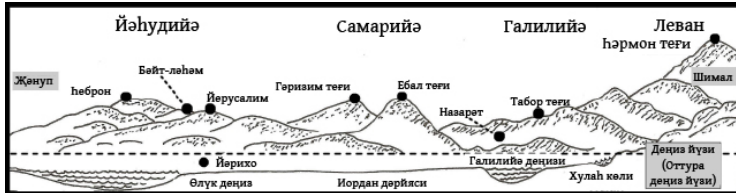
14 Силәр қой баққанда падилар арисидә ятқан
 болсаңларму,
 Зиминиңлар әнди қанатлириға күмүч сәпкән,
 Пәйлири пақирақ алтун билән безәлгән пахтәктәк
 болиду;□

15 һәммигә Қадир Худа падишаларни зиминда
 тирипирән қиливәткәндә,
 Йәр Залмон теҗидики қардәк ақирип кәтти.

16 Башан теҗи қудрәтлик бир тағ,

■ 67:9 Мис. 19 □ 67:11 «Сениң баққан падаң» — Израил хәлқини көрситиду, әлвәттә. □ 67:14 «Силәр қой баққанда падилар арисидә ятқан болсаңларму, зиминиңлар әнди қанатлириға күмүч сәпкән, пәйлири пақирақ алтун билән безәлгән пахтәктәк болиду» — бу әйәтни ибраний тилида чүшиниш тәс, һәр хил тәрҗимилири бар. Мәнаси бәлким, Израил хәлқи әслидә кәмбәгәл әһвалда яшиған болсиму (қой баққучи болуп), Худа Пәләстин зимининиң һәммә йеригә көп олҗини (алтун-күмүч қатарлиқлар) чечип, уларни бейитти (14-әйәтни көрүң).

Башан теги егиз чоққилири көп бир тағдур;□

Исраилийәниң тағ-жилғилири

17 Әй егиз чоққилиқ тағлар,
Немә үчүн Худа Өз макани қилишни халиған таққа
һәсәт билән қарайсиләр?

Дәрвәқә, Пәрвәрдиғар шу тағда мәңгү туриду! □ ■

18 Худаниң жәң һарвулири түмән-түмән,
Миллион-миллиондур;

Рәб улар арисидә туриду;

Синай тегидики муқәддәс жайда туриду. □ ■

19 Сән жуқуриға көтирилдуң,
Инсанларни тутқун қилғучиларни Өзүң әсир қилип
елип кәттиң;

Яһ Худа уларниң арисидә туруши үчүн,
Һәтта асийлиқ қилғанлар арисидә туруши үчүнму,

□ **67:16** «Башан теги қудрәтлик бир тағ, Башан теги егиз чоққилири көп бир тағдур» — башқа тәржимилири: «Худаниң теги Башан тегидактур — көп чоққилиқ бир тағдәк, Башан тегидактур» яки «Башан теги Худаниң тегидактур, Башан теги егиз чоққилири көп бир тағдур». □ **67:17** «Худа Өз макани қилишни халиған (таллиған) тағ» — Йерусалимдики Зион теги. ■ **67:17** Зәб. 86:1-3; 131:13 □ **67:18** «Рәб... Синай тегидики муқәддәс жайда туриду» — буниң мәнаси бәлким: «Худа Синай тегида қандақ қилған болса, У Йерусалимдики (Зион тегидики) муқәддәс ибадәтханисидә туруп шундақ қилишни давамлаштуриду — демәк, сүрлүк, шан-шәрәплик һаләттә болуп, пәйғәмбәрләр арқилиқ калам-вәһийлирини аян қилишни давамлаштуриду» дегәндәк. ■ **67:18** Қан. 33:2

Сән инсан арасида туруп илтипатларни қобул қилдиң. □ ■

20 Рәб мәдһийиләнсун;

Чүнки У һәр күни жүклиримизни көтәрмәктә;

Йәни нижатлиғимиз болған Тәңри!

Селаһ. □

21 Бизниң Тәңримиз бирдин-бир нижаткар Тәңридур;

Рәбгә, йәни Пәрвәрдигарғила, өлүмгә бағлиқ ишлар тәвәдур. □

22 Бәрһәқ, Худа Өз дүшмәнлириниң бешини яриду, Өз гуналирида давамлиқ кетиверидиғанларниң чачлиқ каллисини У чақиду. □

23 Рәб мундақ деди: «Өз хәлқимни Башан дияридинму, Деңизларниң чоңқур жайлиридинму қайтуруп

□ **67:19** «Сән жуқуриға көтирилдуң, инсанларни тутқун қилғучиларни өзүң әсир қилип елип кәттиң; Яһ Худа уларниң арасида туруши үчүн, һәтта асийлиқ қилғанлар арасида туруши үчүнму, Сән инсан арасида туруп илтипатларни қобул қилдиң» — бу муһим һәм сирлиқ әйәткә Инжилда, «әф.» 4-бапта тәбир берилиду; Қутқузғучи-Мәсиһ инсан арасида өзи инсан болуп, инсанларни тутқун қилғучилар (йәни гуна, өлүм вә жин-шәйтанлардин ибарәт) үстидин ғәлибә қилип, асманларға көтирилип, инсанларни қутқузуш һәм уларни (ишәнгән инсаларни) Худаниң йеңи бир «муқәддәс ибадәтхана»си қилиш үчүн әрштики атисидин илтипатларни қобул қилиду. ■ **67:19** Әф. 4:8; Чөл. 17:21; Йә. 9:23; Әзра 8:20 □ **67:20** «...У һәр күни жүклиримизни көтәрмәктә» — башқа бир хил тәржимиси «... У һәр күни үстимизгә яхшилиқларни жүкләйду». □ **67:21** «Рәбгә, йәни Пәрвәрдигарғила, өлүмгә бағлиқ ишлар тәвәдур» — яки башқа бир хил тәржимиси «Рәбдә, йәни Пәрвәрдигардила, өлүмдин кутулуш йоллириму бар». □ **67:22** «Өз гуналирида давамлиқ кетиверидиғанларниң чачлиқ каллисини У (Худа) чақиду» — «чачлиқ калла»: бәзи хәлиқләр: «Башта чач көп болса, күч көп болиду» дегән хурапий көзқарашни қобул қилған болса керәк.

келимән; □ ■

24 Шундақ қилип сән хэлқимниң пути қанға,
Йәни дүшмәнлириңниң қениға милиниду,
Иштлириңниң тили буниңдинму несивисини
ялайду».

25 Улар Сениң маңғанлириңни көрди, и Худа;
Йәни мениң Илаһим, мениң Падишасимниң
муқәддәс жайиға кирип маңғанлирини көрди;□

26 Алдинда мунажатчилар, кәйниңдә чалғучилар
манди,

Оттурисида дапчи қизлар бар еди:

27 «Жамаәтләрдә Худа Рәбгә тәшәккүр-мәдһийә
ейтиңлар,

— И Израил булақлиридин чиққанлар!» — дейишти.

28 У йәрдә уларниң башламчиси болған кичик
Бинямин қәбилиси маңиду;

Йәһуда әмирлири, зор бир топ адәмләр,
Зәбулунниң әмирлири, Нафталиниң әмирлириму
бар.

29 Сениң Худайиң күчүңни буйруп бекиткән;
Өзүң биз үчүн қилғиниңни мустәһкәмлигәйсән, и
Худа!

30 Йерусалимдики муқәддәс ибадәтханаң вәжідин,

□ **67:23** «Өз хэлқимни Башан дияридинму, деңизларниң чоңқур
жайлиридинму қайтуруп келимән» — «Өз хэлқимни» ибраний
тилида «уларни» дәп елинған. Биз «уларни» дегән сөзни «Өз
хэлқимни» дәп тәржимә қилдуқ. Бәзи алимлар «улар»ни Израилниң
дүшмәнлири дәп қарайду (улар Худа шу дүшмәнләрни Израил улардин
қисас алсун дәп қайтурған, дәп қарайду). ■ **67:23** Мис. 14:29;
Чөл. 21:33 □

□ **67:25** «Улар Сениң маңғанлириңни көрди, и
Худа... Падишасимниң муқәддәс жайиға кирип маңғанлирини
көрди» — бу әйәттики «улар» Худаниң дүшмәнлирини көрситиши
болса керәк. Худаниң «муқәддәс жайиға кирип маңғанлири» дегәнни
чүшиниш үчүн «Мис.» 40:16-38 вә «1Пад.» 8:1-11ни көрүң.

Падишаһлар Саңа атап һәдийәләрни елип келиду;■

31 Аһ, хелиқә қомушлуқтики *йиртқуч* җаниварни,
Күчлүкләрниң топини,
Таипиләрдики топақларниму әйиплигәйсән;
Андин уларниң һәр бири күмүч тәңгиләрни әкилип
Саңа тиз пүкүшиду;
Урушхумар хәлиқләрни тирипирән қиливәткәйсән!

□

32 Мөтивәр әлчиләр Мисирдин келиду,
Ефиопийә болса Худаға қарап қоллирини тездин
көтириду.

33 И йәр йүзидики әл-жутлар, Худани нахша билән
мәдһийләңлар;
Рәбни мәдһийләп күйләрни ейтиңлар!
(Селәһ)

34 Асманларниң үстигә,
Қедимдин бар болған асманларниң үстигә Мингүчи
тоғрилиқ күй ейтиңлар!
Мана, У авазини аңлитиду,
Униң авазини күчлүктур!

35 Худани күчлүк дәп билип җакалаңлар,
Униң һәйвиси Исраил үстидә,
Униң күчи булутларда туриду;

36 И Худа, муқәддәс җайлириндин сүрлүк көрүнисән!
Исраилниң бирдин-бир Тәңриси!
Хәлиқкә күч-қудрәт бәргүчи болса, Удур!
Худаға тәшәккүр-мәдһийә оқулсун!

68

■ 67:30 1Пад. 10:10, 24, 25; 2Тар. 32:23; Зәб. 71:10; 75:12-13

□ 67:31 «қомушлуқтики *житқуч* җанивар» — бәлким Мисирни
Нил дәриясидики тимсаһқа охшитиду.

68-күй *** Зор дәрәд-әләм вә азаплардин кейинки гәлибә
1-2 Нәғмичиләрниң бешиға тапшурулуп,
«Нилупәрләр» дегән аһаңда оқулсун дәп, Давут
язған күй: —

Мени қутқузғайсән, и Худа!

Сулар женимдин өтти;

³ Турғидәк жай йоқ чоңқур патқақлиққа чөкүп
кәттим;

Суниң чоңқур йеригә чүшүп кәттим,
Кәлкүн мени гәриқ қилди.

⁴ Пәрядлиримдин һалимдин кәттим;

Галлирим қуруп кәтти;

Худайимға тәлмүрүп, көзүмдин кетәй дәп қалдим;

⁵ Сәвәпсиз маңа өч болғанлар чачлиримдинму
көптур;

Мени йоқатмақчи болғанлар,

Қара чаплап мән билән дүшмәнлишидиғанлар
күчлүктур;

Шу чағда өзүм булимиған нәрсини қайтуримән. □

⁶ И Худа, мениң наданлиғим өзүңгә аян;

Мениң қәбиһликлирим Сәндин йошурун әмәстур.

⁷ Мениң сәвәвимдин, и Рәб, самавий қошунларниң
Сәрдари болған Пәрвәрдигар,

Өзүңгә умид бағлап күткәнләр йәргә қарап қалмиғай;

□ **68:5** «Сәвәпсиз маңа өч болғанлар чачлиримдинму
көптур; мени йоқатмақчи болғанлар, қара чаплап мән билән
дүшмәнлишидиғанлар күчлүктур; шу чағда өзүм булимиған
нәрсини қайтуримән» — толук бешарәттики бу сирлиқ сөз
Мәсиһ кресткә миқланған вақитта әмәлгә ашурулди.
«Шу чағда» Мәсиһ Иблис инсанлардин буливалған аманлиқни,
инсанларниң Худа билән болған енақлиғини инсанларға нижатлиқ
йолида қайтуруп елип бәрди. Бу күйдики бешарәтләрниң һәммиси
Мәсиһ вә униң жәккән азаплирини вә азаплири арқилиқ қазанған
ғәлибисини көрситиду.

И Израилниң Худаси, Өзүңни издигүчиләр мениң сәвәвимдин шәрмәндә болмигай;

⁸ Чүнки Сени дәп мән рәсвачилиққа учридим;
Шәрмәндилик йүзүмгә чапланди.

⁹ Мән өз қериндашлиримға ят,
Анамниң балилириға яқа жутлуқ болдум.

¹⁰ Чүнки мени муқәддәс өйүңгә болған отлуқ муһәббәт чулғувалған еди;

Саңа һақарәт қилғанларниң һақарәтлириму мениң үстүмгә чүшти; □ ■

¹¹ Мән жиғлидим, женим роза тутти,
Буму маңа әйип дәп қаралди.

¹² Мән бөзни кийимим қилип кийсәм,
Шуниң билән уларниң сөз-чөчикигә қалдим. □

¹³ Шәһәр қовуқида олтарғанларниң тәнә гепигә қалдим,

Мәйхорларниң нахшисиниң темиси болдум.

¹⁴ Бирақ мән шәпқитиңни көрсәткән вақтинда дуайимни саңа нишанлидим, и Пәрвәрдигар;

И Худа, өзгәрмәс муһәббитиңниң зорлуғидин,
Нижатлиқ ишәшидә маңа жавап бәргәйсән; □

¹⁵ Мени патқақлиқтин қутқузвалғайсән,
Мени чөктүрмигәйсән;

Маңа өчмән болғанлардин,
Суниң чоңқур йеридин қутулдурғайсән;

¹⁶ Кәлкүн сулириға мени фәриқ қилдурмигайсән;
Деңиз тәглиригиму мени жутқузмигайсән;

□ **68:10** «Мени муқәддәс өйүңгә болған отлуқ муһәббәт чулғувалған еди» — «Юһ.» 2:17ни көрүң. ■ **68:10** Юһ. 2:17; Рим.

15:3 □ **68:12** «Мән бөзни кийимим қилип кийсәм..» — «бөз кийим»ни кийивелиш (һаза тутқандәк) өзи яки башқилар үчүн қаттиқ дуа қилишниң бир хил ипадиси. □ **68:14** «Нижатлиқ ишәшидә маңа жавап бәргәйсән» — ибрания тилида «Нижатлиғиң ишәшидә маңа жавап бәргәйсән».

Тегү йоқ һаңниң мени һап етип ағзини
жумувелишиға йол қоймиғайсән!

17 Дуайимни ижабәт қилғайсән, и Пәрвәрдиғар,

Чүнки өзгәрмәс муһәббитиң яхшидур;

Мол рәһимдиллиғиң билән маңа йүзләнғайсән;

18 Җамилиңни қулуңдин йошурмиғайсән;

Чүнки бешимға күн чүшти;

Тездин маңа жавап бәргәйсән.

19 Җенимға йеқинлашқайсән,

Униңға һәмжәмәт-қутқузғучи болғайсән;

Дүшмәнлирим алдида мени һөрлүккә чиқарғайсән;

20 Өзүң мениң рәсвалиқта һәм һөрмәтсизликтә
қалғинимни,

Қандақ һақарәтләнгинимни билисән;

Рәқиплиримниң һәммиси Өзүңгә аяндур.

21 һақарәт қәлбимни парә қилди;

Мән қайғуға чөмүп кәттим;

Азғинә һесдашлиққа тәлмүргән болсамму, йоқ
болди;

Тәсәлли бәргүчиләрниму издидим, лекин
бирисиниму учриталмидим.

22 Бәрһәқ, улар озуғумға өт сүйи,

Уссузлуғумға сиркини бәрди. ■

23 Уларниң дәстихини өзлиригә қилтақ,

Уларниң һалавити қапқан болғай. ■

24 Көзлири торлишип көрмәйдиған болуп кәткәй;

Бәл-путлирини титрәккә салғайсән; ■

25 Қәһриңни уларниң үстигә чүшүргәйсән,

Ғәзивиңниң отлири уларға туташқай;

26 Уларниң макани харабә болғай,

Чедирлири чөлдәрәп қалғай; ■

■ 68:22 Мат. 27:34,48; Мар. 15:23; Юһ. 19:28,29

■ 68:23 Рим.

11:9 ■ 68:24 Йәш. 6:9; 29:10; 44:18; Рим. 11:10

■ 68:26 Рос.

1:20

27 Чүнки улар Сән урғанға техиму зиянкәшлик қилмақта;

Сән зәхимләндүргәнләрниң азавиға гәп билән азап қошмақта.

28 Уларниң гунайиға гуна қошқайсән,
Һәққанийлиғиңниң несивисигә уларни
ериштүрмигәйсән.

29 Улар һаятлик дәптиридин өчүрүлгәй;
Һәққанийларниң қатарыға пүтүлмигәй.

30 Бирақ мән болсам бир езилгән дәрдемән;
Нижатлиғиң, и Худа, мени жуқуриға көтирип
қутқузғай;

31 Мән мунажат оқуп Худаниң намини
мәдһийиләймән;

Тәшәккүрләр билән уни улуқлаймән;

32 Бу болса Пәрвәрдигарни хурсән қилиш үчүн,
Өкүз тәқдим қилғандин әвзәлдур;

Мүңгүз-туяқлири сақ топақ бәргәндинму артуқтур.

33 Югаш мөминләр буни көрүп хошал болиду;
Худани издигәнләр —

Қәлбиңлар йеңилиниду.

34 Чүнки Пәрвәрдигар йоқсулларниң илтижасини
аңлайду,

Өзигә тәвә әсир қилинғанларни у кәмситмәйду;

35 Асман-зимин Уни мәдһийилисун!

Деңиз-океанлар һәм уларда жүргүчи барлиқ
жаниварлар Уни мәдһийилигәй!

36 Чүнки Худа Зионни қутқузиду;

Йәһуданиң шәһәрлирини қайта бена қилиду;

Улар әшу йәрдә олтирақлишип, егилик тикләйду.

37 Униң қуллириниң нәсиллири униңға мирас
болиду,

Униң намини сөйгәнләр у йәрләрдә маканлишиду.

69

69-күй «Пәрвәрдигар, тез кәлгәйсән!»

1-2 Нәғмичиләрниң бешиға тапшурулуп, «әслитиш үчүн» оқулсун дәп, Давут язған күй: —

Пәрвәрдигар, мени қутқузушқа алдириғайсән!
Пәрвәрдигар, тез келип маңа ярдәм қилғайсән! ■

3 Мениң женимни издәватқанлар йәргә қаритилип рәсва қилинсун;

Мениң зийинимдин хурсән болғанлар кәйнигә яндурулуп шәрмәндә болғай. ■

4 Мени: — «Ваһ! Ваһ!» дәп мәсқирә қилғанлар өз шәрмәндилигидин кәйнигә янғай!

5 Бирақ Сени издигүчиләрниң һәммиси Сәндә шатлинип хошал болғай!

Нижатлиғиңни сөйгәнләр һемишә: «Худа улуклансун» дейишкәй.

6 Бирақ мән езилгәнмән, һәм йоқсулмән;

Йенимға тездин кәл, и Худа!

Сән мениң ярдәмчим, мениң азат қилғучим;

И Пәрвәрдигар, кечикмәй кәлгәйсән!

70

70-күй Қеризанда ейтқан дуа

1 Сәндин, Пәрвәрдигардин панаһ тапимән;

Мени һәрғиз йәргә қаратмиғайсән. ■

2 Өз һәққанийлиғиңда мени қутулдурғайсән;

Маңа кулақ салғайсән,

Мени қутқузғайсән!

■ 69:1-2 Зәб. 39:14-18 ■ 69:3 Зәб. 34:4,26; 70:13 ■ 70:1 Зәб. 21:6; 24:2, 3; 30:1-4; Йәш. 49:23

3 Маңа өзүм дайим панаһлинидиган туралғу қорам таш болғайсән;

Сән мени қутқузушқа буйруқ чүшүргәйсән;
Чүнки Сән егиз тешим, қорғинимдурсән.

4 Худайим, мени рәзилләрниң қолидин,
Һәққанийәтсиз, рәһимсиз адәмдин азат қилғайсән;

5 Чүнки Сән мениң үмүтүмдурсән, и Рәб Пәрвәрдиғар,
Яшлиғимдин тартипла мениң таянчимдурсән;

6 Балиятқудики вақиттин башлап мән Саңа тайинип кәлдим,

Өзүң мени анамниң қарнидин чиқарғучисән;
Мәдһийәмниң темиси болса һәрдайим Сән тоғрилиқтур. □

7 Мән нурғунларға гәйрий яки карамәт саналдим;
Чүнки Сән мениң мустәһкәм панаһғаһимдурсән. □

8 Ағзим күн бойи мәдһийилириң һәм шан-шәрипиңгә толиду;

9 Әнди қериғинимда мени ташлимиғайсән;
Мағдурум кәткинидә, мәндин ваз кәчмиғәйсән.

10 Чүнки дүшмәнлирим маңа қарши сөзлишиду;
Женимни елишқа көзләватқанлар қәстлишип: —

11 «Худа униңдин ваз кәчти;

Уни қоғлап тутувелиңлар,

Чүнки қутулдурудиганлар йоқтур» — дейишиду.

12 И Худа, мәндин жирақлашмиғайсән;

И Худайим, маңа ярдәмгә тез кәлгәйсән!

13 Женимға күшәндә болғанлар шәрмәндә болуп йоқитилисун;

□ **70:6** «Өзүң мени анамниң қарнидин чиқарғучисән» — башқа бир хил тәржимиси: — «Анамниң қарнидила мени асридиң».

□ **70:7** «Мән нурғунларға гәйрий яки карамәт саналдим; чүнки Сән мениң мустәһкәм панаһғаһимдурсән» — демәк, Давутниң тарихи нурғун адәмләргә Худаниң вәдисида туридиганлиғини испатлиған вә Худаға тайинишқа ригбәт болған.

Зийинимға интилгәнләр рәсвалиқ һәм шәрмәндичилик билән қаплансун;■

14 Бирақ мән болсам, изчил үмүттә болиман, Сени техиму мәдһийиләймән.

15 һәққанийлиғиң, нижатлиғиң ағзимда күн бойи баян қилиниду;

Булар сан-санақсиздур, билгинимдин көп артуқтур.

16 Мән Рәб Пәрвәрдигарниң бүйүк ишлирини жақалиған һалда келиман;

Сениң һәққанийлиғиңни яд етип жакалайман — Пәқәт Сениңкинила!□

17 И Худа, Сән яшлиғимдин тартип маңа үгитип кәлгәнсән;

Бүгүнгә қәдәр Сениң қилған карамәт ишлириңни жакалап келиватимән.

18 Әнди һазир мән қерип, ақ чачлиқ болғинимда, и Худа,

Мән бу дәвиргә күчлүк билиғиңни *жакалиғичә*,

Келәр әвлатниң һәммисигә қудритиңни аян қилғичә,

Мени ташливәтмигәйсән!

19 И улук карамәт ишларни қилған Худа,

һәққанийлиғиң пәләккә тақашти;

Саңа кимму охшаш болалисун!

20 Сән маңа көп һәм еғир күлпәтләрни көрсәткән экәнсән,

Мени қайтидин йеңилайсән, йәр тәглиридин қайтуруп елип чиқисән;

21 Сән мениң иззәт-һөрмитимни техиму жуқури қилип,

һәр тәрәптин маңа тәсәлли берисән.

22 Мән Сени раваб челип мәдһийиләймән,

■ **70:13** Зәб. 34:4, 26; 39:15-16; 69:3-4 □ **70:16** «Мән Рәб Пәрвәрдигарниң бүйүк ишлирини жақалиған һалда келиман» — башқа бир хил тәржимиси: «Мән Рәб Пәрвәрдигарниң зор қудрити билән алға маңимән».

Сениң һәқиқитиңни мәдһийиләймән, и Худайим;
Чилтар челип Сени күйләймән, и Сән, Исраилниң
Муқәддиси!□

23 Саңа күйләр ейтқинимда, ләвлирим тәнтәнә
қилиду,
Өзүң һөрлүккә чиқарған женимму шундақ роһлинип
ейтиду;

24 Тилим күн бойи һәққанийлиғиң тоғрисида
сөзләйду;
Чүнки маңа яманлиқ қилмақчи болғанлар йәргә
қаритилип рәсва қилиниду.

71

*71-күй *** Тәхткә олтиридиған падишаниң оғли
тоғрилиқ дуа-тиләвәт һәм бешарәт *** 1-айәттики
изаһатни көрүң*

1 Сулайман үчүн: —

И Худа, падишаға һөкүмлириңни тапшурғайсән;
Падишаһниң оғлиға Өз һәққанийлиғиңни бәргәйсән.

□

2 Шундақ болғанда у Өз хәлқиң үчүн һәққанийлиқ
билән,
Саңа тәвә езилгән мөминләр үчүн адиллиқ билән
һөкүм чиқириду;

3 Тағлар хәлиқкә теч-аманлиқ елип келиду,

□ **70:22** «Мән Сени раваб челип мәдһийиләймән» — «раваб» мошу
йәрдә равабқа интайин охшап кетидиған бир хил саз. □ **71:1**

«И Худа, падишаға һөкүмлириңни тапшурғайсән; падишаниң
оғлиға Өз һәққанийлиғиңни бәргәйсән» — шүбһисизки, бу улук
бешарәтниң толук мәнаси Сулайманниң өзини әмәс, бәлки униң
әвлади болған Мәсиһни көрситиду. «Сулайман үчүн» — башқа бир
хил тәржимиси «Сулайманниңқи» яки «Сулайманға тәвә».

Едирлиқларму һәққанийлиқ билән шундақ қилиду.

4 Падиша хәлиқ арисидики езилгәнләргә адил һөкүмләрни чиқириду;

У намратларниң балилирини қутқузиду,

Залимларни битчит қилиду.

5 Шундақ болғанда күн вә ай йоқ болуп кәтмисила, Әвлаттин-әвлатқа хәлиқ Сәндин әйминиду. □ ■

6 У болса гоя йеңидин орған отлаққа яққан ямғурдәк, Йәр суғиридиған һөл-йеғинлардәк чүшиду. ■

7 Униң күнлиридә һәққанийлар ронақ тапиду;

Ай йоқ болғичә теч-аманлиқ тешип туриду.

8 У деңиздин-деңизларғичә,

Әфрат дәрйясидин йәр йүзиниң чәтлиригичә һөкүм сүриду. □

9 Чөл-баяванда яшаватқанлар униң алдида баш қойиду;

Униң дүшмәнлири топиларни ялайду.

10 Таршишниң вә аралларниң падишалири униңға һәдийәләр тәқдим қилиду,

Шеба вә Себаниң падишалириму соғатлар суниду. □

11 Дәрвәкә, барлиқ падишалар униң алдида сәждә қилиду;

Пүткүл әлләр униң хизмитидә болиду;

12 Чүнки у пәрјад кәтәргән йоқсулларни,

□ **71:5** «Сәндин әйминиду» — демәк, Худадин әйминиду.

■ **71:5** Зәб. 88:37,38 ■ **71:6** 2Сам. 23:4 □ **71:8** «Әфрат дәрйяси» — ибраний тилида пәкәт «Дәрйя» дейилиду. Шүбһиси йоқки, бу ибарә Әфрат дәрйясини көрситиду. □ **71:10**

«Таршиш.. араллар... Шеба...Себа...» — «Таршиш»ниң дәл қайси жай екәнлиги һазир ениқ әмәс, Испанийә, шималий Африка яки Әнглийәни билдүрүши мүмкин. Лекин шүбһә йоқки, мошу айттики «Таршиш» һәм «араллар» деңиздики әң чәт йәрләрни билдүриду. «Шеба һәм Себа» — һазирқи Әрәбистанда.

Панահсиз езилгәнләрни қутулдуриду; ■

13 У йоқсул-ажизларға ичини ағритиду,

Йоқсулларниң женини қутқузиду;

14 Уларниң женини зулум-зомигәрликтин һөрлүккә чиқириду,

Уларниң қени униң нәзиридә қиммәтликтур.

15 *Падишаһ* яшисун!

Шебаниң алтунлиридин униңға сунулиду;

Униң үчүн дуа тохтавсиз қилиниду;

Униңға күн бойи бәхит тилиниду;

16 Йәр йүзидики һосул мол болиду,

Һәтта тағ чоқкилиридиму шундақ болиду.

Мис-мис чүшкән мевиләр Ливандики орманлардәк тәврениду;

Шәһәрдикиләр болса даладики от-йешилликтәк гүллиниду;

17 Униң нами мәңгүгә өчмәйду,

Униң нами қуяш йоқалғичә туриду;

Адәмләр униң билән өзлиригә бәхит тиләйду,

Барлиқ әлләр уни бәхитлик дәп атишиду.

18 Исраилниң Худаси, Пәрвәрдиғар Худаға тәшәккүр-мәдһийә болғай!

Карамәт ишларни Яратқучи ялғуз Удур!

19 Униң шәрәплик намиға мәңгүгә тәшәккүр-мәдһийә оқулсун!

Униң шан-шөһрити пүткүл дунияни қаплиғай!
Амин! Вә амин!

20 Йәссәниң оғли Давутниң дуалири шуниң билән тамам болди. □

■ **71:12** Аюп 29:12 □ **71:20** «Давутниң дуалири шуниң билән тамам болди» — бу күй Давут пәйғәмбәрниң әң ахирқи дуаси болди. Бирақ «Зәбур»ниң кейинки бөлүмлиридә биз униң башқа дуа-күйлирини учритимиз.

72

Үчинчи бөлүм 72-күй Хаталашқинини тоңуп
йетиш

¹ Асаф язған күй: —

Дәрвәкә Худа Израилға,

Қәлби сап болғанларға мейривандур;

² Лекин өзүм болсам, путлишип жиқилип чүшүшкә тасла қалдим;

Аяқлирим тейилип кәткили қил қалди;

³ Чүнки рәзилләрниң ронақ тапқанлиғини көрүп, һакавурларға һәсәт қилдим;■

⁴ Чүнки улар өлүмидә азаплар тартмайду, Әксичә тени мәзмут вә сағлам туриду.□

⁵ Улар инсанға хас жапани көрмәйду, Яки хәқләрдәк балаю-апәткә учримайду.

⁶ Шуңа мәғрурлуқ маржәндәк уларға есилиду, Зорлуқ-зомигәрлик тондәк уларға чаплишиду.

⁷ Улар сәмрип кәткәнлигидин көзлири томпийип чиқти;

Уларниң қәлбидики хияләтләр һәддидин ешип кетиду.

⁸ Башқиларни мәсқирә қилип зәһәрлик сөзләйду; һалини үстүн қилип дивинип, доқ қилиду.

⁹ Улар ағзини пәләккә қойиду, Уларниң тиллири йәр йүзини кезип жүриду.

¹⁰ Шуңа Худаниң хәлқи мошуларға майил болуп, Уларниң дегәнлирини су ичкәндәк ахириғичә ичип:

¹¹ «Тәңри қандақ биләләйтти?»,

■ 72:3 Аюп 21:7-15; Зәб. 36:1; Йәр. 12:1, 2 □ 72:4 «Чүнки улар өлүмидә азаплар тартмайду, әксичә тени мәзмут вә сағлам туриду» — башқа бир хил тәржимиси: «Чүнки уларда тартқан азаплар йоқ, улар тени мәзмут вә сағламдур».

«Һәммидин Алий Болғучида билим барму?» — дәйду.

12 Мана булар рэзилләрдур;

Улар бу дуняда раһәт-парағәтни көриду,
Байлиқларни топлайду.

13 «Аһ, һәқиқәтән бекардин-бекар көңлүмни
пакландуруптимән,
Гунасиҙ туруп қолумни артуқчә жуяп кәптимән;

14 Бекарға күн бойи жапа чекиптимән;

Шундиму һәр сәһәрдә *вижданниң* әйивигә учрап
кәлдим!».

15 Бирақ мән: — «Бундақ десәм,

Бу дәвирдики пәрзәнтлириңгә асийлиқ қилған
болмамдимән?» — дедим.□

16 Уларни калламдин өткүзәй десәм,
Көзүмгә шундақ еғир көрүнди.

17 Тәңриниң муқәддәс жайлириға киргичә шундақ
ойлидим;

Киргәндила *яманларниң* ақивитини чүшәндим.

18 Дәрвәкә Сән уларни тейилғақ йәрләргә
орунлаштурисән,
Уларни жикитип парә-парә қиливетисән.

19 Улар көзни жумуп ачқучила шунчә паракәндә
болиду,

Дәһшәтләр уларни бесип йоқитиду!

20 Сән и Рәб, чүштин ойғанғандәк ойғинип,
Орнундин туруп уларниң сияқини көзгә илмайсән.

21 Жүрәклирим қайнап,

Ичлирим санжилғандәк болған чағда,

□ **72:15** «Бундақ десәм, бу дәвирдики пәрзәнтлириңгә асийлиқ қилған болмамдимән?» — Асаф Худадин ағринип, гуманлирини шундақ опочуқ ейтишниң ақивитини ойлаватиду. Өзиниң бундақ дейиши етиқати ажизларға нисбәтән «асийлиқ» һәм уларни етиқатида путлаштуридиған иш, дәп қарайду.

22 Өзүмни һеч немә билмәйдиған бир һамақәт,
 Алдиңда бир һайван екәнлигимни биллип йәттим.
 23 һалбуки, мән һемишә Сән билән биллә;
 Сән мени оң қолумдин тутуп йөлидиң;
 24 Өз несиһәтиң билән мени йетәкләйсән,
 Шан-шәрипңни намайән қилғандин кейин,
 Ахирида Сән мени өзүңгә қобул қилисән.
 25 Әрштә Сәндин башқа мениң кимим бар?
 Йәр йүзидә болса Сәндин башқа һеч кимгә интизар
 әмәсмән.
 26 Әтлирим һәм қәлбим зәиплишиду,
 Лекин Худа қәлбимдики қорам таш һәм мәңгүлүк
 несивәмдур!
 27 Чүнки мана, Сәндин жирақ турғанлар һалак
 болиду;
 Вапасизлиқ қилған паһишә аялдәк Сәндин ваз
 кәчкәнләрниң һәр бирини йоқитисән.
 28 Бирақ мән үчүн, Худаға йеқинлишиш әвзәлдур!
 Униң барлиқ қилған ишлирини жакалаш үчүн,
 Рәб Пәрвәрдигарни таянчим қилдим.□

73

*73-күй **** Тажәвузчиликқа учриған чағдики азаплиқ
 дуа*

1 Асаф язған «Масқил»: —

И Худа, Сән немишкә мәңгүгә бизни ташливәттиң?

□ **72:28** «Униң барлиқ қилған ишлирини жакалаш үчүн,...» —
 ибраний тилида: «Сениң униң барлиқ қилған ишлирини жакалаш
 үчүн,...».

Немишкә ғәзивиңни түтүн чиқарғандәк Өз яйлиғиңдики қойлириңға чиқирисән? □

² Өзүң рәнә төләп азат қилған жамаитиңни, Йәни Өз мирасиң болушқа қедимдә уларға һәмжәмәт болуп қутқузған қәбилини, Өзүң мақан қилған Сион теғини ядиңға кәлтүргәйсән!

³ Қәдәмлириңни мошу мәңгүлүк хараплиқларға қаратқайсән, Дүшмәнләр муқәддәс жайиңда гумран қилған барлиқ нәрсиләргә *қаригайсән*;

⁴ Рәқиплириң жамаәтгаһиңниң оттурисида һөр-пәр қилиду; Мөҗизатлар сақланған орунға улар өз туғлирини тикти. □

⁵ Һәр бири өзлирини көрситишип, палта ойнитип орман кәскүчидәк,

⁶ Улар һазир *муқәддәс жайиңдики* нәқишләрни ала қоймай, палта-болқилар билән чеқивәтти;

⁷ Улар муқәддәс жайиңға от қойди;

Өз намиңдики мақанни булғап, йәр билән тәң

□ **73:1** «И Худа, Сән немишкә мәңгүгә бизни ташливәттиң? Немишкә ғәзивиңни түтүн чиқарғандәк Өз яйлиғиңдики қойлириңға чиқирисән?» — бу күй бәлким Бабил падишаси Небоқаднисар миладийәдин илгәрки 597-жили Йерусалимни, жұмлидин муқәддәс ибадәтханини вәйран қилип, көп Исраилларни асиргә елип Бабилға сүргүн қилғандин кейин йезилған. □ **73:4** «мөҗизатлар сақланған орунға улар (дүшмәнләр) өз туғлирини тикти» — Худаниң ибадәханидики «муқәддәс жай»ида Исраил хәлқиниң тарихидики бир нәччә «мөҗизатлар» сақлинип кәлгән еди. Мәсилән, Муса пәйғәмбәр дәвридики ««манна»ға толған алтун қача», «Һарунниң бихлиған һасиси» қатарлиқлар. Буларни вәйран қилип, дүшмәнләр әшу йәрдә өз туғлирини тикти. Ибраний тилида «туғ» вә «карамәт» дегән сөzlәр бирла сөз билән ипадилиниду.

қиливәтти. ■

8 Улар көңлидә: «Биз буларниң һәммисини йоқитайли» дәп, Тәңриниң зиминдики жамаәтгаһлириниң һәр бирини көйдүрүвәтти. □

9 Бизгә әсләтмә болған мәҗизатларни һеч көрәлмәймиз;

Пәйғәмбәрләрму кәлмәскә кәтти;

Аримиздиму бу ишларниң қачанғичә болидиғанлиғини болидиған бириси йоқтур. □

10 Қачанғичә, и Худа, рәқибиң Сени мәсқирә қилиду? Дүшмән намиңни мәңгүгә һақарәтләмду?

11 Сән қолуңни, йәни оң қолуңни немишкә тартивалисән?

Қолуңни қойнуңдин елип, уларни йоқатқайсән!

12 Бирақ Худа қедимдин падишасим болуп кәлгән, Йәр йүзиниң оттурисида қутқузушларни елип барғучи Удур. □

13 Сән деңиз сүйини күчүң билән бөлдуң, Сулардики әждиһаларниң башлирини ярдиң. ■

■ 73:7 2Пад. 25:9 □ 73:8 «Улар көңлидә: «Биз буларниң һәммисини йоқитайли» дәп, Тәңриниң зиминдики жамаәтгаһлириниң һәр бирини көйдүрүвәтти» — Худаниң пәкәт бирла (Сулайман қурған) ибадәтханиси бар еди. Бирақ униңдин илгириму Худаға ибадәт қилидиған җайлар мәвжүт еди — мәсилән: «Шилоһ» дегән җайда «муқәддәс чедир» бар еди («Йә.» 18:1). Худаниң намини йоқитиш үчүн дүшмәнләр буларниң һәммисини көйдүрүвәтти. □ 73:9 «Пәйғәмбәрләрму кәлмәскә кәтти» — Бабил падишаси Небоқаднисар Даниял һәм Эзакиял пәйғәмбәрләрни сүргүн қилип Бабилға балдур елип кәткән еди. Йәрәмия пәйғәмбәр болса бир түркүм лүкчәкләр тәрипидин Мисирға елип кетилгән еди. □ 73:12 «Йәр йүзиниң оттурисида қутқузушларни елип барғучи Удур» — «Йәр йүзиниң оттуриси» бәлким «оттура шәриқ»ни көрситиши мүмкин. ■ 73:13 Мис. 14:21-31

14 Деңиздики левиатанниң башлирини чеқип,
Униң гөшини озуқ қилип чөлдики явайиларға бөлүп
бәрдиң. □

15 Йәрни йерип булақларни, ериқларни аққуздуң,
Сән тохтимай еқиватқан дәрияларни қурутувәттиң.
□ ■

16 Күн Сениң, түнму Сениңкидур;
Ай билән қуяшни орунлаштурдуң. ■

17 Йәр йүзиниң чегаралирини бәлгүлидиң;
Яз билән қишни — Сән шәкилләндүрдүң.

18 Шуни есиңдә тутқайсән, и Пәрвәрдигар: —
Бир дүшмән Сени мәсқирә қилди,
Һамақәт бир хәлиқ намиңни һақарәтлиди.

19 Пахтиқиңни житқуч һайванларға тутуп
бәрмигәйсән;
Езилгән мөминлириңниң һаятини мәңгү
унтумиғайсән.

20 Өз әһдәңгә қаригәйсән,

□ **73:14** «Деңиздики левиатанниң башлирини чеқип,...» — «левиатан» деңиз чоңқур тәктидә яшайдиған қорқунучлуқ әждиһаға охшап кетидиған һайван. Төвәндики изаһатни, «Тәбирләр»ниму көрүң. «...Униң гөшини озуқ қилип чөлдики явайиларға бөлүп бәрдиң» — «әждиһалар» (13-айәт) һәм «левиатан» — шүбһисизки, бу йәрдә жин-шәйтанларниң күч-қудрәтлирини көрситиду. Худа Израилни Мисирдин азат қилғанда, у мошу қудрәтләр үстидин ғәлибә қилди. Мошу айәт бойичә «левиатан»ниң беши көп болиду. Инжіл «Вәһий» қисмида униң беши йәтгә екәнлиги көрситилиду. Тәврат «Аюп» 41-бап, 1-айәттики, «Йәш», 27:1-айәттики изаһатлиримизни һәм Инжілдики «Вәһий» 12- һәм 13-бапларни көрүң. □ **73:15** «Йәрни йерип булақларни, ериқларни аққуздуң, Сән тохтимай еқиватқан дәрияларни қурутувәттиң» — мошу вәқиәләрниң тәпсилатлирини чүшиниш үчүн, Тәвраттики «Мисирдин чиқиш» һәм «Йәшуа» дегән қисимларни көрүң. ■ **73:15** Мис. 17:5, 6; Чөл. 20:11; Йә. 3:13; Зәб. 104:41; Йәш. 48:21 ■ **73:16** Яр. 1:14-19

Чүнки зиминдики қараңғу булуң-пучқақлар зорлуқ-зумбулуқниң туралғулири билән толди.

21 Езилгүчиләрни номус билән яндурмиғайсән;
Езилгәнләр, йоқсуллар намиңни мәдһийилигәй.

22 Орнуңдин турғин, и Худа,

Өз дәвайиңни соригайсән;

Һамақәт кишиниң Өзүңни күн бойи мәсқирә қиливатқинини есиңдә тутқайсән.

23 Дүшмәнлириңниң чуқанлирини унтумиғайсән;
Саңа қарши қозғалғанларниң давраңлири тохтимай көтирилмәктә.

74

74-күй Адил сорақчи Худа

1-2 Нәғмичиләрниң бешиға «һалак қилмиғайсән» дегән аһаңда оқулсун дәп тапшурулған, Асафниң күй-нахшиси: —

Саңа тәшәккүр ейтимиз, и Худа, тәшәккүр ейтимиз!

Чүнки намиң бизгә йеқиндур;

Буни, қилған карамәтлириң испатлап жакалайду.

3 Мәнки Пәрвәрдиғар: — «Мән бекиткән вақитни ихтияримға алғинимда,

Адаләт билән сорақ қилимән;

4 Йәр һәм йәрниң үстидә туруватқанлар тәвринип турсиму,

Униң түврүклирини турғузғучи Өзүмдурмән» — деди.

Селаһ.

5 Махтанғанларға: — «Махтанмаңлар»,

Һәм рәзилләргә «Мүңгүзүңни көтәрмә» — дедим; □
 6 «Мүңгүзүңни жуқури көтәрмә;
 Бойнуңни қаттиқ қилип ғадийип сөзлима!»
 7 Чүнки көтирилиш шәриқтин яки ғәриптин әмәс,
 Яки жәнуптинму кәлмәйду; □
 8 Чүнки Худа сотчидур;
 У бирисини көтириду, бирисини чүшүриду.
 9 Чүнки Пәрвәрдигарниң қолида бир қәдәһ туриду;
 Униңдики шарап көпүклишиватиду;
 У әбжәш шарап билән толди;
 Худа униңдин төкиду;
 Дәрвәкә йәр йүзидики барлиқ рәзилләр униң дуғини
 қоймай ичиветиду;
 10 Мән болсам, мәңгүгә гувалиқ беримән: —
 Яқупниң Худасиға күйләрни ейтимән.
 11 «Мән рәзилләрниң мүңгүзлириниң һәммисини
 кесип ташлаймән;
 Бирақ һәққанийларниң мүңгүзлири көтирилиду!» □

75

75-күй Пәрвәрдигар әлләрдин һесап алиду

1-2 Нәғмичиләрниң бешиға, тарлиқ сазларда
 челинсун дәп тапшурулған, Асафниң күй-нахшиси:
 —

- **74:5** «Мүңгүзүңни жуқури көтәрмә» — Тәвратта, «мүңгүз»ләр көп һалларда адәмләрниң аброй-шөһрити яки күч-қудритини билдүриду. Бу адәмниң бешидин өскән мүңгүз әмәс, әлвәттә! □ **74:7** «... жәнуптин әмәс» — яки «(жәнуптики) чөл-баявандин әмәс».
- **74:11** «Мән рәзилләрниң мүңгүзлириниң һәммисини кесип ташлаймән; бирақ һәққанийларниң мүңгүзлири көтирилиду!» — сөзлигүчи (мошу 10-әйәттә) Худаниң Өзи яки Давут падишаниң әвлади болған Мәсиһ болса керәк.

Йәһудада Худа тонулғандур;
Униң нами Исраилда улукдур.

³ Униң панаһий жайи Салемда,
Сион тегида Униң макани бар. □

⁴ У йәрдә У отлуқ оқларни,
Қалқан, қилич һәм жәң қураллирини чеқип ташлиди.
Селаһ.

⁵ Өзүң ов-олжа тағлиридин нәқәдәр шәрәплик,
нәқәдәр әласән! □

⁶ Батурлар буланди;
Улар узун уйқиға кәтти;

Палванларниң һеч қайсиси өз қолини көтирәлмиди.

⁷ Сениң әйиплишиң билән, и Яқупниң Худаси,
Жәң һарвуси һәм атлар өлүктәк ухлитилди.

⁸ Сәндин, Сәндин қорқуш керәктур;
Ғәзәпләнгиниңдә ким алдиңда туралисун?

⁹⁻¹⁰ Йәр йүзидики барлиқ мулайим мөминләрни
қутқузуш үчүн,

Сән Худа сорақ қилишқа орнуңдин турған вақтинда,
Асмандин һөкүмни чиқирип аңлатқуздун;

Йәр болса вәһимигә чүшүп, сүкүт қилди.

Селаһ.

¹¹ Чүнки инсанларниң қәһри Саңа шөһрәт кәлтүриду;

□ **75:3** «Униң панаһий жайи Салемда» — ибраний тилида: «Униң угиси Салемда». Бу сөз бәлким Худани ширға оштитиду. Тәвраттики «ношия» дегән қисимда Худа «Йәһуданиң шири» дәп атилиду. «Салем» — «Йерусалим»ниң қисқартип ейтилиши. □ **75:5** «ов-олжа тағлири» — бәлким топ-топ догилангән ов-олжиларни көрситиду.

Уларның қалған қәһри Саңа бәлвағ болиду. □

12 Пәрвәрдиғар Худайиңларға қәсәм қилип, әмәл қилиңлар;

Униң әтрапидики жуттикиләр қорқуши керәк болғучиға һәдийәләр сунсун;

13 У әмирләрниңму роһини сундуриду;

У йәр йүзидики падишаларға дәһшәтликтур.

76

76-күй ... Дәрдмән дәрдини төкүп тәсәлли тапиду

1-2 Нәғмичиләрның беши Йәдутунға тапшурулған, Асаф язған күй: —

Авазим Худаға кәтирилди, мән пәрәд қилимән;

Авазим Худаға кәтирилди, У маңа қулақ салиду. □

3 Бешимға күн чүшкәндә, мән Рәбни издидим;

Кечичә қолумни дуаға кәтирип, бош қоймидим;

Женим тәсәллини халимай рәт қилди.

4 Мән Худани әсләп сәғиндим, аһ-зар қилдим;

Сәғинип ойлинип, роһум паракәндә болди.

Селәһ.

□ **75:11** «Инсанларның қәһри Саңа шөһрәт кәлтүриду; уларның қалған қәһри Саңа бәлвағ болиду» — бу сирлиқ сөз бәлким (1) Худа инсанның барлиқ асийлиқ-қаршилишишлирини ахирида Өзиниң шөһритигә һәм муддиалириға айландуриду; (2) инсанларның Өз қәһри өзигә кәлтүргән күлпәтләр йеник болуп қалған болса, «қалған қәһр»ни Худа Өзи толуклап җазалирини еғирлаштуриду. □ **76:1-2**

«Нәғмичиләрның беши Йәдутунға тапшурулған, Асаф язған күй...» — «Йәдутун» Давут пәйғәмбәр «мәдһийә хори»ның беши дәп бекиткән, Йәдутун исимлиқ бир кишини көрситиду («1Тар.» 16:41ни көрүң). Йәнә бир хил тәрҗимиси: «Нәғмичиләрның бешиға тапшурулған, «Йәдутун» (мәдһийиләш дегән мәнидә) аһаңида оқулсун дәп, Асаф язған күй...».

⁵ Сән мениң көзүмни жумдурмидиң;
 Чоңкур ғәшлик илкидә болғанлиғимдин
 сөzlәлмәйттим.

⁶ Мән: «Кона замандики күнләрни,
 Қедимки жилларни хиял қилимән;

⁷ Кечиләрдә ейтқан нахшамни әсләймән;
 Көңлүмдә чоңкур хиял сүримән» — дедим;
 Роһум интилип издимәктә еди;

⁸ — «Рәб мәңгүгә ташливетәмду?
 У қайтидин илтипат көрсәтмәмду?

⁹ Униң өзгәрмәс муһәббити әнди мәңгүгә түгәп
 кәттиму?
 Униң вәдиси әвлаттин-әвлатқичә инавәтсиз
 боламду?

¹⁰ Тәңри меһри-шәпқитини көрситишни үнтудиму?
 У ғәзәплинип Өз рәһимдиллиғини
 тохтитивәттиму?».

Селаһ.

¹¹⁻¹² Андин мән мундақ дедим: — «Бундақ десәм
 болмайду, бу *етиқатимниң* аҗизлиғи әмәсму!
 Һәммидин Алий Болғучиниң оң қолиниң
 жилирини,

Йәни Яһниң қилғанлирини — яд етимән;
 Қедимдин буянқи карамәтлириңни әсләймән.

¹³ Сениң барлиқ ишлигәнлириң үстидә сеғинип
 ойлинимән;
 Сениң қилғанлириң үстидә истиқамәт қилимән;

¹⁴ И Худа, йолуң болса пак-муқәддәсликтидур;
 Худадәк улуқ бир илаһ бармидур?

¹⁵ Мөҗизиләр Яратқучи Илаһдурсән;
 Әл-милләтләр ара Сән күчүңни намайән қилдиң.

¹⁶ Өз билиғиң билән Өз хәлқиңни,
 Йәни Якуп вә Йүсүпниң пәрзәнтлирини һөрлүккә
 чиқарғансән;

Селәһ. □ ■

17 Сулар Сени көрди, и Худа, сулар Сени көрди;
Титрәк уларни басты,

Деңиз тәглири патипарақ болди. □

18 Қара булутлар суларни төкүвәтти;
Асманлар зор садасини аңлатти;

Бәрһәк, Сениң оқлириң тәрәп-тәрәпкә етилди. ■

19 Гүлдүрмамаңниң авазы қара қуюнда еди,
Чақмақлар жаһанни йорутти;

Йәр йүзи алақзадә болуп тәврәнди. ■

20 Сениң йолуң океан-деңизларда,
Қәдәмлириң чоңқур сулардидур,
Аяқ излириңни тапқили болмайду.

21 Сән қой падисини баққандәк,
Муса вә һарунниң қоли билән Өз хәлқиңни
Йетәклидиң». ■

77

*77-күй *** Тарихниң тегишмақлири *** 1-айәттики
изаһатни көрүң*

1 Асаф язған «Масқил»: —

□ **76:16** «Өз билигиң билән... Якуп вә Йүсүпниң пәрзәнтлирини һөрлүккә чиқарғансән» — ибраний тилидики пеилниң (гаал) мошу йәрдә: «Якуп вә Йүсүпниң пәрзәнтлиригә һәмжәмәт болуп, һөрлүккә чиқарғансән» дегән толуқ мәнини билдүриду. «Гаал» вә «гоел» тоғрилиқ «Тәбирләр»ни көрүң. ■ **76:16** Мис. 15:11

□ **76:17** «Сулар Сени көрди, и Худа, сулар Сени көрди; титрәк уларни басты, деңиз тәглири патипарақ болди» — Асаф һазир «Мисирдин чиқиш»тики ишларни әсләйду. «Сулар» бу йәрдә Израиллар мөжизә билән өткән «Қизил деңиз»ни, андин Иордан дәриясини көрситиду. ■ **76:18** Мис. 14:21 ■ **76:19** Мис. 14:24

■ **76:21** Зәб. 77:53; 79:3; һаб. 3:15; Мар. 6:48; Юһ. 6:19

И Мениң хәлқим, тәлимимни аңлаңлар,
Ағзимдики сөзләргә кулақ селиңлар. □

² Мән ағзимни бир тәмсил билән ачимән,
Ҷедимки тепишмақларни елан қилимән. □ ■

³ Биз буларни аңлиған, билгән,
Ата-бовилиримиз уларни бизгә ейтип бәргән.

⁴ Биз буларни уларниң әвлатлиридин йошурмаймиз,
Келидиған дәвиргә Пәрвәрдигарниң
мәдһийилирини,
Униң күч-қудритини,

Униң қилған карамәт ишлирини баян қилимиз.

⁵ Чүнки У Яқупта бир аған-гувани бекиткән,
Исраилда бир қанунни орнатқан;
У ата-бовилиримизға буларни өз пәрзәнтлиригә
үгитишни буйруған; ■

⁶ Шундақ қилип келәр дәвир,
Йәни туғулидиған балиларму буларни билсун,
Уларму орнидин туруп өз балилириға буларни
үгәтсун;

⁷ Пәрзәнтлири үмүтини Худаға бағлисун,
Тәңриниң қилғанлирини унтумисун,
Бәлки Униң әмирлиригә кирсун;

⁸ Улар ата-бовилириға охшимисун дәп,
Йәни жаһил һәм асий бир дәвир,
Өз қәлбини дурус қилмиған,

□ **77:1** «И Мениң хәлқим, тәлимимни аңлаңлар... Ҷедимки тепишмақларни елан қилимән (2-айәт)» — оқурмәнләр бу күй көрсәткән вақиәләрни Тәвраттики «Мисирдин чиқиш», «Чөл-баявандики сәпәр», «Батур һакимлар» һәм «Самуил (1)», «Самуил (2)» дегән қисимлардин тапалайду. □ **77:2** «... Ҷедимки тепишмақларни елан қилимән» — «тепишмақлар» тоғрилиқ

1-айәттики ишаһатни көрүң. ■ **77:2** Зәб. 48:5; Мат. 13:35

■ **77:5** Қан. 4:9; 6:7

Роһи Тәңригә вапалиқта турмиған бир дәвиргә охшимисун дәп, У шундақ буйругандур.■

9 Мана Әфраимниң әвлатлири,
Қуралланған оқячилар болсиму,
Жәң күнидә сәптин янди.

10 Улар Худаниң әһдисини тутмиди,
Бәлки Униң Тәврат-қанунида меңишни рәт қилди.

11 Улар Униң қилғанлирини,
Өзлиригә көрсәткән карамәтлирини унтуди.

12 У Мисирниң зиминида, Зоанниң даласида,
Уларниң ата-бовилириниң көз алдида мөҗизиләрни
көрсәткән еди;

13 У деңизни бөлүветип,
Уларни оттурисидин өткүзгән;
Суларни дога-дога қилип тиклиди.■

14 У күндүздә булут билән,
Кечидә от нури билән уларни йетәклиди.■

15 Чөл-баяванда ташларни йеривәтти,
Чоңқур сурлардин урғуп чиққандәк ичимликни мол
қилди;■

16 У хада таштин өстәң-еқинларни һасил қилди,
Сунни дәриялардәк аққузди.

17 Бирақ улар йәнә Униң алдида гуна қиливәрди,
Чөлдә һәммидин Алий Болғучиға асийлиқ қилди.

18 Улар көңлидә Тәңрини синиди,
Нәпсини қандурушқа йемәкликни тәләп қилди.

19 Улар Худани һақарәтләп: — «Тәңри чөл-дәшттә
дәстихан салаламду?»■

20 Мана У қорам ташни урувиди,
Сулар урғуп,
Еқинлар булақтәк тешип чиқти;

■ 77:8 Мис. 32:9; 33:3, 5; 34:9; Қан. 9:6, 13; 31:27 ■ 77:13 Мис. 14:21 ■ 77:14 Мис. 13:21; Зәб. 104:39 ■ 77:15 Мис. 17:6; Чөл. 20:11; Зәб. 104:41; 1Кор. 10:4 ■ 77:19 Чөл. 11:1, 4

Энди У бизгә нанму берәләмду?
Өз хәлқини гөш билән тәминләләмду?» —
дейишти. □ ■

21 Шуниң билән Пәрвәрдигар аңлап, ғәзәпләнди;
Яқупқа от туташти,
Исраилға аччиғи кәтирилди; ■

22 Чүнки улар Худаға ишәнмиди,
Униң ниҗатлиғиға улар таянмиди,

23 У әрштин булутларни буйруп,
Асман дәрвазилирини ачқан еди;

24 У улар үстигә «манна»ни яғдуруп,
Уларға әрштики ашлиқни бәргән еди; □ ■

25 Шуниң билән инсанлар күч егилириниң ненини
йегән еди;

У уларға қанғичә озукни әвәткән еди. □ ■

26 Энди У асманда шәриқ шамили чиқирип,
Күчи билән җәнуп шамилиниму елип кәлди; ■

27 У гөшни чаң-тозандәк улар үстигә чүшүрди,
Деңизлар саһилидикки қумлардәк учар-қанатларни
яғдурди.

28 У буларни уларниң барғаһиниң оттурисиға,
Чедирлириниң әтрапиға чүшүрди.

29 Улар болушичә йәп тоюшти,

Чүнки уларниң нәпси тартқинини Худа уларға
кәлтүргән еди.

□ 77:20 «Улар... (йәни хәлиқ) мана У қорам ташни урувиди,
сулар ургуп, еқинлар булақтәк тешип чиқти; әнди у бизгә нанму
берәләмду?» — дейишти» — бу вақиә Тәврат, «Чөл.» 11-бапта
баян қилинған. ■ 77:20 Мис. 17:6; Чөл. 20:11 ■ 77:21 Чөл.

11 □ 77:24 «У улар үстигә «манна»ни яғдуруп, уларға әрштики
ашлиқни бәргән еди» — «манна» асмандин чүшидиған бир хил аш
еди. «Мис.» 16-бапни көрүң. ■ 77:24 Мис. 16:14 □ 77:25 «...
Инсанлар күч егилириниң ненини йегән еди» — «күч егилири»

шүбһисизки, пәриштиләрни көрситиду. ■ 77:25 Юһ. 6:31; 1Кор.
10:3 ■ 77:26 Чөл. 11:31

30 Лекин улар нәпси тартқинидин техи зерикмәйла,
Гөшни еғизлирида техи чайнаватқинидила,

31 Худаниң ғәзиви уларға қарита қозғалди;
У улардин әң қамәтликлирини қиривәтти,
Исраилниң сәрхил яшлирини йәргә урувәтти. ■

32 Мана, шундақ болсиму,
Улар йәнила давамлиқ гуна қиливәрди,
Униң мөжизилиригә техичила ишәнмиди;

33 Шуңа У уларниң күнлирини беһудиликтә,
Жиллирини дәккә-дүккилик ичидә түгәткүзди.

34 У уларни өлтүргили турғанда,
Андин улар Уни издиди;

Улар йолидин йенип, интилип Тәңрини издиди;

35 Улар Худаниң уларниң уюлтеши экәнлигини,
Һәммидин Алий Болғучи Тәңриниң уларниң
һәмжәмәт-қутқузғучиси экәнлигини есигә кәлтүрди.

36 Бирақ улар ағзи билән Униңға хушамәт қилди,
Тили билән Униңға ялған сөз қилди;

37 Чүнки уларниң көңли Униңға садиқ болмиди,
Улар Униң әһдисини чиң тутмиди.

38 Бирақ У йәнила рәһимдил еди;
Қәбиһлигини кәчүрүп, уларни йоқатмиди;
У қайта-қайта Өз ғәзивидин янди,
У қәһрини қозғиғини билән һәммини төкмиди.

39 У уларниң пәқәт әт егилири,
Кәтсә қайтип кәлмәс бир нәпәс экәнлигини яд әтти.

40 Улар чөл-дәшттә шунчә көп қетим Униң аччиғини
кәлтүрди.

Шунчә көп қетим баяванда көңлигә азар бәрди!

41 Бәрһәқ, улар қайтидин йолдин чәтнәп Тәңрини
синиди,
Исраилдики Муқәддәс Болғучиниң жүригини зедә
қилди.

42-43 Улар Униң қолини *аслимиди*;
Уларни зомигәрниң чаңгилидин һөрлүккә қутқузған күнини,
Қандақ қилип Мисирда карамәтләрни яритип,
Зоан даласида мөжизиләрни көрсәткинини есидин чиқарди.

44 У Мисирлиқларниң дәриялирини, еқинлирини қанға айландуруп,
Уларни ичәлмәс қилип қойди; ■

45 Уларниң арисифа нәштәрлик чивинларни топ-топи билән әвәтти,
Һалак қилар пақиларни маңдурди; ■

46 Уларниң зираәтлирини кепинәк қурутлириға тутуп берип,
Мәһсулатлирини чекәткиләргә бәрди; ■

47 Үзүм таллирини мөлдүр билән урдуруп,
Әнжирлирини қирав билән үшшүтивәтти. ■

48 У калилирини мөлдүргә соқтуруп,
Маллирини чақмақ отлирида *көйдүривәтти*.

49 У уларға ғәзивиниң дәһшәтлигини —
Қәһрини, аччиғини һәм еғир күлпәтләрни,
Балаю-апәт елип келидиған бир түркүм пәриштиләрниму чүшүрди.

50 У Өз ғәзиви үчүн бир йолни түзләп қойди;
Уларниң женини өлүмдин айимай,
Бәлки һаятини вабаға тапшурди; ■

51 У Мисирда барлиқ тунжа туғулған балиларни,
Һамниң чедирлирида уларниң ғурури болған тунжа оғул балилирини қириәтти. ■

52 У падицидәк Өз хәлқини Мисирдин сәпәргә атландуруп,

■ 77:44 Мис. 7:20 ■ 77:45 Мис. 8:2,20 ■ 77:46 Мис. 10:13

■ 77:47 Мис. 9:23 ■ 77:50 Мис. 9:6 ■ 77:51 Мис. 12:29; Зәб.

104:36

Чөл-баявандин уларни қой падисидәк башлап маңди;

53 Уларни аман-есән йетәклигәчкә,

Улар қорқунучтин халий болуп маңди;

Дүшмәнлирини болса, деңиз жутуп кәтти. ■

54 У уларни Өз муқәддәс зимининиң чегарасиға,

Оң қоли егиливалған бу тағлиққа елип кәлди.

55 У әлләрни уларниң алдидин қоғливетип,

Зимин үстигә тана тартқузуп өлчәп, уларға тәқсим қилди;

Исраил қәбиллирини уларниң чедирлириға олтирақлаштурди. ■

56 Бирақ улар Худани, һәммидин Алий Болғучини синап аччиқландурди,

Униң тапшурған гува-агаһлирини тутмиди;

57 Бәлки ата-бовлиридәк йолдин тейип асийлиқ қилди,

Хаин оқядәк қейип кәтти.

58 Улар егизликтә қурған ибадәтгаһлар билән Униң фәзивини қозғиди,

Ойма бутлири билән Униң жүригини өртиди. ■

59 Худа уларни аңлап фәзәпләнди,

Исраилдин интайин йиргәнди.

60 У Шилоһдики маканини,

Йәни У инсан арисидә турған чедирни ташлап кәтти, □

61 Өзиниң қудрәт бәлгүсини булап кетишкә,

Шан-шәривини ишғалийәтчиләрниң қолиға бәрди;

■ 77:53 Мис. 14:27,28; 15:10 ■ 77:55 Йә. 13:7; Зәб. 135:21,22 ■ 77:58 Қан. 32:16,21 □ 77:60 «У (Рәб) Шилоһдики маканини, Йәни У инсан арисидә турған чедирни ташлап кәтти» — 60-66-айәтләрдикли вақиәләр «1Сам.» 1-6-бапта баян қилинған.

□ ■

62 Өз хәлқини қиличқа тапшурди,
Өзиниң мираси болғанлардин интайин ғәзәпләнди.

63 От уларниң жигитлирини ялмиди,
Қизлири той нахшилирида махталмайтти.

64 Уларниң каһинлири қилич астида жиқилди,
Лекин тул хотунлири һаза тутмиди. □ ■

65 Андин Рәб бириси уйқидин ойғандәк ойғанди,
Шараптин жасарәтләнгән палвандәк товлиди.

66 У рәқиплирини уруп чекиндүрүп,
Уларни түгимәс рәсваға қалдурди. □ ■

67 Йүсүпниң чедирини шаллап, рәт қилди;
Әфраим қәбилисини таллимиди; □

68 Бәлки Йәһуда қәбилисини,
Яхши көргән Зион теғини таллиди.

69 Шу йәрдә муқәддәс жайини тағ чоққилиридәк,
Йәр-зиминни әбәдий орнатқандәк мәзмут бена
қилди;

□ **77:61** «Өзиниң қудрәт бәлгүсини булап кетишкә, шан-шәривини ишғалийәтчиләрниң қолиға бәрди» — бу әйәттә Худаниң «қудрәт бәлгүси» вә «шан-шәриви» Униң әһдә сандуғини көрситиду. ■ **77:61** 1Сам. 4:10,11 □ **77:64** «Уларниң каһинлири қилич астида жиқилди» — «каһин» ибадәтханида қурбанлиқ қилиш хизмитидә болған мәхсус хадим. ■ **77:64** 1Сам. 4:11,18,19 □ **77:66** «У рәқиплирини уруп чекиндүрүп...» — бу жүмлә ибраний тилида икки бислиқ. Иккинчи мәнаси «У рәқиплириниң қасисаға уруп,..». Тәврат, «1Сам.» 5-бапта, Худа бутпәрәс Филистийәликләргә ваба чүшүрүп, уларни бувасирлар билән қийниди. ■ **77:66** 1Сам. 5:6; 6:4 □ **77:67** «Рәб... Йүсүпниң чедирини шаллап, рәт қилди; Әфраим қәбилисини таллимиди...» — 67-72-әйәтләрдә, Худаниң Давут пәйғәмбәрни Өз хәлқиниң падишаси болушқа, Зион (Йерусалим)ни Өз муқәддәс ибадәтханисиниң қурулуш жайи болушқа таллаш жәрјанини баян қилиниду. һәзрити Давут болса Йүсүп яки Әфраим қәбилилиридин эмәс, бәлки Йәһуда қәбилисидин еди.

70 У Өз қули Давутни таллап,
Уни қой қотанлиридин чақиривалди; ■

71 Қозилирини емитидиған сағлиқларни әгишип
беқиштин айрип,
Уни Өз хәлқи Яқупни, мираси болған Исраилни
беқишқа чиқарди. ■

72 Давут уларни қәлбидики дуруслуғи билән бақти,
Қолиниң әпчиллиги билән уларни йетәклиди.

78

*78-күй ••• Жутни басқан балаю-апәттин көтирилгән
налә-зар*

1 Асаф язған күй: —

И Худа, әлләр Өз мирасиңға бөсүп кирди;
Улар Сениң муқәддәс ибадәтханаңни булғиди;
Йерусалимни дога-дога харабиләргә айландурди. □

2 Улар қуллириңниң жәсәтлирини асмандики учар-
қанатларға йәм қилип,
Мөмин бәндилириңниң әтлирини даладики
һайванатларға ташлап бәрди.

3 Улар хәлқиңниң қанлирини Йерусалим әтрапида
судәк аққузди,
Жәсәтлирини көмгили бирәр адәмму қалдурмиди.

■ **77:70** 1Сам. 16:11; 2Сам. 7:8 ■ **77:71** 2Сам. 5:2; 1Тар.
11:2 □ **78:1** «И Худа, әлләр Өз мирасиңға бөсүп кирди;

улар Сениң муқәддәс ибадәтханаңни булғиди; Йерусалимни
дога-дога харабиләргә айландурди» — бу күй Бабил
падишаси Небоқаднисар миладийәдин илгәрки 597-жили
Йерусалимни, жүмлидин муқәддәс ибадәтханини вәйран қилип,
нурғун Исраилларни әсиргә елип Бабилға елип кәткәндин кейин
йезилған болса керәк.

4 Хошнилиримиз алдида рәсваға қалдуқ,
Этрапимиздикиләргә мәсқирә вә мазақ объекти
болдуқ. ■

5 Қачанғичә, и Пәрвәрдигар?
Сән мәңгүгә гәзәплинәмсэн?

Сениң жүригиң от болуп өртиниверәмду? □ ■

6 Қәһриңни Сени тонумиған әлләр үстигә,
Намиңни билмигән падишалиқлар үстигә
төккәйсән! ■

7 Чүнки улар Яқупни ялмап,
Униң маканини харабиликкә айландурувәтти.

8 Ата-бовилиримизниң қәбиһликлирини бизгә
һесаплимиғайсән;
Рәһимдиллиқлириң бизниң йенимизға чапсан
кәлгәй!

Чүнки биз интайин пәс әһвалға чүшүрүлдуқ. ■

9 Өз намиңниң шәһрити үчүн бизгә ярдәм қилғайсән,
и нижатлиғимизниң Худаси,
Намиң үчүн бизни қутқузғайсән, гуналиримизни
кафарәт қилип кәчүргәйсән;

10 Әлләр немишкә: «Уларниң Худаси қәйәрдә?» дәп
мазақ қилишиду?

Қуллириң төккән қан қәрзиниң һесаби әлләр
арисида, көз алдимизда қилинсун.

11 Әсирләрниң аһ-зарлири алдиңға кәлгәй;

Билигиңниң улуклуғи билән, өлүмгә
буйрулғанларни сақлиғайсән.

12 И Рәб, ят хошнилиримизниң Саңа қилған зор
һақаритини йәттә һәссә қошуп өзлиригә,
Йәни уларниң ичи-бағриға қайтурғайсән;

■ 78:4 Зәб. 43:15; 79:7 □ 78:5 «Сениң жүригиң от болуп
өртиниверәмду?» — ибраний тилида «Сениң һәситиң от болуп
өртиниверәмду? ». ■ 78:5 Зәб. 88:47 ■ 78:6 Йәр. 10:25

■ 78:8 Йәш. 64:8

13 Шундақ қилип, Сениң хәлқиң — Өзүң баққан қойлириң болған бизләр, Саңа мәңгүгә тәшәккүрләр ейтимиз, Әвлаттин әвлатқичә Сениң мәдһийилириңни аян қилимиз.

79

*79-күй Худа йолида жутниң гүллиниши үчүн дуа
.... 1-айәттики изаһатни көрүң*

1-2 «Нилупәрләр» дегән аһаңда; бир гувалик; Асаф язған күй: —

Қулақ салғайсән, и Израилниң падичиси,
Йүсүпни қой падисидәк беқип йетәклигүчи;
И керублар оттурисида Олтарғучи,
Нурланғайсән!□

3 Әфраим, Бинямин, Манассәһләрниң алдида
қудритиңни қозғайсән,
Бизләрни қутқузғили кәлгәйсән!

4 И Худа, бизни Өз йениңға қайтурғайсән!

□ **79:1-2** «Қулақ салғайсән, и Израилниң падичиси, Йүсүпни қой падисидәк беқип йетәклигүчи; и керублар оттурисида Олтарғучи, нурланғайсән!» — бу күй бәлким Израилниң жәнубий тәрипидә (жәнубий падишалиғида, йәни «Йәһуда»да) миладийәдин илгәрки 734-722 жилларда йезилған; шу вақитларда Асурийә империйәси Израил шималий падишалиғиға бөсүп кирип, булаңчилик қилип, уларниң көп адәмлирини әсиргә алди. Жәнубий падишалиқтики бир қисим кишиләр әпсуслинип, шималидики қериндишлири үчүн дуа қилиду. **«керублар оттурисида Олтарғучи»** — Худаниң муқәддәс ибадәтханисидики «әң муқәддәс жай»да әһдә сандуғиниң икки йенида алтундин ясалған бирдин «керуб», йәни күчлүк пәриштиниң сеймаси туриду. Худа әсидә Өз һозуриниң бу икки керуб оттурисида болушиға вәдә қилған.

Жамалиңниң нурины чачқайсән, шунда биз қутқузулимиз!■

⁵ И Пәрвәрдигар, самавий қошунларниң Сәрдари болған Худа,

Хәлқиңниң дуалириға болған ғәзивиң қачанғичә ялқунлап туриду?

⁶ Сән көз яшлирини уларға озуқ орнида қилдиң, Көз яшлирини қача-қачилап уларға ичкүздүң.

⁷ Бизни хошнилиримизға талашқа қойдуң; Дүшмәнлиримиз бизни мәсқирә қилишиду.□ ■

⁸ И самавий қошунларниң Сәрдари болған Худа, Бизни Өз йениңға қайтурғайсән!

Жамалиңниң нурины чачқайсән, шунда биз қутқузулимиз!

⁹ Сән Мисирдин бир түп үзүм көчитини елип кәлдиң; Ят әлләрни һайдиветип, орниға уни тиктиң. ■

¹⁰ Униң алдида йәрни кәң ачтиң; У чоңқур йилтиз тартип, пүтүн зиминға йейилди.

¹¹ Униң сайиси тағларни қаплиди; Ғоллири қудрәтлик кедир дәрәқлиридәк өсти;□

¹² У шахлирини деңизғичә, Пиләклирини *Әфрат* дәрияси бойлириғичә узартти.

¹³ Сән немишкә униң қашалирини бузуп, Мевисини өтүп кетиватқанларниң үзүп елишиға йол қойдуң?

¹⁴ Мана орманлиқтики явайи тоңғузлар уни йериватиду,

■ **79:4** Зәб. 4:8; 30:17; 661:-3; Дан. 9:17 □ **79:7** «Бизни хошнилиримизға талашқа қойдуң» — бәзи кона көчүрмиләрдә: — «Сән бизни хошнимизға мазақ объекти қилдиң» дегән сөзләр тепилиду. ■ **79:7** Зәб. 43:14-15; 78:4 ■ **79:9** Йәш. 5; Йәр. 2:21; Әз. 15; 17:3-10; Юһ. 15:1 □ **79:11** «қудрәтлик кедир дәрәқлиридәк..» — яки «Тәңриниң кедир дәрәқлиридәк...».

Даладики һайванатлар униңдин озуклиниду.

15 И самавий қошунларниң Сәрдари болған Худа, Сәндин өтүнимизки,

Йенимизға қайтқайсән!

Әрштин һалимизға нәзәр салғайсән,

Келип бу үзүм телидин хәвәр алғайсән!□

16 Йәни оң қолуң тиккән бу йилтиздин,

Өзүң үчүн мәзмут йетиштүргән бу оғлуңдин хәвәр алғайсән!

17 Мана у отта көйдүрүлди,

Кесиветилди;

Йүзүңдики тәнбиһий қаришиңни көрүп улар һалак болмақта;

18 Қолуңни оң қолуңдики адәмгә,

Йәни Өзүң үчүн мәзмут йетиштүргән Инсан оғлиға қондурғайсән;□ ■

19 Шундақ қилғанда биз Сәндин һәргиз чекинмәймиз;

Бизни йеңилиғайсән, шунда биз намиңни чақирип Саңа илтижа қилимиз.

20 И Пәрвәрдигар, самавий қошунларниң Сәрдари болған Худа,

Бизни Өз йениңға қайтурғайсән!

Жамалиңниң нурины чачқайсән, шунда биз қутқузулимиз!

□ **79:15** «... Келип бу үзүм телидин хәвәр алғайсән» — ибраний тилида: — «...бу үзүм телини йоқлиғайсән» дегән билән ипадилиниду. □ **79:18** «оң қолуңдики адәм... йәни Өзүң үчүн мәзмут йетиштүргән Инсан оғли..» — «оң қолуңдики адәм», «Өзүң үчүн мәзмут йетиштүргән Инсан оғли» шүбһисизки Мәсиһ тоғрилиқ алдин-ала ейтилған бешарәтлик сөз. ■ **79:18** Зәб. 109:1; Дан. 7:13, 14; Мат. 16:27; Ибр. 1:3; 8:1; 10:12; 12:1; 1Пет. 3:22

80

*80-күй *** Һейт-байрамда Худаниң гува-хитабини
Исраилга әслитиш*

1-2 Нәғмичиләрниң бешиға тапшурулуп «Гиттиф»та
челинсун дәп, Асаф язған күй: —

Күч-қуввитимиз болған Худаға күй ейтип
яңритиңлар,

Яқупниң Худасиға шатлинип тәнтәнә қилиңлар! □

3 Нахшини яңритип, дапни елип,

Йеқимлиқ чилтар һәм равабни челиңлар!

4 Йеңи айда, бәлгүләнгән вақитта,

Байрам-һейт күнимиздә нағра-сүнай челиңлар!

5 Чүнки бу Исраил үчүн бекитилгән бәлгүлимә,

Яқупниң Худасиниң бир пәрманидур.

6 У Мисир зиминида жүрүш қилғанлирида,

(Шу йәрдә биз чүшәнмәйдиған бир тилни аңлап
жүрәттүқ)

У буни Йүсүпкә гува қилип бәрди; □

7 — «Униң мүрисини жүктин сақит қилдим,

Униң қоли севәт көтириштин азат болди;

8 Қистақчиликта нида қилдиң,

Мән сени азат қилдим;

Гүлдүрмама чиққан мәхпий жайдин саңа жавап
бәрдим;

□ **80:1-2** «Нәғмичиләрниң бешиға тапшурулуп «Гиттиф»та
челинсун дәп, Асаф язған күй» — ««Гиттиф»ниң мүмкинчилиги
бар бир мәнәси: «Гат шәһириниң сази». □ **80:6** «Шу йәрдә биз

чүшәнмәйдиған бир тилни аңлап жүрәттүқ» — ибраний тилида
«Шу йәрдә мән чүшәнмәйдиған бир тилни жүрәттим» дегән сөз билән
ипадилиниду. Бу бәлким Худа Өз хәлқигә вакалитән сөзлишини, улар
билән биргә болушини көрситиши мүмкин. «У буни Йүсүпкә гува
қилип бәрди» — «буни» бәлким 3-айәттә тилға елинған һейтларни,
шундақла шу һейтларни сазлар билән жакалашни көрсәтсә керәк.

«Мәрибаһ» сулири бойида сени синидим».

Селаһ.□

⁹ — «Тиңша, хәлқим, Мән сени гувалар билән агаһландурмән;

И Израил, Маңа кулақ салсаң еди!

¹⁰ Араңда ят илаһ болмисун,

Ят әлдики илаһқа баш әгмигин!

¹¹ Сени Мисирдин елип чиққан Пәрвәрдигар Худайиңдурмән;

Ағзиңни йоған ач, Мән уни толдуримән.

¹² — Бирақ хәлқим садаимға кулақ салмиди,

Израилниң Маңа бағланғуси йоқ еди;

¹³ Шуңа Мән уларни өз тәрсалиғиға қоювәттим;

Улар өз мәслиһәтлири билән меңивәрәтти.

¹⁴ — Аһ, Мениң хәлқим Маңа кулақ салса еди!

Израил Мениң йоллиримда жүрсә еди!

¹⁵ Уларниң дүшмәнлирини тезла егилдүрәр едим,

Қолумни рәқиплиригә бурап, уларни басар едим.

¹⁶ Пәрвәрдигарға нәпрәтләнгүчиләр Униң алдида зәиплишип бойсунар еди;

Уларниң шу ахирити мәңгүгә болатти;

¹⁷ Саңа аш-буғдайниң әң есилини йегүзәр едим,

Бәрһәк, қорам таштин һәсәл аққузуп сени қандурап едим».□

81

□ **80:8** «... «Мәрибаһ» сулири бойида сени синидим» — «Мәрибаһ» («елишиш», «жедәл») дегән мәнидә. «Мәрибаһ» икки жайниң исми; шу йәрләрдә болған вақиәләрниң биринчиси Тәврат «Мис.» 17-бапта, иккинчиси «Чөл.» 20-бапта хатириләнгән. □ **80:17** «Саңа аш-буғдайниң әң есилини йегүзәр едим» — «У Саңа аш-буғдайниң әң есилини йегүзәр еди».

81-күй *** Худаниң алий соти

¹ Асаф язған күй: —

Худа Өз илаһий мәҗлисидә туруп риясәтчилик қилиду,

У илаһлар арасида һөкүм чиқириду;□

² — Қачанғичә силәр наһәқ һөкүм чиқирисиләр,

Қачанғичә рәзилләргә йүз-хатирә қилисиләр?

Селаһ.

³ Гадайлар вә житим-йесирларниң дәвасини сораңлар,

Езилгәнләр һәм һажәтмәнләргә адаләтни көрситиңлар;□

⁴ Мискинләр һәм намратларни қутқузуңлар,

Уларни рәзилләрниң чаңгилидин азат қилиңлар!■

⁵ Улар буларни билмәй вә чүшәнмәй зулмәттә кезип жүрмәктә,

Шуңа йәрниң һуллири тәврәнмәктә.

⁶ Мән ейттим: — «Силәр илаһларсиләр,

□ **81:1** «Худа Өз илаһий мәҗлисидә туруп риясәтчилик қилиду, У илаһлар арасида һөкүм чиқириду» — бизниңчә, бу мәҗлискә қатнашқан «илаһлар»ниң Худаниң хәлқигә сотчи болған яки Өз хәлқи арасида һоқуқ-мәс’улийити бар адәмләр екәнлиги төвәндики әйәтләрдин көрүлиду. Мәлум жәһәтләрдин, улар Худадәк адәмләр үстидин һөкүм чиқириду; шуниң үчүн улар бу мәс’улийәтниң еғирлиғини убдан чүшиниши керәк. **«у илаһлар арасида һөкүм чиқириду»** — башқа шәрһчиләр болса «илаһлар» дегәнни йәр йүзидики падиша-һоқуқдарларни көрситиду, дәп қарайду. Музу шәрһчиләр 6-әйәттики «силәр илаһлар» дегәнни кинайилик сөз дәп қарайду; чүнки шу дәвирдики падишалардин көп қисми өзлирини «Худа» дәп қарайтти, хәлқидин өзигә ибадәт қилишини тәләп қилатти. Лекин Рәббимизниң «Юһ.» 10:33-36дә ейтқан шәрһи бойичә, бу сөzlәр кинайилик сөз әмәс; шуңа жуқуриқи чүшәндүрүшимиз тоғра, дәп қараймиз. □ **81:3** «...житим-йесирларниң дәваси» — ибраний тилида «... атисизларниң дәваси». ■ **81:4** Пәнд. 24:11

Һәммиңлар Һәммидин Алий Болғучиниң оғуллири
силәр;

⁷ Шундақ болсиму силәр инсанға охшаш өлисиләр,
Һәр қандақ әмир-бәккә охшашла жиқилисиләр». □

⁸ — Турғин, и Худа, йәр-йүзини сорақ қилғайсән!
Чүнки Сән барлиқ әлләргә варис болғучисән! □ ■

82

82-күй Дүшмәнләрниң сүйқәстлири һәққидә дуа
1-2 Асафниң күй-нахшиси: —

И Худа, үн чиқармай турувалма,

Жим турувалма, сүкүт қилип турувалма, и Тәңрим!

³ Чүнки мана, Сениң дүшмәнлириң давраң қилмақта,
Саңа өчмәнләр баш кәтәрмәктә.

⁴ Улар қувлуқ билән Сениң хәлқиңгә сүйқәст қилиду,
Сениң һимайә қилип қәдирлигәнлириң билән
қаршилишишни мәслиһәтлишиду.

⁵ Улар: — «Жүрүңлар, уларни милләт қатаридин йоқ
қилайли!

Исраилниң нами иккинчи тилға елинмисун!» —
демәктә.

⁶ Улар һәмнәпәс, һәмдил мәслиһәтләшти;

Улар Саңа қарши иттипақ түзди.

⁷ Мана, Едом вә Исмаилларниң чедирлири,
Моаб һәм һагрийлар;

⁸ Гәбал, Аммон, вә Амаләк;

□ **81:7** «Шундақ болсиму силәр инсанға охшаш өлисиләр, һәр
қандақ әмир-бәккә охшашла жиқилисиләр» — 1-айәт вә униңдики
изаһатни көрүң. □ **81:8** «Сән барлиқ әлләргә варис қилсән» —

бу сөз бәлким Мәсиһкә ейтилиши мүмкин. ■ **81:8** Зәб. 2:8;
Ибр. 1:2

Филистийә һәмдә Тур аһалилири,

⁹ Асурийәму уларға қошулды;

Улар Лут оғуллириға яр-йөләк болуп кәлгән.

Селаһ.□

¹⁰ Сән Кишон дәриясида Мидиянийларға,

Сисераға вә Ябинға қандақ тақабил турған болсаң,

Уларғиму шундақ қилғайсән;

¹¹ Булар Ән-Дор йезисида қирилған еди,

Йәр үчүн тизәк-оғутқа айланған еди.

¹² Уларниң әмирлирини Орәб вә Зеәбкә,

Уларниң даһийлирини Зәбаһ һәм Залмуннаға охшаш

қилғайсән;□

¹³ Чүнки улар: «Худаниң чимән-ййлақлирини өзимизгә мүлүк қиливалайли!» — дәп ейтқан.

¹⁴ И Худайим, уларни домилинидигән қамғақтәк,

Шамалда учурулған саман кәби сорувәткәйсән.

¹⁵ От орманлиққа туташқанға охшаш,

Ялқун тағларни көйдүргәнгә охшаш,

¹⁶ Сән йәнә уларни бориниң билән қоғлиғайсән,

Қара қуюниң билән вәһимигә салғайсән;

¹⁷ Уларниң Сениң намиңни издиши үчүн,

Уларниң йүзлирини шәрм-һая билән чөмдүргәйсән,

и Пәрвәрдигар!

¹⁸ Улар номустин әбәдий шәрмәндә болсун,

Жаһанға рәсва болуп йоқитилсун.

¹⁹ Улар билсунки,

□ **82:9** «Улар Лут оғуллириға яр-йөләк болуп кәлгән» — «Лутниң оғуллири» Моаб вә Аммон дегән хәлиқләр болуп шәкилләнгән.

□ **82:12** «Уларниң әмирлирини Орәб вә Зеәбкә, Уларниң даһийлирини Зәбаһ һәм Залмуннаға охшаш қилғайсән» — Сисера, Ябин, (9-айәт) Орәб, Зеәб, Зәбаһ һәм Залмуннаға четишлиқ вақиәләрни билиш үчүн «Батур һакимлар» 7-, 8-бапларни көрүң.

Намиң Пәрвәрдигар болған Сәнла пүткүл жаһандики
Әң Алий Болғучидурсән.

83

*83-күй *** Пәрвәрдигарниң һозурины сегиниш*

¹⁻² Нәғмичиләрниң бешиға тапшурулуп, «Гиттиф»та
челинсун дәп, Коранниң оғуллири үчүн йезилған
күй: —

Маканлириң нәқәдәр әзиздур,
Самави қошунларниң Сәрдари болған Пәрвәрдигар!□

³ Женим Пәрвәрдигарниң һойлилириға тәшна болуп,
Сегинип һәтта һалидин кетиду,
Дилим вә әтлирим һаят Тәңригә тәлмүрүп нида
қилиду;■

⁴ Мана, һәтта мубарәк қучқачму бир маканни тапқан,
Қарлиғачму өзигә һәм бала туғидиған уга ясаидиған
жайни тапқан,

— Йәни Сениң қурбанғаһлириңдин,
И самави қошунларниң Сәрдари болған Пәрвәрдигар,
— Мениң Падишасим, мениң Худайим!

⁵ Сениң өйүндә туруватқанлар бәхитликтур!

Улар үзлүксиз Сени мәдһийиләйду.

Селаһ.

⁶ Күч-қудрити Сәндин болған киши бәхитликтур —
Қәлбидә көтирилмә йоллар болғанлар;□

□ **83:1-2** «Нәғмичиләрниң бешиға тапшурулуп, «Гиттиф»та
челинсун дәп» — «Гиттиф»ниң мүмкинчилиги бар бир мәнәси: «Гат
шәһириниң сази». ■ **83:3** Зәб. 41:1-3; 62:1-3 □ **83:6** «...қәлбидә
көтирилмә йоллар болғанлар» — «көтирилмә йоллар» — көтирип
ясалған, Йерусалимға тавап қилидиған йолучилар маңидиған йоллар
болса керәк.

7 Жиға вадисидин өткәндә,
Улар уни булақликқа айландулар;
Бәрһәк, күз ямғурлири уни бәрикәтләргә
толдуриду.□

8 Улар күчигә-күч улап меңвериду;
Һәр бири Зионға йетип келип, Худаниң һозурида
һазир болиду.

9 И самавий қошунларниң Сәрдари болған
Пәrvәрдигар, дуайимни аңлиғайсән;
И Якупниң Худаси, қулақ салғайсән!
Селаһ.

10 Қара, и қалқинимиз болған Худа,
Өзүң мәсиһ қилғиниңниң йүзигә илтипат билән
қаригин!□

11 Чүнки Сениң һойлилириңда өткән бир күн
Башқа йәрдә өткән миң күндин әладур;
Рәзилләрниң чедирлиридә яшиғандин көрә,
Худайимниң өйиниң босуғисидә турғиним
яхшидур.□

12 Пәrvәрдигар Худа қуяш вә қалқандур,
Пәrvәрдигар шапаәт вә шан-шөһрәт бәхш етиду;

□ **83:7** «Жиға вадисидин өткәндә» — «Жиға вадиси» яки «бака вадиси». Ибраний тилида «бака» биринчидин «жиға»ни билдүриду, иккинчидин бир хил үжмә дәриғини билдүриду, йәнә «жиғлайдиған дәрәк» — кесилгән болса дәрәк сүйи жиғлиғандәк чиқиду. Давут пәйғәмбәр икки қетим бир «Бака вадиси» (йәни «Рәфайим жилғиси»)да ғәлибә қилди һәм әшу йәрдә униң үч жан-дости женини тәвәккүл қилип униңға су елип кәлди («2Сам.» 5-, 23-бапта). «күз ямғурлири уни бәрикәтләргә толдуриду» — Қанаанда (Пәлестиндә) күз ямғурлири йәрни һайдаш, һәм уруқ селишқа тәйяр қилиду. □ **83:10** «Өзүң мәсиһ қилғиниңниң йүзигә илтипат билән қаригин!» — «мәсиһ қилғини», 2-күйдикли изаһатларни, шундақла «Тәбирләр»ниму көрүң. □ **83:11** «Худайимниң өйиниң босуғисидә турғиним яхшидур» — йәнә бир хил тәржимиси: «Худайимниң өйидә ишикбақар болғиним яхшидур».

Дурус маңғанлардин У һәр қандақ илтипатни һеч айимайду;

13 Самавий қошунларниң Сәрдари болған Пәрвәрдигар,
Бәхитликтур Саңа таянған инсан!■

84

*84-күй *** Исраилниң үзүл-кесил товва қилиши үчүн меһри-шәпқәт тәләп қилиш*

1-2 Нәғмичиләрниң бешиға тапшурулуп оқулсун дәп, Корәһниң оғуллири үчүн йезилған күй: —

Сән Өз зиминиңға илтипат көрситип, Яқупни сүргүнлүктин қайтурған едиң, и Пәрвәрдигар.

3 Хәлқиңниң қәбиһлигини кәчүрүм қилип, Барлиқ гуналирини япқан едиң, Селаһ.

4 Сән пүтүн қәһриңни ичиңгә қайтурувелип, Ғәзивиңниң әшәддийлигини янған едиңсән.

5 Әнди бизни Өз йениңға қайтурғайсән, и ниҗатлиғимиз болған Худа!

Бизгә болған аччиғиңға һай бәргәйсән!□

6 Сән бизгә әбәдий ғәзәплинәмсән?

Әвлаттин-әвлатқичә ғәзивиңни созамсән?

7 Хәлқиң Өзүңдин шатлиниши үчүн,

■ **83:13** Зәб. 2:12; 33:9 □ **84:5** «Әнди бизни Өз йениңға қайтурғайсән, и ниҗатлиғимиз болған Худа! Бизгә болған аччиғиңға һай бәргәйсән!» — Худаниң Исраилға рәһимдиллиқ көрситиватқинини көрүп (3-айәтни көрүң), мошу күйниң муәллипи Худадин Исраилни үзүл-кесил товва қилдурғайсән, уларни Өз йениңға, шундақла Өз жутиға қайтурғайсән, дәп дуа қилишни башлайду.

Бизни қайтидин йеңилимамсән?■

⁸ Бизгә өзгәрмәс муһәббетиңни көрсәткәйсән, и Пәрвәрдигар,

Бизгә нижатлиғиңни ата қилғайсән!

⁹ Тәңри Пәрвәрдигарниң немиләрни дәйдиғанлиғиға қулақ салай;

Чүнки У Өз хәлқиғә, Өз мөмин бәндилиригә аман-хатиржәмликни сөзләйду;

Улар йәнә һамақәтликкә қайтмисун!

¹⁰ Зиминимизда шан-шөһрәтниң туруши үчүн,

Дәрһәқиқәт, Униңдин әйминидиғанларға Униң нижатлиғи йеқиндур;

¹¹ Өзгәрмәс муһәббәт вә һәқиқәт өз ара көрүшти;

Һәққанийәт вә аман-хатиржәмлик бир-бирини сөйүшти;□ ■

¹² һәқиқәт йәрдин үнүп чиқмақта,

Һәққанийәт әршләрдин қарайду.

¹³ Пәрвәрдигар бәрикәт бериду,

Зиминимиз һосулини бериду;■

¹⁴ һәққанийәт Униң алдида маңиду,

Униң қәдәмлиригә йол һазирлайду!□

85

85-күй Ялғузлуқта, қийналған күндә шапаәт тиләш

■ **84:7** Зәб. 70:20; 79:19; 137:7 □ **84:11** «Өзгәрмәс муһәббәт вә һәқиқәт өз ара көрүшти; һәққанийәт вә аман-хатиржәмлик бир-бирини сөйүшти» — бу сирлиқ сөзләр шүбһисизки, Мәсиһниң өзини қурбанлиқ қилғинида, әмәлгә ашурулди. ■ **84:11** Ибр. 7:2 ■ **84:13** Зәб. 66:7 □ **84:14** «Һәққанийәт Униң алдида маңиду, униң қәдәмлиригә йол һазирлайду!» — йәнә бир хил тәржимиси: «Һәққанийәт Униң алдида маңиду, һәм өзини Униң қәдәмлиригә орнитиду».

¹ Давутниң дуаси:

Қулиқиңни мән тәрәпкә тутқин, и Пәрвәрдигар, маңа
жавап бәргәйсән;

Чүнки мән езилгән вә һажәтмәндурмән.

² Женимни сақлиғайсән,

Чүнки мән Саңа мөминдурмән;

И Сән Худайим, Саңа таянған қулуңни қутқузғайсән;

³ Маңа меһри-шәпқәт көрсәткәйсән, и Рәб,

Чүнки мән күн бойи Саңа нида қилимән.

⁴ Қулуңниң женини шат қилғин,

Чүнки женим Саңа тәлмүрүп қарайду;

⁵ Чүнки Сән Рәб, меһриван, кәчүрүмчан Сән!

Өзәңгә илтижа қилғанларниң һәммисигә зор меһир-
муһәббәт көрсәткүчидурсән!

⁶ Мениң дуайимға қулақ салғин, и Пәрвәрдигар,

Йелинишлиримниң садасини аңлиғайсән;

⁷ Бешимға күн чүшкәндә,

Мән Саңа илтижа қилимән,

Чүнки Сән маңа жавап берисән. ■

⁸ Илаһлар арисидә Сениң тәндишиң йоқтур, и Рәб;

Қилған ишлириңниңму тәндиши йоқтур. □ ■

⁹ Сән яратқан барлиқ әлләр келип сениң алдиңда

сәждә қилиду, и Рәб,

Намиңни улуклайду.

¹⁰ Чүнки Сән наһайити бүйүксән,

Мөжизиләрни Яраткүчидурсән;

Сән Худадурсән, ялғуз Сәнла.

¹¹ Өз йолуңни маңа үгәткәйсән, и Пәрвәрдигар,

Вә Сениң һәқиқитиңдә жүримән;

■ **85:7** Зәб. 17:7; 49:15; 54:17-18 □ **85:8** «Илаһлар арисидә
Сениң тәндишиң йоқтур, и Рәб...» — бу әйәт «илаһлар»ниң
һәқиқий мәвжүт екәнлигини етирап қилмайду, әлвәттә. ■ **85:8**
Қан. 3:24; Зәб. 135:4

Намиңға һөрмәт-әймиништә болушум үчүн,
қәлбимни пүтүн қилғайсән.■

12 Я Рәббим Худа, пүтүн қәлбим билән Сени
мәдһийиләймән,
Әбәдил-әбәт намиңни улуклаймән.

13 Чүнки маңа болған меһир-муһәббितिң зордур,
Сән тәһтисараниң тәглиридин женимни қутқузисән;

14 И Худа, тәкәббурлар маңа қарши көтирилди,
Әшәддийләрниң жамайти женимни издимәктә,
Улар Сени нәзиригә алмәйду!■

15 Амма Сән, Рәб, рәһимдил вә шәпқәтлик Илаһсән,
Асанлиқчә аччиқланмайсән,
Меһир-муһәббәт һәм һәқиқәт-садиқлиғиң тешип
туриду.■

16 Мән тәрәпкә бурулуп, шәпқәт көрсәткәйсән;
Өз қулуңға күчүңни бәргәйсән,
Дедигиңниң оғлини қутқузғайсән!

17 Маңа өчмәнләрниң уни көрүп хижил болуши үчүн,
Илтпатиңни көрситидиған бир аламәтни маңа
көрсәткин;
Чүнки Сән Пәрвәрдигар, маңа ярдәм қилдиң,
Маңа тәсәлли берип кәлгәнсән.

86

86-күй ••• Зионниң улуклуғи

1 Коранниң оғуллири үчүн йезилған күй-нахша: —
Униң ули болса муқәддәс тағлардидур.□

2 Пәрвәрдигар Зионниң дәрвазилирини сөйиду,

■ **85:11** Зәб. 24:4-5; 26:11; 118:33 ■ **85:14** Зәб. 53:5-7 ■ **85:15**
Мис. 34:6; Чөл. 14:18; Нәһ. 9:17; зәб. 102:8; 144:8; Йо. 2:13 □ **86:1**
«Униң ули болса муқәддәс тағлардидур» — «Униң ули» — Худаниң
ули, демәк.

Якупниң барлиқ макан-жайлиридинму әвзәл көриду;

³ Сениң шәривиңгә улук ишлар ейтилмақта, и Худаниң шәһири!

Селаһ.

⁴ «Мени тонуп билгәнләр арисидә Раһаб билән Бабилни тилға алимән;

Мана Филистийә, Тур билән Ефиопийә;

Мана бу адәм шу йәрдә туғулған» — дәймән. □

⁵ Бәрһәқ, Зион тоғрилиқ шундақ ейтилиду: —

«Бу адәм, паланчи-покунчи униңда туғулған,

һәммидин Алий Болғучиниң Өзи уни мустәһкәмләйду».

⁶ Хәлиқ-қовмларни хатирилигинидә Пәрвәрдиғар: —

«Бу киши бу йәрдә туғулған» — дәп алаһидә хатиригә йезип қойиду.

Селаһ. □

⁷ Нахшичилар, уссулчилар шуни тәң ейтиду: —

«Мениң барлиқ булақ-мәнбәлирим сениңдидур!» □

□ **86:4** «... арисидә Раһаб билән Бабилни тилға алимән» — «Раһаб» бу йәрдә Мисирни билдүриду (мәниси: «тәкәббур». «Йәш.» 30:7ни көрүң). ««Мени тонуп билгәнләр арисидә Раһаб билән Бабилни тилға алимән... мана бу адәм шу йәрдә туғулған» — дәймән» — сөзлигүчи Худа Өзи болса керәк. □

86:6 ««Бу киши бу йәрдә туғулған» — дәп алаһидә хатиригә йезип қойиду» — бу сирлиқ сөз Худаниң Йәһудий болмиған («ят әллик») Өзигә етиқат қилғучиларни етиқати арқилиқ «Өзүмгә тәвә адәм, Өзүмниң аиләмдики адәм» дәп һесаплап, уларға илтипат қилип: «Йерусалимда туғулған» дәп һесаплайдиганлиғини көрситиду. □

86:7 «Мениң барлиқ булақ-мәнбәлирим сениңдидур!» — «сениңда» бәлким Зионда дегән мәнидә. Бәзи алимлар мәнасини «Худа Өзидә» дәп қарайду.

87

87-күй Тум қараңғулуқ

1-2 Корәһниң оғуллири үчүн йезилған күй-нахша: —
Нәғмичиләрниң бешиға тапшурулуپ, «Махалат-
леанот» аһаңида оқулсун дәп, Әзралиқ һеман язған
«Масқил»: —

И Пәрвәрдигар, нижатлиғим болған Худа,
Кечә-күндүз Саңа налә қилип кәлдим. □

3 Дуайим Сениң алдиңға кирип ижабәт болсун;
Нидайимға кулақ салғайсән;

4 Чүнки дәрдрәдин женим тойған,
Һаятим тәһтисараға йеқинлашқан,

5 һаңға чүшүватқанлар қатарида һесаплинимән;
Күч-мадари қуруған адәмдәк болуп қалдим.

6 Өлүкләр арисиға ташланғанмән,

Қирилип қәбирдә ятқанлардәк;

Сән уларни йәнә әслимәйсән,

Улар қолуңдин үзүп елинип жирақ қилинған. □

7 Сән мени һаңниң әң тегигә,

Зулмәтлик жайларға, деңизниң чоңқур йәрлиригә

чөмдүрдүң.

8 Кәһриң үстүмгә еғир жүктәк басти,

Барлиқ долқунлириң билән мени қийнидиң.

9 Мәндин дост-бурадәрлиримни жирақлаштурдүң;

Уларни мәндин йиргәндүрдүң;

Мән қамалғанмән, һеч чиқалмаймән.

□ **87:1-2** «Нәғмичиләрниң бешиға тапшурулуپ, «Махалат-леанот» аһаңида оқулсун дәп...» — «Махалат-леанот»ниң мәнаси намәлум; бәзи алимлар «ажизлиқтики дәрдрә» яки «харлиқтин чиққан кесәл» дәп тәржимә қилиду. □ **87:6** «Улар қолуңдин үзүп елинип жирақ қилинған» — мәнаси, бәлким: «Худаниң инсанларға дайим көрситидиған көйүмидин айрилиған» дегәндәк.

- 10 Көзлирим азап-оқубәттин хирәләшти;
 һәр күни Саңа нида қилимән, и Пәрвәрдигар,
 Қоллиримни Саңа көтирип кәлдим.
- 11 Өлүкләргә мөҗизә көрситәрсәнму?
 Мәрһумлар орнидин туруп Саңа тәшәккүр ейтарму?
- 12 Өзгәрмәс муһәббитиң қәбирдә баян қилинарму?
 Һалакәт диярида садиқлиқ-һәқиқитиң махтиларму?
- 13 Карамәтлириң зүлмәттә тонуларму?
 һәққанийлиғиң «унтулуш зимини»дә билинәрму?
- 14 Бирақ мән болсам, Пәрвәрдигар, Саңа пәрәд
 көтиримән,
 Таң сәһәрдә дуайим алдиңға кириду.
- 15 И Пәрвәрдигар, немигә җенимни ташливәттиң?
 Немигә җамалиңни мәндин йошурдуң?
- 16 Яшлиғимдин тартип мән езилгән, бемардурмән;
 Вәһшәтлириңни көрүверип һеч һалим қалмиди.
- 17 Қәһриң үстүмдин өтти;
 Вәһимилириң мени набут қилди.
- 18 Улар күн бойи ташқин сулиридек мени оравалди,
 Тамамән мени чөмдүрди.
- 19 Җан достлиримни, ағинилиримни мениңдин
 жирақлаштурдуң,
 Мениң әзиз достум болса қараңғулуқтур!□

88

88-күй ••• Худаниң Давут үчүн бекиткән мәңгүлүк әһдисигә — немишкә мәғлубийәт һәм мунқәризлиқ болиду?
 1-2 Эзраһлиқ Етан язған «Масқил»: —

□ **87:19** «Мениң әзиз достум болса қараңғулуқтур!» — башқа бир хил тәрҗимиси «Яр-бурадәрлирим қараңғулуққа көмүлүп қалди».

Пәрвәрдигарниң өзгәрмәс муһәббитини әбәдий күйләймән,

Ағзимда дәвирдин-дәвиргичә һәқиқәт-садақитиңни аян қилимән. □

³ Чүнки мән: Өзгәрмәс муһәббәт мәңгүгә тиклинип маңиду,

Сән һәқиқәт-садақитиңни әршиәлада мустәһкәмләватисән — дәп билдим;

⁴ Сән дедиңки: —

«Мән талливалғиним билән әһдә түзгәнмән;

Қулум Давутқа қасәм қилдим: —

⁵ Сениң әвладиңни мәңгү давам қилдуримән, Тәхтиңни әвлаттин-әвлатқа қуруп чиқимән».

Селаһ.

⁶ һәм асманларму Сениң мөҗизилириңни тәбрикләйду, и Пәрвәрдигар,

Муқәддәсләрниң җамаитидә улар һәқиқәт-садақитиңни мәдһийиләйду; □ ■

⁷ Чүнки асманларда Пәрвәрдигарниң тәндиши барму?

Қудрәт Егисиниң оғуллири арисида Пәрвәрдигарға охшайдиган ким бар?

⁸ Тәңриниң һәйвиси муқәддәсләрниң мәҗлисидикиләрни қаттиқ титритиду,

Униң әтрапидикиләрниң һәммиси үчүн У қорқунучлуқтур.

□ **88:1-2** «Әраһлиқ Етан язған «Масқил»: — ...» — әгәр бу «Етан» Давут падишаниң дәвридә яшиған («1Пад.» 4:31-айәттики «Етан») болса, бу күй бешарәт болуши керәк. Ундақ болмиса Давутниң ханидани тәхттин мәһрум болғандин кейин (Бабилда сүргүн болғандин кейин) башқа бир Етан язған. □ **88:6** «Муқәддәсләрниң җамаитидә улар һәқиқәт-садақитиңни мәдһийиләйду» — «муқәддәсләр» һәм 6-айәттики «қудрәт егисиниң оғуллири» пәриштиләрни көрсәтсә керәк. ■ **88:6** Зәб. 18:1-3

9 И Пәрвәрдигар, самавий қошунларниң Сәрдарии болған Худа,
 Қудрәтлик Яһ,
 Саңа охшайдиған ким бар?
 Әтрапиңда һәқиқәт-садақитиң туруқлуқтур.

10 Деңизниң мәғрурлуғи үстидин һөкүм сүрисән,
 Долқунлири өркәшлигәндә, сән уларни
 тиничландурисән;

11 Раһабни өлгидәк янжидиңсән,
 Күчлүк билигиң билән дүшмәнлириңни тирипирән
 қилип тарқитивәттиң.□

12 Асманлар сениңки, йәрму Сениңкидур,
 Жаһан һәм униңға толған һәммини бәрпа қилдиң.■

13 Шимал вә жәнупни, уларни яратқансән,
 Табор вә һәрмон чоққилири намиңни яңритип
 күйләр.

14 Қудрәтлик биләк сениңкидур;
 Күчлүктур Сениң қолуң, оң қолуң һәм
 көтириклүктур.

15 Тәхтиңниң ули һәққанийлиқ һәм адаләттур,
 Муһәббәт һәм һәқиқәт-садақәт дайим дидариң
 алдида маңиду.■

16 Тәнтәнә садасини билгән хәлиқ бәхитликтур;
 Улар Сениң жамалиңниң нурида маңиду, и
 Пәрвәрдигар!□

17 Улар намиңда күн бойи шат болар,
 һәққанийлиғиңда улар көтирилди.

18 Чүнки уларниң күчиниң шан-шәриви өзүңдурсән,

□ **88:11** «Раһабни өлгидәк янжидиңсән» — «Раһаб» һәм деңиз әждиһаси (жин-шәйтанларниң бир ипадиси) һәм Мисирниң бир лақими еди. Мәнаси «мәғрур»дур («Йәш.» 30:7ни көрүң). ■ **88:12** Зәб. 23:1, 2 ■ **88:15** Зәб. 84:14; 96:2 □ **88:16** «Тәнтәнә садаси» — яки «Ғаливийәтниң вақириши», яки «Һейтлиқ тәнтәниләр».

Сениң илтипатиң билән мүнғүзимиз көтирилиду.□

19 Чүнки Пәрвәрдигар бизниң қалқинимиз,
Исраилдики Муқәддәс Болғучи Шаһимиздур.□

20 Сән бурун Өз мөмин бәндәңгә ғайипанә аламәттә көрүнүп сөз қилип шуни дегән едиңсән: —

«Мән бир әзимәт үстигә ярдимимни қондурдум,
Әл арисидин мән талливалған бирисини көтәрдим;□

21 Қулум Давутни таптим,
Муқәддәс мейим билән Мән уни мәсиһ қилип
тиклидим.■

22 Қолум униңға яр болушқа бекитилгән,
Билигим уни күчләндүриду.

23 Дүшмән униңдин һеч алван-селиқ алмайду,
Пәскәш адәм уни қистимайду;■

24 Бәлки Мән рәқиплирини униң алдида янжиймән,
Уни өч көргәнләрни йәр билән йәксан қилимән;

25 Өз һәқиқәт-садақитим һәм мейир-муһәббитим
униңға яр болар,

Һәм Мениң нагим билән униң мүнғүзи көтирилиду.

26 Мән униң қолини деңиз үстидә,
Оң қолини дәрриялар үстидә қойимән.

27 У Мени чақирип дәйдуки: —
«Сән мениң Атам, мениң Тәңрим,
Нижатлиғим болған қорам тешидурсән!»■

□ **88:18** «Сениң илтипатиң билән мүнғүзимиз көтирилиду» — «мүнғүз» мәлум әлниң яки адәмниң шан-шәривини, күч-қудритини билдүриду. □ **88:19** «Чүнки Пәрвәрдигар бизниң қалқинимиз, Исраилдики Муқәддәс Болғучи Шаһимиздур» — башқа бир хил тәржимиси: «Чүнки қалқинимиз Пәрвәрдигардин, Шаһимиз Исраилдики Муқәддәс Болғучидиндур». □ **88:20** «Сән бурун Өз мөмин бәндәңгә ғайипанә аламәттә көрүнүп сөз қилип шуни дегән едиңсән...» — бу тоғрилиқ «2Сам.» 7:8-17ни көрүң. ■ **88:21**

1Сам. 16:1,13 ■ **88:23** 2Сам. 7:10 ■ **88:27** 2Сам. 7:14; Ибр. 1:4,

28 Мән йәнә уни Мениң тунжа оғлум дәп,
Дуня падишалиридин әң жуқуриси қилимән. ■

29 Мениң муһәббитимни униң үчүн әбәдий
қалдуirimән,

Мениң әһдәм униң билән мәһкәм туриду;

30 Мән униң нәслини әбәдийләштүримән,
Униң тәхтини асманниң күнлиридәк давам
қилдуirimән.

31 Мабада оғуллири Тәврат-қанунумдин чиқип,
Һөкүмлим бойичә жүрмисә, ■

32 Бәлгүлимилиримни бузса,
Әмирлимгә итаәт қилмиса,

33 — У вақитта итаәтсизлигини таяқ билән,
Гунайини яра-жараһәт билән җазалаймән.

34 Лекин муһәббитимни униңдин үзүп қоймаймән,
Һәқиқәт-садақитимгә хиянәт қилмаймән;

35 Мән түзгән әһдәмни әсла бузмаймән,
Ләвлиримдин чиққанлирини һеч өзгәртмәймән.

36 Мән бир қетим пак-муқәддәслигимгә қәсәм ичтим
—

Давутқа қәти ялған сөзлимәймән: — ■

37 «Униң әвлади әбәдий давамлишар;
Униң тәхти көз алдимдики қуяш кәби турар; ■

38 У ай кәби мәңгүлүк мустәһкәмлинәр,
Асмандики турғун гувачидәк мәзмут турар».

Селаһ. □

39 Бирақ Сән буларни чәткә қеқип, тенип кәттиң;
Сән мәсиһ қилған падишаға қаттиқ фәзәпләндиң. ■

■ 88:28 Зәб. 2:7; 71:11; Кол. 1:15-18 ■ 88:31 2Сам.
7:14 ■ 88:36 Ибр. 6:13,17,18 ■ 88:37 Мат. 27:45

□ 88:38 «У ай кәби мәңгүлүк мустәһкәмлинәр, асмандики турғун
гувачидәк мәзмут турар» — «асмандики турғун гувачи» йәнә айна
көрситишиму мүмкин. ■ 88:39 Зәб. 21:1-2; Мат. 27:46; Йәш.
53:3-6, 10

40 Қулуң билән түзгән әһдидин ваз кәчтиң,
Униң тажини йәргә ташлап дағ тәккүздуң.

41 Униң барлиқ там-пасиллирини жиқитип,
Қәлъялирини харабиликкә айландурдуң. ■

42 Йолдин өтүватқанларниң һәммиси уни
булимақта,

У барлиқ хошнилири алдида рәсва болди. ■

43 Уни әзгәнләрниң оң қолини жуқури кәтәрдиң,
Пүткүл дүшмәнлирини хошал қилдиң.

44 Бәрһәк, Сән униң қиличиниң бисини қайривәттиң,
Жәндә уни тик турғузмидиң.

45 Униң жулалиқини йоқитип,
Униң тәхтини йәргә өрүвәттиңсән. ■

46 Яшлиқ күнлирини Сән қисқарттиң,
Уни хижаләткә чөмдүрдүң.

Селаһ.

47 Қачанғичә, и Пәрвәрдигар?

Өзүңни әбәдий йошуриверәмсән?

Қәһриң от кәби мәңгү янарму?

48 Маңа нисбәтән, өмүрниң қис экәнлигини әстә
тутқин!

Немишқиму барлиқ инсан балилирини беһудиликкә
яратқансән?

49 Қени, қайси адәм яшап өлүмни көрмәйдикән?

У женини тәһтисараниң чаңгилидин
қутқузаламдикән?

Селаһ. ■

50 Сән һәқиқәт-садақитиңдә Давутқа қәсәм ичкән,

Авалқи меһир-муһәббәтләр қәйәрдә қалди, я
Рәббим? ■

■ 88:41 Зәб. 70:13-14 ■ 88:42 Зәб. 79:13-14 ■ 88:45 Йәш.
53:7-8 ■ 88:49 Зәб. 48:7-13, 16 ■ 88:50 2Сам. 7:15

51 Қуллириң учраватқан мәсқириләрни яд әткәйсән,
и Рәб —

Мән ичимдә пүткүл күчлүк әлләрниң мазақлирини
көтирип жүримән —

52 Дүшмәнлириңниң Өзүң мәсиһ қилғанниң
қәдәмлирини қанчилик мәсқирилигинини,
И Пәрвәрдигар, яд әткәйсән!

53 Пәрвәрдигарға мәңгүгә тәшәккүр-мәдһийә
қайтурулсун!
Амин! Амин!

89

*Төртинчи бөлүм ••• 89-күй ••• һаятни қәдирләйдиган
даналиқ*

1 Худаниң адими болған Мусаниң дуаси: —

Я Рәббим,

Сән барлиқ дәвирдә бизгә макан болуп келиватисән;

2 Тағлар вужудқа кәлмәстин бурун,

Сән йәр вә аләмни шәкилләндүрмәстин бурун,

Әзәлдин әбәткичә Тәңридурсән.

3 Сән инсанни тупраққа айландуруп: —

«Һәй, инсан балилири, қайтиңлар!» — дәйсән.

4 Мана, Сениң нәзириңдә миң жил —

Өтүп кәткән түнүгүнки бир күн,

Түндики бир жесәктур, халас.

5 Сән адәмләрни су ташқинидәк елип кетисән,

Улар өтүп кәткән бир уйқидәк,

Таң сәһәрдә үнүп чиққан от-чөпкә охшайду —

6 Өтигәндә улар көкирип үниду,

Кечиси болса кесилип, солишип кетәр.

7 Чүнки биз ғәзивиң билән йоқаймиз,

Қәһриң билән дәккә-дүккидә қалимиз.

8 Сән қәбиһликлиримизни көз алдиңға,
Йошурун қилмишлиримизни жамалиңниң нури
алдиға қойдуң.

9 Барлиқ күнлиримиз дәрғәзивиң астида өтүп
кетиду,

Жиллиримизни бир уһ тартиш биләнла түгитимиз.

10 Өмримизниң жилири йәтмиш жил,
Мағдуримиз бар болса сәксән жил;
Бирақ уларниң пәхри жапа вә беһудиликтур;
Һаят тезлик билән үзәр,
Мана, биз учуп кәттуқ.

11 Саңа болған һөрмәт-әйминишниң аз-көплүгигә
қарап һесаплинидиған,

Аччиғиңниң шиддитини ким билсун?

12 Шуңа көңлиримизни даналиққа қоюшимиз үчүн,
Күнлиримизни санашни бизгә үгәткәйсән!

13 Йенимизға қайтқайсән, и Пәрвәрдигар, Сени
қачанғичә...?!

Қуллириңға рәһим қилғайсән!

14 Бизни әтигәндә өзгәрмәс муһәббетиң билән
қандурғайсән;

Ундақта барлиқ күнлиримиздә күйләрни яңритип
шатлинимиз.

15 Сән бизни жапаға чөмгән күнләргә асасән,
Күлпәтни көргән жилиримизға асасән йәнә хурсән
қилғин!

16 Улуқ ишлириң қуллириңға көрүнгәй,
Шану-шәвкитиң уларниң оғуллириғиму ашкарә
болғай!

17 Пәрвәрдигар Худайимизниң шерин мәрһәмити
үстимиздә болғай,

Қолимизниң ишлирини үстимизгә бәрикәтлик
қилғайсән,

Бәрһәқ, қолимизниң ишлирини бәрикәтлик қилғайсән!

90

*90-күй *** Худаниң һәр хил яманлиқтин, жин-шәйтанлардин қогдиши*

¹ Әң Алий Болғучиниң мәхпий жайида турғучи, һәммигә қадирниң сайисидә арамхуда яшайду.

² Мән Пәрвәрдигарни: —

«Мениң башпанаһим, Мениң қорғиним;
Мениң Худайим, Униңға тайинимән» — дәймән.

³ Бәрһәқ, У қилтақчиниң тозиқидин сени қутулдуриду,

Шум ваба-қазадин һәм халас етиду.■

⁴ У пәйлири билән сени япиду;

Қанатлири астида панаһ таписән;

Униң һәқиқити саңа қалқан һәм истиһкамдур.■

⁵ Сән нә кечидики вәһимидин,

Нә күндүзи учуватқан оқтин,■

⁶ Нә қараңғулуқта кәзгүчи вабадин,

Нә чүш вақтида вәйранчилик қилғучи һалакәттин қорқмайсән.

⁷ Сениң йениңда миңи жиқилип,

Оң йеқинда он миңи ғулап чүшсиму,

Лекин бала-қаза саңа йеқинлашмайду.

⁸ Сән пәқәт көзлириң билән беқип,

Пасиқларға берилгән жазани көрисән.

⁹ Пәрвәрдигарни панаһим дәп билгиниң үчүн,

Һәммидин Алий Болғучини макан қилғиниң үчүн,

¹⁰ Бешиңға һеч палакәт чүшмәйду,

■ 90:3 Зәб. 123:7 ■ 90:4 Зәб. 56:1-2 ■ 90:5 Аюп 5:19,20;

Пәнд. 3:25; Күй. 3:8

Һеч ваба чедириңға йеқинлашмайду.

11 У Өз пәриштилиригә сениң һәққиндә әмир қилиду, Шуниң билән улар пүткүл йоллириңда сени сақлайду. ■

12 Айиғиң ташқа урулуп кәтмәслиги үчүн, Улар сени қоллирида кәтирип жүриду. ■

13 Шир вә кобра илан үстидин бесип өтисән, Аслан вә әждиһани дәссәп-чәйләйсән. ■

14 «У Маңа муһәббитини бағлиғанлиғи үчүн, Мән уни қутулдуримән;

У намимни тән алғини үчүн жуқурида сақлаймән.

15 У Маңа нида қилиду, Мән униңға жавап беримән;

Еғир күн уни басқанда униң билән биллә болимән;

Мән уни халас қилип, иззәт-һөрмәткә сазавәр қилимән.

16 Узақ өмүр билән уни қандуримән, һәм нижатлиғимни униңға көрситимән».

91

91-күй ... Мәдһийә

1-2 Шабат күни үчүн бир күй-нахша: —

Пәрвәрдиғарға тәшәккүр ейтиш,
Намиңни күйләш әладур, и һәммидин Алий
Болғучи! □

3 Өзгәрмәс муһәббитиңни сәһәрдә,

Кечиләрдә болса, һәқиқәт-садақитиңни жақалаш,

4 Он тарлиқ саз вә равабни челип,

■ 90:11 Зәб. 33:8; Мат. 4:6; Луқа 4:10 ■ 90:12 Луқа

4:11 ■ 90:13 Аюп 5:22,23 □ 91:1-2 «Шабат күни үчүн бир

күй-нахша...» — «шабат күни» — шәнбә күни, йәни Худа Йәһудий хәлқигә бекиткән арам елиш күни.

Чилтар билән муңлуқ аһаңда челиш әладур!

⁵ Чүнки Сән Пәрвәрдигар, Өз қилғиниң арқилиқ мени хурсән қилдиң,

Қоллириңниң қилғанлири билән мән роһлинип нахша ейтимән.

⁶ Пәрвәрдигар, қилған ишлириң немидегән улукдур! Ойлириң наһайити чоңқурдур!

⁷ Беғәм киши буни билмәс, һамақәт буни чүшәнмәс, ■

⁸ Рәзилләр от-чөптәк айниғанда,

Қәбиһлик қилғучиларниң һәммиси гүлләнгәндә, Мәңгү һалак болуп кетидиғанлар шулардур! □

⁹ Лекин Сән, и Пәрвәрдигар, әбәдил-әбәт үстүн турисән.

¹⁰ Чүнки мана дүшмәнлириң, и Пәрвәрдигар, Мана дүшмәнлириң йоқилиду;

Барлиқ қәбиһлик қилғучилар тирипирән қиливетилиду!

¹¹ Мүңгүзүмни явайи буқиниңқидәк көтирисән; Бешим йеңи май сүркәп, мәсиһ қилиниду.

¹² Мени қәст қилғанларниң мәғлубийитини өз көзум көриду;

Маңа қаршилишишқа қозғалған рәзиллик қилғучиларниң тән бәргәнлигиниму қулиқим аңлайду.

¹³ Һәққаний адәм хорма дәриғи кәби гүлләп-яшнайду;

У Ливандики кедр дәриғидәк өсиду. ■

¹⁴ Пәрвәрдигарниң өйигә тикилгәнләр, Худайимизниң һойлилирида гүллиниду;

¹⁵ Улар қеригәндиму йәнә мевә бериду,

■ 91:7 Зәб. 93:8; Пәнд. 12:1 □ 91:8 «Мәңгү һалак болуп кетидиғанлар шулардур!» — яки «Бу уларниң һалак болуши үчүн болиду!». ■ 91:13 һак. 9:15; һош. 14:6

Сулуқ һәм йешил улар;

¹⁶ Шуниң билән улар Пәрвәрдиғар дурустур, дәп испатлайду;

У мениң қорам тешимдур,

Униңда һеч һаһәқлик йоқтур!

92

92-күй ••• Пәрвәрдиғар қудрәтлик һөкүмрандур

¹ Пәрвәрдиғар һөкүм сүриду!

У һәйвәтни кийим қилип кийгән;

Пәрвәрдиғар кийингән,

У белини қудрәт билән бағлиған;

Бәрһәқ, шуңа дуния мәзмут қилинған,

У тәврәнмәс әсла.

² Сениң тәхтиң қедимдила бәрпа қилинған;

Сән әзәлдин бар болғучисән!

³ Кәлкүн-ташқинлар өз садасини кәтәрди, и Пәрвәрдиғар,

Кәлкүн-ташқинлар өз садасини кәтәрди!

Кәлкүн-ташқинлар урғучи долқунлирини жуқури кәтәрди!

⁴ Көп суларниң шавқунлиридин,

Деңиз-океандики қудрәтлик долқунлардин,

Үстүн турған Пәрвәрдиғар қудрәтликтур![□]

⁵ Сениң ағаһ-гувалиқлириң немидегән ишәшликтур!

Күнләр йоқ болғичә, и Пәрвәрдиғар,

Өйүңгә пак-муқәддәслик әбәдил-әбәт равадур.

[□] **92:4** «Деңиз-океандики қудрәтлик долқунлар» — «долқунлар» ибраний тилида «чеқивәткүчиләр».

93

93-күй ••• Интиқам алғучи Худа адил сотлисун!

- 1 И итиқамлар алғучи Тәңри, Пәрвәрдиғар!
И интиқамлар алғучи Тәңри, парлиғайсән!
- 2 Көтирилгин, Өзүңни көтәргин, и жаһанни Сорақ
Қилғучи,
Мәғрурларға жазасини бәргин!
- 3 Қачанғичә рэзилләр, и Пәрвәрдиғар,
Қачанғичә рэзилләр тәнтәнә қилип жүривериду?
- 4 Қачанғичә һакавурларчә сөзләп валақшийду,
Қәбиһлик қилғучиларниң һәммиси йоған гәп қилип
жүриду?
- 5 Улар хәлқиңни езиду, и Пәрвәрдиғар,
Сениң мирасиңға жәбир-жапа салмақта.
- 6 Тул аял вә ғерип-мусапирларни қирип,
Йетим-йесирләрни өлтүрүп: —
- 7 «Яһ көрмәйду»,
«Яқупниң Худаси көңүл бөлмәйду», — дәйду.■
- 8 Силәр көңүл қоюңлар, и әлниң һамақәтлири!
Ахмақлар, қачан дана болисиләр?■
- 9 Қулақни тиклигүчиниң Өзи аңлимамду?
Көзни Ясиғучиниң Өзи көрмәмду?■
- 10 Әлләрни тәрбийилигүчи,
Инсанға әқил-билим үгәткүчиниң Өзи адәмни
әйиплимәмду?
- 11 Пәрвәрдиғар инсанниң ой-хияллириниң тутами
йоқлуғини билиду.■
- 12 Сән тәрбийилигән адәм бәхитлиқтур, и Яһ,

Йәни Сән Тәврат-қанунундин әқил үгитидиған киши бәхитликтур!

13 Шундақ қилип, таки пасиқлар үчүн орәк коланғичә

—

Сән уни яман күнләрдин хатиржәм сақлайсән.

14 Чүнки Пәрвәрдигар Өз хәлқини тәрк әтмәйду, Яки Өз мирасидин ваз кәчмәйду.■

15 Чүнки һөкүм-пәрман һоқуқи һаман адаләткә қайтиду,

Барлиқ дили дуруслар болса, униң кәйнидин маңиду.□

16 Мән үчүн яманлар билән қаршилишишқа ким орнидин туриду?

Мән үчүн қәбиһлик қилғучилар билән қаршилишишишқа ким мәйданға чиқиду?

17 Әгәр Пәрвәрдигар маңа ярдәмдә болмиған болса, Женим балдур чиқип сүкүт диярида ятар еди.□

18 Айиғим путлишай дегинидә,

Өзгәрмәс муһәббितिң, и Пәрвәрдигар, мени йөлиди.

19 Ичимдики көплигән гәм-әндишиләр арасида, Сениң тәсәллилириң женимни сөйүндүрди.

20 Инсапсизлиқни қанунға айландуридиған,

Ач көз олтарған бир тәхт,

Сән билән алақидә боламду?

21 Улар һәққанийларниң жениға һужум қилишқа жиғилиду,

Бигуна қанни төкидиған һөкүмләрни чиқармақта.

22 Бирақ Пәрвәрдигар мениң егиз қорғиним болиду;

■ 93:14 1Сам. 12:22; Рим. 11:1, 2 □ 93:15 «Чүнки һөкүм-пәрман һоқуқи һаман адаләткә қайтиду, барлиқ дили дуруслар болса, униң кәйнидин маңиду» — демәк, адил падиша-әмирләр йәнә һоқуқ тутиду, яки һазир һоқуқ тутуватқан падиша товва қилиду; андин дурус адәмләр уларни қоллайду. □ 93:17 «сүкүт дияри» — өлүмни көрситиду.

Һә, мениң Худайим пананһ Қорам Тешимдур.
 23 У уларниң қәбиһлигини өз бешиға салиду,
 Уларниң өз явузлуқлири билән уларни үзүп
 ташлайду,
 Бәрһәқ, Пәрвәрдигар Худайимиз уларни үзүп
 ташлар.

94

94-күй ... һәқиқий ибадәт қилиш үчүн аңлаш керәк

¹ Келиңлар, Пәрвәрдигарни яңритип күйләйли,
 Ниҗатлиғимиз болған Қорам Тешимизға тәнтәнә
 қилайли!

² Тәшәккүрләр билән униң алдиға келәйли,
 Униңға күйләр билән тәнтәнә қилайли!

³ Чүнки Пәрвәрдигар — бүйүк бир илаһтур,
 Пүткүл илаһлар үстидики бүйүк бир Падишадур. □

⁴ Йәрниң тәглири Униң қолидидур,
 Тағларниң чоққилириму Униңқидур.

⁵ Деңиз Униңки, У уни яратқан;
 Қуруқлуқни Униң қоллири шәкилләндүрди.

⁶ Келиңлар, Униңға баш уруп сәждә қилайли,
 Пәрвәрдигар Яратқучимиз алдида тиз пүкәйли!

⁷ Чүнки У бизниң Худайимиздур,
 Биз болсақ Униң яйлиғидики хәлиқ,
 Униң қоли бақидиған қойлармиз.
 Бүгүн, әгәр Униң авазини аңлисаңлар, ■

□ **94:3** «... Пәрвәрдигар — бүйүк бир илаһтур, пүткүл илаһлар үстидики бүйүк бир падишадур» — бу әйәттики «илаһлар»: (1) таипилар чоқунидиған бутларни (әмәлийәттә уларниң кәйнидә турған жин-шәйтанларни — «Зәб.» 95:4-5, «1Кор.» 8:4-6 вә 10:19-21ни көрүң) яки (2) Худаниң сөзигә мәсәул болған Исраил һакимлирини көрситиши мүмкин. ■ **94:7** Зәб. 99:3; ибр. 3:7

8 Әйни чағларда Мәрибаһда болғандәк, чөл-баявандики Массаһда болған күндәк, жүригиңларни жаһил қилмаңлар![□] ■

9 Мана шу йәрдә ата-бовилириңлар Мени синиди, испатлиди һәм қилғинимни көрди. ■

10 Мән қириқ жил шу дәвирдин бизар болуп: — «Булар көңлидә адашқан бир хәлиқтур, Мениң йоллиримни һеч билип йәтмигән» — дедим. ■

11 Шуңа Мән ғәзәплинип қәсәм ичип: — «Улар һәргиз Мениң арамғаһимға кирмәйду» — дедим.[□]

95

*95-күй *** Аләм Егиси келиду!*

1 Пәрвәрдиғарға атап йеңи нахша ейтиңлар!

Пүткүл йәр йүзи, Пәрвәрдиғарни күйләңлар! ■

2 Пәрвәрдиғарға нахша ейтиңлар, намиға тәшәккүр-мәдһийә қайтуруңлар,

□ **94:8** «Әйни чағларда Мәрибаһда болғандәк, чөл-баявандики Массаһда болған күндәк, жүригиңларни жаһил қилмаңлар!» — «Мәрибаһ» вә «Массаһ» дегән жайларда Исраиллар Худадин йүз өрүп, Муса пәйғәмбәргә қарши исян-асийлиқ көтәргән. Бу вақиәләр «Мис.» 17-бап, «Чөл.» 20-бапта хатириләнгән. ■ **94:8** Мис. 17:7; Чөл. 20:1,3,13; Қан. 6:16 ■ **94:9** Ибр. 3:9 ■ **94:10** Ибр. 3:17

□ **94:11** «Улар һәргиз Мениң арамғаһимға кирмәйду» — «Мениң арамғаһим» (1) Худа Исраилларға вәдә бәргән Қанаан (Пәләстин) зиминини көрситиду. Мисирдин чиқип чөл-баяванда қириқ жил сәрсан болуп жүргән шу дәвирдә Исраиллар итаәтсизлик қилип у зиминға кирмигән. (2) «Арамғаһ» пәқәт зиминнила әмәс, бәлки йәнә Худаниң панаһи, йетәкчилиги һәм шәпқити астида яшаһи өз ичигә алиду (Инжил, «Ибраһийларға», 4-бапниму көрүң). ■ **95:1** 1Тар. 16:23-33

Нижатлигини һәр күни елан қилиңлар!

³ Униң шан-шөһритини әлләр арасида,
Униң мөҗзизилирини барлиқ хәлиқләр арасида
җакалаңлар!

⁴ Чүнки Пәрвәрдигар улук, зор мәдһийәләргә
лайиқтур!

У барлиқ илаһлардин үстүн, Униңдин қорқуш
керәктур;□

⁵ Чүнки барлиқ хәлиқләрниң илаһлири — Бутлар
халас,
Бирақ Пәрвәрдигар асман-пәләкни яратқандур.□

⁶ Шану-шәвкәт вә һәйвәт Униң алдида,
Муқәддәс җайида қудрәт вә гезәллик көрүниду.

⁷ Пәрвәрдигарға *тәәллуғини* бәргәйсиләр, и әл-
қәбилиләр,

Пәрвәрдигарға шан-шөһрәт вә қудрәтни
бәргәйсиләр!□

⁸ Пәрвәрдигарға Өз намиға лайиқ шан-шөһрәтни
бәргәйсиләр;

Соға-салам елип һойлилириға кириңлар!

⁹ Пәрвәрдигарға пак-муқәддәсликниң гезәллигидә
сәждә қилиңлар;

Пүткүл йәр-йүзи, Униң алдида титрәңлар!□ ■

¹⁰ Әлләр арасида елан қилиңлар: —
«Пәрвәрдигар һөкүм сүриду!»

□ **95:4** «Униңдин қорқуш керәктур» — яки «У
дәһшәтлик-қорқунучлуқтур». □ **95:5** «...барлиқ хәлиқләрниң

илаһлири — бутлар халас» — «бутлар» ибраний тилида
«әрзимәсләр». □ **95:7** «Пәрвәрдигарға шан-шөһрәт вә қудрәтни

бәргәйсиләр!» — мошу сөzlәр бәлким шуни билдүридуки,
Худаға Өзигә лайиқ шан-шәрәп кәлтүрсәк, бу қилгинимиз униңға биз
арқилиқ Өз күч-қудритини техиму көрситиш имканийитини яритиду.

□ **95:9** «... пак-муқәддәсликниң гезәллигидә сәждә қилиңлар» —
яки «... пак-муқәддәс егинләрни кийип сәждә қилиңлар». ■ **95:9**

Зәб. 28:2

Шуңа мана, дуня мәзмут қилинған, у тәврәнмәс әсла.

У адиллик билән хәлиқләр үстидә һөкүм чиқириду.

11 Асманлар шатлансун, йәр-жаһан хуш болсун,
Деңиз-океан вә униңға толған һәммә чуқан селип
жуш урсун!

12 13 Далалар һәм улардики һәммә яйрисун!

У чағда ормандики пүткүл дәрәкләр Пәрвәрдигар
алдида яңритип нахша ейтиду;

Чүнки мана, У келиду!

У жаһанни сорақ қилишқа келиду;

У аләмни адиллик билән,

Хәлиқләрни Өз һәқиқәт-садақитидә сорақ қилиду. ■

96

96-күй Пәрвәрдигарниң сәлтәнити келиду!

1 Пәрвәрдигар һөкүм сүриду!

Йәр-зимин хуш болсун,

Көплигән араллар шатлансун! ■

2 Булутлар вә қараңғулуқ Униң әтрапидидур,
һәққанийәт вә адаләт тәхтиниң улидур;

3 Униң алдида от ялқуни жүриду,
Әтраптики дүшмәнлирини көйдүрүп ташлайду;

4 Униң чақмақлири жаһанни йорутти,

Йәр буни көрүп титрәп кәтти; ■

5 Пәрвәрдигарниң алдида,
Пүткүл зиминниң егисиниң алдида,
Тағлар момдәк ерип кетиду.

6 Асманлар Униң һәққанийитини жакалайду,
Барлиқ хәлиқләр Униң шан-шәривини көриду. ■

7 Ойма һәйкәлләргә чоқунғанлар,
 Бутлар билән махтинип жүргүчиләрниң һәммиси
 уятта қалиду.
 Барлиқ илаһлар, Униңға сәждә қилиңлар!□

8 Сениң һөкүмлириң сәвәвидин, и Пәрвәрдигар,
 Зион аңлап шатланди,
 Йәһуда қизлири хуш болди.

9 Чүнки Сән Пәрвәрдигар пүткүл йәр йүзи үстидики
 әң алийсидурсән;
 Сән барлиқ илаһлардин нәқәдәр жуқуридурсән!

10 Пәрвәрдигарни сөйгәнләр, яманлиқтин
 нәпрәтлиниңлар!

У мөмин бәндилириниң женидин хәвәр алиду,
 Рәзилләрниң чаңгилидин халас қилиду.■

11 һәққанийлар үчүн нур,
 Дили дуруслар үчүн шатлиқ терилғандур;

12 Пәрвәрдигардин шатлиниңлар, и һәққанийлар,
 Униң пак-муқәддәслигини яд етип тәшәккүр
 ейтиңлар!

97

*97-күй *** Пәрвәрдигар пүткүл дуняға һөкүмранлиқ
 қилишқа келиду!*

¹ Давут язған күй: —

□ **96:7** «Ойма һәйкәлләргә чоқунғанлар, бутлар билән махтинип жүргүчиләр...» — «бутлар» ибраний тилида «әрзимәсләр». «барлиқ илаһлар, униңға сәждә қилиңлар!» — «илаһлар» бу йәрдә, шундақла 86-, 95-, 96- вә 97-күйдә көрситилгәндәк, пәриштиләрни, яки болмиса бутларниң қәйнидики жин-шәйтанларни көрситиду. 94:3 вә изаһатини көрүң. ■ **96:10** Ам. 5:15; Рим. 12:9

Пәрвәрдигарға атап йеңи нахша ейтиңлар;
 Чүнки У карамәт меҗизиләрни яратти;
 Униң оң қоли һәм муқәддәс билиги
 Өзигә зәпәр-ниҗат кәлтүрди.

² Пәрвәрдигар Өз ниҗатлиғини аян қилди;
 һәққанийитини әлләрниң көз алдида ашкарә
 көрсәтти.

³ У Исраил җәмәтигә болған меһир-муһәббитини һәм
 һәқиқәт-садақитини есигә алди,
 Зиминниң чәт-яқилириму Худайимизниң
 ниҗатлиғини көрди.

⁴ Пәрвәрдигарға авазиңларни көтириңлар, пүткүл
 йәр йүзи;
 Тәнтәнә қилип авазиңларни көтириңлар, нахша
 ейтиңлар!

⁵ Пәрвәрдигарға чилтар челип нахша ейтиңлар,
 Чилтар билән, күйниң садаси билән!

⁶ Канай һәм сүнай авазлири билән,
 Падиша болған Пәрвәрдигар алдида тәнтәнә
 қилиңлар;

⁷ Деңиз-океан һәм униңға толған һәммә жуш уруп,
 Жаһан һәм униңда яшаватқанлар шавқунлисун!

⁸ Кәлкүн-ташқинлар чавак чалсун;
 Пәрвәрдигар алдида тағлар қошулуп тәнтәнә қилип
 нахша ейтсун;

⁹ Чүнки мана, У йәрни сорақ қилишқа келиду;
 У әләмни адиллиқ билән,
 Хәлиқләрни Өз һәқиқәт-садақитидә сорақ қилиду.

98

98-күй ••• Муқәддәс Худага мәдһийә

¹ Пәрвәрдигар һөкүм сүриду!
 Хәлиқләр титрисун!

У керублар оттурисида олтириду;
 Йәр-жаһан зил-зилигә кәлсун!
² Пәрвәрдигар Зионда бүйүктур,
 У барлиқ хәликләр үстидә туридиған алийдур.
³ Улар улук вә сүрлүк намиңни мәдһийиләйду;
 У пак-муқәддәстур!
⁴ Падишаһниң қудрити адаләткә бегишланғандур;
 Өзүң дуруслукни мәһкәм орнатқансән;
 Сән Яқуп арисидә адаләт вә һәққанийәт жүргүзгән.
⁵ Пәрвәрдигар Худайимизни улуклаңлар!
 Тәхтипәри алдида егилип сәждә қилиңлар —
 У муқәддәстур!
⁶ Униң каһинлири арисидә Муса вә һарун бар еди,
 Намини чақирғанлар ичидә Самуилму һазир еди;
 Улар Пәрвәрдигарға илтижа қилип, чақирди,
 У уларға жавап бәрди.
⁷ Худа булут түврүгидә уларға сөзлиди;
 Улар У тапшурған ағаһ-гувалиқларға һәм низам-
 бәлгүлимигә әмәл қилишатти.
⁸ И Пәрвәрдигар Худайимиз, Сән уларға жавап
 бәрдиң;
 Яман қилмишлириға яриша жаза бәргән болсаңму,
 Сән уларни кәчүргүчи Илаһ едиң.
⁹ Пәрвәрдигар Худайимизни улуклаңлар!
 Униң муқәддәс тегида егилип сәждә қилиңлар!
 Чүнки Пәрвәрдигар Худайимиз муқәддәстур!

99

*99-күй Пүткүл йәр йүзи Пәрвәрдигарға мәдһийә
яңритиңлар!*

¹ Тәшәккүр ейтиш үчүн йезилған күй: —

И пүткүл йәр-жаһан, Пәрвәрдигарға авазиңларни көтириңлар!

² Хошаллиқ билән Пәрвәрдигарниң хизмитидә болуңлар,

һозуриға тәнтәнә-нахшилар билән йеқинлишиңлар!

³ Билип қоюңларки, Пәрвәрдигар һәк Худадур;

Бизни яратқан Униң Өзидур, биз әмәс!

Биз униң хәлқидурмиз,

Өз яйлиғида баққан қойлиридурмиз. □ ■

⁴ Дәрвазилириға тәшәккүр ейтишлар билән,

һойлилириға мәдһийәләр билән кириңлар;

Уни мәдһийиләп, намиға тәшәккүр-мәдһийә қайтуруңлар!

⁵ Чүнки Пәрвәрдигар меһривандур;

Униң меһир-муһәббети әбәдил-әбәткичә,

Униң һәқиқәт-садақити әвлаттин-әвлатқичидур!

100

100-күй ••• Адил падиша болушқа бәл бағлаш

¹ Давут язған күй: —

Мән өзгәрмәс муһәббәт һәм адаләт тоғрилиқ нахша ейтимән,

Сени, и Пәрвәрдигар, нахшилар билән күйләймән.

² Мән мукәммәл йолда еһтият билән иш көримән;

Сән қачанму йенимға келисән!?

Өз өй-ордамда сап көңүл билән жүримән.

³ һеч пасиқ нәрсини көз алдимға кәлтүрмәймән,

□ **99:3** «Бизни яратқан Униң Өзидур, биз әмәс!» — йәнә бир хил тәржимиси: «У бизни яратқан, биз Униңкидурмиз». ■ **99:3** Зәб. 94:6-7; әз. 34:30, 31

Йолдин чәтнигәнләрниң қилмишлириға
нәпрәтлинимән;

Бундақлар маңа һеч йепишмас әсла.

⁴ Әгир көңүл мениңдин жирақ кетиду,
һеч рәзилликни тонуғум йоқтур.

⁵ Кимки өз йеқининиң кәйнидин төһмәт қилған
болса,

Мән уни йоқитимән;

Нәзири үстүн, дили тәкәббур адәмни мән
сиғдурмаймән;

⁶ Көзлирим зиминдики мөминләрдидур,

Улар ордамда мән билән биллә турсун!

Ким мукәммәл йолда маңса, у мениң хизмитимдә
болиду.

⁷ Алдамчилик жүргүзгәнләрниң өй-ордамда орни
болмайду,

Ялған сөзлигәнләр көз алдимда турмайду.

⁸ Пәрвәрдигарниң шәһиридин яманлиқ
қилғучиларни үзүп ташлаш үчүн,

һәр сәһәрдә зиминдики барлиқ рәзил адәмләрни
йоқитимән. □

101

101-күй

1-2 Езилгәнниң дуаси: У һалидин кәткәндә, дад-
пәрядини Пәрвәрдигар алдиға төккәндә: —

□ **100:8** «һәр сәһәрдә зиминдики барлиқ рәзил адәмләрни
йоқитимән» — демәк, Давут һәр әтигәндә хәлиқниң дәвалирини
сорап сот ачатти. Бу иш мукәммәл болмиған болсиму, кәлгүсидә
Давутниң әвлади Қутқузғучи-Мәсиһниң бундақ ишни мукәммәл
қилидиғанлиғиға ишинимиз. Давутниң шундақ адил сорақ қилиши
Мәсиһниң кәлгүсидики сорақ қилишиға бешарәт болиду.

Дуайимни аңлиғайсән, и Пәрвәрдиғар;

Пәрядим алдиңға йетип кирсун!

³ Йүзүңни мәндин қачурмиғайсән;

Қисилған күнүмдә маңа қулақ салғайсән;

Мән нида қилған күндә, маңа тез жавап бәргин!

⁴ Мана, күнлирим ис-түтәктәк түгәп кетиду,

Устиханлирим отун-чоғларға охшаш көйди! ■

⁵ Жүригим зәхмә йәп чөпләр хазан болғандәк қуруп кәтти,

һәтта ненимни йейишни унтудум.

⁶ Мән аһу-зар тартқанлиғимдин,

Әтлирим сүңәклиримгә чаплишип қалди.

⁷ Чөл-баявандики сақийқуштәк,

Вәйранчиликта қонуп жүргән һувқушқа охшаймән.

⁸ Ухлимай сәгәк туруп күзәттимән;

Өгүздә ялғуз қалған қушқач кәбимән.

⁹ Дүшмәнлирим күн бойи мени мәсқирә қилмақта,

Мени һақарәтлигәнләр исмимни ләнәт орнида ишләтмәктә.

¹⁰⁻¹¹ Қәһриң һәм аччиғиң түпәйлидин,

Күлни нан дәп йәватимән,

Ичимлигимни көз йешим билән арилаштуримән;

Чүнки Сән мени көтирип, андин йәргә урдуң.

¹² Күнлирим қуяш узартқан көләңгидәк йоқулай дәп қалди,

Өзүм болсам чөпләр хазан болғандәк қуруп кәттим. □

¹³ Лекин Сән, Пәрвәрдиғар, әбәдий турисән,

Сениң нам-шөһритиң дәвирдин-дәвиргичидур.

¹⁴ Сән орнуңдин турисән,

Зионға рәһим қилисән;

Чүнки униңға шәпқәт көрситиш вақти кәлди,

■ **101:4** Зәб. 36:20 □ **101:12** «Күнлирим қуяш узартқан көләңгидәк йоқулай дәп қалди» — «қуяш узартқан көләңгидәк» — қуяш патқанда, көләңгиләр узирап, андин туюқсиз ғайип болиду.

Һә, вақит-саити йетип кәлди!

15 Чүнки қуллириң униң ташлиридин хурсәнлик тапиду,

Һәм туприғиғиму ичини ағритиду;

16 Әлләр Пәрвәрдигарниң намидин,

Йәр йүзидики шаһлар шан-шәривиңдин әйминиду.

17 Мана, Пәрвәрдигар Зионни қайтидин қурғанда,

У Өз шан-шәривидә көрүниду!

18 У ғериб-мискинниң дуасиға етивар бериду;

Уларниң дуасини һәргиз кәмситмәйду.

19 Булар кәлгүси бир әвлат үчүн хатирилиниду;

Шуниң билән кәлгүсидә яритилидиған бир хәлиқ Яһни мәдһийәләйду;□

20-21 Чүнки У әсирләрниң аһ-зарлирини аңлай дәп,

Өлүмгә буйрулғанларни азат қилай дәп,

Егиздики муқәддәс жайидин еңишип нәзәр салди,

Әршләрдин Пәрвәрдигар йәргә қариди;

22-23 Шундақ қилип, улар Пәрвәрдигарниң хизмитидә болайли дегәндә,

Йәни әл-мәмликәтләр жәм жиғилған вақтида —

Пәрвәрдигарниң нами Зионда,

Униң шәрәплири Йерусалимда жакалиниду!

24 Бирақ У мени йолда мағдурсизландуруп,

Күнлиримни қисқартти.

25 Мән: «Тәңрим, өмрүмниң йеримида мени елип кәтмә!» — дедим.

□ **101:19** «Булар кәлгүси бир әвлат үчүн хатирилиниду; шуниң билән кәлгүсидә яритилидиған бир хәлиқ Яһни мәдһийәләйду» — «Зәб.» 21:31-32ни, «Йәш.» 53:10ни көрүң.

— «Сениң жилириң дәвирдин дәвиргичидур,[□]
 26 Сән йәрни әлмисақтинла бәрпа қилғансән,
 Асманларни һәм қоллириң ясиғандур;
 27 Улар йоқ болуп кетиду,
 Бирақ Сән давамлик туриверисән;
 Уларниң һәммиси кийимдәк конирап кетиду;
 Уларни кона тон кәби алмаштурсаң,
 Шунда улар кийим-кечәк йәңгүшләнгәндәк
 йәңгүшлиниду.
 28 Бирақ Сән өзгәрмигүчидурсән,
 Жиллириңниң тамами йоқтур.
 29 Қуллириңниң балилириму туривериду,
 Уларниң әвлади һозуриңда мәзмут яшайду!».

102

102-күй *** «Худаниң меһриванлиғига тәшәккүр
 ейтиш»

¹ Давут язған күй: —

Пәрвәрдигарға тәшәккүр қайтур, и җеним;

□ **101:25** «Сениң жилириң дәвирдин дәвиргичидур...»
 — 24-28-айәтләрдики сөзләрни («Сениң жилириң...» дегән сөзләрдин башлап) Худаниң кулиниң Худаға ейтқини әмәс, бәлки Худаниң Өз кулиниң илтиҗасиға бәргән җавави дәп қараймиз. Айәтләрниң бағлиниш җәһәтлиридин шундақ қаридуқ. Кона грекчә тәрҗимисидики (LXXдики) қарашму шундақ. Шуңа бу сөзләр Давутниң әвлади болған Мәсиһкә ейтилған, дәп қараймиз. Инҗил, «Ибр.» 1-бапниму көрүң. Миладийәдин илгирики 3-әсирдә, Грек империясидә тарилип кәткән көп Йәһудийлар ибраний тилини билмәйтти. Улар Тәвратни оқуялмағачқа, Шу чағда уларни дәп, Тәвратниң бир Грекчә тәрҗимиси ишләнгән. Бу тәрҗимә «Септуагинт» дейилиду (қисқичә LXX)).

И пүтүн вужудум, Униң муқәддәс намиға тәшәккүр қайтур!

² Пәрвәрдигарға тәшәккүр қайтур, и җеним, Унтума униң барлиқ мейримбанлиқ-бәрикәтлирини;

³ У пүткүл қәбиһликлириңни кәчүриду, Барлиқ кесәллириңгә дава қилиду;

⁴ һаятиңни һаңдин һөрлүккә қутқузиду, Бешиңға мейир-муһәббәт һәм рәһимдиллиқларни таҗ қилип кийгүзиду.

⁵ Көңлүңни назу-немәтләр билән қандуриду; Яшлиғиң бүркүтниңкидәк йеңилиниду. □

⁶ Пәрвәрдигар барлиқ езилгәнләр үчүн һәққанийлиқ һәм адаләтни жүргүзиду;

⁷ У Өз йоллирини Мусаға, Қилғанлирини Исраилларға намайән қилған.

⁸ Пәрвәрдигар рәһимдил вә шәпқәтликтур, У асанлиқчә ачқиқланмайду, Униң мейир-муһәббети тешип туриду. ■

⁹ У узунғичә әйипләвәрмәйду, Яки та мәңгүгә ғәзивидә туривәрмәйду. ■

¹⁰ У бизгә гуналаримизға қарита муамилидә болған әмәс,

Бизгә қәбиһликлиримизгә қарита тегишлигини яндурған әмәс.

¹¹ Асман йәрдин қанчилик егиз болса, Униңдин қорқидиғанларға болған муһәббитиму шунчилик зордүр.

¹² Шәриқ ғәриптин қанчилик жиraqта болса,

□ **102:5** «Көңлүңни назу-немәтләр билән қандуриду» — башқа бир нәччә хил тәржимилири арасида «Жиллириңни назу-немәтләр билән қандуриду» дейилиду. ■ **102:8** Мис. 34:6; Чөл. 14:18; Қан. 5:10; Нәһ. 9:17; Зәб. 85:15; 144:8; Йәр. 32:18

■ **102:9** Йәш. 57:16; Йәш. 3:5

Биздики асийлиқларниму шунчә жирақлаштурди.

13 Ата балилириға қандақ көйүнгән болса,
Пәрвәрдигарму Өзидин қорқидиғанларға шундақ
мәһривандур.

14 Чүнки У Өзи бизниң жисмимизни билиду,
Тупрақтин экәнлигимизни У есигә алиду.

15 Инсан болса — униң күнлири от-чөпкә охшайду,
Даладики гүлдәк үнүп чиқип чечәкләйду; ■

16 Униң үстидин шамал учуп өтиду,
У йоқ болиду, әслий маканиму уни қайта тонумаиду.

17-18 Лекин Өзидин қорқидиғанларға,
Өз әһдисигә вапа қилғанларға,
Көрсәтмилирини орунлаш үчүн уларни есидә
тутқанларға,

Пәрвәрдигарниң мөһир-муһәббити әзәлдин
әбәткичә,
Һәққанийити әвлаттин әвлатлиригичидур. ■

19 Пәрвәрдигар тәхтини әрштә қурған,
Униң сәлтәнити һәмминиң үстидин һөкүм сүриду;

20 И сөзигә қулақ салғучи,
Каламини ижра қилғучи, қудрити зор болған Униң
пәриштилири,

Пәрвәрдигарға тәшәккүр-мәдһийә қайтуруңлар!

21 И силәр, Униң барлиқ қошунлири,
Ирадисини ада қилғучи хизмәткарлири,
Пәрвәрдигарға тәшәккүр-мәдһийә қайтуруңлар! ■

22 И, Униң барлиқ ясиғанлири,
Һөкүмранлиғи астидики барлиқ жайларда
Пәрвәрдигарға тәшәккүр-мәдһийә қайтуруңлар!

И мениң женим, Пәрвәрдигарға тәшәккүр қайтур!

■ 102:15 Аюп 14:1, 2; Зәб. 89:5-7; Яқ. 1:10, 11; 1Пет. 1:24

■ 102:17-18 Қан. 7:9 ■ 102:21 Яр. 32:1; 1Пад. 22:19; әф. 3:10;

Кол. 1:16

103

*103-күй *** Худаның яратқанлигидин һозурлиниш*

¹ Пәрвәрдигарға тәшәккүр-мәдһийә қайтур, и җеним!
И Пәрвәрдигар Худайим, интайин улуксән;

Шану-шәвкәт вә һәйвәт билән кийингәнсән;

² Либас билән пүркәнгәндәк йоруклуққа пүркәнгәнсән,

Асманларни чедир пәрдиси кәби яйғансән.■

³ У жуқуриқи равақлириниң лимлирини суларға орнатқан,

Булутларни җәң һарвуси қилип,

Шамал қанатлири үстидә маңиду;■

⁴ У пәриштилирини шамаллар,

Хизмәткарлирини от ялқуни қилиду.■

⁵ Йәрни У һуллири үстигә орнатқан;

У әсла тәвренип кәтмәйду.■

⁶ Либас билән оралғандәк, уни чоңқур деңизлар билән ориғансән,

Сулар тағлар чоққилири үстидә турди.□

⁷ Сениң тәнбиһиң билән сулар бәдәр қачти,

Гүлдүрмамаһиң садасидин улар тездин янди;

⁸ Тағлар өрләп чиқти,

Вадилар чүшүп кәтти,

Сулар Сән бекиткән җайға чүшүп кәтти.□

■ **103:2** Яр. 1:6; Аюп 26:7 ■ **103:3** Зәб. 17:11-12; Йәш. 19:1;

Вәһ. 14:14 ■ **103:4** Ибр. 1:7 ■ **103:5** Аюп 26:7; 38:4,

5, 6; Зәб. 23:1-2; 77:69 □ **103:6** «Либас билән оралғандәк,

уни чоңқур деңизлар билән ориғансән, сулар тағлар чоққилири

үстидә турди» — бу әйәт бәлким Нун пәйғәмбәр дәвридики

топанни көрситиду (9-әйәтни көрүң). Бәзи алимлар уни яритилиш

җәрянидики үчинчи күнини көрситиду, дәп қарайду. □ **103:8**

«Тағлар өрләп чиқти, вадилар чүшүп кәтти, сулар Сән бекиткән

җайға чүшүп кәтти» — башқа бир хил тәрҗимиси «Улар (сулар)

тағларға чиқип, вадилардин чүшүп, сән бекиткән җайға еқип кәтти».

- 9 Улар тешип, йәрни йәнә қаплимисун дәп,
Сән уларға чәклимә қойғансән.
- 10 Тәңри вадиларда булақларни ечип урғутиду,
Сулири тағлар арасида ақиду.
- 11 Даладики һәр бир жаниварға уссулуқ бериду,
Явайи ешәкләр уссузлуқини қандуриду.
- 12 Көктики қушлар уларниң бойида қониду,
Дәрәқ шахлири арасида сайрайду.
- 13 У жуқуридики равақлиридин тағларни суғириду;
Йәр Сениң ясиғанлириңниң мевилиридин
қандурулиду!
- 14 У маллар үчүн от-чөпләрни,
Инсанлар үчүн көктатларни өстүриду,
Шундақла нанни йәрдин чиқариду;
- 15 Адәмниң көңлини хуш қилидиған шарапни,
Инсан йүзини пақиритидиған майни чиқариду;
Инсанниң жүригигә нан билән қувәт бериду;
- 16 Пәрвәрдигарниң дәрәқлири,
Йәни Өзи тиккән Ливан кедир дәрәқлири су ичип
қанаәтлиниду.
- 17 Әнә ашулар арасиға қушлар уга ясайду,
Ләйләк болса, арча дәрәқлирини мақан қилиду.
- 18 Егиз чоққилар тағ өшкилириниң,
Тик ярлар суғурларниң панаһи болиду. □
- 19 Пәсилләрни бекитмәк үчүн У айни яратти,
Қуяш болса петишини билиду.
- 20 Сән қараңғулуқ чүшүрисән, түн болиду;
Ормандики жаниварларниң һәммиси униңда шипир-
шипир кезип жүриду.
- 21 Асланлар олжа издәп һөкирәйду,
Тәңридин озуқ-түлүк соришиду; ■

□ **103:18** «Тик ярлар суғурларниң панаһи болиду» — «суғурлар»
(яки «сичқанлар») кичик бир һайван. ■ **103:21** Аюп 38:39,40; Йәш.
31:4

22 Қуяш чиқипла, улар чекиниду,
Қайтип кирип угилирида ятиду.

23 Инсан болса өз ишиға чиқиду,
Та кәчкичә мейнәттә болиду.

24 И Пәрвәрдигар, ясиған һәр хил нәрсилириң
нәқәдәр көптур!

Һәммисини һекмәт билән яратқансән,
Йәр йүзи ижат-байлиқлириң билән толди.

25 Әнә бүйүк бепаян деңиз туриду!
Униңда сан-санақсиз ғуж-ғуж җаниварлар,
Чоң вә кичик һайванлар бар.

26 Шу йәрдә кемиләр қатнайду,
Униңда ойнақлисун дәп сән ясиған левиатанму бар;□

27 Вақтида озуқ-түлүк бәргин дәп,
Буларниң һәммиси Саңа қарайду.■

28 Уларға бәргиниңдә, теривалиду,
Қолуңни ачқиниңдила, улар назу-немәтләргә
тойиду.

29 Йүзүңни йошурсаң, улар дәккә-дүккигә чүшиду,
Роһлирини алсаң, улар җан үзүп,
Йәнә тупраққа қайтиду.■

30 Роһуңни әвәткиниңдә, улар яритилиду,
Йәр-йүзи йеңи бир дәвир билән алмишиду.

31 Пәрвәрдигарниң шан-шөһрити әбәдийдур,
Пәрвәрдигар Өз яратқанлиридин хурсән болиду.

32 У йәргә баққинида, йәр титрәйду,
Тағларға тәккинидә, улар түтүн чиқириду.

33 һаятла болидикәнмән, Пәрвәрдигарға нахша
ейтимән;
Вужудум болсила Худайимни күйләймән.■

□ **103:26** «Униңда ойнақлисун дәп сән ясиған левиатанму бар» — «левиатан» — 74:14-айәттики һәм «Аюп» 41:1-айәттики изаһатларни көрүң. ■ **103:27** Зәб. 144:15 ■ **103:29** Зәб. 29:8 ■ **103:33** Зәб. 62:5; 145:2

34 У сүргән ой-хияллиримдин сөйүнсә!

Пәрвәрдигарда хошаллинимән!

35 Гунакарлар йәр йүзидин түгитилиду,

Рэзилләр йоқ болиду.

И женим, Пәрвәрдигарға тәшәккүр-мәдһийә қайтур!

Һәмдусана! □

104

*104-күй *** Худа Исраил халқиғә көрсәткән мөҗизә һәм шапаәтләрниң тарихи*

¹ Пәрвәрдигарға тәшәккүр ейтиңлар,
Униң намини чақирип илтиҗа қилиңлар,
Униң қилғанлирини хәлиқләр арисидә аян
қилиңлар! □ ■

² Униңға нахшилар ейтип, Уни күйләңлар;
Униң пүткүл карамәт мөҗизилири үстидә сеғинип
ойлиниңлар.

³ Муқәддәс намидин пәхирлинип даңлаңлар,
Пәрвәрдигарни издигүчиләрниң көңли шатлансун! ■

⁴ Пәрвәрдигарни һәмдә Униң күчини издәңлар,
Дидар-һозурини тохтимай издәңлар.

⁵ Униң яратқан мөҗизилирини,
Карамәт-аламәтлирини һәм ағзидин чиққан
һөкүмлирини әстә тутуңлар,

⁶ И Униң қули Ибраһим нәсли,

□ **103:35 «Һәмдусана!»** — бу йәрдә (шундақла Зәбурниң башқа йәрлиридә) «Һәмдусана» ибраний тилидики «һаллелуяһ», йәни «Яһни мәдһийиләңлар» дегән сөзни билдүриду. □ **104:1**

«Униң (Пәрвәрдигарниң) қилғанлирини хәлиқләр арисидә аян қилиңлар!» — бу улук күйдә «Яр.» 12-41 баблар, «Мис.» 1-24 баблардики тарих көздә тутулиду. ■ **104:1** 1Тар. 16:8-22 ■ **104:3**

Зәб. 33:3-4

Өзи таллиғанлири, Яқупниң оғуллири!

⁷ У, Пәрвәрдигар — Худайимиз,
Униң һөкүмлири пүткүл йәр йүзидидур.

⁸ Өзи түзгән әһдисини әбәдий ядида тутиду —
— Бу Униң миң әвлатқичә вәдишләшкән сөзидур, —

⁹ Йәни Ибраһим билән түзгән әһдиси,
Ишаққа ичкән қәсимидур.

¹⁰ У буни Яқупқиму низам дәп жәзмләштүрди,
Исраилға әбәдий әһдә қилип берип: —□ ■

¹¹ «Саңа Қанаан зиминини беримән,
Уни мирасиң болған несивәң қилимән», — деди,■

¹² — Гәрчә шу чағда уларниң сани аз,
Етиварға елинмиған, шу йәрдики мусапирлар
болсиму.■

¹³ Улар у жуттин бу жутқа,
Бу әлдин у қәбилигә кезип жүрди;

¹⁴ У һеч кимниң уларни езишигә йол қоймиди,
Уларни дәп падишаларғиму тәнбиһ берип: —■

¹⁵ Мән мәсиһ қилғанлиримға тәгмә,
Пәйғәмбәрлиримгә яман иш қилма! — деди.□

¹⁶ У әшу жутқа ачарчиликни буйруди,
Тирәк болған аш-нанни қурутувәтти.□

□ **104:10** «У буни Яқупқиму низам дәп жәзмләштүрди...» —
бу йәрдә «Яқуп» Яқупниң өзини (Исраил хәлқи әмәс) көрситиду.

■ **104:10** Яр. 28:13; 35:11; 1Тар. 16:17 ■ **104:11** Яр. 13:15;

15:18 ■ **104:12** 1Тар. 16:19 ■ **104:14** Яр. 35:5 □ **104:15** «Мән

мәсиһ қилғанлиримға тәгмә, пәйғәмбәрлиримгә яман иш қилма!»
— мәсилән, «Яр.» 20:3-7. □ **104:16** «У... тирәк болған аш-нанни

қурутувәтти» — сөзмүсөз тәржимә қилғанда «У пүтүн нан
(нанни көтиридиған) һасисини сундуривәтти». Мүмкинчилиги барки,
қедимки заманларда Йәһудий хәлқи өз нанлирини бир һасида (зихта
тизилғандәк) көтирип маңатти. һәрһалда умумий мәнәси тәржимә
қилғинимиздәк болса керәк.

- 17 У улардин бурун бир адәмни әвәткән еди,
Йүсүп кул қилип сетилған еди. □ ■
- 18 Униң путлири зәнжирдә ағриди,
Униң жени төмүргә кирип қисилди;
- 19 Шундақла та өзигә ейтилған вәһий әмәлгә
ашурулғичә,
Пәрвәрдигарниң сөз-калами уни синап тавлиди;
- 20 Пирәвн адәмлирини әвәтип уни бошатқузди,
Қовмларниң һөкүмдари уни һөрлүккә чиқарди.
- 21 Уни өз ордисиға ғождар қилип қойди,
Пүтүн мал-мүлкигә башлиқ қилип тайинлап, ■
- 22 Өз вәзирлирини униң ихтиярида болуп
тәрбийилинишкә,
Ақсақаллириға даналиқ үгитишкә тапшурди.
- 23 Шуниң билән Исраил Мисирға кәлди,
Яқуплар һамниң зиминида мусапир болуп яшиди. □
- 24 Пәрвәрдигар Өз хәлқини көп нәсиллик қилип,
Әзгүчилиридин күчлүк қилди. ■
- 25 У Мисирлиқларниң қәлбидә Өз хәлқигә нәпрәт һасил
қилди,
Уларни Өз қуллириға һейлә-микирлик болушқа
майил қилди. ■
- 26 У Өз қули болған Мусани,
Өзиниң таллиғини һарунни йоллиди. ■
- 27 Улар Мисирда илаһий аламәтләрни аян қилип,

□ **104:17** «У улардин бурун бир адәмни әвәткән еди» — Худа Йүсүпни әвәтти. Әмәлийәттә Йүсүпниң ака-укилириниң өзини Мисирлиқларға кул болушқа сетивегиши дәл Худаниң плани еди; шуңа «Худа Йүсүпни әвәтти» дегили болиду. ■ **104:17** Яр. 37:28,36; 45:5 ■ **104:21** Яр. 41:40 □ **104:23** «Шуниң билән Исраил Мисирға кәлди, Яқуплар һамниң зиминида мусапир болуп яшиди» — бу әйәттә «Исраил» һәм «Яқуплар» һәзрити Яқуп вә униң аилисидикилирини (шу чағда 70чә адәм) көрситиду. ■ **104:24** Мис. 1:7, 9 ■ **104:25** Мис. 1:9,10,12 ■ **104:26** Мис. 3:10; 4:12

Һам зиминида униң мөҗизилирини орнатти.■

28 Пәрвәрдигар қараңғулуқни әвәтип,
Зиминни зулмәткә қаплитивәтти;

Мисирлиқлар Униң әмригә қарши турған әмәсмү?□

29 У уларниң сулирини қанға айландурди,
Белиқлирини қуруттивәтти.

30 Уларниң йәрлирини миж-миж пақилар басти,
Шаһ-әмирлириниң һуқрилириғиму улар толуп
кәтти.

31 У бир сөз биләнла, ғуж-ғуж чивинлар бесип кәлди;
Һәммә булуң-пучқақларда ғиң-ғиң учар чүмүлиләр.

32 У ямғурниң орниға мөлдүр яғдуруп,
Бу зиминға ялқунлуқ от чүшүрди.

33 У үзүм таллирини, әнжур дәрәқлирини урди,
Зиминдики дәрәқләрни сундурувәтти.

34 У бир сөз қилиши биләнла, чекәткиләр кәлди,
Сансиз жутқур һашарәтләр мижилдап,

35 Зиминида бар болған гияларни жутувәтти,
Етизларниң барлиқ һосуллирини йәп түгәтти.

36 Ахирда зиминидики барлиқ тунжа туғулғанларни,
Уларниң ғурури болған биринчи оғул балилирини
қиривәтти.■

37 Өз хәлқини болса, алтун-күмүчләрни кәтәргүзүп
чиқарди,

Қәбилилиридә бирисиму жиқилип чүшүп қалғини
йоқ.

38 Уларниң чиққиниға Мисир хошал болди,
Чүнки уларниң вәһимиси *Мисирлиқларға* чүшти.■

■ 104:27 Мис. 7:9 □ 104:28 «Пәрвәрдигар қараңғулуқни әвәтип, зиминни зулмәткә қаплитивәтти; Мисирлиқлар Униң әмригә қарши турған әмәсмү?» — башқа бир хил тәржимиси: «Пәрвәрдигар қараңғулуқни әвәтип, қараңғулуқлар болса Униң буйруғиға қаршилиқ көрсәтмиди». ■ 104:36 Зәб.77:51 ■ 104:38 Мис. 12:33

39 У уларға булутни сайивән болушқа,
Отни түндә нур болушқа бәрди.

40 Улар сориди, У бөдиниләрни чиқарди,
Уларни самавий нан билән қандурди.

41 У ташни ярди, сулар булдуқлап чиқти;
Қақаслиқта дәриядәк ақти.

42 Чүнки У бәргән муқәддәс сөзини,
Өз қули Ибраһимни әстә тутти.■

43 У хәлқини шат-хурамлиқ билән,
Өз таллиғинини шатиянә тәнтәниләр билән *азадлиққа*
чиқарди.■

44 У уларға әлләрниң зиминлирини берип,
Уларни хәлиқләрниң әжир-меһнәтлиригә муйәссәр
қилди,

45 Бу, уларниң Униң бәлгүлимилирини тутуп,
Қанунлиригә итаәт қилиши үчүн еди!
Һәмдусана!■

105

*105-күй Худаниң вападарлиғи вә сәвир-тақити;
инсанниң вапасизлиғи*

¹ Һәмдусана!

Пәрвәрдигарға тәшәккүр ейтиңлар!

Чүнки У меһривандур, әбәдийдур Униң меһир-
муһәббити.□ ■

■ **104:42** Яр. 15:14 ■ **104:43** Мис. 14:8; Чөл. 33:3

■ **104:45** Мис. 19:4, 5, 6; Қан. 4:1, 40; 6:21, 22, 23, 24,
25 □ **105:1** «Пәрвәрдигар... меһривандур, әбәдийдур Униң

меһир-муһәббити...» — бу күйдә Тәвраттики «Мис.»
1-24-баплар, «Чөл.» 11-17, 20-баплар, «Йәшуа», «Батур һакимлар» һәм
«Падишаһлар» дегән қисимлардики тарих көздә тутулиду. ■ **105:1**

1Тар. 16:34-36; зәб. 106:1; 117:1; 135:1

2 Пәрвәрдигарниң қудрәтлик қилғанлирини ким сөзләп берәләйду?

Униң бар шан-шөһритини ким жакалап берәләйду?

3 Бәхитликтур адаләтни тутқан,
Дайим һәққанийлиқни жүргүзгән киши!

4 Хәлқиңгә болған һиммитиң билән мени әслигәйсән, и Пәрвәрдигар;
Нижатлиғиң билән йенимға келип хәвәр алғин! □

5 Шуниң билән, Сән таллиғанлириңниң бәрицитини көрәй,
Өз елиңниң шатлиғи билән шат болай,
Өз мирасиң болған халқиң билән пәхирлинип, яйрап жүрәй!

6 Биз ата-бовилиримиз қатаридә гуна өткүздуқ,
Қәбиһлик қилдуқ, яманлиқ әйлидуқ. ■

7 Мисирда турған ата-бовилиримиз мөҗизилириңни нәзиригә алмай,
Көп мөһриванлиқлириңни есигә алмиди;
Бәлки деңизда, Қизил Деңиз бойида исян көтәрди. ■

8 Бирақ У қудритимни намайән қилай дәп,
Өз нами үчүн уларни қутқузди. ■

9 Униң Қизил Деңизға тәнбиһ бериши билән,
У қупқуруқ болди;
Худди қағжирақ чөллүктин йетәкләп маңғандәк,
У уларни деңиз тәглиридин қуруқ өткүзди. ■

10 Уларни өч көргәнләрниң қолидин һөрлүккә чиқарди,
Уларға һәмжәмәт болуп дүшмән чаңгилидин қутқузди.

□ **105:4** «Нижатлиғиң билән йенимға келип хәвәр алғин!» — ибраний тилида: «Нижатлиғиң билән мени йоқлиғайсән» дегән сөзләр билән ипадилиниду. ■ **105:6** Лав. 26:40; Йәр. 3:25; Дан. 9:5 ■ **105:7** Мис. 14:11,12 ■ **105:8** Мис. 9:16 ■ **105:9** Мис. 14:21,22,29

- 11 Явларни сулар басти,
Уларниң һеч бирси сақ қалмиди. ■
- 12 Шундила улар Униң сөзлиригә ишәш қилди;
Улар Уни күйлиди. ■
- 13 Улар Униң қилғанлирини шунчә тез унтуди,
Несиһәтини күтмиди;
- 14 Бәлки далада ач көзлүккә баладәк берилди,
Чөл-баяванда Тәңрини синиди. ■
- 15 Шуңа У соригинини уларға бәрди,
Бирақ жүдәткүчи бир кесәлни жанлириға тәккүзди. ■
- 16 Улар барғанда Мусаға һәсәт қилди,
Худаниң муқәддәс бәндиси һарунниму көрәлмиди. ■
- 17 Йәр ечилип Датанни жутувәтти,
Абирамни адәмлири билән қапсивалди. ■
- 18 Әгәшкүчилири арисидә от йеқилди;
Ялқун рәзилләрни көйдүривәтти. ■
- 19 Улар һорәб теғидә мозай бутни ясиди,
Қуйма һәйкәлгә сәждә қилип, ■
- 20 Өзлириниң пәхир-шөһрити болғучиниң орниға,
От-чөп йәйдигән өкүзниң сүритини алмаштурди.
- 21 Мисирда улук ишларни көрсәткән Нижаткари
Тәңрини улар унтуди.
- 22 Дәрвәкә, һам диярида мөҗизиләр яратқан,
Қизил Деңиз бойида қорқунучлуқ ишларни
көрсәткән Худани унтуди.
- 23 У уларни һалак қилимән дегән еди —
Өз таллиғини Муса қәһрини яндуруш үчүн Униң
алдида аричи болуп тик турмиған болса,

■ 105:11 Мис. 14:27; 15:5 ■ 105:12 Мис. 14:31; 15:1 ■ 105:14
Мис. 16:3; Чөл. 11:4,6,33; Зәб. 77:18; 1Кор. 10:6 ■ 105:15 Чөл.
11:20, 33; Зәб. 77:29-31; Йәш. 10:16 ■ 105:16 Чөл. 16 ■ 105:17
Чөл. 16:31,32,33; Қан. 11:6 ■ 105:18 Чөл. 16:35,46 ■ 105:19
Мис. 32:4

— Дәрвәкә шундақ қилған болар еди.■

24 Улар йәнә гезәл зиминни кәмситип рәт қилди,
Униң вәдисиғә ишәнмиди;■

25 Бәлки чедирлирида қақшап жүрүп,
Пәрвәрдигарниң авазига кулақ салмиди.

26 Шуңа У уларға қәсәм қилип қол көтирип: —
Силәрни чөлдә жиқитип түгәштүримән —■

27 Әвлатлириңларниму әлләр арисидә жиқитип
түгәштүрүп,

Яқа жутлар ара тарқитиветимән» — деди.■

28 Улар Баал-Пеор бутқа өзини етип чоқунуп,
Өлүкләргә атиған қурбанлиқларни йеди.□ ■

29 Улар қилмишлири билән Униң аччигини
кәлтүрди,

Улар арисидә ваба қозғалди;

30 Финиһас турди-дә, һөкүм жүргүзди,

Шуниң билән ваба тосулди;

31 Бу иш Финиһасқа һәққанийәт дәп һесапланди,

Униң нәслигиму әвладидин әвладигичә, әбәдий
шундақ һесапланди.

32 Улар йәнә Пәрвәрдигарни мерибәһ сулири бойида
ғәзәпкә кәлтүрди,

Уларниң сәвәвидин Мусағиму зәрәр йәтти;■

33 Чүнки улар униң роһини териктүрди,

■ 105:23 Мис. 32:11,32; Қан. 9:13,14; 10:10 ■ 105:24 Чөл. 14:1,

2 ■ 105:26 Чөл. 14:28 ■ 105:27 Зәб. 43:11-15; Әз. 20:23

□ 105:28 «Улар Баал-Пеор бутқа өзини етип чоқунуп, өлүкләргә атиған қурбанлиқларни йеди» — «өлүкләргә қурбанлиқ қилиш», «яғ пуритиш» қатарлиқ һәр қандақ паалийәтләр Тәвратта қәтғий мәнғий қилинған. ■ 105:28 Чөл. 25:3; 31:16; Вәһ. 2:14 ■ 105:32 Чөл. 20:12; Зәб. 94:8

Униң ләвлири бехәстиликтә гәп қилип салди.□

34 Улар Пәрвәрдигарниң әмригә хилаплиқ қилип,
Шу йәрдики қовмларни йоқатмиди;

35 Бәлки ят әлләр билән арилишип,

Уларниң қилиқлирини үгәнди;■

36 Уларниң бутлириға чоқунди,

Булар өзлиригә бир қапқан болуп чиқти;

37 Чүнки улар өз оғул-қизлирини союп, жинларға
қурбанлиққа беғишлиди.■

38 Шундақ қилип улар бегуна қанни,

Йәни Қанаандики бутларға атап қурбанлиқ қилип, өз
оғул-қизлириниң қенини төкти;

Зимини қанға булғинип кәтти.■

39 Улар өз қилмишлири билән булғанди;

Қилиқлири билән паишә аялдәк бузулди.

40 Шуңа Пәрвәрдигар Өз хәлқидин қаттиқ ғәзәпләнди,
У Өз мирасидин йиргәнди;

41 Уларни ят әлләрниң қолиға бәрди,

Уларға өчмәнләр улар үстидин һөкүмранлиқ қилди.

42 Дүшмәнлири уларни әзди,

Улар яв қоли астида егилип пүкүлди.

43 Көп қетим *Пәрвәрдигар* уларни қутқузди;

Бирақ улар болса, өз хаһишлири билән Униңға
асийлиқ қилди,

Улар өз қәбиһлиги билән пәс һалға чүшти.

44 Шундақтиму У уларниң налә-пәрядини аңлиғанда,
Уларниң жәбир-жапалириға етивар бәрди;

□ **105:33** «Чүнки улар униң роһини териктүрди» — бәзи тәржимиләрдә «униң роһи» Мусаниң роһи әмәс, бәлки Худаниң Роһи дәп чүшәндүрүлиду. «... Улар униң роһини териктүрди, униң ләвлири бехәстиликтә гәп қилип салди» — «Чөл.» 20:7-13ни көрүң.

■ **105:35** һак. 2:2; 3:5, 6 ■ **105:37** Лав. 18:21; Қан. 12:31; 2Пад. 16:3; 17:17; 21:6; 2Тар. 28:3; 33:6 ■ **105:38** Чөл. 35:33

45 һәм улар билән түзгән әһдисини әслиди,
Зор меһри-шәпқити билән, ғәзивидин янди, □

46 У уларни сүргүн қилғанларниң қәлбидә рәһим
ойғатти.

47 Бизни қутқузғайсән, и Пәрвәрдиғар Худайимиз!

Муқәддәс намиңға тәшәккүр ейтишқа,
Тәнтәнә қилип Сени мәдһийиләшкә,
Бизни әлләр арисидин йениңға жиғивалғайсән! ■

48 Исраилниң Худаси болған Пәрвәрдиғарға,
Әзәлдин та әбәткичә тәшәккүр-мәдһийә
қайтурулсун!

Пүткүл хәлиқ «Амин» десун!

Һәмдусана! ■

106

*Бәшинчи Бөлүм ••• 106-күй ••• Худаниң барлиқ
инсанларға көрсәткән меһриванлиғи үчүн тәшәккүр
ейтиңлар!*

¹ Аһ, Пәрвәрдиғарға тәшәккүр ейтиңлар!

Чүнки У меһривандур, әбәдийдур Униң меһир-
муһәббети! ■

² Пәрвәрдиғар яв қолидин қутқузғанлар,
У һәмжәмәт болуп қутқузған хәлқи буни давамлиқ
баян қилсун —

³ Йәни У шәриқ билән ғәриптин, шимал билән
жәнуптин,

□ **105:45** «Зор меһри-шәпқити билән,...» — ибраний тилида:
«Зор меһри-шәпқәтлири билән...». ■ **105:47** 1Тар. 16:35

■ **105:48** 1Тар. 16:36 ■ **106:1** Зәб. 106:1; 117:1; 135:1

Һәр қайси жутлардин жигивелинғанлар буни
ейтсун! □

⁴ Улар чөл-баяванни кезип пинһан йолда адашти,
Адәм маканлашқан һеч бир шәһәрни тапалмастин.

⁵ Ач һәмдә уссуз болуп,
Жени чиқай дәп қалди.

⁶ Андин Пәрвәрдигарға пәрәд қилди,
У уларни мушәққәтлиридин азат қилди.

⁷ Маканлашқидәк шәһәргә йәткичә,
У уларни түз йолда башлиди.

⁸ Улар Пәрвәрдигарға тәшәккүр ейтсун!

Униң өзгәрмәс муһәббити үчүн,
Инсан балилириға көрсәткән мөҗизилири үчүн!

⁹ Чүнки У чаңқиған көңүлни қандурди,
Ач қалған жанни есил немәтләр билән толдурди.

¹⁰ Зүлмәттә, өлүм көләңгисидә яшиғанлар,
Төмүр кишән селинип, азап чәккәнләрни болса,

¹¹ (Чүнки улар Тәңриниң әмирлиригә қаршилиқ
қилди,

һәммидин Алий Болғучиниң несиһәтини кәмситти)

¹² — У уларни жапа-мушәққәт тартқузуп кәмтәр
қилди,

Улар путлишип жиқилди, уларға ярдәмгә бирисиму
йоқ еди.

¹³ Андин Пәрвәрдигарға йелинип пәрәд қилди,
У уларни мушәққәтлиридин азат қилди.

¹⁴ Уларни зулмәт һәм өлүм сайисидин чиқирип,
Уларниң зәнжир-асарәтлирини сундуруп ташлиди.

¹⁵ Улар Пәрвәрдигарға тәшәккүр ейтсун!

□ **106:3** «... У... шимал билән жәнуптин... жигивелинғанлар буни
ейтсун!» — бәзи кона көчүрмиләрдә «жәнуптин» дегәнниң
орнида «деңиздин» дейилиду; йәни «У... шимал билән деңиздин...
жигивелинғанлар буни ейтсун!» дейилиду (ибраний тилида икки
сөзниң пәрқи чоң әмәс, йәни «ями» билән «Ямин»).

Униң өзгәрмәс муһәббита үчүн,
Инсан балилириға көрсәткән мәҗизилири үчүн!

16 Мана У мис дәрвазиларни парә-парә қилип,
Төмүр тақақларни кесип ташлиди.

17 Намақәтләр өз итаәтсизлик йоллиридин,
Қәбиһликлиридин азапларға учрайду;

18 Көңлидә һәр хил озуқ-түлүктин бизар болуп,
Өлүм дәрвазилириға йеқинлишиду.

19 Андин Пәрвәрдигарға йелинип пәрәд қилиду,
У уларни мушәққәтлиридин азат қилиду.

20 У сөз-каламими әвәтип, уларни сақайтиду,
Уларни заваллиқлиридин қутқузиду.

21 Улар Пәрвәрдигарға тәшәккүр ейтсун!

Униң өзгәрмәс муһәббита үчүн,
Адәм балилириға көрсәткән мәҗизилири үчүн!

22 Қурбанлиқ сүпитидә тәшәккүрләр ейтсун,
Униң қилғанлирини тәнтәнилиқ нахшилар билән
баян қилсун! □ ■

23 Кемиләрдә деңизға чүшүп қатниғучилар,
Улуқ суларда тирикчилик қилғучилар, ■

24 Булар Пәрвәрдигарниң ишлириға гувачидур,
Чоңқур океанда көрсәткән карамәтләрни
көргүчидур.

25 Чүнки У бир сөз биләнла шиддәтлик шамални
чиқирип,
Долқунлирини өркәшлитиду;

26 Кемичиләр асман-пәләк өрләйду,
Суларниң тәһтилиригә чүшиду,
Дәһшәттин уларниң жени ерип кетиду.

□ **106:22** «Қурбанлиқ сүпитидә тәшәккүрләр ейтсун,...» — яки «Тәшәккүр қурбанлиқлири атисун,...». «Тәшәккүр қурбанлиғи» Муса пәйғәмбәргә чүшүрүлгән қанун бекиткән алтә хил қурбанлиқлардин бири. ■ **106:22** Лав. 7:12; Зәб. 49:14 ■ **106:23** Вәһ. 18:17

- 27 Улар мәс адәмдәк әләң-сәләң ирғаңлайду,
Һәр қандақ әқил-чариси түгәйду;
28 Андин Пәрвәрдигарға йелинип пәряд қилиду,
У уларни мушәққәтлиридин азат қилиду.
29 У боранни тиничлитиду,
Су долқунлириму жим болиду.
30 Шуниң билән улар течлиғидин шатлиниду;
У уларни тәшна болған арамғаһиға йетәкләп бариду.
31 Улар Пәрвәрдигарға тәшәккүр ейтсун!
Униң өзгәрмәс муһәббити үчүн,
Инсан балилириға көрсәткән мөҗизилири үчүн!
32 Улар хәлиқниң жамаитидиму Уни улуклисун,
Ақсақаллар мәҗлисидә Уни мәдһийилисун.
33 У дәрияларни чөлгә,
Булақларни қақаслиққа айландуриду.
34 Аһалисиниң яманлиғи түпәйлидин,
Һосуллуқ йәрни шорлуқ қилиду.
35 У йәнә чөл-баяванни көлгә,
Чаңқақ йәрни булақларға айландуриду;■
36 Ачларни шу йәргә җайлаштуруп,
Улар олтирақлашқан бир шәһәрни бәрпа қилиду;
37 Улар етизларни һайдап-терип, үзүмзарларни
бәрпа қилиду;
Булар һосул-мәһсулатни мол бериду.
38 У уларға бәрикәт бериду,
Шуниң билән уларниң сани хеләла ешип бариду,
У уларниң мал-варанлирини һеч азайтмайду.
39 Улар йәнә җәбир-зулум, бала-қаза һәм дәрд-әләмгә
йолуғуп,
Сани азийип, пүкүлиду.
40 У есилзадиләр үстигә кәмситишлирини төкиду,
Йолсиз дәшт-сәһрада уларни сәргәрдан қилиду;

41 Лекин мискин адәмни жәбир-зулумдин жуқури кәтирип сақлайду,

Униң аилә-тавабатини қой падисидәк көп қилиду. ■

42 Буни көңли дуруслар көрүп шатлиниду;

Пасиқларниң ағзи етилиду. ■

43 Кимки дана болса, буларни байқисун,

Пәрвәрдигарниң меһри-шәпқәтлирини чүшәнсун!

107

*107-күй *** Худаниң гәлибисигә болған тәшна-тилавәт*

¹⁻² Давутниң күй-нахшиси: —

Ирадәм чиң, и Худа, ирадәм чиң;

Мән мәдһийә нахшилирини ейтип,

Бәрһәқ, Сени күйләймән, пүтүн роһум билән! □

³ И нәғмә-сазлирим, ойған!

Мән сәһәр қуяшиниму ойғитимән!

⁴ Хәлиқ-милләтләр арисидә Сени улуклаймән, и Пәрвәрдигар;

Әлләр арисидә Сени күйләймән!

⁵ Чүнки өзгәрмәс муһәббитиң әршләргә йәткидәк улуктур;

Һәқиқитиң булутларға тақашти. ■

■ **106:41** 1Сам. 2:8; Зәб. 112:7, 8 ■ **106:42** Аюп 5:16; 22:19

□ **107:1-2** «Давутниң күй-нахшиси: —...» — оқурмәнләр көрәләйдуки, бу күйниң әйәтлири 57-күйдик 7-11-әйәтләр, 60-күйдик 5-12-әйәтләргә охшап кетиду. Шуңа бу әйәтләрниң изаһатлири мошу күйгиму тәвә, әлвәттә. «... Сени күйләймән, пүтүн роһум билән!» — «роһум» мошу йәрдә ибраний тилидики «мениң шәригим»ниң тәржимиси. ■ **107:5** Зәб. 35:6; 56:11

6 И Худа, шан-шөһритиң әршләрдин жуқури улуқланғай,

Шан-шәривиң йәр йүзини қаплиғай!

7 Өз сөйгәнлириңниң нижатлиқ тепиши үчүн,

Оң қолуң билән қутқузғайсән,

Дуайимни ижабәт қилғайсән.

8 Худа Өз пак-муқәддәслигидә шундақ дегән: —

«Мән тәнтәнә қилимән,

Мән Шәкәм диярини бөлүп беримән,

Суккот вадисини *тәқсим қилишқа* өлчәймән.

9 Гилеад Маңа мәнсуптур,

Манассәһму Маңа мәнсуптур;

Әфраим болса бешимдики дубулғамдур,

Йәһуда Мениң әмир-пәрман чиқарғучимдур;□

10 Моаб Мениң жуюнуш җавурумдур;

Едомға чоруғумни ташлаймән;

Мән Филистийә үстидин тәнтәнә қилимән!»□

11 Ким Мени бу мустәһкәм шәһәргә башлап кирәлисун?

Ким Мени Едомға елип баралисун?

12 И Худа, Сән бизни растинла чәткә қақтиңму?

□ **107:9 «әфраим болса бешимдики дубулғамдур»** — ибраний тилида «әфраим болса бешимдики қоғдиғучидур». «**Йәһуда Мениң әмир-пәрман чиқарғучимдур**» — башқа бир хил тәржимиси «Йәһуда Мениң шаһанә һаса мдур». □ **107:10 «Моаб Мениң жуюнуш җавурум»** — бәлким Моабниң Худа вә Униң хәлқи үчүн мәйнәт хизмәт қилидиғанлиғини билдүриду.

«**Едомға чоруғумни ташлаймән**» — аяқ кийимни мәлум йәр үстигә ташлаш әшу йәргә егә болғанлиқни билдүрүши мүмкин; яки болмиса, Едомниң өз Егисиниң аяқлирини елип жиғиштуридиған қулдәк екәнлиғини көрситишиму мүмкин. «**Филистийә, Мениң сәвәвимдин тәнтәнә қилиңлар!**» — Давут падишаниң дәвридә Филистийә Давутқа, шундақла Худаниң өзигә бойсунуп, бәхитлик һаятқа егә болған («2Сам.» 8:1ни, шундақа «Яр.» 12:1-Знимий көрүң).

Қошунлиримиз билән биллә жәңгә чиқмамсән? ■

¹³ Бизни зулумлардин қутулушқа ярдәмләшкәйсән,
Чүнки инсанниң ярдими бекардур!

¹⁴ Худа арқилиқ биз чоқум батурлуқ көрситимиз;
Бизгә зулум қилғучиларни чәйлигүчи дәл У Өзидур!

108

108-күй ••• Интиқам үчүн оқулған дуа

¹ Нәғмичиләрниң бешиға тапшурулуп оқулсун дәп,
Давут язған күй: —

И мәдһийәмниң Егиси Худайим, жим турма!

² Мана рәзилләрниң ағзи, мәккарларниң ағзи көз
алдимда йоған ечилди;

Улар ялғанчи тил билән маңа қарши сөзлиди.

³ Нәпрәтлик сөзләр билән мени чулғап,

Улар бекардин-бекар маңа зәрбә бәрмәктә. ■

⁴ Мүһәббитим үчүн улар маңа қарши шикайәтчи
болди,

Мән болсам — дуаға берилдим.

⁵ Яхшилиғим үчүн яманлиқ,
Сөйгүм үчүн нәпрәт қайтурди.

⁶ Һәр бириниң үстидә рәзил бир адәм тайинлиғайсән,
Униң оң йенида бир дәвагәр турсун. ■

⁷ У сорақ қилинғанда әйипдар болуп чиқсун,
Дуаси гуна дәп һесаплансун. ■

⁸ Күнлири қисқа болсун,
Мәнсивини башқиси егилисун.

⁹ Балилири йетим қалсун,

■ **107:12** Зәб. 59:1-5 ■ **108:3** Зәб. 68:5 ■ **108:6** Зәк. 3:1, 2

■ **108:7** Пәнд. 15:8; 28:9

Хотуни тул болсун.

10 Оғуллири сәргәрдан тиләмчи болсун,

Турған харабиликлиридин нан издәп.

11 Жазанихор униң егилиги үстигә тор ташлисун,

Мәһнәт әжрини ятлар булап-талисун.

12 Униңға мөһриванлиқ көрситидиған бириси болмисун,

Житим қалған балилириға илтипат қилғучи болмисун.

13 Униң нәсли қурутулсун;

Келәр әвладида намлири өчүрүлсун.

14 Ата-бовилириниң қәбиһлигиниң әйиплири Пәрвәрдиғарниң ядида қалсун,

Анисиниң гунайи өчүрүлмисун.

15 Буларниң әйиплири дайим Пәрвәрдиғарниң көз алдида болсун,

Шуниң билән У уларниң нам-әмилини йәр йүзидин өчүрүп ташлайду.■

16 Чүнки *рәзил киши* мөһриванлиқ көрситишни һеч есигә кәлтүрмиди,

Бәлки езилгән, йоқсул һәм дили сунуқларни өлтүрмәккә қоғлап кәлди.

17 У ләнәт оқушқа амрақ еди,

Шуңа ләнәт униң бешиға келиду;

Бәхит тиләшкә райи йоқ еди,

Шуңа бәхит униңдин жирақ болиду.

18 У ләнәтләрни өзигә кийим қилип кийгән;

Шуңа булар аққан судәк униң ич-бағриға,

Майдәк, сүйәклиригә кириду;

19 Булар униңға йөпинған тонидәк,

Һәрдайим бағланған бәлвәғидәк чаплансун.

■ 108:15 Аюп 18:17; зәб. 33:17

20 Булар болса мени әйиплигүчиләргә
Пәрвәрдигарниң бекиткән мукапати болсун!

Мениң яман гепимни қилғанларниң инъами болсун!

21 Бирақ Сән, Пәрвәрдигар Рәббим,

Өз намиң үчүн мениң тәрипимдә бир иш қилғайсән,
Меһир-муһәббितिң әла болғачқа,

Мени қутқузғайсән;

22 Чүнки мән езилгән һәм һажәтмәндурмән,

Қәлбим хәстә болди.

23 Мән қуяш узартқан көләңгидәк йоқилай дәп
қалдим,

Чекәткә қеқиветилгәндәк чәткә қеқиветилдим.

24 Роза тутқинимдин тизлирим кетиду,

Этлирим сизип кетиду.

25 Шуңлашқа мән улар алдида рәсва болдум;

Улар маңа қарашқанда, бешини силкишмәктә.

26 Маңа ярдәмләшкәйсән, и Пәрвәрдигар Худайим,

Өзгәрмәс муһәббितिң бойичә мени қутқузғайсән;

27 Шуниң билән улар буниң Сениң қолуңдики иш
екәнлигини,

Буни қилғучиниң Сән Пәрвәрдигар екәнлигини
билсун.

28 Улар ләнәт оқувәрсун, Сән бәхит ата қилғайсән;

Улар һужум қилишқа турғанда, хижаләттә қалсун,

Бирақ қулуң шатлансун!

29 Мени әйиплигүчиләр хижаләт билән кийинсун,

Улар өз шәрмәндилигини өзлиригә тон қилип
йепинсун.

30 Ағзимда Пәрвәрдигарға зор тәшәккүр-мәдһийә
қайтүримән;

Бәрһәқ, көпчилик арисида туруп Уни
мәдһийиләймән;

31 Чүнки һажәтмәнниң женини гунаға бекитмәкчи
болғанлардин қутқузуш үчүн,

Пәрвәрдигар униң оң йенида туриду.

109

109-күй ••• Кәлгүсидики әләмниң Падишаси — Давутниң әвлади Мәсиһ

¹ Давут язған күй: —

Пәрвәрдигар мениң Рәббимгә: —
«Мән сениң дүшмәнлириңни тәхтипәриң қилғичә,
Оң йенимда олтарғин» — деди.□

² Пәрвәрдигар қудритиңни көрситидиған шаһанә
һасаңни Зиондин узитиду;
Дүшмәнлириң арасида һөкүм сүргин!□

³ Күчүңни көрситидиған күндә,
Өз хәлқиң халис қурбанлиқ кәби пида болиду;
Муқәддәс һәйвитиңдә,
Шу яшлиқ дәвриндикидәк,
Саңа һазирму шәбнәмләр сәһәрниң балиятқусидин
йеңи чиққандәк чүшиду;□

□ **109:1** «Мән сениң дүшмәнлириңни тәхтипәриң қилғичә» — «тәхтипәр» падиша тәхткә олтарғанда пути туридиған жай.

□ **109:2** «Пәрвәрдигар қудритиңни көрситидиған шаһанә һасаңни Зиондин узитиду» — бу сөзниң мәнаси бәлким: Худа йәр йүзидә өз сәлтәнитини қурғанда, тиклигән падиша Мәсиһниң күч-қудрити һәм һоқуқи Йерусалимдин чиқип һәр йәргә йетип бариду. □ **109:3** «Өз хәлқиң халис қурбанлиқ кәби пида болиду» — «халис қурбанлиқ», 54-күй, 6-айәттики изаһатни көрүң.

«Муқәддәс һәйвитиңдә, шу яшлиқ дәвриндикидәк, саңа һазирму шәбнәмләр сәһәрниң балиятқусидин йеңи чиққандәк чүшиду» — деханларға мәлум болғинидәк, шәбнәм адәттә пәқәт япйешил отяшлар вә дәрәқләрниң үстигә чүшиду. Қурук-қақшал болуп қалған дәрәқләргә чүшмәйду. Көчмә мәнаси, Мәсиһ мәңгүгә япйешил дәрәқтәк яш туривериду.

4 Пәрвәрдигар шундақ қасәм ичти,
 һәм буниңдин янмайду: —
 «Сән әбәдил-әбәткичә Мәлкизәдәкниң типидики бир
 каһиндурсән». □ ■

5 Оң тәрипиңдә болған Рәб ғәзивини көрсәткән күндә
 падишаларни уруп парә-парә қиливетиду;

6 У әлләр арисидә сотлайду;
 Жай-жайларни жәсәтләр билән толдуриду;
 Кәң зиминниң бешини яриду; ■

7 У йолда ериқтин су ичиду;
 У шуңа кишиниң бешини йөлигүчи болиду. □

110

*110-күй *** Худаниң улуқлугини сегиниш *** 1-
 айттики изаһатни көрүң*

□ **109:4** «Сән әбәдил-әбәткичә Мәлкизәдәкниң типидики бир каһиндурсән» — Мәлкизәдәк дегән адәм һәзрити Ибраһимға каһин (Худаға вәкил болуп қурбанлиқни қобул қилғучи) болған һәм Ибраһим алған олжидин ондин бирини алған («Яр.» 14-бап). Демәк, у Ибраһимдин улук еди, шуңлашқа Ибраһимниң әвлатлиридин болған каһинлардинму улук еди. «Яр.» 14-бапта дейилгиничә, бу сирлиқ адәмниң ата-аниси йоқ еди. Инжил «Ибранияларға», 8- һәм 10-бапни көрүң. «Мәлкизәдәк»ниң мәнаси: «Һәққанийлиқниң падишаси» «Аманлиқ падишаси». Ундақта бу йәрдә «Сән әбәдил-әбәткичә Мәлкизәдәкниң типидики бир каһиндурсән» дәп бекитилиши аләмдә униң әң алий каһин дәп бекитилгәнлигини көрситиду. ■ **109:4** Ибр. 5:6; 6:20; 7:17 ■ **109:6** Вәһ. 14:14-20; 16:14-16; 20:8-10 □ **109:7** «У йолда ериқтин су ичиду; у шуңа кишиниң бешини йөлигүчи болиду» — бу сирлиқ гәп бәлким Мәсиһниң кичик пеил экәнлигини, һәмдә өзиниңму кичик пеил мөминләргә тәсәлли беридиғанлигини көрситиду. «У шуңа кишиниң бешини йөлигүчи болиду» — башқа бир хил тәржимиси: «Шуңа у (өз) бешини көтириду».

1 Һәмдусана!

Көңли дурусларның мәшрипидә,
һәм җамаәттә туруп,

Пәрвәрдигарға пүтүн қалбим билән тәшәккүр
ейтимән. □

2 Пәрвәрдигарның ясиғанлири улукдур;

Булардин хурсән болғанлар издинип уларни
сүрүштүрмәктә.

3 Уның әжри шәрәп вә һәйвәттүр,

Уның һәққанийлиғи мәңгүгә туриду.

4 У Өз мәҗзилирини яд әткүзиду;

Пәрвәрдигар муһәббәтлик һәм рәһимдилликтүр.

5 У Өзидин әйминидиғанларни аш билән
тәминләйду;

Өз әһдисини һемишә яд етиду.

6 У әмәллиридикки қудритини Өз хәлқигә көрситип,

Башқа әлләрның мирас-зиминини уларға тәқдим
қилди.

7 Уның қоли қилғанлири һәқиқәт-садақәт вә
адиллиқтүр;

Уның барлиқ көрсәтмилири ишәшликтүр.

8 Булар әбәдил-әбәткичә инавәтликүр;

Һәқиқәттә һәм дуруслуқта чиқирилғандур.

9 У Өз хәлқигә ниҗатлиқ әвәтти;

Өз әһдисини әмир қилип мәңгүгә бекитти;

Муқәддәс һәм сүрлүктүр Уның нами.

10 Пәрвәрдигардин қорқуш даналиқның
башлинишидур;

Уның һөкүмлирини тутқанларның һәммиси
йорутулған адәмләрдур;

□ **110:1 «Һәмдусана! Көңли дурусларның мәшрипидә,
һәм җамаәттә туруп...»** — бу күй «елипбә тәртивилик»
күй. Бирақ ибраний тилини тәрҗимә қилиш җәрәянида җүмлә
тәртипирини өзгәртиш керәклиги түпәйлидин, «елипбәлик»
нүсхини көрситәлмидүк.

Униң мәдһийиси мәңгү туриду.

111

*111-күй *** Худадин әйминидиган киши *** 1-айәттики изаһатни көрүң*

¹ Һәмдусана!

Пәрвәрдигардин әйминидиган,

Униң әмирлирини зор хурсәнлик дәп билидиган
адәм бәхитликтур! □ ■

² Униң нәсли зиминда туруп күч-қудрәтлик болиду;
Дурусларниң дәври бәхитлик болиду.

³ Униң өйидә дөләт һәм байлиқлар болиду;
Һәққанийлиғи мәңгүгә туриду.

⁴ Қараңғулуқта турған дурус адәмгә нур пәйда
болиду;

У шәпқәтлик, рәһимдил һәм һәққанийдур.

⁵ Хәйрхан, өтнә берип туридиган адәмниң бәхити
болиду;

У өз ишлирини адиллиқ билән жүргүзиду. □

⁶ Бәрһәқ, у әбәдий тәвритилмәйду;
Һәққаний адәм мәңгүгә әслиниду.

⁷ У шум хәвәрдин қорқмайду;

□ **111:1** «Һәмдусана! Пәрвәрдигардин әйминидиган, Униң әмирлирини зор хурсәнлик дәп билидиган адәм бәхитликтур!...»

— бу күй «елипбә тәртивилик» күй. Бирақ ибраний тилини тәржимә қилиш жәрәянида жүмлә тәртиплирини өзгәртиш керәклиги түпәйлидин, «елипбә тәртивилик» нусхини көрситәлмидүк.

■ **111:1** Зәб. 1:1, 2 □ **111:5** «У өз ишлирини адиллиқ билән жүргүзиду» — башқа икки хил тәржимиси бар: — «У өз адиллиги билән өз ишлирини жүрүштүриду» яки «Дәвада болса һөкүм униң тәрипидә болиду». Мүмкинчилиги барки, язғучи бу үч мәниниң һәммисини көздә тутқан.

Униң көңли тоқ һалда, Пәрвәрдигарға таянған.
 8 Дили мәһкәм қилинған, у қорқмайду;
 Ахирида у рәқиплириниң мәғлубийитини көриду.
 9 У өзиниңкини мәртләрчә тарқатқан,
 Йоқсулларға бериду;
 Униң һәққанийлиғи мәңгүгә туриду;
 Униң мүңгүзи иззәт-шөһрәт билән көтирилиду.
 10 Рәзил адәм буни көрүп чидимайду,
 Чишлирини ғужурлитиду, у ерип кетиду;
 Рәзилләрниң арзу-һәвиси йоқитилиду.

112

112-күй ••• Худа шәпқитини көрситиш үчүн Өзини төвән тутиду

1 һәмдусана!
 Мәдһийиләңлар, и Пәрвәрдигарниң қуллири,
 Пәрвәрдигарниң намини мәдһийиләңлар!
 2 һазирдин башлап, әбәдил-әбәткичә,
 Пәрвәрдигарниң намиға тәшәккүр-мәдһийә
 қайтурулсун! ■
 3 Күн чиқардин күн патарға,
 Пәрвәрдигарниң нами мәдһийилинишкә лайиқтур! ■
 4 Пәрвәрдигар әлләрдин жуқури көтирилди;
 Шан-шәриви әршләрдин жуқуриду.
 5 Кимму Пәрвәрдигар Худайимизға тәң болалисун —
 Өз макани жуқурида болсиму,
 6 Асманларға һәм йәргә қараш үчүн,
 Өзини төвән қилғучиға?
 7 Намрат кишини У топа-чаңдин көтириду;

Қиғлиқтин йоқсулни жуқурилитиду; ■

8 Уни есилзадиләр қатарига,

Йәни Өз хәлқиниң есилзадилири арисига
олтарғузиду;

9 У туғмас аялни өйгә орунлаштуруп,
Уни оғуларниң хошал аниси қилиду.

Һәмдусана!

113

*113-күй Худаниң Исраил хәлқиниң Мисирдин
чиқишида уларға намайән қилған улуқлуғи*

1 Исраил Мисирдин,

Яқуп жәмәти ят тиллиқ әлләрдин чиққанда, ■

2 Шу чағда Йәһуда Худаниң муқәддәс жайи,
Исраил униң сәлтинити болди,

3 Деңиз буни көрүп бәдәр қачти,
Иордан дәрияси кәйнигә янди;

4 Тағлар қочқарлардәк,
Дөңләр қозилардәк ойнақлиди.

5 Әй деңиз, сән немә болдуң, қачқили?
Иордан дәрияси, йолуңдин янғили?

6 Тағлар қочқарлардәк,
Дөңләр қозилардәк ойнақлиғили?

7 И йәр йүзи, Рәбниң жамалидин,
Яқупниң Худасиниң жамалидин тәврән;

8 У қорам ташни көлчәккә,

Чақмақ тешилини мол булақ сулириға айландуриду. □ ■

113-күй — давами ••• Бутларға чоқунғанлар һәм Худаға ибадәт қилғанлар

⁹ Бизгә әмәс, и Пәрвәрдигар, бизгә әмәс — Өзгәрмәс муһәббетиң үчүн, һәқиқәт-садақитиң үчүн,

Өз намиңға шан-шәрәп кәлтүргәйсән.

¹⁰ Әлләр немишкә «Уларниң Худаси қәйәрдә?» дәп мазақ қилишиду?

¹¹ Бирақ Худайимиз болса әршләрдидур; Немини халиса, У шуни қилғандур.

¹² Уларниң бутлири болса пәқәт күмүч-алтундин ибарәт, Инсанниң қоллири ясиғинидур, халас.

¹³ Уларниң ағзи бар, бирақ сөзләлмәйду;

Көзлири бар, көрмәйду; ■

¹⁴ Қулақлири бар, аңлимайду,

Бурни бар, пуралмайду;

¹⁵ Қоллири бар, силалмайду;

Путлири бар, маңалмайду;

Канийидин һеч бир сада чиқармайду.

¹⁶ Уларни ясиғанлар уларға охшаштур,

Уларға таянғанларму шундақтур.

¹⁷ И Израил, Пәрвәрдигарға тайиниңлар;

У силәргә ярдәм қилғучиңлар һәм қалқиниңлардур.

¹⁸ И һарун жәмәти, Пәрвәрдигарға тайиниңлар;

□ **113:8** «У қорам ташни көлчәккә, чақмақ тешилини мол булақ сулириға айландуриду» — «чақмақ теши» ташлар ичидә әң қаттиқ таш һесаплиниду. «Қан.» 8:15ни көрүң. ■ **113:8** Мис. 17:6; Чөл. 20:11 ■ **113:13** Қан. 4:28; Йәр. 10:3, 4, 5, 9-16

У силәргә ярдәм қилғучи һәм силәрниң қалқиниңлардур.□

19 Пәрдәрдигардин әйминидиғанлар, Пәрвәрдигарға тайиниңлар;

У силәргә ярдәм қилғучи һәм қалқиниңлардур.

20 Пәрвәрдигар бизни әсләп кәлди;

У бәхит ата қилиду;

У Исраил жәмәтигә бәхит ата қилиду;

У һарун жәмәтигә бәхит ата қилиду;

21 Пәрвәрдигардин әйминидиғанларға, Чоңлири һәм кичиклиригиму бәхит ата қилиду.

22 Пәрвәрдигар силәргә қошлап бериду,

Силәргә һәм пәрзәнтлириңларға;

23 Силәргә Пәрвәрдигар тәрипидин бәхит ата қилинған,

Асман-зиминни Яратқучидин бәрикәтләнған!

24 Асманлар болса Пәрвәрдигарниң асманлиридур;

Бирақ зиминни болса инсан балилириға тапшурғандур.

25 Өлүкләр Яһни мәдһийиләлмәйду,

Сүкүт дияриға чүшүп кәткәнләрму шундақ;

26 Бирақ бизләр һазирдин башлап Яһқа әбәдил-әбәткичә тәшәккүр-мәдһийә қайтуримиз!

Һәмдусана!

114

114-күй ••• Худаниң илтупатига гувалиқ бериш

¹ Мән Пәрвәрдигарни сөйимән,

□ **113:18** «У силәргә ярдәм қилғучи һәм силәрниң қалқиниңлардур» — ибраний тилида «У уларға ярдәм қилғучи һәм уларниң қалқиниңлардур» дейилиду. 10-11-айәтләрдиму шундақ.

Чүнки У мениң авазимни, йелинишлиримни аңлиған.

² Чүнки У қулиқини маңа салди,

Шуңа мән барлиқ күнлиримдә Униңға илтижа қилип чақиримән.

³ Өлүм асарәтлири мени чирмивалди;

Тәһтисараниң дәрдлири мени тутувалди;

Мән пешкәлликкә йолуқтум, әләм тарттим;■

⁴ Шуниң билән мән Пәрвәрдигарниң намиға тохтимамай нида қилдим: —

«Сәндин өтүнимән, и Пәрвәрдигар,

Женимни қутулдурғайсән!

⁵ Шәпқәтликтур Пәрвәрдигар, һәққанийдур;

Худайимиз рәһимдилдур.

⁶ Пәрвәрдигар наданни сақлайду;

Мән харап әһвалға чүшүрүлдүм, У мени қутқузди.

⁷ һәй женим, қайтидин хатиржәм бол;

Чүнки Пәрвәрдигар сехийлик, меһриванлиқ көрсәтти;■

⁸ Чүнки Сән женимни өлүмдин, көзлиримни яшлардин,

Аяқлиримни путлишиштин қутқузғансән.

⁹ Мән Пәрвәрдигар алдида тирикләрниң зиминида маңимән: —

115

115-күй ... Худаниң илтипатиға гувалиқ бериш — давами ... Ибраний тилида 114-күй давами

¹ Ишәнгиним үчүн мундақ сөз қилғанмән: —

«Мән қаттиқ хар қилинғанмән». □ ■

2 Жиддийләшкинимдин: — «адәмләрниң һәммиси ялғанчи!» — Дегәнмән. ■

3 Маңа көрсәткән барлиқ яхшилиқлирини мән немә билән Пәрвәрдигарға қайтуримән?

4 — Нижатлиқ қәдәһини қолумға алимән,
Вә Пәрвәрдигарниң намини чақирип илтижа қилимән;

5 Мән қилған қәсәмлиримни Пәрвәрдигар алдида ада қилимән;

Бәрһәқ, Униң барлиқ хәлқи алдида уларни ада қилимән.

6 Пәрвәрдигарниң нәзиридә,

Өз мөмин бәндилириниң өлүми қиммәтлик иштур!

7 Аһ Пәрвәрдигар, мән бәрһәқ Сениң қулуңдурмән;
Мән Сениң қулуңдурмән, дедигиңниң оғли экәнмән;
Сән мениң асарәтлиримни йәшкәнсән;

8 Мән Саңа тәшәккүр қурбанлиқлирини сунимән,
Пәрвәрдигарниң намини чақирип илтижа қилимән; □

9 Мән қилған қәсәмлиримни Пәрвәрдигар алдида ада қилимән;

Бәрһәқ, Униң барлиқ хәлқи алдида уларни ада қилимән;

10 Пәрвәрдигарниң өйиниң һойлилирида,

Сениң оттуруңда туруп, и Йерусалим,

Қәсәмлиримни ада қилимән!

Һәмдусана!

□ **115:1 «Ишәнгиним үчүн сөз қилғанмән»** — (яки «Ишәндим, шуңа сөз қилдим...») — буниң мәнаси, бәлким, мениң Худаға дәрдимни төкүшүм һәргиз бекарға кәтмәйду, демәкчи («2Кор.» 4:13ниму көрүң).

■ **115:1** 2Кор. 4:13 ■ **115:2** Рим. 3:4 □ **115:8 «Мән Саңа тәшәккүр қурбанлиқлирини сунимән»** — «тәшәккүр қурбанлиғи» Муса пәйғәмбәр арқилик бекитилгән йәнә бир хил қурбанлиқ («Лав.» 7-бапни көрүң).

116

116-күй ... Худаниң пүткүл дуняга болган муһаббиту

¹ Пәрвәрдигарни мәдһийиләңлар, барлиқ әлләр;
Һәммә хәлиқләр, Уни махтаңлар!■

² Чүнки бизгә бағлиған өзгәрмәс муһаббиту
ғәлибиликтур;

Һәм Пәрвәрдигарниң һәқиқәт-садақити
мәңгүлүктур!
Һәмдусана!

117

117-күй ... «Пәрвәрдигарниң намида кәлгүчигә мубарәк болсун!»

¹ Пәрвәрдигарға тәшәккүр ейтиңлар, чүнки У
меһривандур;

Униң меһир-муһаббиту мәңгүдур!

² Исраил: «Униң меһир-муһаббиту мәңгүдур» —
десун!

³ Һарун жәмәти: «Униң меһир-муһаббиту мәңгүдур»
— десун!

⁴ Пәрвәрдигардин қорқидиғанлар: «Униң меһир-
муһаббиту мәңгүдур» — десун!

⁵ Қистақта қелип Яһға нида қилдим;

Яһ жавап берип, мени кәңри-азатиликтә турғузди.

⁶ Пәрвәрдигар мән тәрәптидур, мән қорқмаймән;

Инсан мени немә қилалисун?■

⁷ Пәрвәрдигар маңа ярдәм қилғучилар арисида
болуп, мениң тәрипимдидур;

Өчмәнлиримниң мәғлубийитини көримән.

8 Пәрвәрдигарни башпанаһим қилиш,
Инсанға тайиништин әвзәлдур;■

9 Пәрвәрдигарни башпанаһим қилиш,
Әмирләргә тайиништин әвзәлдур.

10 Барлиқ әлләр мени қоршивалди;
Бирақ Пәрвәрдигарниң нами билән уларни һалак
қилимән;□ ■

11 Улар мени қоршивалди; бәрһәқ, қоршивалди;
Бирақ Пәрвәрдигарниң нами билән мән уларни
һалак қилимән;

12 Улар һәриләрдәк мени қоршивалди;
Улар йеқилған янтақ отидәк тезла өчүрүлиду;
Чүнки Пәрвәрдигарниң нами билән мән уларни
һалак қилимән.

13 Сән дүшмән мени зәрб билән иттәрдиң,
Жиқилғили тас қалдим;
Бирақ Пәрвәрдигар маңа ярдәмдә болди.

14 Күчүм вә нахшам болса Яһдур;
У мениң нижатлиғим болди!

15 Һәққанийларниң чедирлирида шатлиқ вә
нижатлиқниң тәнтәнилири яңритилмақта;
Пәрвәрдигарниң оң қоли зәпәр қучмақта!

16 Пәрвәрдигарниң оң қоли егиз кетирилгән!
Пәрвәрдигарниң оң қоли зәпәр қучмақта!■

17 Мән өлмәймән, бәлки яшаймән,
Яһниң қилғанлирини жакалаймән.

18 Пәрвәрдигар маңа қаттиқ тәрбийә бәргән болсиму,

■ **117:8** Зәб. 61:10, 11; 145:3; Йәр. 17:5, 7 □ **117:10** «Барлиқ әлләр мени қоршивалди; бирақ Пәрвәрдигарниң нами билән уларни һалак қилимән;...» — бу кўйдики 10-29-айәтләр кимни көрсәткәнлигини оқурмәнләр Инҗил, «Матта», «Маркус» һәм «Луқа» қисмилиридики ахирқи нәччә баблардин көрәләйду. ■ **117:10** Зәб. 17:44, 48, 49; Йәш. 11:1-10; Рим. 15:12 ■ **117:16** Луқа 1:51

Бирақ У мени өлүмгә тапшурмиди.

19 һәққанийәт дәрвазилирини маңа ечип бериңлар;
Мән киримән, Яһни мәдһийиләймән. ■

20 Бу Пәрвәрдигарниң дәрвазисидур;
һәққанийлар буниңдин кириду!

21 Мән саңа тәшәккүр ейтимән;
Чүнки Сән маңа жавап қайтурдуң,
һәм мениң нижатлиғим болдуң.

22 Тамчилар ташливәткән таш болса,
Бужәк теши болуп тикләнди. □ ■

23 Бу иш Пәрвәрдигардиндур,
Бу көзимиз алдида карамәт болди. ■

24 Бу Пәрвәрдигар яратқан күндур;
Биз униңда шатлинип хурсән болимиз.

25 Қутқузғайсән, и Пәрвәрдигар, Сәндин өтүнимән;
Сәндин өтүнимән, бизни яшнатқайсән! □ ■

26 Пәрвәрдигарниң намида Кәлгүчигә мубарәк
болсун!

Биз Пәрвәрдигарниң өйидә туруп саңа «Мубарәк!»
дәп товлидуқ.

27 Пәрвәрдигар Тәңридур;

У үстимизгә нур бәргән;

Һейтлиқ қурбанлиқни танилар билән бағлаңлар,

■ 117:19 Йәш. 26:2 □ 117:22 «Тамчилар ташливәткән таш болса, бужәк теши болуп тикләнди» — «Мат.» 20:42ни көрүң.

■ 117:22 Йәш. 8:14; 28:16; Мат. 21:42; Мар. 12:10; Луқа 20:17; Рос. 4:11; Рим. 9:33; Әф. 2:20; 1Пет. 2:4, 7 ■ 117:23 Йәш. 29:14

□ 117:25 «Қутқузғайсән, и Пәрвәрдигар!» — ибраний тилида «һошанна!» дегән сөз. «Мат.», 21:9ни көрүң. ■ 117:25 Мат. 21:9, 15; Мар. 11:9, 10; Юһ. 12:13

— Қурбанғаһниң мўңгүзлиригә илип бағлаңлар.□

28 Сән мениң Илаһимдурсән,
Мән Саңа тәшәккүр ейтимән;
Мениң Худайим, мән Сени улуклаймән.

29 Пәрвәрдиғарға тәшәккүр ейтиңлар;
Чўнки У мейривандур;
Униң мейир-муһәббити мәңгүдур!

118

118-күй Худаниң сөз-калами гәһәрду! «Елипбә тәртивилик» күй — 1-айәттики изаһатни көрүң

1 |□| (Аләф) Йолда мукәммәл болғанлар,
Пәрвәрдиғар Тәврат-қанунда маңидиғанлар
бәхитликтур!□ ■

2 Униң ағаһ-гүвалирини тутқанлар,

□ **117:27** «Һейтлик қурбанлиқни танилар билән бағлаңлар, — қурбанғаһниң мўңгүзлиригә илип бағлаңлар» — мукәддәс ибадәтханидики қурбанғаһниң төрт бүржикиниң һәр биригә бир «мўңгүз» (илмәк) бекитилгән. «Мукәддәс чедир»ни көрситидиған схемиларни көрүң. □ **118:1** «**§ (Аләф) Йолда мукәммәл болғанлар, Пәрвәрдиғар Тәврат-қанунда маңидиғанлар бәхитликтур!**» — бу 119-күй «елипбә тәртивилик» күй. һәр сәккиз айәт бир гуруппа болиду. һәр бир гуруппидики сәккиз айәт охшаш һәрп билән башлиниду, һәр бир гуруппа (жәмий 22 гуруппа) ибраний тилиниң елипбәлик тәртиви бойичә йеңи бир һәрип билән башлиниду. «**Пәрвәрдиғар Тәврат-қанунда маңидиғанлар бәхитликтур!**» — «Тәврат» (тораһ) дегән сөз ибраний тили болуп, әслидә «йөлийоруқ», «тәрбийә» дегән мәнидә, бу йәрдә: «қанун», «тәлим», «Худа бәргән барлиқ китаплар» дегән умумий мәнидә ишлитилиду. Адәттә Муса пәйғәмбәр арқилиқ кәлтүрүлгән Тәвраттики «Яритилиш» «Мисирдин чиқиш» «Лавийлиқлар» «Чөл-баявандики сәпәр» һәм «Қанун шәрһи» дегән алдинқи бәш қисимни көрситиду.

■ **118:1** Зәб. 1:1

Уни чин қалби билән издигәнләр,

³ һеч бир һәқсизлиқни қилмиғанлар бәхитликтур!

Улар униң йоллирида маңиду.

⁴ Көрсәтмилириңгә әстайидил әмәл қилишимиз үчүн,

Өзүң уларни бекиткәнсән.

⁵ Аһ, йоллиримниң йөнилиши бәлгүлимилириңгә әмәл қилишқа бекитилгәй!

⁶ Шуниң билән барлиқ әмир-пәрманлириңни әтиварлисам,

Мән йәргә қарап қалмаймән.

⁷ Сениң һәққаний һөкүмлириңни үгинип,

Дурус көңүлдин Саңа тәшәккүр ейтимән.

⁸ Мән бәлгүлимилириңни чоқум тутимән;

Мени пүтүнләй ташливәтмигәйсән!

⁹ |□| (Бәт) Яш бир жигит қандақ қилип өз йолини пак туталайду?

Сениң сөз-каламиңни аңлап әмәл қилиш биләнла.

¹⁰ Пүтүн қалбим билән мән Сени издидим;

Мени әмирлириңдин адаштурмиғәйсән;

¹¹ Гуна қилип Саңа қарши чиқмаслиғим үчүн,

Сөзүңни көңлүмгә мәһкәм пүкүвалдим.

¹² Мубарәқдурсән Пәрвәрдиғар,

Маңа Өз бәлгүлимилириңни үгәткәйсән.

¹³ Ләвлирим билән мән баян қилимән,

Ағзиндики барлиқ һөкүмлириңни.

¹⁴ Түрлүк байлиқлардин шатланғандәк,

Ағаһ-гувалиқлириңға әгәшкән йолда шатландим.

¹⁵ Мән көрсәтмилириң үстидә сеғинип ойлинимән;

Излириңға қарап ойлинимән.

¹⁶ Бәлгүлимилириңни хурсәнлик дәп билимән;

Сөз-каламиңни унтумаймән.

¹⁷ |□| (Гимәл) Қулуңға мөһриванлиқни көрсәткәйсән, шуниң билән мән яшаймән,

Каламиңға бойсунимән. ■

18 Тәврат-қанунундин карамәт сирларни көрүшүм үчүн,

Көзлиримни ачқайсән!

19 Мән бу дуняда мусапирмән;

Әмирлириңни мәндин йошурмиғайсән. ■

20 һөкүмлириңгә һәр қачан интизар болуп,

Жүригим езилип кетәй дәп қалди.

21 Сән ләнәткә буйрулған тәкәббурларға тәнбиһ берисән,

Улар әмирлириңдин адишип кетиду.

22 Мәндин аһанәт һәм мәсқирини жираққа кәткүзгәйсән;

Чүнки агаһ-гувалиқлириңни тутимән.

23 Әмирләр олтирип яман гепимни қилишмақта;

Сениң қулуң болса бәлгүлимилириң үстидә сеғинип ойлайду.

24 Сениң агаһ-гувалиқлириң мениң хурсәнлигим,

Мениң мәслиһәтчилиримдур. ■

25 |□| (Даләт) Мениң җеним тупраққа йешишқан;

Сөз-каламиң бойичә мени йеңиландурғайсән.

26 Өз йоллиримни алдиңда очуқ баян қилдим,

Сән маңа жавап бәрдиң;

Маңа бәлгүлимилириңни үгәткәйсән. ■

27 Мени көрсәтмилириңниң йолини чүшинидиған қилғайсән,

Андин мән карамәтлириң үстидә сеғинип ойлинимән.

28 Җеним қайғу билән ерип кетиду;

Сөз-каламиң бойичә мени күчләндүргәйсән.

29 Мәндин алдамчи йолни нери қилғайсән;

■ 118:17 Зәб. 102:2; 114:7 ■ 118:19 Яр. 47:9; 1Тар. 29:15; Зәб. 38:13; Ибр. 11:13 ■ 118:24 Зәб. 42:3; 111:1; 118:35, 47, 77, 174;

■ 118:26 Зәб. 24:4; 26:11; 85:11

Шәпқәт қилип маңа Тәврат-қанунуңни бегишлиғайсән;

30 Мән һәқиқәт-садақәт йолини талливалдим; һөкүмлириңни алдимда қойдум.

31 Агаһ-гувалириңни чиң тутимән; Пәрвәрдигар, мени уятқа қалдурмиғайсән.

32 Сән мениң қәлбимни кәң-азатә қилишиң билән, Әмирлириң йолиға әгишип жүгүримән.

33 |□| (Хе) И Пәрвәрдигар, бәлгүлимилириңниң йолини маңа аян қилғайсән; Мән уни ахирғичә тутимән.

34 Мени йорутқайсән, мән Тәврат-қанунуңни тутимән, Шундақла пүтүн қәлбим билән униңға әмәл қилимән.

35 Мени әмирлириңниң йолида маңидиған қилғайсән;

Чүнки уларни хурсәнлик дәп билимән.

36 Мениң қәлбимни шәхсий мәнпәәткә әмәс, Бәлки агаһ-гувалиқлириңға майил қилғайсән.

37 Көзлиримни сахтини көрүштин яндурғайсән; Мени йолуңда жанландурғайсән;

38 Сән қулуңға болған вәдәңни әмәлгә ашурғайсән; Шуниң билән хәқләр Сәндин әйминиду.□

39 Мән қорққан шәрмәндиликини нери кәткүзгәйсән; Чүнки Сениң һөкүмлириң әладур.

40 Мана, мән көрсәтмилириңгә тәшна болуп кәлдим; Өз һәққанийитиңдә мени жанландурғайсән;

41 |□|: (Вав) Вә меһир-муһәббәтлириң йенимға кәлсун, и Пәрвәрдигар;

□ **118:38** «Сән қулуңға болған вәдәңни әмәлгә ашурғайсән; Шуниң билән хәқләр Сәндин әйминиду» — башқа бир нәччә тәржимилири бар, жүмлидин: «Сениң әйминишиңгә берилгән қулуң үчүн вәдәңни әмәлгә ашурғайсән».

Вәдәң бойичә нижатлиғиң йенимға кәлсун;□

42 Шунда мән дә мени мәсқирә қилғучиға бәргидәк
жавап болиду;

Чүнки сөзүңгә тайинимән.

43 Вә ағзимдин һәқиқәтнің сөзини елип
ташлимиғайсән;

Чүнки һөкүмлириңгә үмүт бағлидим;

44 Шунда мән Сениң Тәврат-қанунуңни һәр қачан
тутимән,

Бәрһәқ, әбәдил-әбәткичә тутимән;

45 Шунда мән азатиликтә маңимән;

Чүнки көрсәтмилириңни издидим.

46 Шунда мән падишалар алдида агаһ-гувалиқлириң
тоғрилиқ сөзләймән,

Бу ишларда мән йәргә қарап қалмаймән.

47 Вә әмирлириңни хурсәнлик дәп билимән,

Чүнки уларни сөйүп кәлдим;

48 Мән сөйүп кәлгән әмирлириңгә қоллиримни созуп
интилимән,

Вә бәлгүлимилириң үстидә сеғинип ойлинимән.□

49 |□| (Заин) Сән қулуңға бәргән сөзүңни,

Йәни маңа үмүт беғишлиған каламиңни әслигәйсән.

50 У болса дәрдимгә болған тәсәллидур;

Чүнки сөз-вәдәң мени жанландурди.

51 Тәкәббурлар әшәддий һақарәтлигини билән,

Лекин Тәврат-қанунуңдин һеч чәтнимидим.

52 Қедимдә бекитилгән һөкүмлириңни ядимға
кәлтүрдүм, и Пәрвәрдигар,

□ **118:41** « ʾ: (Вав) Вә меһир-муһәббәтлириң йенимға кәлсун, и Пәрвәрдигар....» — мошу сәккиз әйәт (41-48-әйәт) һәммиси ибраний тилида: «вав» билән башлиниду; уйғур тилидики «вә» мошу «вав»дин (әрәб тилиниң вәстиси билән) кәлгән. □ **118:48** «мән сөйүп кәлгән әмирлириңгә қоллиримни созуп интилимән» — яки «мән сөйүп кәлгән әмирлириңгә қоллиримни созуп кәтиримән».

Шундақ қилип өзүмгә тәсәлли бәрдим.

53 Тәврат-қанунуңни ташливәткән рәзилләр
вәжидин,

Отлуқ гәзәп мәндә қайнап ташти.

54 Мусапир болуп турған жайимда,

Көрсәтмилириң мениң нахшилирим болди.

55 Кечидә, и Пәрвәрдигар, намиңни әсләп жүрдүм,

Тәврат-қанунуңни тутуп кәлдим. ■

56 Мән буниңға несип болдум,

Чүнки мән көрсәтмилириңкә итаәт қилип кәлдим.

57 |□| (Хәт) Өзүң мениң несивәмдурсән, и
Пәрвәрдигар;

«Сениң сөз-каламиңни тутай» — дедим. □

58 Мән пүтүн қәлбим билән дидариңға интилип
йелиндим;

Вәдәң бойичә маңа шапаәт көрсәткәйсән. □

59 Мән йоллириң үстидә ойландим,

Аяқлиримни агаһ-гувалиқлириңға қаритип
буридим.

60 Мән алдиридим, һеч кечикмидим,

Сениң әмирлириңгә әмәл қилишқа.

61 Рәзилләрниң асарәтлири мени чирмивалғини
билән,

Мән Тәврат-қанунуңни һеч унтумидим.

62 һәққаний һөкүмлириң үчүн,

Түн кечидә тәшәккүр ейтқили қопимән.

63 Мән Сәндин қорқидиғанларниң,

■ 118:55 Зәб. 15:7; 41:9 □ 118:57 «Өзүң мениң несивәмдурсән, и Пәрвәрдигар; «Сениң сөз-каламиңни тутай» — дедим» — башқа бир хил тәржимиси: — «Мениң несивәм, и Пәрвәрдигар, Сениң сөз-каламиңни тутуштин ибарәттур, — дедим». □ 118:58 «Мән пүтүн қәлбим билән дидариңға интилип йелиндим» — яки «Мән пүтүн қәлбим билән илтипатиңға интилип йелиндим».

Көрсәтмилириңгә әгәшкәнләрниң һәммисиниң
үлпитидурмән.

64 Жаһан, и Пәрвәрдигар, Сениң өзгәрмәс
муһәббитиң билән толди;

Маңа бәлгүлимилириңни үгәткәйсән.

65 |□| (Тәт) Сөз-каламиң бойичә, и Пәрвәрдигар,
Өз қулуңға мәриванлиқни көрситип кәлгәнсән.

66 Маңа убдан пәриқ етишни вә билимни үгәткәйсән;
Чүнки мән әмирлириңгә ишәндим.

67 Мән азапқа учраштин бурун йолдин азған,
Бирақ һазир сөзүңни тутимән.

68 Сән мәривандурсән, мәриванлиқ қилисән,
Маңа бәлгүлимилириңни үгәткәйсән.

69 Тәкәббурлар маңа қара чаплашти;

Бирақ көрсәтмилириңгә пүтүн қәлбим билән итаәт
қилимән.

70 Уларниң қәлби туймас болуп кәтти;

Бирақ мән болсам Тәврат-қанунуңни хурсәнлик дәп
билимән.□

71 Азапқа учриғиним яхши болди,

Шуниң билән бәлгүлимилириңни үгәндим.

72 Мән үчүн ағзиңдики қанун-тәлим,

Миңлиған алтун-күмүч тәңгидин әвзәлдур.■

73 |□| (Йод) Сениң қоллириң мени ясиған, мени
мустанкәмлиди;

Мени йорутқайсән, әмирлириңни үгинимән.■

74 Сәндин әйминидиғанлар мени көрүп шатлиниду;

Чүнки мән сөз-каламиңға үмүт бағлап кәлдим.

75 И Пәрвәрдигар, Сениң һөкүмлириңниң һәққаний
екәнлигини,

□ **118:70** «Уларниң қәлби туймас болуп кәтти» — дегән сөз
ибраний тилида «Уларниң қәлби майлиқ болуп кәтти» дәп елинған.

■ **118:72** Зәб. 18:11 ■ **118:73** Аюп 10:9; Зәб. 138:13-16

Вападарлиғиңдин мени азапқа салғиниңни билимән. □

76 Ah, қулуңға бәргән вәдәң бойичә,
Өзгәрмәс муһәббетиң тәсәллийим болсун.

77 Мениң яшишим үчүн,
Рәһимдиллиқлириң йенимға кәлсун;
Чүнки Тәврат-қанунуң мениң хурсәнлигимдур.

78 Тәкәббурлар хижаләттә қалсун;
Чүнки улар маңа ялғанчилик билән тәтүрлүк қилған;
Мән болсам, көрсәтмилириң үстидә сеғинип ойлинимән.

79 Сәндин әйминидиғанлар мән тәрәпкә бурулуп кәлсун;

Агаһ-гувалиқлириңни билгәнләрму шундақ болсун.

80 Көңлүм бәлгүлимилириңдә мукәммәл болсун;

Шуниң билән йәргә қарап қалмаймән.

81 |□| (Каф) Жәним нижатлиғиңға тәлмүрүп һалидин кетәй дәватиду;

Мән сөз-каламиңға үмүт бағлидим.

82 Көзүм сөз-вәдәңгә тәлмүрүп түгишәй деди,

«Сән қачанму маңа тәсәлли берәрсән» — дәп.

83 Чүнки мән ислинип қуруп кәткән тулумдәк болдум,

Бирақ бәлгүлимилириңни унтумаймән.

84 Қулуңниң күнлири қанчә болиду?

Маңа зиянкәшлик қилғанларни қачан жазалайсән?

85 Тәкәббурлар маңа ориларни колиған;

Бу ишлар Тәвратиңға мухалиптур;

86 Сениң барлиқ әмирлириң ишәшликтур;

Улар йолсизлиқ билән мени қистимақта;

Маңа ярдәм қилғайсән!

□ **118:75** «Сениң һөкүмлириңниң һәққаний екәнлигини ... билимән» — ибраний тилида «Сениң һөкүмлириңниң һәққанийлиқтур ... дәп билимән».

87 Улар мени йәр йүзидин йоқатқили қил қалди;
 Бирақ мән болсам, көрсәтмилириңдин ваз
 кәчмидим.

88 Өзгәрмәс муһәббетиң бойичә мени
 жанландурғайсән,
 Вә ағзиндики агаһ-гувалиқлириңни тутимән.

89 |□| (Ламәд) Мәңгүгә, и Пәрвәрдигар,
 Сөз-каламиң әршләрдә бекитилгәндур.

90 Сениң садақитиң дәвирдин-дәвиргичидур;
 Сән йәр-зиминни муқим бекиткәнсән, у мәвжут
 болуп туриду.■

91 Сениң һөкүм-қанунийәтлириң билән булар
 бүгүнки күндиму туриду;
 Чүнки барлиқ мәвжудатлар Сениң хизмитиңдидур.□

92 Сениң Тәврат-қанунуң хурсәнлигим болмиған
 болса,
 Азавимда йоқап кетәр едим.

93 Мән Сениң көрсәтмилириңни һәргиз унтумаймән;
 Чүнки мошулар арқилиқ маңа һаятлиқ бәрдиң;

94 Мән Сениңкидурмән, мени қутқузғайсән;
 Чүнки мән көрсәтмилириңни издәп кәлдим.

95 Рәзилләр мени һалак қилишни күтмәктә;
 Бирақ мән агаһ-гувалириңни көңлүмдә тутуп
 ойлаймән.

96 Мән һәммә мукәммәлликиңиң чеки бар дәп билип
 йәттим;
 Бирақ Сениң әмир-каламиң чәксиз кәндур!

97 |□| (Мәм) Аһ, мениң Тәврат-қанунуңға болған
 муһәббитим нәқәдәр чоңқурдур!
 Күн бойи у мениң сегинип ойлайдиғинимдур.

■ 118:90 Топ. 1:4 □ 118:91 «Сениң һөкүм-қанунийәтлириң билән булар бүгүнки күндиму туриду» — «булар» болса 89-айәттә тилға елинған Худаниң сөз-калами вә 90-айәттә тилға елинған йәр-зимин болса керәк.

- 98 Әмирлириң һәрдайим мән билән биллә турғачқа,
Мени дүшмәнлиримдин дана қилиду;
- 99 Барлиқ устазлиримдин көп йорутулғанмән,
Чүнки агаһ-гувалириң сеғинишимдур.
- 100 Мән қерилардин көпрәк чүшинимән,
Чүнки көрсәтмилириңгә итаәт қилип кәлдим.
- 101 Сөз-каламиңға әмәл қилишим үчүн,
Аяқлиримни һәммә яман йолдин тарттим. □
- 102 Һөкүмлириңдин һеч чиқмидим;
Чүнки маңа үгәткән Сән өзүңдурсән.
- 103 Сөзлириң тилимға шунчә шерин тетийду!
Ағзимда һәсәлдин татлиқтур! ■
- 104 Көрсәтмилириңдин мән йорутулдум;
Шуңа барлиқ сахта йолни өч көримән.
- 105 | □ | (Нун) Сөз-каламиң айиғим алдидики чирақ,
Йолумға нурдур.
- 106 Қәсәм ичтим, әмәл қилимәнки,
Мән һәққаный һөкүмлириңни тутимән. ■
- 107 Зор азап-оқубәтләрни чәктим, и Пәрвәрдигар;
Сөз-каламиң бойичә мени жанландурғайсән.
- 108 Қобул қилғайсән, и Пәрвәрдигар, ағзимдики
халис қурбанлиқларни,
Маңа һөкүмлириңни үгәткәйсән. □
- 109 Женимни алиқинимда дайим елип жүримән,
Бирақ Тәврат-қанунуңни пәқәт унтумаймән.
- 110 Рәзилләр мән үчүн қилтақ қурди;
Бирақ көрсәтмилириңдин адашмидим.

□ **118:101** «Аяқлиримни һәммә яман йолдин тарттим» — «тарттим» — ибраний тилида «бағлидим» яки «чүшәклидим».

■ **118:103** Зәб. 18:11; Пәнд. 8:11 ■ **118:106** Нәһ. 10:30

□ **118:108** «Ағзимдики халис қурбанлиқлар» — «халис қурбанлиқ» Муса пәйғәмбәр алаһидә бәлгүлигән бир хил қурбанлиқ еди. Бирақ бу йәрдә бу ибарә пәқәт көчмә мәнидә ишлитилгән.

111 Агаһ-гувалиқлириңни мирас қилип мәңгүгә қобул қилдим;

Чүнки улар көңлүмниң шатлиғидур.

112 Мән көңлүмни бәлгүлимилириңгә мәңгүгә *амал қилишқа*,

Йәни ахирғичә әмәл қилишқа майил қилдим.

113 |□| (Самәқ) Ала көңүлләрни өч көрүп кәлдим;

Сөйгиним болса, Тәврат-қанунуңдур.□

114 Сән мениң далда жайим, мениң қалқанымдурсән;
Сөз-каламиңға үмүт бағлидим.

115 Мән Худайимниң әмирлиригә әмәл қилишим үчүн,

Мәндин нери болуңлар, и рәзиллик қилғучилар!

116 Яшишим үчүн,

Вәдәң бойичә мени йөлигәйсән;

Үмүтүмниң алдида мени йәргә қаратмиғайсән.

117 Мени қоллап қувәтлигәйсән, шунда мән аман-есән жүримән;

Вә бәлгүлимилириңни һәрдайим қәдирләймән.

118 Бәлгүлимилириңдин азғанларниң һәммисини нәзириңдин сақит қилдиң;

Чүнки уларниң алдамчилиғи қуруқтур.

119 Сән йәр йүзидики барлиқ рәзилләрни дашқалдәк шаллап тазилайсән;

Шуңа мән агаһ-гувалиқлириңни сөйимән.

120 Әтлирим Сениңдин болған әймиништин титрәйду;

Һөкүмлириңдин қорқуп жүримән.

121 |□| (Айин) Мән дурус һөкүмләрни вә адаләтни жүргүздүм;

Мени әзгүчиләргә ташлап қоймиғайсән;

122 Өз қулуң үчүн яхшилиққа капаләт болғайсән;

Тәкәбурларға мени әзгүзмигәйсән.

□ **118:113** «Ала көңүлләр» — яки «әстайидил әмәсләр».

123 Көзүм нижатлиғиңға тәшна болуп,
Һәм һәққанийитиң тоғрилиқ вәдәңгә тәлмүрүп
түгишәй дәп қалди;

124 Өзгәрмәс муһәббитиң билән қулуңға муамилә
қилғайсән;
Бәлгүлимилириңни маңа үгәткәйсән.

125 Мән Сениң қулуңдурмән;
Ағаһ-гувалиқлириңни билип йетишим үчүн мени
йорутқайсән.

126 Пәрвәрдиғар һәрикәткә келиш вақти кәлди!
Чүнки улар Тәврат-қанунуңни бекар қиливетиду.

127 Шу сәвәптин әмирлириңни алтундин артуқ
сөйимән,
Сап алтундин артуқ сөйимән;

128 Шуңа һәммә ишларни башқуридиған барлиқ
көрсәтмилириңни тоғра дәп билимән;
Барлиқ сахта йолни өч көримән.

129 |□| (Пе) Ағаһ-гувалиқлириң карамәттур;
Шуңа жәним уларға әгишиду.

130 Сөзлириңниң йешими нур елип келиду;
Наданларниму йорутиду.■

131 Ағзимни ечип һасирап кәттим,
Чүнки әмирлириңгә тәшна болуп кәлдим.

132 Намиңни сөйгәнләргә болған адитиң бойичә,
Жамалиңни мән тәрәпкә қаритип шәпқәт
көрсәткәйсән.

133 Қәдәмлиримни сөзүң билән тоғрилиғайсән;
Үстүмгә һеч қәбиһликни һөкүм сүргүзмигәйсән.

134 Мени инсанниң зулумидин қутулдурғайсән,
Шуниң билән Сениң көрсәтмилириңгә итаәт
қилимән.

135 Жамалиңниң нуруни қулуңниң үстигә
чачтурғайсән;

Маңа бәлгүлимилириңни үгәткәйсән.■

136 Көзлиримдин яш ериқлири ақиду,
Чүнки инсанлар Тәврат-қанунуңға бойсунмайду.

137 |□| (Тсадә) һәққанийдурсән, и Пәрвәрдигар;
Һөкүмлириң тоғридур.

138 Сән агаһ-гувалиқлириңни һәққанийлиқта
буйруған;

Улар толиму ишәшликтур!

139 Отлуқ муһәббитим өзүмни йоқитиду,
Чүнки мени хар қилғучилар сөзлириңгә писәнт
қилмайду.

140 Сөзүң толук синап испатланғандур;

Шуңа қулуң уни сөйиду.■

141 Мән териктәктурмән, кәмситилгәнмән,
Бирақ көрсәтмилириңни унтумаймән.

142 Сениң һәққанийитиң әбәдий бир һәққанийәттур,
Тәврат-қанунуң һәқиқәттур.

143 Пешкәллик вә азап маңа чирмишивалди;
Бирақ әмирлириң мениң хурсәнликлиримдур.

144 Сениң агаһ-гувалиқлириңниң һәққанийлиғи
әбәдийдур;

Яшиғин дәп, мени йорутқайсән.

145 |□| (Коф) Мән пүтүн қәлбим билән Саңа нида
қилдим, и Пәрвәрдигар;

Маңа жавап бәргәйсән;

Мән бәлгүлимилириңни тутимән.

146 Мән Саңа нида қилимән;

Мени қутқузғайсән; агаһ-гувалиқлириңға әгишимән.

147 Мән таң атмай орнумдин туруп пәряд көтиримән;
Сөз-каламиңға үмүт бағлидим.■

148 Вәдилириң үстидә сегинип ойлиниш үчүн,

■ 118:135 Зәб. 4:7 ■ 118:140 2Сам. 22:31; Зәб. 11:7; 17:31; Пәнд.
30:5 ■ 118:147 Зәб. 5:4; 87:14; 129:6

Түндики жесәкләр алмашмай туруп көзүм ечилиду.■

149 Өзгәрмәс муһәббитиң бойичә авазимни аңлиғайсән;

И Пәрвәрдигар, һөкүмлириң бойичә мени жанландурғайсән.

150 Қәбиһ нийәткә әгәшкәнләр маңа йеқинлашти, Улар Тәврат-қанунуңдин жирақтур.

151 И Пәрвәрдигар, Сән маңа йеқин турисән;

Барлиқ әмирлириң һәқиқәттур.

152 Узундин бери агаһ-гувалиқлириңдин үгәндимки, Уларни мәңгүгә инавәтлик қилғансән.

153 |□| (Рәш) Мениң хар болғинимни көргәйсән, мени қутулдурғайсән;

Чүнки Тәврат-қанунуңни унтумидим.

154 Мениң дәвайимни соригайсән, һәмжәмәт болуп мени қутқузғайсән;

Вәдәң бойичә мени жанландурғайсән.

155 Нижатлиқ рәзилләрдин жирақтур;

Чүнки улар бәлгүлимилириңни издимәйду.

156 Рәһимдиллиқлириң көптур, и Пәрвәрдигар;

Һөкүмлириң бойичә мени жанландурғайсән.

157 Маңа зиянкәшлик қилғучилар һәм мени хар қилғучилар көптур;

Бирақ агаһ-гувалиқлириңдин һеч чәтнимидим.

158 Мән асийлиқ қилғучиларға қарап йиргәндим,

Чүнки улар сөзүңни тутмайду.□

159 Сениң көрсәтмилириңни шунчә сөйгәнлигимни көргәйсән;

Өзгәрмәс муһәббитиң бойичә мени жанландурғайсән, и Пәрвәрдигар.

■ 118:148 Зәб. 57:8; 63:1, 6 □ 118:158 «Мән асийлиқ қилғучиларға қарап йиргәндим» — яки «Мән асийлиқ қилғучиларға қарап азапландим».

160 Сөз-каламиңни мужәссәмлигәндә андин һәқиқәт болур;

Сениң һәр бир адил һөкүмүң әбәдийдур.□

161 |□| (Шийн) Әмирләр бекардин-бекар маңа зиянкәшлик қилиду;

Бирақ жүригим каламиң алдидила титрәйду.

162 Бириси зор олжа тапқандәк,

Вәдәңдин хошаллинимән.

163 Сахтилиқтин нәпрәтлинип жиркинимән;

Сөйгиним Тәврат-қанунуңдур.

164 һәққаний һөкүмлириң түпәйлидин,

Күндә йәттә қетим Сени мәдһийиләймән.

165 Тәвратиңни сөйгәнләрниң зор хатиржәмлиги бар; һеч нәрсә уларни путлалмас.

166 Мән нижатлиғиңға үмүт бағлап күттүм, и Пәрвәрдигар,

Әмирлириңгә әмәл қилип.

167 Женим агаһ-гувалиқлириңға әгишиду,

Уларни интайин сөйимән.

168 Барлиқ йоллирим алдиңда болғач,

Көрсәтмилириң һәм агаһ-гувалиқлириңға әгишимән.

169 |□| (Тав) Мениң пәрядим алдиңға йеқин кәлсун, и Пәрвәрдигар;

Каламиң бойичә мени йорутқайсән.

170 Йелинишим алдиңға кәлсун;

Вәдәң бойичә мени қутулдурғайсән.

171 Маңа бәлгүлимилириңни үгитишиң үчүн,

Ләвлиримдин мәдһийиләр урғуп чиқиду.

□ **118:160** «Сөз-каламиңни мужәссәмлигәндә андин һәқиқәт болур» — бу наһайити муһим бир жүмлә. Толуқ, әтраплиқ һәқиқәтни пәқәт Муқәддәс Китаптики бир әйәттинла билгили болмайду, бәлки көп әйәтләрниң жиғиндисиди арқилиқла («мужәссәмлигәндә») андин «толуқ һәқиқәт» яки «һәр тәрәплик һәқиқәт» чиқиду.

172 Тилим сөзүңни күйләп нахша ейтиду,
 Чүнки әмирлириңниң һәммиси һәққанийдур.
 173 Қолуң маңа ярдәмгә тәйяр болсун;
 Чүнки мән көрсәтмилириңни талливалдим.
 174 Мән нижатлиғиңға тәлмүрүп тәшна болуп
 кәлдим, и Пәрвәрдигар;
 Сениң Тәвратиң мениң хурсәнлигимдур.
 175 Жәним яшисун, у Сени мәдһийиләйду,
 Сениң һөкүмлириң маңа ярдәм қилсун.
 176 Мән йолдин адашқан қойдәк тәмтирәп қалдим;
 Қулуңни издигәйсән;
 Чүнки әмирлириңни унтуп қалғиним йоқ.■

119

119-күй Урушқақ хәлиқ арасида

1 «Жуқириға чиқиш нахшиси»

Бешимға күн чүшкәндә мән Пәрвәрдигарға нида
 қилдим;

У маңа жавап бәрди.□

2 И Пәрвәрдигар, жәнимни ялған сөзләйдиған
 ләвләрдин,

■ **118:176** Йәш. 53:6; Луқа 15:4-7 □ **119:1** «Жуқириға чиқиш нахшиси» — бундақ мавзулуқ күйдин жәмий 15и бар. Буниң мәнәси тоғрилиқ алимларниң үч хил пиқри бар: (1) Йерусалимдики иккинчи ибадәтхана ичидә һойлиға чиқидиған 15 пәләмпәй бар еди; һейт вақитлирида һәр бир пәләмпәйдә тохтап бир күй ейтилған. (2) Йерусалимға таваб қилиш һейтиға бармақчи (ибраний тилида бу «чиқмақчи» дегән сөз билән ипадилиниду) болған йолучилар бу нахшиларни ейтқан; (3) бу 15 күй Исраиллар Бабил империйәсидики сүргүнлүктин қутулуп чиқип, Йерусалимға қайтип кәлгәнлиги (ибраний тилида «чиққанлиғи»)ни тәбрикләйдиған нахшилар еди. Бизниңчә үч пиқирниң һәммиси тоғра болуши мүмкин.

Алдамчи тилдин қутулдурғайсән.■

³ Саңа немә берилиду,
Саңа немә қошулуши керәк,
Әй алдамчи тил?

⁴ — Палван атқан өткүр оқлар,
Арча чоғлири саңа тәгсун!■

⁵ Мәшәк диярида мусапир болуп яшиғинимға,
Кедар чедирлири арисида турғинимға һалимға вай!□

⁶ Мән течлиққа өчләр арисида узундин буян
туруватимән;

⁷ Мән течлиқпәрвәрмән;
Бирақ гәп қилсам, улар урушимизла, дәйду.

120

120-күй ••• Рәб һимайә қилғучимдур

¹ «Жуқириға чиқиш нахшиси»

Көзлиримни тағлар тәрәпкә көтирип қараймән;
Мениң ярдимим қәйәрдин келур?

² Мениң ярдимим Пәрвәрдигардиндур;
Асман-зиминни Яратқучидиндур.

³ У путуңни һеч тейилдурмайду;
Сени сақлиғучи һеч үгдимәйду!

⁴ Мана, қара, Израилни сақлиғучи һәм үгдимәйду,
һәм ухлимайду!

⁵ Пәрвәрдигар сениң сақлиғучиңдур;

■ **119:2** 1Сам. 24:10; 26:19 ■ **119:4** Зәб. 10:2; 58:8

□ **119:5** «Мәшәк диярида Кедар чедирлири арисида...» — «Мәшәк» — Израил зиминидин әң чәт жай дәп һесапланған (бәлким һазирқи мусква яки Түркийә); Кедардикиләр болса Израилниң Әрәб хошнилири һәм рәқиплири еди. Бу йәрдә улар бәлким Худани етирап қилмайдиған һәр хил әлләрни билдүриду.

Пәрвәрдигар оң йениңдики сайивәндур.
⁶ Қуяш күндүздә, ай кечидә саңа зәрәр йәткүзмәйду;
⁷ Пәрвәрдигар барлиқ яманлиқтин сени сақлайду;
 У жениңни сақлайду;
⁸ Пәрвәрдигар чиқишиңни, киришиңни,
 Буниндин кейин әбәдил-әбәткичә сақлайду.

121

121-күй ••• Йерусалимниң бәхитидин хошал болуш

¹ «Жуқириға чиқиш нахшиси»

Улар маңа: «Пәрвәрдигарниң өйигә чиқайли» — дегинидә,
 Шатландим.

² Путлиримиз дәрвазилириң ичидә турушқа несип болди, и Йерусалим!

³ И Йерусалим, сән жипсилаштурулуп рәтлик селинған бир шәһәрдурсән;

⁴ Қәбилеләр у йәргә чиқиду,
 Яһниң қәбилилири чиқиду;

Исраилға берилгән көрсәтмә бойичә,
 Пәрвәрдигарниң намиға тәшәккүр ейтиш үчүн чиқиду.□

⁵ Чүнки у йәрдә һөкүм чиқиришқа тәхтләр селинди,
 Давутниң жәмәтидикиләргә тәхтләр селинди.

⁶ Йерусалимниң аман-хатиржәмлигини издәп дуа қилиңлар;

□ **121:4** «Қәбилеләр.. . Исраилға берилгән көрсәтмә бойичә... чиқиду» — бу йолйоруқ-көрсәтмә Муса пайғәмбәр арқилиқ берилгән еди. һейт күнлиридә (йилда үч қетим) Исраил қәбилилириниң әркәклири (қиз-аяллар ихтиярән) Йерусалимға чиқип ибадәт қилиши керәк еди.

Сени сөйгәнләр ронақ тапиду. □

⁷ Истиһкамлириң ичидә аман-хатиржәмлик болсун, Ордилириң ичидә ават-арамлиқ болсун!

⁸ Қериндашлирим һәм яр-бурадәрлирим үчүн, Мән: «Аман-хатиржәмлик ичиңдә болсун» — дәймән.

⁹ Пәрвәрдигар Худайимизниң өйи үчүн, Сениң ронақ тепишиңға интилимән!

122

122-күй Зор харлиқ астида

¹ «Жуқириға чиқиш нахшиси»

И әршләрдә Турғучисән,
Саңа бешимни көтирип қараймән; □ ■

² Мана, қуллириңниң көзи өз ғоҗайининиң қоллириға қандақ қариған болса, Дедәкләрниң көзи өз саһибәсиниң қоллириға қандақ қариған болса, Бизниң көзимиз Пәрвәрдигар Худайимизға шундақ қарайду.

Та бизгә шәпқәт көрсәткичә қарайду.

³ Бизгә шәпқәт көргүзгәйсән, и Пәрвәрдигар, Бизгә шәпқәт көргүзгәйсән;

Чүнки биз йәткичә хорлуқ тартқанмиз.

⁴ Жәнимиз ғоҗамларниң мазақлирини,

□ **121:6** «Йерусалимниң аман-хатиржәмлигини издәп дуа қилиңлар» — ибраний тилида: «Йерушалом»ниң «шалом»и үчүн дуа қилиңлар». «Шалом» «теч-аманлиқ», «Йерушалом» болса «Теч-аманлиқ шәһәр» дегән мәнидә (ибраний тилида «шалом», әрәб тилида «салам»). □ **122:1** «Саңа бешимни көтирип қараймән» — ибраний тилида: «Саңа көзлиримни көтирип қараймән».

■ **122:1** Зәб. 113:11

Һакавурларның хорлуқлирини йәткичә тартқандур.

123

123-күй Қутулуш үчүн рәхмәтләр

¹ «Жуқириға чиқиш нахшиси»

Әгәр биз тәрәптә турғини Пәрвәрдигар болмиған болса,

— Аһ, Исраил шундақ десун —

² Биз тәрәптә турғини Пәрвәрдигар болмиған болса,
Кишиләр бизгә һужумға қозғалғанда,

³ Уларның ғәзиви бизгә туташқанда,

— Шу чағда улар бизни тирик жутуветәтти;

⁴ Шу чағда сулар бизни ғәриқ қиливетәтти;

Кәлкүн бешимиздин өтәтти;

⁵ Давалғуған сулар бешимиздин өтәтти!

⁶ Пәрвәрдигарға тәшәккүр-мәдһийә болғай!

Уларның чишлириға ов болушқа бизни қоюп бәрмиди.

⁷ Женимиз тутқучиларның басмиқидин қечип чиққан қуштәк қачти;

Басмақ сундурулуп, биз қачтуқ!■

⁸ Еришкән ярдимимиз Пәрвәрдигарның намидидур,
Асман-зимин Яратқучиниң намидидур!■

124

124-күй Худаниң зор һимайиси

¹ «Жуқириға чиқиш нахшиси»

■ 123:7 Пәнд. 6:5 ■ 123:8 Зәб. 120:2

Пәрвәрдигарға таянғанлар Сион теғидәктур;

Уни тәврәткили болмайду,

У мәңгүлүк туриду.

² Йерусалим! Тағлар униң әтрапини оруған,

Һәм Пәрвәрдигар һазирдин та әбәткичә Өз хәлқиниң әтрапини орайду.

³ Чүнки рәзилләрниң һоқуқ һасиси һәққанийларниң несивисини башқурмайду;

Болмиса һәққанийларму қоллирини қәбиһликкә узартиши мүмкин.

⁴ Пәрвәрдигар, мәриванларға мәриванлиқ қилғайсән;

Көңли дурусларғиму шундақ болсун.

⁵ Бирақ әгир йолларға бурулуп кәткәнләрни болса,

Пәрвәрдигар уларни қәбиһлик қилғучилар билән тәң шаллайду.

Исраилға аман-хатиржәмлик болғай!

125

125-күй ••• Сүргүн болуштин азат болуш

¹ «Жуқириға чиқиш нахшиси»

Пәрвәрдигар Сиондин сүргүн болғанларни қайтуруп кәлгәндә,

Биз чүш көргәндәкла болдуқ;□

² Ағзимиз күлкигә,

Тилимиз шатлинишқа толди;

Шу тапта әлләр арисидә улар: —

□ **125:1** «Пәрвәрдигар Сиондин сүргүн болғанларни қайтуруп кәлгәндә...» — башқа бир хил тәржимиси: «Пәрвәрдигар Сионниң әһвалини әслигә қайтурғанда...».

«Пәрвәрдигар уларға зор ишларни қилип бәрди» — дейишти.■

³ Пәрвәрдигар дәрвәкә биз үчүн зор ишларни қилди, Биз булардин шатлинимиз.

⁴ Жәнуптики қуруқ ериқлар шар-шар суларға айландурулғандәк, Биз тутқунларниму өз әркимизгә қайтурғайсән, и Пәрвәрдигар;□

⁵ Көз яшлирини еқитип териғанлар шатлиқ билән оар;

⁶ Жиғлап жүрүп чачидиған уруқни көтәргән киши, Бәрһәк, шатлиқ-тәнтәнә билән ориған бағлирини көтирип қайтип келиду.

126

126-күй ... Худа бәргән несивәни һеч ким тартивалалмайду

¹ «Жуқириға чиқиш нахшиси»; Сулайман язған күй:

—

Пәрвәрдигар Өзи өй салмиса,
Салғучилар бекардин-бекар униңға әжир сиңдүриду;

■ **125:2** Аюп 8:21 □ **125:4** «Жәнуптики қуруқ ериқлар шар-шар суларға айландурулғандәк...» — қаттиқ ямғур яғғандин кейин, Пәләстинниң жәнуп тәрипидики сүйи йоқ ериқ-дәриялар йерим саат ичидила күчлүк һәм хәтәрлик давалғуған дәрияларға айландурулиду. «Биз тутқунларниму өз әркимизгә қайтурғайсән, и Пәрвәрдигар» — бу иккинчи «тутқунлуқ» немини билдүриду? Бабил империйәсигә сүргүн болған Йәһудийлар азат болуп Пәләстингә қайтип кәлгәндин кейин, йәнә бәк еғир мушәққәтләр һәм зиянкәшликкә учриди («Нәһәмия» һәм «Әзра» қисимлирини көрүң). «Тутқунлуқ» бәлким көчмә мәнидә болуп, у еғир әһвални көрситиду.

Пәрвәрдигар шәһәрни сақлимиса,
 Күзәтчиләр бекардин-бекар ойғақ туриду.
² Силәрниң сәһәрдә орнуңлардин қопушуңлар,
 Кәч болғанда йетишиңлар,
 Жапа-мушәққәтни нандәк йегиниңлар бекардин-
 бекардур;
 Чүнки У Өз сөйгинигә уйқини бериду. □
³ Мана, балилар Пәрвәрдигардин болған мирастур,
 Балиятқуниң мевиси Униң мукапатидур;
⁴ Яшлиқта тапқан балилар,
 Батурниң қолидики оқлардәк болиду.
⁵ Оқдени мошулар билән толған адәм бәхитликтур;
Шәһәр дәрвазисида туруп дүшмәнләр билән
 сөзлишиватқинида,
 Улар йәргә қарап қалмайду. □

127

127-күй Худадин әйминидиган кишиниң бәхитлиги

¹ «Жуқириға чиқиш нахшиси»

Пәрвәрдигардин қорқидиғанлар,
 Униң йоллирида маңидиғанларниң һәр бири
 бәхитликтур!
² Чүнки сән өз қолуңниң әжрини йәйсән;
 Бәхитлик болисән, ронақ таписән;

□ **126:2** «Жапа-мушәққәтни нандәк йегиниңлар
 бекардин-бекардур» — башқа бир хил тәржимиси:
 «Жапа-мушәққәт билән тапқан нанни йегиниңлар
 бекардин-бекардур». «Чүнки У Өз сөйгинигә уйқини бериду»
 — башқа бир хил тәржимиси: «Чүнки У Өз сөйгинигә ухлиған вақтида
 бериду». □ **126:5** «*Шәһәр* дәрвазисида туруп дүшмәнләр билән
 сөзлишиватқинида» — «шәһәр дәрвазиси» халайиқ жиғин ачидиған,
 жәм болидиған жай еди.

3 Аялиң болса өйүң ичидә мевилик үзүм телидәк болиду;

Балилириң дәстиханиңни чөридәп, зәйтун дәрәқлиридәк тизилип олтириду;

4 Мана, Пәрвәрдигардин қорқидиған киши шундақ бәхитни көриду.

5 Пәрвәрдигар саңа Зион теғидин бәхит ата қилғай;
Сән өмрүң бойичә Йерусалимниң аватлиғини көргәйсән;

6 Пәрзәнтлириңниң пәрзәнтлирини көргәйсән;
Исраилға арам-течлиқ болғай!

128

*128-күй *** Узун давам қилған жапа-мушәққәтни әсләш*

1 «Жуқириға чиқиш нахшиси»

«Яшлиғимдин тартип улар көп қетим мени хар қилип кәлди» —

— Аһ, Исраил һазир буни десун —

2 «Улар яшлиғимдин тартип көп қетим мени хар қилип кәлди,

Бирақ үстүмдин ғәлибә қилған әмәс.

3 Қош һайдиғучилар дүмбәмдә һайдиған,
Чөнәклирини интайин узун тартқан».

4 Пәрвәрдигар һәққанийдур;

У рәзилләрниң асарәтлирини сундурувәтти;

5 Улар шәрмәндә болуп арқисиға яндурулсун,
Зиондин нәпрәтлинидиғанларниң һәммиси!

6 Улар өгүздә үнүп чиққан чөптәк болсун;
Үзүлмәй турупла солишип кетидиған; ■

⁷ От-чөп ориғучиға унңдин бир тутамму чиқмайду;
Бағ бағлиғучиға бир қучақму чиқмайду;

⁸ Өтүп кетиватқанларму: «Пәрвәрдигарниң бәрикити үстүңларда болғай;
Пәрвәрдигарниң нами билән силәргә бәхит тиләймиз!» — дегән саламни һеч бәрмәйду.□

129

129-күй ... Азаплиқ пәрәд

¹ «Жуқириға чиқиш нахшиси»

Чоңкур йәрләрдин Саңа пәрәд кәтиримән, и Пәрвәрдигар;

² И Рәб, авазимни аңлиғайсән;
Қулақлириңни йелиниш садаимға салғайсән;

³ Әгәр Сән Яһ, қәбиһликләрни сүрүштүрүп санисаң,
Энди Рәб, ким тик туралайду?■

⁴ Бирақ Сәндә мәғпирәт-кәчүрүм бардур;
Шуңа Сәндин әйминишкә болиду.■

⁵ Пәрвәрдигарни күтүватимән;
Жәним күтүватиду;
Униң сөзигә үмүт бағлидим.■

⁶ Түн жесәкчилириниң сәһәргә болған тәшнасидин артуқ,

□ **128:8** «Өтүп кетиватқанларму: «Пәрвәрдигарниң бәрикити үстүңларда болғай; Пәрвәрдигарниң нами билән силәргә бәхит тиләймиз!» — дегән саламни һеч бәрмәйду.» — демәк, мошу күйдик 4- һәм 5-айәтниң мәнаси: Рәзил кишиләрдин һеч һосул болмайду, улардин һеч яхшилиқ яки бәхит-хошаллиқ кәлмәйду яки уларниң бешиға чүшмәйду. ■ **129:3** Зәб. 142:2 ■ **129:4** 2Сам. 24:14 ■ **129:5** Зәб. 26:14; 39:2; 61:1-2; һаб. 2:3

Бәрһәк, түн жесәкчилининиң сәһәргә болған
тәшнасидин артуқ,

Женим Рәбкә тәшна болуп күтмәктә. ■

⁷ И Израил, Пәрвәрдигарға үмүт бағлаңлар;

Чүнки Пәрвәрдигарда өзгәрмәс муһәббәт бардур;

Униңда зор ниҗатлиқларму бар;

⁸ У Израилни барлиқ қәбиһликлиридин бәдәл төләп
қутқузиду.

130

130-күй Кәмтәрликкә интилиш

¹ «Жуқириға чиқиш нахшиси»; Давут язған күй: —

И Пәрвәрдигар, көңлүм тәкәббур әмәс,

Нәзиримму үстүн әмәс;

Мән чоң ишлар биләнму,

Яки чамим йәтмәйдиган карамәт ишлар биләнму
мәшғул болмаймән; ■

² Бәрһәк, анисиниң қучиғида ятқан әмчәктин
айрилған балидәк,

Өз женимни бесивелип тиничландурдум;

Көңлүм ичимдә әмчәктин айрилған балидәктур.

³ Израил Пәрвәрдигарға үмүт бағлисун;

һазирдин башлап, әбәдил-әбәткичә!

131

*131-күй Худаниң әһдә сандуги вә Худаниң Давутқа
болған вәдиси 1-айәттики изаһатни көрүң*

■ **129:6** Зәб. 5:4; 118:147; 122:1, 2 ■ **130:1** 2Тар. 32:25; зәб.
100:4-5; Пәнд. 6:17; 16:5

1 «Жуқириға чиқиш нахшиси»

И Пәрвәрдигар, Давут үчүн у тартқан барлиқ жәбир-жапаларни яд әткәйсән;□

2 У Пәрвәрдигарға қандақ қәсәм ичкән, Яқуптики қудрәт Егисигә қандақ вәдә қилған: —

3-5 «Пәрвәрдигарға турар жайни, Яқупниң қудрәтлик Егисигә маканни тапмиғичә, Өйүмдики һужриға кирмәймән, Кариваттики көрпәмгә чиқмаймән, Көзүмгә уйқини,

Қапақлиримға үгдәшни бәрмәймән».**■**

6 Мана, биз униң хәвирини Әфратаһда аңлидуқ;

Уни орманлиқ етизлардин таптуқ;□

7 Униң турар жайлириға берип кирәйли,

Униң тәхтипәри алдида сәждә қилайли;

8 Орнуңдин турғин, и Пәрвәрдигар,

□ **131:1** «И Пәрвәрдигар, Давут үчүн у тартқан жәбир-жапаларни яд әткәйсән;....» — бу күй биринчидин, Давутниң Пәрвәрдигар үчүн ибадәтхана қурушқа ичкән қәсимини билдүриду һәм шу чағдики Худаниң Давутқа жавап берип қилған вәдәсини («2Сам.» 7-бап) әслитиду; иккинчидин, Давутниң кейин Худаниң әһдә сандуғини Кириат-Йеарим (йәни Әфратаһ, өз жути болған Бәйт-Ләһәмгә йекин) дегән жайдин әкилип, тәнтәнилиқ һалда Йерусалимға киргүзгәнлигиниму әслитиду. Бу күй бәлким Давутниң бир әвлади (Сулайман яки униңдин кейинки бириси) падиша болғанда қилған дуәси болуши мүмкин. «Давут ... тартқан барлиқ жәбир-жапалар» — мошу йәрдә бәлким Давутниң Худа үчүн муқәддәс бир өйни ясашқа болған әжирини көрситиши мүмкин. **■ 131:3-5** 1Тар. 15:1

□ **131:6** «...биз униң хәвирини Әфратаһда аңлидуқ» — «униң хәвирини» бәлким биринчидин Худаниң әһдә сандуғини көрситиду; иккинчидин бешарәтлик һалда Мәсиһниң Бәйт-Ләһәмдә туғулушини көрситиши мүмкин. «Уни орманлиқ етизлардин таптуқ» — яки «Уни Яарниң етизлиридин таптуқ». «Яар» «Кириат-Йеарим» болуши мүмкин («1Сам.» 7:1ни көрүң).

Сән қудритиңниң ипадиси әһдә сандуғуң билән,
Өз арамғаһиңға киргин!

⁹ Каһинлириң һәққанийлиқ билән кийиндүрүлсун,
Мөмин бәндилириң тәнтәнилик авазни яңратсун!

¹⁰ Қулуң Давут үчүн,

Өзүң мәсиһ қилғиниңниң йүзини яндурмиғайсән; □

¹¹ Пәрвәрдиғар Өз һәқиқити билән Давутқа шу
қәсәмни қилди,

У униңдин һеч янмайду: —

У: — «Өз пуштиңдин чиққан мевидин бирисини
тәхтиңдә олтарғузимән; ■

¹² Пәрзәнтлириң Мениң әһдәмни,

Һәм Мән уларға үгитидиған ағаһ-гувалиримни тутса,
Уларниң пәрзәнтлири мәңгүгә тәхтиңдә олтириду»
— дегән.

¹³ Чүнки Пәрвәрдиғар Зионни таллиған;

У Өз макани үчүн уни халиған.

¹⁴ Мана У: — «Бу мәңгүгә болидиған арамғаһимдур;

Мошу йәрдә туримән;

Чүнки Мән уни халаймән. ■

¹⁵ Мән униң рискени интайин зор бәрикәтләймән;

Униң йоқсуллирини нан билән қандуримән;

¹⁶ Униң каһинлириға нижатлиқни кийгүзимән,

Униң мөмин бәндилири шатлиқтин тәнтәнилик
авазни яңритиду. ■

¹⁷ Мән бу йәрдә Давутниң мүңгүзини
бихландуримән;

□ **131:10** «Қулуң Давут үчүн, Өзүң мәсиһ қилғиниңниң йүзини яндурмиғайсән» — бәлким Давутниң падиша болидиған әвлади үчүн қилған дуаси. Худаниң «мәсиһ қилғини» тоғрилиқ жуқуриқи 2-күй вә изаһатларни, шундақла «Тәбирләр»ниму көрүң.

■ **131:11** 2Сам. 7:12; 1Пад. 8:25; 2Тар. 6:16; Луқа 1:69 ■ **131:14**
Зәб. 67:17; 131:8 ■ **131:16** 2Тар. 6:41

Өзүмнің мәсиһ қилгиним үчүн йоруқ бир чирақ бекиткәнмән;■

18 Униң дүшмәнлиригә шәрмәндиликни кийгүзимән;

Амма униң кийгән тажи бешида ронақ тапиду» — деди.

132

132-күй ••• Бирликниң бәхити

1 «Жуқириға чиқиш нахшиси»; Давут язған күй: —

Қара, мана, қериндашлар бирликтә туруш немидегән яхши, немидегән шериндур!

2 У һарунниң бешиға төкүлүп, сақилидин аққан аву қиммәтлик майдәк,

У һарунниң сақилидин еқип,

Кийим-кечәкниң яқисиға чүшкән қиммәтлик майға охшайду;□

3 У йәнә һәрмон теғидики шәбнәмниң Зион тағлириға чүшүшигә охшайду;

Чүнки шу йәрдә Пәрвәрдигар бәрикәтни —

■ 131:17 Лука 1:69 □ 132:2 «У һарунниң бешиға төкүлүп, сақилидин аққан аву қиммәтлик майдәк, у һарунниң сақилидин еқип, кийим-кечәкниң яқисиға чүшкән қиммәтлик майға охшайду» — һәзрити һарунни баш һаһин қилип тикләш үчүн, у алаһидә пурақлиқ мәхсус май билән «мәсиһ қилинған». Тәврат, «Мис.», 30:22-38-айәтләрни көрүң.

Йәни мәңгүлүк һаятни буйруған!□

133

133-күй Ибадәт

¹ «Жуқириға чиқиш нахшиси»

Мана, Пәрвәрдигарға тәшәккүр-мәдһийә
қайтуруңлар,

И, кечичә Пәрвәрдигарниң өйидә туридиған,

Пәрвәрдигарниң барлиқ қуллири!

² Муқәддәс жайда туруп қоллириңларни көтирип
Пәрвәрдигарға тәшәккүр-мәдһийә қайтуруңлар!

³ Асман-зиминни Яратқучи Пәрвәрдигар силәрни
Зиондин бәрикәтлигәй!□

134

*134-күй Худаниң қилған улук әмәллири үчүн
ибадәт*

¹ һәмдусана! Пәрвәрдигарниң намини
мәдһийиләңлар,

Уни мәдһийиләңлар, Пәрвәрдигарниң қуллири!

□ **133:3** «У йәнә һәрмон теғидики шәбнәмниң Зион тағлириға чүшүшигә охшайду....» — «Һәрмон теғи» Пәләстиндики әң егиз тағ болуп, әтрапида һәр күни чүшкән шәбнәм интайин мол болуп, һәммә қаниварни жанландуриду. У Зион тағлиридин 300 километр жирақ. Зион теғиға чүшидиған шәбнәм аздур; мол шәбнәм Зионға чүшсә, у зор вә әжайип бәрикәт болатти, әлвәтгә. □ **133:3** «...Пәрвәрдигар силәрни Зиондин бәрикәтлигәй!» — ибраний тилида «тәшәккүр-мәдһийә қайтуруш» (1-айәт) һәм «бәрикәтләш» дегәнләр бирла сөз («барак») билән ипадилиниду.

2 Уни мәдһийиләңлар, Пәрвәрдигарниң өйидә турғанлар,

Худайимизниң һойлилирида турғанлар!

3 Яһни мәдһийиләңлар, чүнки Пәрвәрдигар меһривандур;

Униң намиға күй ейтиңлар;

Чүнки мошундақ қилиш шериндур;

4 Чүнки Яһ Яқупни Өзиниңки болушқа,

Исраилни Өз мираси болушқа талливалди.■

5 Чүнки өзүм билимәнки, Пәрвәрдигар улукдур;

Рәббимиз барлиқ илаһлардин үстүндур.□

6 Пәрвәрдигар немә ишни мувапиқ көргән болса,

У асманларда,

Зиминда,

Деңизларда һәм униң барлиқ тәглиридиму шуни қилғандур.

7 У йәр чәтлиридин булут-туманларни өрлитиду;

Ямғурларға чақмақларни һәмраһ қилиду;

Шамални Өз ғәзнилиридин чиқириду.■

8 У Мисирдики тунжа оғулларни һалак қилди,

Инсанларниң болсун, һайванларниң болсун

һәммини уруп һалак қилди.■

9 У аламәтләрни, мөжизиләрни араңларға әвәтти, и Мисир;

Пирәвн вә униң һәммә қуллири үстигә әвәтти.■

10 У улук әлләрни урувәтти,

Қудрәтлик падишаларни өлтүрүвәтти;■

11 Аморийларниң падишаси Сиһонни,

Башанниң падишаси Огни,

■ **134:4** Мис. 19:5; Қан. 7:6; Тит. 2:14; 1Пет. 2:9 □ **134:5**
 «Пәрвәрдигар... барлиқ илаһлардин үстүндур» — бу әйәт
 «илаһлар»ниң һәқиқий мәвжүт экәнлигини етирап қилмайду, әлвәттә.
 95:3 вә изаһатини көрүң. ■ **134:7** Йәр. 10:13; 51:16 ■ **134:8**
 Мис. 12:12,29; зәб. 77:51 ■ **134:9** Мис. 7,8,9,10,14 ■ **134:10**
 Йә. 12

Қанаандики барлиқ падишалиқларни урувәтти.

12 Уларниң зиминини мирас қилип,

Өз хәлқи Исраилға мирас болушқа тәқдим қилди.■

13 Сениң намиң, Пәрвәрдигар, мәңгүгә,

Шөһрәт-хатирәң дәвирдин-дәвиргичидур.■

14 Чүнки Пәрвәрдигар Өз хәлқиниң дәвасини сорайду;

Өз қуллириға рәһим қилиду.■

15 Әлләрниң бутлири болса пәқәтла күмүч-алтундин ибарәттур,

Уларни инсанниң қоллири ясиғандур, халас.■

16 Уларниң ағзи бар, бирақ сөзлимәйду;

Көзлири бар, бирақ көрмәйду;

17 Қулақлири бар, бирақ аңлимайду,

Ағзида һеч нәпәс йоқтур.

18 Уларни ясиғанлар уларға охшап қалиду,

Уларға таянғанларму шундақтур.

19 Исраил жәмәти, Пәрвәрдигарға тәшәккүр-мәдһийә қайтуруңлар;

Һарун жәмәти, Пәрвәрдигарға тәшәккүр-мәдһийә қайтуруңлар;

20 Лавий жәмәти, Пәрвәрдигарға тәшәккүр-мәдһийә қайтуруңлар;

Пәрвәрдигардин қорқидиғанлар, Пәрвәрдигарға тәшәккүр-мәдһийә қайтуруңлар!

21 Йерусалимда маканлашқан Пәрвәрдигарға Зиондин тәшәккүр-мәдһийә ейтилсун!

Һәмдусана!

135

135-күй ••• Пәрвәрдигарниң муһәббигә тәшәккүр ейтиңлар!

¹ Пәрвәрдигарға тәшәккүр ейтиңлар, У меһривандур;
Чүнки Униң муһәббигә мәңгүлүктур;

² Илаһларниң илаһиға тәшәккүр ейтиңлар,
Чүнки Униң муһәббигә мәңгүлүктур;□

³ Рәбләрниң Рәббигә тәшәккүр ейтиңлар,
Чүнки Униң муһәббигә мәңгүлүктур;

⁴ Зор карамәтләрни бирдин-бир Жүргүзгучигә
тәшәккүр ейтиңлар,

Чүнки Униң муһәббигә мәңгүлүктур;

⁵ Әқил-парасәт арқилиқ асманларни Ясиғучиға
тәшәккүр ейтиңлар,

Чүнки Униң муһәббигә мәңгүлүктур;■

⁶ Зиминни сулар үстидә созуп Турғузғучиға тәшәккүр
ейтиңлар,

Чүнки Униң муһәббигә мәңгүлүктур;■

⁷ Улуқ нур жисимлирини Ясиғучиға тәшәккүр
ейтиңлар,

Чүнки Униң муһәббигә мәңгүлүктур;■

⁸ Күндүзни башқуридиған қуяшни Ясиғучиға
тәшәккүр ейтиңлар,

Чүнки Униң муһәббигә мәңгүлүктур;■

⁹ Кечини башқурдиған ай һәм юлтузларни Ясиғучиға
тәшәккүр ейтиңлар,

Чүнки Униң муһәббигә мәңгүлүктур;

¹⁰ Уларниң тунжилирини уруп, Мисирға зәрб
бәргүчигә тәшәккүр ейтиңлар,

□ **135:2** «Илаһларниң илаһиға тәшәккүр ейтиңлар» — «илаһлар»
тоғрилиқ 95:3 вә изаһатини көрүң. ■ **135:5** Яр. 1:1 ■ **135:6** Зәб.
23:1-2 ■ **135:7** Яр. 1:14 ■ **135:8** Яр. 1:16

Чүнки Униң муһәббити мәңгүлүктур;■

11 Исраилни улар арисидин чиқарғучиға тәшәккүр ейтиңлар,

Чүнки Униң муһәббити мәңгүлүктур;■

12 Күчлүк қол һәм узатқан биләк билән уларни Чиқарғучиға тәшәккүр ейтиңлар,

Чүнки Униң муһәббити мәңгүлүктур;■

13 Қизил деңизни бөләк-бөләк Бөлгүчигә тәшәккүр ейтиңлар,

Чүнки Униң муһәббити мәңгүлүктур;■

14 һәм Исраилни униң оттурисидин Өткүзгүчигә тәшәккүр ейтиңлар,

Чүнки Униң муһәббити мәңгүлүктур;

15 Қизил деңизда Пирәвни қошунлири билән сүпүрүп ташлиғучиға тәшәккүр ейтиңлар,

Чүнки Униң муһәббити мәңгүлүктур;■

16 Өз хәлқини чөл-баявандин Йетәклигүчигә тәшәккүр ейтиңлар,

Чүнки Униң муһәббити мәңгүлүктур;■

17 Бүйүк падишаларни Урувәткүчигә тәшәккүр ейтиңлар,

Чүнки Униң муһәббити мәңгүлүктур;■

18 һәм мәшһур падишаларни Өлтүргүчигә тәшәккүр ейтиңлар,

Чүнки Униң муһәббити мәңгүлүктур;

19 Жүмлидин Аморийларниң падишаси Сиһонни Өлтүргүчигә тәшәккүр ейтиңлар,

Чүнки Униң муһәббити мәңгүлүктур;

■ 135:10 Мис. 12:29; зәб. 77:43,51 ■ 135:11 Мис. 12:31,51;

13:3,17 ■ 135:12 Мис. 6:6 ■ 135:13 Мис. 14:21,22; зәб. 77:13

■ 135:15 Мис. 14:24 ■ 135:16 Мис. 15,16,17,19; зәб. 77:52

■ 135:17 Чөл. 21:24,25,34,35; Йә. 12:1; зәб. 134:10,11

- 20 — һәм Башан падишаси Огни Өлтүргүчигә тәшәккүр ейтиңлар,
 Чүнки Униң муһәббити мәңгүлүктур; ■
- 21 Уларниң зиминини мирас үчүн Бәргүчигә тәшәккүр ейтиңлар,
 Чүнки Униң муһәббити мәңгүлүктур; ■
- 22 Буни бәндиси Исраилға мирас қилип бәргүчигә тәшәккүр ейтиңлар,
 Чүнки Униң муһәббити мәңгүлүктур;
- 23 һалимиз харап әһвалда, бизләрни Әслигүчигә тәшәккүр ейтиңлар,
 Чүнки Униң муһәббити мәңгүлүктур;
- 24 Бизни әзгәнләрдин қутулдурғучиға тәшәккүр ейтиңлар,
 Чүнки Униң муһәббити мәңгүлүктур;
- 25 Барлиқ әт егилиригә озук Бәргүчигә тәшәккүр ейтиңлар,
 Чүнки Униң муһәббити мәңгүлүктур;
- 26 Әршләрдики Тәңригә тәшәккүр ейтиңлар,
 Чүнки Униң муһәббити мәңгүлүктур!

136

136-күй Бабилда сүргүн болушниң дәрә-алими

- ¹ Бабилдики дәррия-ериклар бойида биз олтардуқ;
 Зионни әслигинимиздә, бәрһәқ жиға көтәрдуқ;
² Чилтаримизни арисидики сөгәтләргә есип қойдуқ.
³ Чүнки бизни сүргүн қилғанлар биздин нахша тәләп қилди;
 Бизни зарлатқучилар биздин тамашә тәләп қилип: —

«Һәй, Сион нахшилиридин бирни бизгә ейтқина» — дейишти.■

⁴ Яқа жутта туруп Пәрвәрдигарниң нахшисини қандақму ейтайли?

⁵ Әй Йерусалим, мән сени унтусам, Оң қолум маһаритини унтусун!□

⁶ Сени әслимисәм, — Йерусалимни әң чоң хурсәнлигимдин әвзәл көрмисәм —

Тилим таңлайимға чаплишип қалсун!

⁷ И Пәрвәрдигар, Едом балилиридин һесап алғанда, Йерусалимниң бешиға чүшкән күнини ядиңға кәлтүргәйсән;

Чүнки улар: «Уни йәр билән йәксан қилиңлар, Улиғичә йәр билән йәксан қилиңлар!» дейишти.■

⁸ И булиниш алдида турған Бабил қизи, Бизгә қилған қилмишлириңни өзүңгә қайтурғучи бәхитликтур!■

⁹ Бовақлириңни елип ташқа атқучи киши бәхитликтур!

137

137-күй Шәпқәткә рәхмәтләр

¹ Давут язған күй: —

Пүтүн қәлбим билән Саңа тәшәккүр ейтимән;
Барлиқ илаһлар алдида Сени күйләймән.□

■ **136:3** Зәб. 78:1 □ **136:5** «Оң қолум маһаритини унтусун!» — яки «Оң қолумни унтуған болсам!». ■ **136:7** Йәр. 49:7; Әз. 25:12 ■ **136:8** Йәр. 50:15,29; Вәһ. 18:6 □ **137:1** «Барлиқ илаһлар алдида Сени күйләймән» — «илаһлар» тоғрилиқ 95:3 вә изаһатини көрүң.

² Пак-муқәддәслигиңниң ибадәтханисиға қарап баш уримән,

Өзгәрмәс муһәббетиң һәм һәқиқәт-садақитиң үчүн намиңни тәбрикләймән;

Чүнки Сән пүтүн нам-шөһритиңдинму бәкрәк, вәдәңдә туридиғиниңни улук қилғансән. □

³ Саңа нида қилған күнидә, маңа жавап бәргәнсән; Женимға күч киргүзүп, мени риғбәтләндүргәнсән.

⁴ Ағзиндики сөзләрни аңлиғанда, и Пәрвәрдигар, Жаһандики барлиқ шаһлар Сени мәдһийиләйду;

⁵ Улар Пәрвәрдигарниң йоллирида жүрүп нахша ейтиду,

Чүнки улукдур Пәрвәрдигарниң шан-шәриви.

⁶ Чүнки Пәрвәрдигар алийдур;

Бирақ У һали бошларға нәзәр салиду;

Тәкәббуларни болса У жирақтин тонуп йетиду. ■

⁷ Зулмәт-мушәққәтләр арисидә маңған болсамму, Сән мени жанландурисән;

Дүшмәнлиримниң ғәзивини тосушқа қолуңни узартисән,

Оң қолуң мени қутқузиду.

⁸ Пәрвәрдигар маңа тәвә ишларни пүткүзиду;

Меһир-муһәббетиң, и Пәрвәрдигар, мәңгүлүктур;

Өз қоллириң ясиғанни ташлап кәтмигәйсән!

138

138-күй ••• Худа қалбни Билгүчидур

□ **137:2** «Чүнки Сән пүтүн нам-шөһритиңдинму бәкрәк, вәдәңдә туридиғиниңни улук қилғансән» — башқа бир хил тәржимиси: «чпнки сән өз нам-шөһритиң һәм вәдәңни һәммидин үстүн қилдиң». Лекин бизниңчә мәнаси шуки, Худаға нисбәтән өз вәдисида туруш һәтта нам-шөһритидин жуқури туриду. ■ **137:6** Зәб. 112:4-7

1 Нәғмичиләрнің бешиға тапшурулуп оқулсун дәп,
Давут язған күй: —

И Пәрвәрдигар, Сән мени тәкшүрүп чиқтиң,
Һәм мени билип йәттиң;

2 Өзүң олтарғинимни, турғинимниму билисән;
Жирақта туруқлуқ көңлүмдикини билисән.

3 Басқан қәдәмлиримни, ятқанлиримни өткәмәңдин
өткүздуң;

Барлиқ йоллирим Саңа аяндур.

4 Бәрһәк, тилимға бир сөз келә-кәлмәстинла, и
Пәрвәрдигар,

Мана Сән буни әйни бойичә билмәй қалмайсән.

5 Сән мени алди-кәйнимдин орап турисән,
Қолуңни мениң үстүмгә қондурғансән.

6 Бундақ билим маңа шунчилик тилсимат билиниду!
Шундақ жүксәкки, мән уни билип
йетәлмәйдикәнмән.

7 Роһуңдин нери болушқа нәләргиму баралайттим?
Һозуруңдин өзүмни қачуруп нәләргә баралайттим?

8 Асманларға чиқсам, мана Сән әшу йәрдә;
Тәһтисарада орун салсамму, мана Сән шу йәрдә; ■

9 Сәһәрнің қанатлирини елип учуп,
Деңизнің әң чәт йәрлиридә турсам,

10 һәтта әшу жайда қолуң мени йетәкләйду,
Оң қолуң мени йөләйду.

11 Мән: «Қараңғулуқ мени япса,
Этрапимдики йоруқлуқ чоқум кечә болиду» — десәм,

12 Қараңғулуқму Сәндин йошуруналмайду,
Кечиму Саңа күндүздәк айдиңдур,
Қараңғулуқму Саңа йоруқтәктур.

13 Бәрһәк, Сән мениң ичлиримни ясиғансән;

Анамниң қосиғида мени тоқуғансән;□

14 Мән Сени мәдһийиләймән,
Чүнки мән сүрлүк вә карамәт ясалғанмән;
Сениң қилғанлириң карамәт тилсиматтур;
Буни җеним убдан билиду.

15 Мән йошурун җайда ясалғинимда,
Йәр тәглиридә әпчиллик билән тоқулуп
шәкилләндүрүлгинимдә,
Устиханлирим Сәндин йошурун әмәс еди.■

16 Әзалирим техи апиридә болмиған күнләрдә,
Улар ясиливатқан күнләрдә,
Көзүң техи шәкилләнмигән җисмимни көрүп йәткән
еди;
Уларниң һәммиси аллибурун дәптириңдә йезилған
еди.□

17 Аһ Тәңрим, ойлириң маңа нәқәдәр қиммәтликтур!
Уларниң жиғиндиси шунчә зордур!

18 Уларни санай десәм, улар деңиздики
қумлардинму көптур;
Уйқидин көзүмни ачсам, мән йәнила Сән билән
биллидурмән!□

19 Аһ, Сән рәзилләрни өлтүрүвәтсәң едиң, и Худа!
Қанхор кишиләр, мәндин жирақ болуш!

□ **138:13** «Бәрһәқ, Сән мениң ичлиримни ясиғансән» — яки «Чүнки Сән мениң ичлиримни ясиғансән». «Ичлирим» болса ибраний тилида «бәрәклирим» дегән сөз билән ипадилиниду (бәзи вақитларда бәрәкләр вижданни билдүриду). Башқа бир хил тәржимиси: «Бәрһәқ, Сән мениң ичлиримгә егидүрсән». ■ **138:15** Аюп 10:8,10; Топ. 11:5

□ **138:16** «Уларниң һәммиси аллибурун дәптириңдә йезилған еди» — йәнә бир хил тәржимиси: «Улар йоқ болған вақитта, маңа бекитилгән күнлиримниң һәммиси дәптириңдә йезилған». □ **138:18** «Уйқидин көзүмни ачсам, мән йәнила Сән билән биллидурмән!» — «уйқидин көзүмни ачсам» бу йәрдә бәлким тирилиш күнини пуритиду.

20 Чүнки улар Сениң тоғрилиқ һейлилик билән сөзләйду;

Сениң шәһәрлириң улар тәрипидин аздурулди. □

21 Саңа өчмән болғанларға, и Пәрвәрдигар, мәнму өчқу?

Саңа қарши чиққанларға мәнму жиркинимәнғу?

22 Уларға чиш-тирникимғичә өчтурмән;

Уларни өз дүшмәнлирим дәп һесаплаймән.

23 Мени күзитип тәкшүргәйсән, и Тәңрим!

Мениң қалбимни билип йәткәйсән!

Мени синап, ғәмлик ойлиримни билгәйсән; ■

24 Мәндә Өзүңгә азар бәргидәк йолниң бар-йоқлуғини көргәйсән;

Вә мени мәңгүлүк йолуңда йетәклигәйсән!

139

139-күй ••• Аһанәтчиләр һәм зомигәрләр арасида

1 Нәғмичиләрниң бешиға тапшурулуп оқулсун дәп, Давут язған күй: —

Рәзил адәмдин, и Пәрвәрдигар, мени азат қилғайсән;
Зораван кишидин мени сақлиғайсән.

2 Улар көңлидә яманлиқларни ойлимақта;

Улар һәр күни жәм болушуп уруш чиқармақчи.

3 Тилини иланниңкидәк иштик қилиду;

Кобра иланниң зәһири ләвлири астида туриду;

Селаһ. ■

□ **138:20** «Сениң шәһәрлириң улар тәрипидин аздурулди» — башқа бир хил тәржимиси: «сениң дүшмәнлириң намиңни бекар ишлитиду». ■ **138:23** Аюп 31:6; Зәб. 16:3; 25:2 ■ **139:3** Зәб. 57:5-6; Рим. 3:13

4 Рәзил адәмниң қоллиридин мени аман қилиғайсән,
и Пәрвәрдигар;
Путлиримни путлашни қәстләйдиған зораван
кишидин сақлиғайсән.

5 Тәкәббурлар мән үчүн қилтақ, таниларни йошуруп
тәйярлиди;

Йол бойида тор яйди,
Мән үчүн қапқанларни салди;

Селаһ.■

6 Мән Пәрвәрдигарға: «Сән мениң Тәңримдурсән» —
дедим;

Йелинишлирим садасиға қулақ салғайсән, и
Пәрвәрдигар;

7 Пәрвәрдигар Рәб нижатлиғимниң күчидур;
Сән жәң күнидә бешимни йепип қоғдиғансән.

8 Рәзил адәмниң үмүтини ижабәт қилмиғайсән, и
Пәрвәрдигар;

Уларниң һейлилирини аққузмиғайсән;
Болмиса өзлирини чоң тутувалиду.

Селаһ.

9 Мени қоршивалғанларниң болса,
Ләвлиридин чиққан шумлуқ уларниң өз бешиға
чүшсун;□

10 Үстигә чоғлар яғдурулсун;

Улар отқа,

Қайтидин чиқалмиғидәк һаңларға ташливетилсун;

11 Тили чеқимчи адәмниң йәр йүзидә орни
болмисун;

Балаю-апәт зораванларни түгәшкичә овлайду;

12 Мән билимәнки, Пәрвәрдигар езилгәнләрниң
дәвасини сорайду,

■ 139:5 Йәр. 18:22 □ 139:9 «Мени қоршивалғанларниң болса,
ләвлиридин чиққан шумлуқ уларниң өз бешиға чүшсун» — башқа
бир хил тәржимиси: «Мени қоршиғанларниң башламчилириға
болса, өз ләвлиридин чиққан шумлуқ өзлиригә чүшсун».

Йоқсулның һәққини елип бериду;
 13 Бәрһәқ, һәққанийлар намиңға тәшәккүр ейтиду;
 Көңли дуруслар һозурунда яшайду.

140

140-күй ••• Рәзиллик билән мурәссә қилгили болмайду

¹ Давут язған күй: —

Пәрвәрдигар, мән Саңа нида қилдим;
 Йенимға тездин кәлгәйсән;
 Саңа нида қилғинимда авазимни аңлиғайсән.
² Дуайимни аңлиғиниңда, Саңа сунулған хушбуйдәк
 йеқимлиқ болсун,
 Қолумниң көтирилиши сунулған кәчлик
 қурбанлиқтәк қобул болсун. □ ■
³ Ағзим алдида күзәтчи турғузғайсән, и Пәрвәрдигар;
 Ләвлирим дәрвазисини сақлиғайсән;
⁴ Көңлүмни һеч қандақ яман ишқа,
 Қәбиһлик қилғучиларға шерик болуп, рәзиллик
 қилишқа майил қилмиғайсән.
 Мени уларниң немәтлиридин һеч йегүзмигәйсән!
⁵ һәққаний адәм мени урсун —
 Бу маңа мәриванлиқтур;
 Маңа тәнбиһ бәрсун —
 Бу болса, бешим рәт қилмайдиған, қуялған есил
 майдәк болиду.

□ **140:2** «Қолумниң көтирилиши сунулған кәчлик қурбанлиқтәк қобул болсун» — ЯКИ «Қолумниң көтирилиши сунулған кәчлик ашлиқ һәдийәдәк қобул болсун» — ибадәтханида кәһинлар кәчлик қурбанлиқ яки һәдийә сунуштин авал, қоли билән шу қурбанлиқ-һәдийәләрни Худа алдида көтирәтти. ■ **140:2** Мис. 29:30; Вәһ. 5:8; 8:3

Чүнки мениң дуайим йәнила шуларниң рэзилликлиригә қарши болиду.□

6 Уларниң һакимлири тик ярлардин ташливетилгәндә,
Хәлиқ мениң сөзлиримни аңлайду;
Чүнки бу сөzlәр шериндур.□

7 Бириси отун ярғанда йәргә чечилған йериндилардәк,
Мана, устиханлиримиз тәһтисара ишиги алдида чечиветилди;□ ■

8 Бәрһәқ, көзлирим Саңила тикилип қарайду,
Пәрвәрдигар Рәббим;
Саңа тайинимән;
Жәнимни харап қилип ташливетмигәйсән.

9 Уларниң маңа салған қилтиғидин,
Қәбиһлик қилғучиларниң қапқанлиридин мени сақлиғайсән;

10 Рэзилләр өзиниң торлириға жиқилсун,
Мән болсам — өтүп кетимән.

141

□ **140:5** «Чүнки мениң дуайим йәнила шуларниң рэзилликлиригә қарши болиду» — башқа бир хил тәржумиси: «Чүнки мениң дуайим уларға (рэзилләргә) күлпәт чүшкәндә улар үчүн давамлишивериду» (ибраний тилида «яманлиқ» һәм «күлпәт» бир сөз билән ипадилиниду). □ **140:6** «Хәлиқ мениң сөзлиримни аңлайду; чүнки бу сөzlәр шериндур» — «шерин» бәлким мошу йәрдә «жайида, орунлуқ» дегән мәнидә.

□ **140:7** «Бириси отун ярғанда йәргә чечилған йериндилардәк, мана, устиханлиримиз тәһтисара ишиги алдида чечиветилди» — әйәтниң бир нәччә тәржумилири бар. Ибраний тилидики нухсисида, мошу сөз интайин ихчам болуп, чүшиниш тәс. ■ **140:7** Әз. 37:1,11,12

141-күй ••• Яр-йөләксизликтики дуа

1 Давут ғарда йошурунуп турған вақитта язған «Масқил»: —

Мән Пәрвәрдиғарға авазимни аңлитип налә-пәряд көтиримән;

Пәрвәрдиғарға авазим билән йелинимән; □

2 Униң алдида дад-зарлиримни төкимән;
Униңға аваричилигимни ейтимән.

3 Роһум ичимдә түгишәй дәп қалғанда,
Шу чағда басқан йолумни билгәнсән;
Мән маңған йолда улар маңа қилтақ салди. ■

4 Оң йенимға қарап баққайсән;
Әтрапимда мени тонуйдиған адәм йоқтур;
Панаһған йоқап кәтти;
Һеч адәм җенимға көйүнмәйду.

5 Мән Саңа пәряд көтәрдим, и Пәрвәрдиғар;
Саңа: «Сән мениң Башпанаһимсән,
Тирикләрниң зиминида болған Несивәмдурсән» —
дедим. ■

6 Мениң пәрядимға қулақ салғайсән;
Чүнки мән интайин харап әһвалға чүшүрүлдүм;
Мени қоғлиғучилиримдин қутулдурғайсән;
Чүнки улар мәндиң күчлүктур. ■

7 Сениң намиңни тәбриклишим үчүн,
Җенимни түрмидин чиқарғайсән;
Һәққанийлар әтрапимда олишиду;
Чүнки Сән маңа зор меһриванлиқ көрситисән.

□ **141:1** «Давут ғарда йошурунуп турған вақитта язған «Масқил»: —...» — Давут пәйғәмбәр Саул падишадин қечип, икки қетим ғарда йошурунған вақтидики вақиәләр «Тәврат, «1Сам.» -22-һәм 24-бапта йезлиған. ■ **141:3** Зәб. 76:4 ■ **141:5** Зәб. 15:5 ■ **141:6** Зәб. 40:3; 78:8; 115:6

142

142-күй ... Роһум түгишәй дәп қалди!

¹ Давут язған күй: —

Пәрвәрдигар, дуайимни аңлиғайсән;
Йелинишлиримға кулақ салғайсән;
Һәқиқәт-садақитиңдә һәм һәққанийитиңдә маңа
жавап бәргәйсән.

² Өз қулуңни сораққа тартишқа турмиғайсән;
Чүнки нәзириңдә тирикләрниң һеч бири һәққаний
испатланмайду. ■

³ Чүнки дүшмән женимға зиянкәшлик қилмақта,
У һаятимни дәпсәндә қилди;
Мени худди өлгили узун болғанлардәк,
Қараңғу жайларда турушқа мәжбур қилиду.

⁴ Шуңа роһум ичимдә түгишәй дәп қалди;
Ичимдә қәлбим сунди.

⁵ Мән қедимки күнләрни әсләймән;
Сениң барлиқ қилғанлириң үстидә сегинип
ойлинимән;
Қоллириң ишлигәнлирини хиялимдин өткүзимән. ■

⁶ Қоллиримни Саңа қарап созуп интилимән;
Женим чаңқиған зиминдәк Саңа тәшнаду.
Селаһ.

⁷ Маңа тездин жавап бәргәйсән, и Пәрвәрдигар;
Роһум һалидин кетиду;
Дидариңни мәндин йошурмиғайсән;
Болмиса мән һаңға чүшидиғанлардәк болиман.

⁸ Меһир-муһәббитиңни таң сәһәрдә аңлатқайсән;
Чүнки таянғиним Сән;
Меңишим керәк болған йолни маңа билдүргәйсән;
Чүнки женим Саңа тәлмүрүп қарайду; ■

■ 142:2 Рим. 3, 4; Гал. 3, 4

■ 142:5 Зәб. 76:6-13

■ 142:8 Зәб.

9 Мени қутулдурғайсән, и Пәрвәрдигар,
дүшмәнлиримдин;

Башпанаһ издәп Сениң йениңға қачимән.

10 Өз ирадәңгә әмәл қилишимқа мени үгәткәйсән;

Чүнки Сән мениң Худайимдурсән;

Сениң меһриван Роһуң мени түптүз зиминда
йетәклигәй; □

11 Өз нам-шөһритиң үчүн мени жанландурғайсән, и
Пәрвәрдигар;

Өз һәққанийитиңдә женимни аваричиликтин азат
қилғайсән.

12 һәм меһри-шәпқитиңдә дүшмәнлиримни үзүп
ташливәткәйсән;

Женимни хар қилғанларниң һәммисини һалак
қилғайсән;

Чүнки мән Сениң қулуңдурмән. ■

143

*143-күй ••• Падишаһниң нижәтлиги — хәлиқниң
бәхити*

¹ Давут язған күй: —

Қоллиримға жәң қилишни,
Бармақлиримға урушни үгитидиған,
Мениң Қорам Тешим Пәрвәрдигарға тәшәккүр-
мәдһийә қайтурулсун! ■

² Мениң өзгәрмәс шәпқитим вә мениң қорғиним,
Мениң егиз мунарим вә нижәткарим,
Мениң қалқиним вә таянғиним, мән Униңдин
һимайә тапимән;

□ **142:10** «...мени түптүз зиминда йетәклигәй» — яки «..мени түз көңүлләрниң зиминида йетәклигәй», «...мени диянәтлик зиминда йетәклигәй». ■ **142:12** Зәб. 85:14-16; 115:16 ■ **143:1** 2Сам. 22:35; зәб. 17:35

У Өз хэлқимни қол астимда бойсундурғучидур! ■

³ И Пәрвәрдигар, Сән униңдин хәвәр алидикәнсэн, адәм дегән зади немә?

Униң тоғрилиқ ойлайдикәнсэн, инсан балиси дегән немә? ■

⁴ Адәм болса бир нәпәстурла, халас;

Униң күнлири өтүп кетиватқан бир көләңгидур, халас. ■

⁵ И Пәрвәрдигар, асманларни егилдүрүп чүшкәйсән;

Тағларға тегип улардин ис-түтәк чиқарғайсэн; ■

⁶ Чақмақларни чаққузуп уларни тарқитивәткәйсән;

Оқлириңни етип уларни қийқас-сүрәнгә салғайсэн; ■

⁷ Жуқиридин қоллириңни узитип,

Мени азат қилғайсэн;

Мени улук сулардин,

Яқа жуттикиләрниң чаңгилидин чиқарғайсэн.

⁸ Уларниң ағзи қуруқ гәп сөзләйду,

Оң қоли алдамчи қолдур. □

⁹ И Худа, мән Саңа атап йеңи нахша ейтимән;

Онтарға тәңкәш болуп Саңа күйләрни ейтимән. □

¹⁰ Сән падишаларға нижатлиқ-ғәлибә беғишлайсэн;

Қулуң Давутни әжәллик қиличтин қутулдурисән.

¹¹ Мени қутулдурғайсэн, ят жуттикиләрниң қолидин азат қилғайсэн;

Уларниң ағзи қуруқ гәп сөзләйду,

Оң қоли алдамчи қолдур.

■ **143:2** 2Сам. 22:48; зәб. 17:48-49 ■ **143:3** Аюп 7:17; зәб. 8:5;

30:8; ибр. 2:6 ■ **143:4** Аюп 8:9; 14:2, 3; зәб. 39:6-7; 61:10; 101:12;

яқ. 4:14 ■ **143:5** Зәб. 18:8-10; 103:32 ■ **143:6** 1Сам. 7:10;

2Сам. 22:8; зәб. 17:14-15 □ **143:8** «Оң қоли алдамчи қолдур»

— бәлким қәсәм қилғанда қолини ялғандин көтәргән яки башқилар билән келишкәндә ялғандин қоллашқан.

□ **143:9** «Онтарға тәңкәш болуп саңа күйләрни ейтимән» — «онтар» он тарлиқ чилтардәк бир саз.

12 Шундақ қилип оғуллимиз яшлиғида пухта йетилгән көчәтләргә охшайду,
Қизлиримиз ордичә нәқишләнгән түврүкләрдәк болиду;

13 Ашлиқ амбарлимиз толдурулуп,
Түрлүк-түрлүк озуклар билән тәминләйдиған,
Қойлиримиз отлақлиримизда миңлап, түмәнләп қозилайдиған;

14 Калилиримиз боғаз болидиған;
Һеч ким бесип кирмәйдиған, һеч ким *жәңгә* чиқмайдиған;

Кочилиримизда һеч жедәл-ғовға болмайдиған; □

15 Әһвали шундақ болған хәлиқ немидегән бәхитликтур!

Худаси Пәрвәрдигар болған хәлиқ бәхитликтур!

144

144-күй Худаниң қилған улуқ әмәллирини кейинки әвлатқа баян қилиш «Елипбә тәртивилик» күй

1 Мәдһийә: Давут язған күй: —

|□| Мән Сени мәдһийиләп улуқлаймән, Худайим, и Падишаһ;

Намиңға әбәдил-әбәткичә тәшәккүр-мәдһийә қайтуримән.

2 |□| һәр күни Саңа тәшәккүр-мәдһийә қайтуримән,
Намиңға әбәдил-әбәткичә тәшәккүр-мәдһийә қайтуримән!

3 |□| Улуқдур Пәрвәрдигар, зор мәдһийиләргә лайиқтур!

□ **143:14** «Калилиримиз боғаз болидиған...» — башқа бир хил тәржимиси: «Улақлиримиз еғир жүкләрни көтиридиған...».

Униң улуклуғини сүрүштүрүп болғили болмас;■

4 |□| Бир дәвир йеңи бир дәвиргә Сениң қилғанлириңни махтайду;

Улар қудрәтлик қилғанлириңни жакалайду;■

5 |□| Мән һәйвитиңниң шәрәплик жулалиқини,
Вә карамәт мөҗизилириңни сеғинип сөзләймән;

6 |□|: Шуниң билән улар қорқунучлуқ ишлириңниң
қудритини баян қилиду;

Мәнму улук әмәллириңни жакалаймән!

7 |□| Улар зор меһриванлиғиңни әсләп, уни
мубарәкләп тарқитиду,
һәққанлийлиғиң тоғрилиқ жуқури авазда
күйләйду.■

8 |□| Пәрвәрдигар меһри-шәпқәтлик һәм
рәһимдилдур;

Асан ғәзәпләнмәйду, У зор меһир-муһәббәтликтур;■

9 |□| Пәрвәрдигар һәммигә меһривандур;

Униң рәһимдиллиқлири барчә яратқанлириниң
үстидидур;

10 |□| Сениң барлиқ ясиғанлириң Сени
мәдһийиләйду, и Пәрвәрдигар,

Сениң мөмин бәндилириң Саңа тәшәккүр-мәдһийә
қайтуриду.

11 |□| Улар падишалиғиңниң шәривидин хәвәр
йәткүзиду,

Күч-қудритиңни сөзләйду;

12 |□| Шундақ қилип инсан балилириға қудрәтлик
ишлириң,

Падишаһлиғиңниң шәрәплик һәйвиси аян қилиниду.

13 |□| Сениң падишалиғиң әбәдий падишалиқтур,

■ 144:3 Аюп 5:9; зәб. 47:1-2; 95:4; 150:2 ■ 144:4 Қан. 4:9; 6:7

■ 144:7 Зәб. 118:171-172 ■ 144:8 Мис. 34:6, 7; Чөл. 14:18; зәб. 85:15; 102:8

Сәлтәнитин әвлаттин-әвлатқичидур.□

14 |□| Пәрвәрдигар жиқилай дегәнләрниң
һәммисини йөләйду,
Егилип қалғанларниң һәммисини турғузиду.

15 |□| һәммәйләнниң көзлири Саңа тикилип күтиду;
Уларға өз вақтида рисқини тәқсим қилип берисән;■

16 |□| Қолуңни ечишиң биләнла,
Барлиқ жан егилириниң арзусини қандурисән.

17 |□| Пәрвәрдигар барлиқ йоллирида һәққанийдур,
Ясиғанлириниң һәммисигә муһәббәтликтур.

18 |□| Пәрвәрдигар Өзигә нида қилғанларниң
һәммисигә йеқиндур,
Өзигә һәқиқәттә нида қилғанларниң һәммисигә
йеқиндур;

19 |□| У Өзидин әйминидиғанларниң арзусини
әмәлгә ашуриду;
Уларниң пәрядини аңлап уларни қутқузиду.

20 |□| Пәрвәрдигар Өзини сөйгәнләрниң
һәммисидин хәвәр алиду;
Рәзилләрниң һәммисини йоқитиду.

21 |□| Ағзим Пәрвәрдигарниң мәдһийисини ейтиду;
Барлиқ әт егилири әбәдил-әбәт униң муқәддәс
намиға тәшәккүр-мәдһийә қайтурғай!

145

145-күй ••• Худа мәдһийиләнсун!

□ **144:13** «изаһат» — йеқинда бәзи кона көчүрүлмиләрдин
13- вә 14-айәтниң арилиғида: — « 1 Пәрвәрдигар вәдисидә чиң
туриду; барлиқ яратқанлириға меһривандур» дегән мәзмун болған
йәнә бир нухиси тепилди (ибраний тилида «Нун» билән башлиниду).

■ **144:15** Зәб. 103:27

1 нәмдусана!

И җеним, Пәрвәрдигарни мәдһийилә!

2 Мән һаят болсамла, Пәрвәрдигарни
мәдһийиләймән;

Вужудум бар болсила Худайимға күй ейтимән.

3 Есилзадиләргиму,

Инсан балисиғиму таянмаңлар,

Уларда һеч мәдәт-ниҗатлиқ йоқтур.■

4 Мана, униң нәпәси кетиду,

У өз туприғиға қайтип кетиду;

Шу күндила арзу-нийәтлири йоқап кетиду.□

5 Яқупниң Тәһриси мәдәтқари болған адәм,
Пәрвәрдигар Худасини өз үмүти қилған адәм
бәхитликтур!

6 У асманларни, зиминни,

Деңизни һәм униңда бар мәвжудатларни
яратқандур;

У һәқиқәт-садақәттә мәңгү туриду;

7 Езилгүчиләр үчүн У һөкүм сүриду;

Ач қалғанларға нан бериду.

Пәрвәрдигар мәһбусларни азат қилиду;

8 Пәрвәрдигар корларниң көзлирини ачиду;

Пәрвәрдигар егилип қалғанларни турғузиду;

Пәрвәрдигар һәққанийларни сөйиду.■

9 Пәрвәрдигар мусапирлардин хәвәр алиду;

Житим-йесирләрни, тул хотунни йөләйду;

Бирақ рәзилләрниң йолини әгир-бүгри қилиду.

10 Пәрвәрдигар мәңгүгә һөкүм сүриду;

И Зион, сениң Худайиң дәвирдин-дәвиргичә һөкүм
сүриду!

■ 145:3 Зәб. 117:8, 9 □ 145:4 «У өз туприғиға қайтип кетиду» — ибраний тилида: «адәм» һәм «тупрак, топа» бир сөздур. ■ 145:8 Зәб. 144:14; 146:3; Мат. 9:30; Лука 13:13; Юһ. 9:7,32

Һәмдусана! ■

146

*146-күй *** Һәммигә Қадир Худага Һәмдусаналар
ейтилсун!*

¹ Һәмдусана! Яһни мәдһийиләңлар!

Бәрһәк, бундақ қилиш шериндур;

Худайимизни күйләңлар!

Мәдһийә оқуш инсанға яришиду. ■

² Пәрвәрдигар Йерусалимни бена қилмақта;

Исраилниң сүргүн қилинғанлирини У жиғип
келиду; □

³ У көңли сунуқларни давалайду;

Уларниң ярилирини таңиду. ■

⁴ У юлтузларниң санини санайду;

Уларниң һәммисигә бир-бирләп исим қойиду. □ ■

⁵ Улуқдур Рәббимиз, зор қудрәтликтур;

Униң чүшиниши чәксиздур.

⁶ Пәрвәрдигар мулайим мөминләрни йөләп
көтириду;

Рәзилләрни йәргичә төвән қилиду.

⁷ Пәрвәрдигарға тәшәккүрләр билән нахша ейтиңлар;

Күйләрни чилтарға тәңшәп ейтиңлар!

⁸ У асманни булутлар билән қаплитиду,

■ **145:10** Мис. 15:18; зәб. 144:13 ■ **146:1** Зәб. 32:1; 92:1-3; 134:3

□ **146:2** «Пәрвәрдигар Йерусалимни бена қилмақта; Исраилниң сүргүн қилинғанлирини У жиғип келиду» — бу әйткә қариғанда, мошу күй Исраил Бабилға сүргүн болғанлиғидин қайтип кәлгәндин кейин йезилған. ■ **146:3** Мис. 15:26; Аюп 5:18

□ **146:4** «У... уларниң һәммисигә бир-бирләп исим қойиду» — башқа бир хил тәржимиси: «У... уларни (юлтузларни) исмилирини чақирип опуққа чиқириду». ■ **146:4** Йәш. 40:26

Зиминға ямғурни бекитиду,
Тағларда от-чөпләрни өстүриду;■

⁹ Малларға озук,
Тағ қарғисиниң жүжилири зарлиғанда, уларға озук
бериду;

¹⁰ Ат күчидин У зоқ алмайду;
Адәмниң чәбдәс путлирини хурсәнлик дәп
билмәйду;

¹¹ Пәрвәрдигар бәлки Өзидин әйминидиғанларни,
Өзиниң өзгәрмәс муһәббитигә үмүт бағлиғанларни
хурсәнлик дәп билиду.

147

*147-күй һәммигә Қадир Худаға һәмдусаналар
ейтилсун! — Ибрания тилида 146-күйниң давами*

¹ Пәрвәрдигарни махтаңлар, и Йерусалим;
Худайиңни мәдһийилә, и Зион.

² Чүнки У дәрвазилириңниң тақақлирини мәһкәм
қилиду;
Сениңдә туруватқан пәрзәнтлириңгә бәхит-бәрикәт
бәрди.

³ У чәт-чегаралириңда арам-течлиқ жүргүзиду,
Сени буғдайниң есили билән қанаәтләндүриду.

⁴ У Өз әмир-бешарәтлирини йәр йүзигә әвәтиду;
Униң сөз-калами интайин тез жүгүриду.■

⁵ У ақ қарни жундәк бериду,
Қиравни күлләрдәк тарқитиду.

⁶ Униң музини нан увақлиридәк қилип
парчиливетиду;
Униң соғуғи алдида ким туралисун?

■ 146:8 Аюп 38:26, 27; зәб. 103:13-14; һош. 2:23, 24 ■ 147:4 Зәб.
32:9

7 У сөзини әвәтип, уларни еритиду;
Униң шамилини чиқирип, суларни аққузиду.

8 У Өз сөз-каламине Якупқа,
Бәлгүлимилирини һәм һөкүмлирини Исраилға аян
қилиду;

9 У башқа һеч бир әлгә мундақ муамилә
қилмиғандур;
Униң һөкүмлирини болса, улар билип баққан әмәс.
Һәмдусана!■

148

148-күй Пүткүл аләм, Пәрвәрдигарни улуқлаңлар!

1 Һәмдусана!

Пәрвәрдигарни асманлардин мәдһийиләңлар;
Жуқири жайларда Уни мәдһийиләңлар;■

2 Уни мәдһийиләңлар, барлиқ пәриштилири;
Уни мәдһийиләңлар, барлиқ қошунлири!

3 Уни мәдһийиләңлар, и қуяш һәм ай,
Уни мәдһийиләңлар, һәммә парлақ юлтузлар;

4 Уни мәдһийиләңлар, асманларниң асманлири,
Асмандин жуқури жайлашқан сулар!

5 Булар Пәрвәрдигарниң намине мәдһийилисун;
Чүнки У буйруған һаман, улар яратилғандур;■

6 У уларни әбәдил-әбәткичә турғузди;
Улар үчүн вақти өтмәйдиған бәлгүлимини
буйруған.■

7 Пәрвәрдигарни зиминдин мәдһийиләңлар,

■ 147:9 Рос. 14:16 ■ 148:1 Лука 2:14; Вәһ. 5:13 ■ 148:5 Яр.
1:6-31; Зәб. 32:6, 9 ■ 148:6 Аюп 14:5,13; 26:10; 38:33; Зәб. 103:5;
118:91; Йәр. 31:35; 33:25

Деңиздики барлиқ әждиһалар, деңизниң барлиқ тәглири;

⁸ От, мөлдүз, қар, туман,
Униң сөзигә әмәл қилидиған жүдунлуқ шамал;

⁹ Тағлар һәм барлиқ дөңләр,
Мевилик дәрәқләр, барлиқ кедир дәрәқлири,

¹⁰ Явайи һайванлар, барлиқ мал-варанлар,
Өмилигүчиләр һәм учар-қанатлар;

¹¹ Жаһан падишалири вә барлиқ қовмлар,
Әмирләр һәм йәр йүзидики барлиқ һаким-сотчилар;

¹² һәм жигитләр һәм қизлар,
Бовайлар вә яшлар, —

¹³ һәммиси Пәрвәрдигарниң намини мәдһийилисун;
Чүнки пәқәтла Униң нами алийдур;

Униң һәйвити йәр һәм асмандин үстүн туриду. ■

¹⁴ һәм У Өз хәлқиниң мүңгүзини,

Йәни барлиқ муқәддәс бәндилириниң мәдһийисини
егиз көтәргүзгән;

Улар Исраил балилири,

Өзигә йеқин бир хәлиқтур!

Һәмдусана! □ ■

149

*149-күй ... Қиямәт күнидики гәлибә үчүн
мәдһийиләңлар!*

■ **148:13** Пәнд. 18:10; Йәш. 12:4 □ **148:14** «Өз хәлқиниң мүңгүзини, йәни барлиқ муқәддәс бәндилириниң мәдһийиси...» — Тәвратта «мүңгүз» адәттә адәмниң нам-шәһрити яки һоқуқини билдүриду. Бу әйәттә у Исраилниң Худаға болған мәдһийилирини билдүриду. Бу әйәттики «көтириш» адәмниң қоли билән көтириш әмәс, бәлки Худа уларниң мәдһийә авазлирини көтиришини билдүриду. ■ **148:14** Зәб. 131:17

1 һәмдусана!

Пәрвәрдигарға атап йеңи бир нахшини оқуңлар;
Мөмин бәндиләрнің җамаитидә Униң мәдһийисини
ейтиңлар!

2 Исраил өз Яратқучисидин шатлансун;

Сион оғуллири өз Падишасидин хуш болғай!■

3 Улар Униң намини уссул билән мәдһийилисун;

Униңға күйләрни дап һәм чилтарға тәңшәп ейтсун!■

4 Чүнки Пәрвәрдигар Өз хәлқидин сөйүнәр;

У мулайим мөминләрни ниҗатлиқ билән безәйду;

5 Униң мөмин бәндилири шан-шәрәптә роһлинип
шат болғай,

Орунлирида йетип шат авазини яңратқай!□

6 Ағзида Тәңригә жүксәк мәдһийилири болсун,

Қоллирида қош бислиқ қилич тутулсун;■

7 Шуниң билән улар әлләр үстидин қисас,

Хәлиқләргә җаза бежа жүргүзиду;

8 Әлләрнің падишалирини зәнҗирләр билән,

Ақсүйәклирини төмүр кишәнлири билән бағлайду;■

9 Уларниң үстигә пүтүлгән һөкүмни бежа кәлтүриду

—

Униң барлиқ мөмин бәндилири мошу шәрәпкә несип
болиду!

Һәмдусана!■

■ 149:2 Зәб. 99:3 ■ 149:3 Зәб. 80:1-5 □ 149:5 «Орунлирида
йетип шат авазини яңратқай!» — «орунлирида йетиш» бәлким:

— (1) Йәһудийларниң өрп-адәтлири бойичә, зияпәтләрдә мейманлар
үчүн көрпиләр селинип, мейманлар йеничилап йетип дәстихандин
алиду; шуңа мошу йәрдә хошаллиқ зияпәтләрни көрситиду; (2)
мөмин бәндиләр шунчә хошал болуп, хошаллиғидин ухлалмайду;
(3) өзлириниң аман-есән йетип-қопушлири үчүн шатлиниши керәк.

■ 149:6 2Тес. 2:8; Ибр. 4:12; Вәһ. 1:16 ■ 149:8 Мат. 18:18

■ 149:9 Қан. 4:6

150

150-күй Ахирида — пәқәт һәмдусана!

¹ Һәмдусана!

Тәңрини Униң муқәддәс җайида мэдһийиләңлар;
Қудрити парлап туридиған әршләрдә Уни
мэдһийиләңлар;■

² Уни қудрәтлик ишлири үчүн мэдһийиләңлар;

Ғайәт улуклуғи үчүн Уни мэдһийиләңлар;

³ Уни бурға садаси билән мэдһийиләңлар;

Уни раваб һәм чилтар билән мэдһийиләңлар;

⁴ Уни дап һәм уссул билән мэдһийиләңлар;

Уни тарлиқ сазлар һәм нәй билән мэдһийиләңлар;

⁵ Уни җараңлиқ чаңлар һәм яңрақ чаңлар билән
мэдһийиләңлар;

⁶ Барлиқ нәпәс егилири Яһни мэдһийилисун!
Һәмдусана!

Муқеддес Калам (кирил йезиқ)
The Holy Bible in the Uyghur language, written in
Cyrillic script

Copyright © 2010 Mukeddes Kalam - Uyghur Bible Translation Committee

Language: Uyghur tili (Uyghur)

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2021-09-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023

b6bd0959-14d2-5233-b340-6f210a8f13c5